

Ex libris

Dr. J. M. W. Baumanni.

Vivere doceri.

X

Library of the Museum
OF
COMPARATIVE ZOÖLOGY,

AT HARVARD COLLEGE, CAMBRIDGE, MASS.

Founded by private subscription, in 1861.

~~~~~
Library of L. De Koninck.

No. 551.

Ex libris

C.

m. e. a. Platner. Sep. 1820.

... ..

4261
31

ANTIQUA ETATE DECORÆ.

P. Siffart del.

PETRI BELLONII CENOMANI

De aquatilibus, Libri duo

Cum eiconibus ad viam ipsorum effigiem, quoad
eius fieri potuit, expressis.

Ad amplissimum Cardinalem Castillionæum.

P A R I S I I S.

Apud Carolum Stephanum, Typographum Regium.

T M. D. L I I I.

Cum priuilegio Regis.

Ex libris Claudii DeBauge. cenomani

1870

LIBRARY

HARVARD UNIVERSITY

CAMBRIDGE, MASS.

MCZ LIBRARY
HARVARD UNIVERSITY
CAMBRIDGE, MA USA

Venit ad me superioribus diebus Petrus Bellonius, nouarum atque abditarum rerum apprime studiosus, cui patronum ac Mecœnatem Crassum aliquē magnopere exoptauerim, vt arduos eius conatus (sunt enim magni admodum sumptus) impensè adiuuet. Is mihi præter auium, quadrupedum, serpentum, ac plantarum quarundam Icones, mutilam quandam piscium historiam ostendit, superi atque inferi maris miracula referentem, quam se ille in Asia, Africa, ac nostra quoque Europa magno labore, atque incredibili propè diligentia conspexisse affirmabat. Horum pulchritudine vehementer illectus, facere non potui (Lector) quin illi communia hæc tibi facere cupiēti, atque ob id prelum meum & operam meam vehementius expetenti, protinus concederem, futurumque esse mihi aliquando pollicerer, vt eadem aliquando tibi, quæ & mihi etiam ipsi arriderent. Quid enim aliud est Philosophum esse, quàm ea, quæ in nostrum vsu terra marique diuagantur, naturæ artificia ita contemplari, vt ex his non solum vtilitatem ac voluptatem quandam, sed & multò magis summi illius authoris ac conditoris nostri longè admirabilem industriam percipiamus? Itaque non solum characteres atque officinam meam, verumetiam in conscribendis ac

disponendis a quatuordecim libris omnem operam concessi : hocque maxime studui,
ne quid in eis confusum, aut præter decorum, perperam inculcatum esset : Scio
enim iam pridem quantum tibi breuitas placeat. Præterea nonnullos audio, tū
hîc, tum etiam in Germania atque Italia in id instituti omni diligentia incum-
bere, quibus, quod deinceps dicerent, abunde reliquisse videmur. Vale.

PETRVS BELLONIVS CENOMANVS
ampliff. Cardinali Castillionæo S.

QVVM ego superioribus annis, ampliff. Card. rerum medicarũ
vehementi desyderio pertractus, naturales externarum regionum
diuitias diligentissimè inuestigare, quas tibi pro ingentibus, quibus
me tãtopere deuinxisti, beneficiis offerrem: nihil post diuturnã per-
quisitionem potius esse duxi, reconditis illis opibus, quibus aquarum
ingentissima vis, nunquam hæctenus ab antiquis literarum principi-
bus exiccari potuit. Harum partem aliquam ex Attici, Italici, Arabici,
Gallicique maris litoribus inuentã, graphicèque expressam, & vtcun-
que excultam, post longinquam peregrinationem meam, nunc tan-
dem illustrissimæ celsitudini tuæ profero ac dedico: verũ depictam
cam tantũ, ne quid amplius expectes. Vera enim ac viua eorũ quæ

tibi proponuntur aquatiliū genera, absque elemēto, in quo ipsa degūt, exhibere posse, humani ingenii atque artificii vix vnquam esse credidi. Hoc vnum affirmare ausim, nihil hīc esse confictum, aut suppositium, sed ita expressum, quemadmodum nos aliquando in Ponto, Hellesponto, Tyrrheno, Erithræo, Adriatico, nostróque Oceano conspeximus. Id si tuæ amplitudini placere iudicauero : dabo operam vt intra paucos dies æquissimo in cæteris, quæ te magnoperè expostulare cognoui, desyderio tuo commodè à me satisfiat. Vale Lutetiæ

IIII. Idus Octobreis 1552.

INDEX CAPITVM, ET EORVM QVAE SVB
HIS CONTINENTVR.

Capita libri primi, in quo sanguine prædita aquatilia descri-
buntur ac depinguntur.

- Aquatilium differentia ac diuisiones. Cap. i. fol. 1.
De piscibus maioribus ac cetaceis. Cap. ii. fo. 3.
De cetaceis, ossibus præditis, ac viuiparis, Balena, Priste, Delphino, Tursione,
Orca. Cap. iii. fo. 4.
De amphibiiis quadrupedibus, viuiparis, Vitulo marino, Hippopotamo, Castore,
Lutra, Lupo marino, Mure aquatico. Cap. iiii. fo. 19.
De amphibiiis bipedibus, viuiparis, Tritonibus, Nereidibus, Naiadibus, Episco-
pis, Monachis. Cap. v. fo. 37.
De amphibiiis quadrupedibus, ouiparis, Crocodilo vtroque, atque obiter Ichneu-
mone, præterea Scinco, Cordulo, Testudinibus, Ranis & Chamæleone. Cap.
vi. fo. 40.
De cartilagineis viuiparis oblongis, Carcharia, Libella, Vulpecula, Simia, Serra
a. iiii.

- marina, Galeis omnibus. Cap. vii. fo. 58.
- De cartilagineis viuiparis planis, Squatina, Squatoraia, Raiis, Boue, Rana marina, Torpedinibus, Pastinaca utraq; Aquila marina, Lamia. Cap. viii. fo. 77.
- De cartilagineis ouiparis, Sturione, Attilo, Collano, Siluro. Cap. ix. fo. 98.
- De cetaceis ouiparis spinosis, Thynno utroque, Xiphio, Glauco, Chromide, Coracino, Umbra marina, Lupo, Afellis. Cap. x. fo. 105.
- De piscibus spinosis ouiparis planis, Rhombo, Barbuta, atque aliis cōgeneribus, paulò tamen minoribus, Passere, Carleto, aut Quadratulo, Fleso & Fleteleto, Limanda, Soleis & Pola. Cap. xi. fo. 137.
- De Anthiis aut latis piscibus tã maioribus quàm minoribus, pisce S. Petri, Callichthi siue Fietola, Lampuga, Stella, Lopida & Leczia. Cap. xii. fo. 149.
- De piscibus qui serpentina sunt specie, Serpente marino, Murena, Congro, Acu utroque, Sphyrena. Cap. xiii. fo. 155.
- De minoribus piscibus, ouiparis, spinosis & squama cōtectis, in pelagios, litorales, & saxatiles diuisis: & primùm de pelagiis, Helecula, Chalcidibus, Harengis, Mullo seu Trigla, Pelamide, Dentali seu Dentice, Synagride, Mormylo, Erythrino, Salpa, Trachuro, Aurata, Hirundine, Miluo, Orpho, Sombro, Colia, Lacerto, Mysto quodam marino, Coccige triplici, Lyra, Cuculo, Cephalo seu

Mugile. Cap. xiiii.

fo.167.

De piscibus litoralibus Aphritidibus seu Aphis, Cobite, Triglite, Dracone marino, Callionymo, Blenno vel Cæpola, Exoceto vel Adonide, Mæna, Smaride, Boce vel Boope, Bopgyro, Gobione, Atherina, Lauarone. Cap. xv.

fo.212.

De piscibus saxatilibus, Scaro, Sparo, Sargo, Cytharo seu Cantharo, Scorpione marino & Scorpæna, Pagro siue Phagro, Leprade, Iulidibus, Phycidibus, Turdo, Merula, Pico, Cynedo, Canadella, Hepato siue iecorino, Castagnola, Chãno, Perca marina, Melanuro. Cap. xvi.

fo.238.

De piscibus amnicis & lacustribus, Cyprino, Carpione, Salmone utroque, Sario-
ne siue Scarione, Salari siue Trutta, Thymalo, Lauareto, Umbra fluuiatili, Um-
bla vel Humbla, Epelano, Cernua, Perca fluuiatili, Anguilla, Lucio, Orchi siue
Flascopsaro, & aliis piscibus Niloticis, Mysto siue Barbo, Botarissa, Claria flu-
uiatili, Agono, Saracho, Trichide, Pulchella, Liparide, Clupea seu Alofa, Ple-
stra, Apro, Leucisco, Sueta, Squalo, Sargo, Cephalo, Gardono, Abramide flu-
uiatili, Alburno, Lochia, Boeta, Gobione, Phoxino, Verono, Epelano, Tinca, Bu-
bulca, Andromide, Dromilla, Spinarella. Cap. xvii.

fo.272.

Capita secundi libri, in quo de aquatilibus exanguibus.

- Exanguium differentiarum ac diuisiones. Cap. i. fol. 328.
De mollibus, Polypo utroque, Boletena, Eledona, Sepia, Lolligine, Lollo, Vrtica marina. Cap. ii. fo. 328.
De crustatis locustarii generis, cauda præditis, Vrsa utraque, Cicada marina, Locusta, Astaco, Cammaro, Elephanto, Leone marino, Squillis. Cap. iii. fo. 343.
De crustatis Cancrariis cauda carentibus, Equite, Cannello, Cancro marino, Paguro, Maia, Heracleotico cancro, Carcinio paruo seu Cannello. Cap. iiii. fo. 360.
De testa duriore contactis, Nautilo, AEchinometra, Echinis edulibus, Echino maris rubri, Stellis marinis. Cap. v. fo. 376.
De testa duriore cõtectis, bivaluibus, Ostreis, in vado solutis maioribus & minoribus, & aliis scopulis infixis. Cap. vi. fo. 392.
De testa duriore contactis vniualuiis, Lepade, Patella maris rubri, Patella maiore, Balano seu Glande marina, Mytulo, Pinna & Perna, Margaritiferis, Tellinis, Conchis, Chamis omnibus, Pectunculis, Dactylis vtriusque sexus. Cap. vii. fo. 392.

De bivaluiis testa duriore cōtectis, Ostrea Gaideropoda, Ostrea Tridacna maris
rubri. Cap. viii. fo. 415.

De testaceis turbinatis omnium durissimis, Purpuris. Cap. ix. fo. 418.

De turbinibus seu Strombis, Strabelo, Buccinis, Muricibus, Nerite cochlea, Vm
bilico marino, Concha læuigatoria. Cap. x. fo. 423.

De Zoophytis, hoc est, ancipitis naturæ exanguibus, ab animalibus & plātis dif-
ferentibus, Vertibulis siue Tethyis, Pollicipedibus, Holoturiis, Spongiis. Cap.
xi. fo. 432.

De deiectamentis marinis, Eruca, Lepore, Pulmone, Hepate, Remora, Genitali,
Asilo, Phrygano, Lumbrico, Hippocampo, Typhle, Aure marina. Cap. xii.
fo. 436.

ALTER INDEX ANTIQVORVM AC RECENTIVM
 vocabulorum, quibus Græci, Latini, Itali, ac Galli etiam nostri, pisces his li-
 bris descriptos appellare consueuerunt.

		Acus minor.	ibi.	<i>Alagousta.</i>	349.
A.		<i>Adamis.</i>	101.	<i>Albicilla.</i>	313.
		<i>Adonis.</i>	222.224.	<i>Albicula.</i>	ibi.
<i>Ἀλευνίς.</i>	164.	<i>AEgrefin vel AEglefin.</i>	127.	<i>Alburnus.</i>	313.318.319.
<i>Able.</i>	272.318.319.	<i>AEglifinus.</i>	126.	<i>Algensis purpura.</i>	421.
<i>Ablette.</i>	318.319.	<i>Ælurus.</i>	105.	<i>Aliczi.</i>	168.169.
<i>Abramis fluuiatilis.</i>	317.	<i>Ἀετὶς θαλάττης.</i>	97.	<i>Ἀλωπέκιον.</i>	62.63.
<i>Ἀκαλίφη.</i>	342.	<i>Afdelles.</i>	255.256.	<i>Alofa.</i>	272.309.310.
<i>Acanthus.</i>	70.	<i>Agenon.</i>	418.	<i>Ἀλφισής.</i>	263.
<i>Ἄκατος.</i>	352.	<i>Agonus.</i>	105.304.306.	<i>Ἀλφιστικός.</i>	ibi.
<i>Acheluda.</i>	199.207.	<i>Agoni magni.</i>	272.	<i>Amphibia bipeda.</i>	37.
<i>Acipenser.</i>	99.	<i>Agoni mediocres.</i>	273.	<i>Amphibia quadrupeda.</i>	19.40.
<i>Acuin.</i>	163.164.	<i>Agoni minimi.</i>	ibi.	<i>Ἄναιμα.</i>	328.
<i>Acutato.</i>	163.	<i>Aguilles.</i>	164.	<i>Anarites.</i>	428.
<i>Aculeata.</i>	164.	<i>Agulla.</i>	316.318.319.	<i>Anchoy.</i>	168.169.
<i>Acus.</i>	ibi.	<i>Aguseo.</i>	70.	<i>Andromis.</i>	326.
<i>Acus maior.</i>	163.	<i>Agusifola.</i>	163.164.	<i>Ange ou angelot de mer.</i>	75.

I N D E X.

Barbarius.	176.	Beccard.	278.	Boces.	228.
Barbata.	140.	Beccars.	272.	Boeta.	320.
Barbati.	272.	Beccquet.	296 297.	Boga.	230.
Barbatula.	301.	Βελουη.	164.	Boga.	228.
in Barbeau.	302.	Beluini ac feroces pisces.	3.	Bogue.	230. 232.
Barbeaux.	272.	Berberion.	402.	Bolassus.	268.
Barbel.	273 302.	Berberis.	402.	Boletena.	333.
Barboni.	173. 176.	Berdin.	392. 393.	Bolich.	104.
Barbota.	103. 304.	Beueraxa.	404. 405. 407.	Boops.	227.
Barbottes.	272.	Beuerus.	28.	Βόαψ.	230.
Barbua.	140.	Biancheti.	213.	Boopes.	228.
Barbuli.	273.	in Bieure.	28. 30.	Bopgyrus.	230. 232.
Barqueta.	268.	Bigornet.	427.	Borbolus.	323.
Bartoni.	273.	Bigorneau.	427.	Borfoli.	273.
Basse.	273.	Bivalues conchæ.	392.	Βωείδια.	215.
Βάθος.	78. 79.	Bivaluia.	328. 377 415.	Bortiere.	278.
Βάθος ἀσπερίας.	84.	Biueroni.	404. 405. 407.	Bos.	19. 85.
Βάτραχος θαλάσσιος.	88.	Bleis.	273. 318. 319.	in Bot.	322.
Bathrachus.	54.	Blennus.	220.	Bota.	304.
Baudroy.	85. 88.	Βλεννός.	221.	Botariffas.	302.
Baucqua.	222. 224.	Blennorum cinis.	220.	Botola.	304.
Bec in cauo.	217. 219.	Boca.	227. 229. 230.	Botolus.	322.

I N D E X.

Botte.	273.	Baiffon.	305.	Cammaro.	355.
Botulus.	219.	Barbarus.	273.275.	Cammarus.	353.354.355
Botus.	304.	Busta.	5.	Campignon.	305.
Βυλῶσα.	147.	Byffum.	401.	Canadella.	196.264.265.
Boufhorn.	125.			Cancellus.	362.364.
Bouteiol.	322.	C.		Cancer fluuiatilis.	365.366.
Bouuiere.	325.			Cancer marinus.	359.366.367.
Box.	229.	Caballus marinus.	445.	Cancrarium genus.	343.361.
Bremme.	273.317.	Caboffonus.	237.	Cancreole.	371.
Bremma marina.	245.	Cæcilia marina.	448.	Cancri.	366.
Bremme de mer.	247.	Capola.	220.221.	Canis carcharias.	60.
Bremmer fifcb.	135.	Cagnola.	61.	Canes marini.	67.
Brochet.	272.297.	Calamaro.	337.339.	Canicula fluuiatilis.	31.
Brongo.	161.	Calagnone.	395.396.	Caniftrum.	207.
Brur.	145.	Calaria.	75.	Canna.	245.
Bubulca.	325.	Calcinelli.	403.	Cantharus.	245.247.
Buccina.	416.	Calderonus.	7.	Capa da deo, vel da dero.	412.414.
Buccinum.	424.426.	Calliaftro.	315.	Capa da ferro.	412.
Bugloffa.	145.	Callichthys.	152.153.	Caparozæ.	405.
Bouqueta.	357.	Callionymus.	152.217.219.	Caparozolæ.	405.407.
Buelzhor.	135.	Calug.	210.	Capaffonus.	237.
Buffo.	54.	Camerugia.	360.	Caper.	311.312.

I N D E X.

Capidolio.	4.6.	Carler.	141.143.	Cazo marino.	441.
Capito.	212.	Carlinotus.	241.242.	Celerini.	170.
Cappa.	404.	Carpa.	273.275.	Cephalus.	210.212.316.
Cappæ longæ.	4 ^o 4.412.	pes Carpa.	115.116.	Cernua.	291.
Cappæ sanctæ.	404.	Carpano.	116.	Cerna.	198.
Capperozole.	404.	Carpanus.	273.	Cerua.	222.
Capreolæ.	357.	Carpena.	273.275.	Ceryx.	424.
Caprifcus.	311.	Carpio, Carpionata.	276.	Cerus.	226.
Capros.	311.312.	Carlinus.	241.	Κεσπούς.	212.
Carabus.	349.356.	Cartilaginei pisces.	58.	Cetacei pisces.	3.4.
Caralχidia.	115.	Cartilaginei ouipari.	98.	Cetacei ouipari spinosi.	105.
Carambosus.	356.	Casteron.	337.339.	Cete.	4.
Caranidia.	353.355.3.6.358.	Castagnola.	266.267.	Cetolâ.	150.151.
Caranis.	353.315.	Castaneus piscis.	267.	Ceuola.	210.
Carbasse.	368.	Castor.	28.30.	Chaborus.	219.272.322.
Carcinion.	364.	Causalmarin.	446.	Chabre.	370.
Καρκίνος ποτάμιος.	366.	Cauedanus.	273.315.	Chalcena.	404.
Καρκίνος θαλάσσιος.	367.	Cauehari.	273.	Chalcene.	403.405.
Carcinus paruus.	376.	Caueziale.	315.	Chalcera.	405.
Carcharias.	58.	Cauiario.	99.	Chalcides.	170.
Καρίς.	358.	Caurofus.	162.	Chalcinella.	405.407.
Caridæ.	356.	Caustena.	245.247.	Chalena.	404.

I N D E X.

Chalena.	404.	Cheluda.	199.200.	Chromis.	112.113.
Chalene.	405.	Chemineaux.	272.	Cicada.	348.349.
Chama.	404.416.	Cheruettes.	358.	Cicada marina.	346.
Chama Glycimeris.	408.	Κήρυξ.	424.426.	Cigale de mar.	346.348.
Chama læuis.	405.	Κιτώδης ἰχθύς.	3.	Cinedus.	179.181.263.
Chama nigra.	408.	Cheuesnes.	272.315.	Κίχλα.	260.
Chama piperata.	404.405.	Cheuin.	273.	Citharus.	245.
Chama trachea.	406.	Cheurettes.	357.358.	Ciuella.	75.
Chamæ pelorides.	407.	Chien de mer.	70.	Claria fluuiatilis.	304.
Chamæleia.	405.	Chiepa.	309.310.	Claria Nilotica.	130.131.
Chamæleon.	55.57.	Chieppe.	273.	Clauellade.	301.
Chame aspera.	406.	Chiergner	311.	Clauellata.	80.
Chamulæ.	405.	Chieuen.	315.	Cloniffa.	79.
Chana.	198.	Chinade.	403.	Clupea.	407.408.
Channo.	268.	Chim.	316.	Κωβιός.	309.310.
Channus.	267.	un Chouan.	315.	Gobitis.	234.
Charree.	443.	un Chrau.	214.	Coccyx.	214.
Chastaigne de mer.	384.	Chremis.	112.	Κόκκωξ.	204.
Χηιδών.	195.	Chrempus.	112.	Coccyx alter.	206.
Chelon.	316.	Χεισόφεις.	193.	Cochlea marina.	207.
Chelone.	50.	Christopfarus.	150.151.	Cochles.	428.429.
Chelonites.	54.	un Chrom.	112.		410.

I N D E X.

Κοχλία.	428.429.	Conchola.	397.	Cornobio.	305.
Κοχλιῶδες.	328.	Condylī.	396.	Coryphia.	341.
Κόχλος.	430.	Conger.	161.	Κόσσυφος.	260.261.262.
un Cocq.	150.151.	Κόνγρος.	162.	Consteaux.	412.
un Cosano.	207.	Congrus.	132.133.162.	Κερίχρονες.	360.
Cogniol.	202.	Conius.	307.	un Crado.	214.
Colabucca.	103.	Conuersus.	307.	Crancellæ.	368.
Colfisch.	133 134.	Corano.	109.	Crangines.	359.360.
Colias.	201.	Copso.	103.	un Crape.	368 370.
Colicena.	342.	Coquille.	404.	Crapodina.	54.
Κόλιον.	202.	Coquille de pourceline.	382.	Crapaudines.	192.
Collanus piscis.	104.	grosse Coquille de Nacre de perle.	382.	Crapault de mer.	68.
Κόλλια.	215.	un Coquin.	189.	Creac.	101.
Colpese.	103.104 136.	Κορακίδια.	215.	Crenys.	273.
Columbus.	258.259.	Κορακίνος.	115.116.	des Crenettes.	357.
Colycenæ marina.	341.	Coracinus.	115.	un Crocodile.	41.
Colycia.	341.	Corbetto.	112.	Crocodile terrestre.	43.
Κολυμβητής.	28.	Κόρδουλος.	49.	Κροκόδειλος.	41.
Cōcha læuigatoria vel læuiga- ta.	431.	Cordulus.	48 49.	Κροκόδειλος χερσαίος.	43.
Conchæ longæ.	412.	Cornets.	337.339.	Crocodilus Niloticus.	40.
Conchæ margaritifera.	402.	Cornichets.	337.339.	Crocodilus terrestris.	42.43.
				Crocodili.	366.

I N D E X.

Cruſtata.	343.	Daphanus.	245.	Douſſin rafeas.	384.
Cruſtati cancrarii.	360.	Δεκακότυλοι.	421.425.	Draco.	217.
Κρείς.	411.	Deieſtamenta marina.	436.	Draco marinus.	157.215.
Cuculus.	204.206.207.	Δῖφιν.	9.	Δεράκων.	217.
Cuculus alius.	210.	Delphinus.	7.8.9.	Dromilla.	326.
Cul'd'afne.	341.342.	Delphini caluaria.	14.	Drongo.	161.162.
Culſe.	273.	Delphini conuexi figura.	10.	Dulcinus.	384.
Cucunari.	168.169.	Delphini incurui.	11.		
Cueurs.	168.169.	Dentale.	181.	E.	
Cyclas.	259.	Dentalis.	179.180.181.	Echeneis.	440.
Κύων καρχρίας.	60.	un Denté.	181.	Echinometra.	384.385.
Κύπελος.	275.	Dentex.	179.180.181.	Echinophoræ.	402.
Cyprinus.	273.274.275.	Dephanus.	245.	Echinus.	384.387.
		Diabolus marinus.	86.	Echinus minor.	386.
D.		Dianolo marino.	88.	Echini edules.	385.
Daces.	273.313.314.	Δίβρα.	328.	un Egau.	189.
Daſtylus.	412.	Domifella.	254.	Egullars.	70.
Daſtylus mas.	414.	Donax mas & foemina.	414.	Eils.	273.
un Daim.	117.119.	Donaces.	413.	Eledon.	329.
Dama.	117.	Dorada.	150.193.317.	Eledona.	333.
un Dard.	313.314.	Doree.	151.193.	Elephantus.	356.
		Douſſelle.	254.256.		

I N D E X.

Engudre.	305.	Exocetus.	222.224.	Flammes, Flammettes.	404.
Evudpic.	31.32.	Exuest condre fisch.	135.	Flascopsarus.	298.299.
Epelanus.	288 289.	Εξωκοιτον.	224.	Flasfada.	81 83.
Epelanus fluuiatilis.	291.			Fleteletus.	144.
Epelanus marinus.	290.	F.		un Flex.	144.
Epelanus Sequanæ.	323.			Flion.	401.403.
une Epinarde.	327.	Fagule.	368.	una Folpe.	222.224.
une Epinoche.	327.	Falsa uela.	81.	un Frago.	251.
Epipetron.	435.	Falopa.	444.446.	Fragolinus.	185.
Επιστηδρος.	120.	Falx.	136.	Freguereuli.	273 312.
Epsetus.	214.	Fangro.	251.	Freguen.	322.
Eques cancer.	361.	Fausen.	273.	Fullo.	324.
Eruca marina.	436.	Fegaro.	112.		
Ερυθρινος.	186.	Fegar us.	110.	G.	
Erythrinus.	185.252.	Fenictes.	307.		
Esbrefon.	321.322.323.	Fiber.	28.30.	un Gabor.	222.
Esereuisse.	272.353.354 355.	Ficus.	124.	Gagnola.	446.448.
grand Espadus.	109.	Fielaz.	161.162.	Gaideropadz.	416.417.418.
Espelans.	272.	Fietola.	152.153.	Gaideropfaro.	129.130.
Esturgeon.	101.	Filsæ.	365.	Galanæ.	50.273.
Euops.	149 150.	Fioride.	273.	Galea Venetorum.	150.131.
Exanguium differentia.	328.	Flesus.	144.	Galei.	67.

I N D E X.

Γαλεώνυμος.	76.	des Gautes.	307.	Γναφείς.	324.
Galeonymus.	75.	un Gay.	201.	Gobetti.	273.
Galeus.	71.	Gazella.	17.	Gobius.	233 234.
Galeus hinnulus.	71.72.	Genitale marinum.	441.	Gobius albus.	234 235
Galeus stellaris.	73.74.	Gerres.	229.	Gobius fluuiatilis.	320.321.
Galei stellati.	72.	Giavets.	227.228.	Gobio marinus.	233 234.
Galexia.	75.	Gibbæ.	359.	Gogyn.	273.
Galladæ.	405.	Gibbæ minores.	356.	Goi.	233.
Gallinæ marinæ.	252.	Giri.	227.	Gongala.	410.
Gallo de mare.	375.	Girolo.	228.	Gongila.	376.
Gammaro.	355.	Giruli.	229.	Goui.	273.
Gammarus.	353.	Gladius.	109.	Gouion.	320.
Gambarella.	356.358.359.	Gladii.	442.	Gouion de mer.	234.
Gambarozola.	359.	Glanum.	105.	Gouions.	272.
Gambarus.	353.	Glans marina.	395.396.	Gournaut.	207.
Gammarella.	353.355.	Glaucus.	110.112.	Goufangle.	320.
Gardons.	272.	Γλαῦκος.	112.	Grancellæ.	367.
Gardonus.	316.	Glaucus piscis.	259.	Granceol.	367.
un Gatto.	72.	Glinon.	224.	Granceolus.	367.
Gau.	234.	Glinus.	221.	Granceolæ.	371.
Gauetia.	315.	Gliffa.	109.	Granceolus.	376.
un Gauot.	222.224.	Glycimerides.	404.	Granci.	368

I N D E X.

Grancio.	365.367.	Hadon.	126.127.	Hippidus.	444.
Granciporro.	367.368.370.	Hadox.	126.127.	Hippocampus.	444. 445.
Grancitellæ.	371.373.	Halec seu	-	446.	
Grandinus.	207.	Halecula.	168.169.	Hippopotamus.	22.
Granzo.	365.366.	Halefuriôn.	441.	Hippopotamus numismatis	
Grascie.	273.	Hannons.	410.411.	Adriani.	23.24.
Grenouilles.	54.272.	Harengi.	171.172.	Hippopotamus ex colosso Nili	
Grigole.	305.	Haseaux.	272.317.	excerptus.	25.
Griggs.	273.	Haumar.	352.	Hippus.	444.446.
Grillus.	132.133.	Hausen.	103.104.	Hirundo.	193.195.
Grinadi.	273.275.	Haydoxe.	136.	Holoturia.	434.
Grijoni.	220.273.	Heberdum.	135.	un Homar.	350.
Gritta.	376.	Helbur.	144.	un Horreau.	201.222.
Guatta.	72.	Helops.	59.152.	Hosties.	415.
Guat auger.	73.	Hepar marinum.	440.	des Huiſtres.	415.
Guatus muscarolus.	73.	Hepatus.	265.	Humbla.	287.288.
des Gueruettes.	357.	Heracleoticus cancer.	356.374.		
Gyogon.	234.	375.			
		Heriſſon de mer.	384.		
H.		Heron de mer.	109.	Iaveti blanci.	227.
		Hiæna.	105.	un Iau.	150.151.
Hadoche.	126.	Hinnuli.	67.	Ichneumon.	45.

I.

I N D E X.

Ἰχθύες φωνουῶντες.	207.	Λάβραξ.	121.	Lasca.	316.
Ἰχθυωσ.	197.	Lachia.	309.	Latax.	28.
Ichthyocolla.	103.104.	Ladeni.	273.	Latarina.	137.
Iecorinus.	265.	Læuiria.	79.81.	Lauaretus.	284.286.
Ἰέραξ.	197.	Iagionus.	256.258.	Lauarolus.	236.
Iglisqua:	255.256.	Lambena.	256.258.	Lauarona.	238.
Illeca.	255.	Lamia.	98.	Lauarono.	237.
Imperator.	109.	Λάμνις.	98.	Lauonus.	237.
Ionctium.	321.	Lampetra.	75.76.	Laurace.	120.
Ἰσλῖς.	256.	Lampredo.	75.	Λεβιάς.	265.
Ἰππίς.	362.	Lampredotte.	273.	Lechia.	152.171.
Ἡερακλεωπικὸς καρκίνος.	375.	Lampredotus.	75.	Leczia.	154.155.310.
Iraigne de mer.	370.373.	Lamprez.	273.	Lelepris.	253.254.
Ἰρκινωσ.	18.	Lamproye.	76.272.	Lenguatta.	146.147.148.
Island fish.	136.	Lampuga.	152.154.155.	Lenones.	306.
in Iudæo.	386.	Lana pinna.	400.	Leo marinus.	356.
Iulis.	254.256.	Lanceron.	296.	Lepada.	392.393.
Ius album.	246.	Landola.	195.	Lepas.	392.393.
		Langonstes.	ξ49.350.	Lepades.	427.
		Langue de serpens.	66.	Lepras.	252.254.
		Lanzon.	296.	Lepus marinus.	436.437.
		Lapidotus.	274.	Lestya.	308.

L.

I N D E X.

Letrinari.	186.	Lochia.	319.	Lupus.	19.110.121.
Letrinus.	185.186.	Lochys.	273.	Lupus marinus.	33.34.
Leuciscus.	313.314.	Locusta marina.	349.	Lutensis purpura.	421.
Leucorinus.	313.314.	Lolligo.	329.337.338.339.437.	Lutra.	31.32.
Libella.	60.61.	Lollius.	329.340.	Lütz.	296.
Lichuda.	350.	Lollii.	437.	Lyra.	207.209.
Λύκος θαλάσσιος.	34.	Lombardo.	350.352.		M.
Licxuda.	350.	Lopide.	154.	Macrel.	201.202.
un Ligumbault.	350.352.	Lopole.	320.	Maia.	349.356.370.373.
Lilingua.	313.314.	Lotta.	304.	Mæna.	225.226.
Limanda.	144.145.	Loup de mer.	21.34.	Magni pisces.	3.
Limnus.	307.	Louvre.	32.	du Maigre.	117.119.
Limpena.	258.	Louuaζζο.	120.121.	Μαίνα.	226.229.
Ling fish.	135.	Lubina.	120.121.	Μαγνίς.	226.
Lingua serpentis.	66.	Lucerna.	206.	Μαγνίδες.	225.
Lingulaca.	147.	Lucius.	296.297.	Μαλακά ἔ μαλακόδερμα.	329.
Lipparis.	171.307.308.	Luczo marino.	167.	Μαλακόςρακα.	328.343.350.
Lissa.	109.	Luzo.	272.273.	Malarmat.	208.209.
Locarna.	305.	Lumbricus.	442.	Malleolus.	166.167.
Locha.	320.	Lumbricus marinus.	444.	Maquereau.	202.
Loche.	272.319.	Lupaga.	352.	Maquereau bastard.	191.
Loche franche.	320.	Lupagaut.	352.		

I N D E X.

<i>Mararmat.</i>	209.	<i>Menola.</i>	225.226.	<i>Mogni.</i>	438.
<i>Margaritifera concha.</i>	402.	<i>Menoys.</i>	273.	<i>Moline.</i>	321.
<i>Margosir.</i>	89.	<i>Menoza.</i>	322.323.	<i>Molles pisces.</i>	328.
<i>Marida.</i>	227.228.	<i>Menuise.</i>	214.	<i>Molua.</i>	128.
<i>Marlangus.</i>	114.125.	<i>Merhuel.</i>	128.135.	<i>Monachus piscis.</i>	38.39.
<i>Marlucius.</i>	122.123.	<i>Merland fife.</i>	135.	<i>Movóvexa.</i>	328.
<i>Marmottes.</i>	272.	<i>Merlinus.</i>	256.	<i>Morella.</i>	320.322.323.
<i>Marmorus.</i>	136.137.304.	<i>Merlo.</i>	258.261.262.	<i>Morhux oculi.</i>	128.
<i>Marsio.</i>	15.	<i>du Merluz.</i>	165.166.	<i>Mormoro.</i>	184.
<i>Marsioni.</i>	214.	<i>Merluzzo.</i>	123.	<i>Mormur.</i>	183.
<i>Marsouin.</i>	9.16.	<i>Merula.</i>	252.260.262.	<i>Mormyl^o, & Mormyr^o.</i>	183.184.
<i>grand Marsouin.</i>	18.	<i>Messor.</i>	219.	<i>Morona.</i>	99.104.
<i>Massacara.</i>	343.345.	<i>Μικρός κερκίνος.</i>	376.	<i>Moscardinus.</i>	333.
<i>Matricula marina.</i>	68.	<i>Midia.</i>	397.	<i>Moscarolus.</i>	333.
<i>Mazaneta.</i>	368.376.	<i>Miesne.</i>	210.	<i>Moula.</i>	397.399.
<i>Maxus.</i>	124.	<i>Miluago.</i>	196.	<i>Moules d'estuc.</i>	398.
<i>Μήκων.</i>	419.430.	<i>Milvus.</i>	195.196.	<i>Moufniers.</i>	272.
<i>Μελανόχραμμοι.</i>	243.	<i>Miraletus.</i>	81.82.	<i>Mouffolo.</i>	396.
<i>Melanurus.</i>	183.269.271.	<i>Mirma.</i>	183.	<i>Mouffoli.</i>	396.
<i>Melicembates.</i>	402.	<i>Missor.</i>	224.	<i>un Muge.</i>	210.
<i>Membrada aphia.</i>	214.	<i>Missori.</i>	233.303.	<i>Mugil.</i>	210.212.
<i>Mendola.</i>	225.226.	<i>Missoris.</i>	219.222.233.322.	<i>Muguerinus.</i>	333.

I N D E X.

<i>un Muler.</i>	210.212.272.273.	<i>Mytulus fluuiatilis.</i>	397.398.	<i>O.</i>	
<i>Mullus.</i>	173.174.175.176.	N.		<i>Oblada.</i>	270.271.
<i>Murena.</i>	75.158.160.	<i>Nacre.</i>	399.400.	<i>Ochia.</i>	269.271.
<i>Murex.</i>	426.	<i>Narce.</i>	90.	<i>Ochiata.</i>	270.
<i>Mus aquaticus.</i>	35.36.	<i>ΝαΨιν.</i>	89.	<i>Ochiatella.</i>	89.90.92.93.270.
<i>Muscardinus.</i>	378.	<i>Nafello.</i>	123.	<i>Ocradiga.</i>	316.
<i>Muscarolo.</i>	378.380.	<i>Nafellus.</i>	122.	<i>Octapos.</i>	330.332.
<i>Musculus.</i>	397.	<i>Natice.</i>	427.	<i>Oculus hirci.</i>	392.
<i>un Musnier.</i>	315.321.	<i>Nautilus.</i>	378.380.381.382.383.	<i>Oculata.</i>	271.
<i>Mustachato.</i>	302.	<i>Νέβεις.</i>	71.72.	<i>des Oestres.</i>	415.
<i>Mustela.</i>	67.75.76.129.130.	<i>Nebrides.</i>	67.	<i>Œstrum.</i>	8.442.
<i>Mustelus.</i>	69.	<i>Neptunius equus.</i>	26.27.	<i>Œul de bouc.</i>	392.393.
<i>Mutis.</i>	350.361.367.	<i>Nerita, vel Nerite.</i>	424.427.	<i>Ognella.</i>	419.
<i>Μυζο.</i>	125.	<i>Nerophidia.</i>	446.	<i>Oia.</i>	269.271.
<i>Μύαξ.</i>	397.	<i>Neulxor.</i>	136.	<i>Oilladiga.</i>	216.270.271.
<i>Μύες κωνώδεις.</i>	398.	<i>Nibius.</i>	195.	<i>Ολοπούεια & τίθυα.</i>	433.
<i>Μυρένις.</i>	160.	<i>Nichia.</i>	409.	<i>Ονίσκος.</i>	122.123.
<i>Μιζ θαλάττιος.</i>	398.	<i>la Nissola.</i>	71.72.	<i>Ophidion.</i>	157.
<i>Μυσίκτητος.</i>	302.	<i>Νήσης.</i>	317.	<i>Οφίς θαλάττιος.</i>	156.157.
<i>Myfius.</i>	301.	<i>Niuellus.</i>	61.	<i>Oradigue.</i>	273.
<i>Myfius marinus.</i>	203.	<i>Nonnadi, Nonnati.</i>	213.	<i>Orbis.</i>	298.299.
<i>Mythus.</i>	302.	<i>Nympha.</i>	348.	<i>Orca.</i>	16.17.18.

I N D E X.

Orchis.	298.299.	Paganelli.	303.	Patella maior.	394.395.
un Oreol.	201.202.	Pageau.	185.106.	Patella maris rubri.	394.
Orga, Organum.	207.	Pager.185.	Pagellus.252.	Pauo marinus.	258.
des Orphies.	163.164.	un Paget.	186.	Pecten auritus.	408.409.
Orphus.	198.200.	Paggi, Pagre.	185.	Pectines.	416.
Oryx.	16.	Pagull.	368.	Pectunculus.	410.
Osmylus.329.	Osmylia.333.	Pagrus.	251.252.368.	Pediculus marinus.	436.443.
Ὀσπυλός ἔρπυια.	326.351.376.	Pagurus.	349.368.370.	Pegorella.	119.130.
Ostreagaideropoda.415	416.417	Paguri.	356.	Pelamis.	177.179.
Ostrea Tridacna.	418.	Paguri fluuiatiles.	366.	Pelamida.	179.
Ostrega.	415	Palencza.	305.	Peloridae.404.	Pelorus.407.
Ὀστρεα.	448.	Palumbus.	71.	Pelourdes.	407.
Ouella.	323.	Papauer in piscibus quid.	419.	Pentadactyli purpuræ.	402.
Ouis marina.	125.127.	Pardalio.	72.	Pentalene.	392.393.
une Ouldre.	16.18.	Pardellus.322.	Pardilla.323.	Πενταλόιοι ἰχθύες.	238.
Oyata.	270.	Parnochia.	360.	Perca.	198.269.295.
Oye de mer.	8.9.	Passer.	141.145.	Perca fluuiatilis.	293.
Ozena, Ozoli.	333	Passer fluuiatilis.	144.	Perca marina.	268.
P.		Passer vulgaris.	142.	Πέρκη.	269.295.
Pæcilogastor.	122.	Passeres.138.	Passerini.137.	Perces.	320.
Paganellus.	234.235.	Patenostre de Porcelaine.	421.	Perche.	269.272.293.295.
Paganellus marinus.	322.	Patella.	393.416.	Perdix marina.	146.

I N D E X.

Perle. 173.	Perlsich. 58. 60.	Phuca.	258.	Plestya. 310.	Phye. 141. 142.
Perna. 398. 401.	Perosa 79. 80.	Phycis.	252. 256. 257. 258.	Ποικιλιαί.	207.
Persega.	273. 293. 294. 295.	un Pic, Picus.	262.	Poignastre.	216. 217.
Peseguene. 273.	Pes escome. 165. 167.	Pierre de colique. 118.	Pigne. 273.	Pola. 146. 148.	Pollards. 273. 316.
Pesce armato. 208.	Pesce cola. 137.	Pila. 296.	Pilarel. 273.	Pollicipedes.	434.
Pesce de Sfolia.	276.	Pinna maior.	398. 400. 401.	Πολύζαμμοι.	243.
Pesce falce 137.	Pesce forca. 208. 209.	Πίννη.	400.	Polypus.	329. 330. 332.
Pesce molle. 125.	Pesce ratto. 97.	Pinna lanæ.	399.	Porca.	150.
Pesce Scarpa.	115. 116.	Piscis Niloticus.	300.	Porcellana 420.	Porcellette. 99. 273.
Pesce Spada. 65.	Pescheteau. 86. 88.	Pisces amnici ac lacustres.	272.	Porco marino.	12. 59. 62. 64.
Pesci nuovi. 213.	Pesquerel. 318. 319.	Pisces lati.	149.	Πορφύρα.	420.
Petaglida 392. 393.	Peteuse 325.	Pisces litorales.	212.	Pota marina.	438.
Petroncles.	410. 411.	Pisces pelagii.	167.	Ποτάμιος χείρος.	312.
piscis Diui Petri.	150. 151.	Pisces plani cartilaginei.	77.	Poulsepieds.	434.
Petrosa. 79. 80.	Petropsaro. 199. 200.	Pisces qui serpentina sunt spe-		Pouille de mer.	254.
Penerazo. 404.	Peucroni. 404. 407.	cie.	155. 156.	un Pourpre.	330. 332.
Phagrus.	251. 252.	Pisces saxatiles.	238.	Praxenturæ.	359.
Φάλια. 6.	Phlonder. 144.	Pisces spinosi.	137.	Prans. 273.	un Prete. 217. 219.
Phoca. 19. 20. 21.	Phocæna. 15. 16.	Puot.	412.	un Præue. 217. 219.	Pristes. 7.
Φόκος. 258.	Φολάσαι 393.	Plantanimalia.	340.	Πρόβατον.	124. 125. 126. 127.
Phoxinus.	322.	Platagonia 311.	Platanes. 310.	Προλιμιάδες.	322.
Phryganium.	436. 443. 444.	Πλεκτανία.	329.	Pfitta.	139.

I N D E X.

<i>Pfoli.</i>	441.	<i>Rafeguette</i>	273.	<i>Rouget.</i> 206.	<i>Rougers barbets.</i> 176.
<i>Φόρος.</i>	252. 254.	<i>Rat d'eau.</i> 36.	<i>Rat de Pharaon.</i> 45.	<i>un Rousseau.</i>	368.
<i>Pucelle.</i> 272	306.	<i>Ratti.</i>	35.	<i>Rouffette.</i>	74.
<i>Pulchella.</i> 306.		<i>Remora.</i>	440.	<i>Rubellio.</i>	185. 186.
<i>Pulex marinus.</i>	443.	<i>Resneau.</i>	230. 232.	<i>Rubeo.</i> 185. 186.	<i>Rubeta.</i> 54.
<i>Pulmo marinus.</i>	436. 438.	<i>Responsadoux.</i>	217. 219.	<i>Ruchl.</i> 292.	<i>Ruello.</i> 230.
<i>Purpura.</i>	416. 419.	<i>Ραφίς.</i>	164.	<i>Ruff.</i> 273. 291.	<i>Ruffata.</i> 317.
<i>Purpura maiuscula.</i>	421	<i>Rhina.</i>	77.		S.
<i>Purpura pentadactylus prona.</i>	422.	<i>Pinn.</i> 78.	<i>Rhinobatos.</i> 78.	<i>Sacheto.</i>	265.
<i>Purpura supina.</i>	422.	<i>un Rhombo.</i>	140.	<i>el Saer.</i> 298.	<i>Sallicoques.</i> 358.
<i>Q.</i>		<i>Rhombus.</i>	139. 140. 141.	<i>Salamandra.</i> 55.	<i>Salar.</i> 280. 281.
<i>Quadratulus.</i>	143.	<i>Richt holland.</i>	135.	<i>Salmo.</i>	277.
<i>Quennaro.</i>	236. 237.	<i>Riccio marino.</i> 384.	<i>Rippe.</i> 327.	<i>Salmonata trutta.</i>	280.
<i>R.</i>		<i>Roche.</i>	273. 318.	<i>Salmonis foeminae caput.</i>	279.
<i>Raia.</i>	79. 80.	<i>Roncera.</i>	419. 420.	<i>Salpa.</i>	187. 189.
<i>Raia multorum generum.</i>	79.	<i>Rometa.</i> 83. 84.	<i>Rophus.</i> 198.	<i>Sanguinaria.</i>	322.
<i>Raie bouclée.</i> 80.	<i>Raie estelee.</i> 84	<i>Roquau.</i>	256. 258. 262.	<i>Sanguinerol.</i>	322. 323.
<i>Raia stellata, aut stellaris.</i>	83. 84	<i>Roscies.</i> 316.	<i>Rospo.</i> 54. 97.	<i>un Sanut.</i> 263.	<i>Sarachus.</i> 306.
<i>Raina.</i>	273. 275.	<i>des Rosses.</i>	252. 254. 272. 318.	<i>Sarba.</i> 189.	<i>Sardanellæ.</i> 305.
<i>Rana palustris.</i>	54.	<i>Roffeta.</i> 72.	<i>Rofferi.</i> 213.	<i>Sardella.</i> 171.	<i>Sardinæ.</i> 170.
<i>Rana marina.</i>	54. 85. 86. 87. 88.	<i>Rot fisch.</i> 135.	<i>Rotonetus.</i> 227.	<i>Sardoni.</i>	168. 169. 171. 172.
<i>Rascassa.</i> 248.	<i>Rascassa bianca.</i> 217.	<i>Rotulus.</i>	150. 151.	<i>un Sarg.</i> 242. 244.	<i>Sargene.</i> ibi.

I N D E X.

Sargus.	242.244.36.	Scorpius.	248.250.	Spada.109.	Sparlus.241.242.
Sario.280.	Sasan.273.275.	Scorpio marinus.	248.	Sparnochius.	344.
Saulmons.	272.	Scouranæ.314.	Scouranici.313.	Sparnochia.	344.360.
des Sauleterelles.	356.358.	Secche poupe.330.	Seiches.333.336.	Sparus.	240.242.257.
Scarauiffa.	359.	Σελάχα.58.	Senclé.236.	Spherdoclos.	433.
Scarda.317.	Scardene.273.	Sepia.	329.333.334.336.437.	Sphondyli.	400.
Scardola.317.	Scardole.273.	Serpent de mer.	157.	Sphyrna.	165.167.
Scarpa.274.	Scarus.239.240.	Serra marina.	65.66.	Sphyræna.	122.165.167.
Scarus botanus.239.	Scatina.316.	Serranus, Serratanus.	267.	Sphungæ.	433.
un Scatxot.	322.	un Seruantin.	125.148.	Spigaro 228.	Spigola.227.
Scuardinus.	318.	Sfolia.	145.147.148.	Spinalia.	99.
Scauerdin.	273.319.	Sgrampho.	89.90.	Spinarella, Spinarolus.	327.
Scazoni, Schafolings.	273.	Siderocapsa.311.	Silurus.105.	Spinax.	69.70.
Schalde.307.	Scharbro fisch.136.	Simia.	65.	Spondyle.446.	Spondyli.396.
Schelandisch fisch.	135.	Smaris.	226.227.228.	Spongix.	435.
Schemelt.273.	Schenalia.99.	Σώπυα.	381.	Squaiola.320.	Squalle.273.
Schinelr.289.290.	Schniemp.273.	Suiffa.	33.	Squalus.313.315.	Squaro.78.
Σμαρα.	117.119.	une Sole.	147.	Squatina.	77.78.
Scincus.	46.47.	Solea.	145.146.147.148.	Squarrolinus, Squatorraia.	78.
Σκινίδες.117.	Scombrus.200.	Solenes.	412.413.	Squilla.	353.356.357.358.359.
Σκόμπερος μινρός.	202.	Sopi.	189.334.336.	Squilla fluuiatilis.	359.
Scorpxæna 248.	Scorpidi.248.250.	un Sou.190.191.	Souere.273.	Squinada.373.	Squozole.398.

I N D E X.

Stauridæ.306.	Stella solis.391.	Tareronde.95.	Tarasfranca.97.	ΤΑΨΙΣ.	339.
Stellæ marinæ edules. 388 389.		Tarentella.106.	Taurus.247.	Themero.284.	Thrichides 309.
Stellæ non edules. 390.		Τελύνη.	403.	Θείαα.	310.
Stellaris raia.79.	Stellares.67.	Tellinæ regia.	403.	Thriffæ.309.	Thunni.442.
Stirioni.273.	Stocfish.131.187.	Tellinæ minores.	402.403.	Thymalus.	282.284.
Strabelus.423.	Stragma.217.	Tenche.	272.273.324.325.	Thymalum.289.	Thymara 284.
Strasina.248.	Stratarrigha.327.	Tenia.	148.	Thynnus.	15.106.
Streggiæ 273.314.	Streia.313.	Tenientis purpura.	421.	Thynnus alius.	109.
Strinjias 302.	Strinza 303.	Tephanus.	245.	Tinca.	324 325.
Strombi.	423.	Testacei duri.	376.	Tiphlope.	447.
Στεμκοειδές.	328.	Testacei turbinati.	418.	un Ton, Tonnina.	108.
Sturio.	98.99.101.102.	un Testard, Testardus	315.	Tomus Thurianus.	109.
Sudis.166.167.	Sueta.315.	Testes Castoris.	29.	cl Tor.387.	un Tordo.114.
Sulmo 277.	Suralle.190.	Testudo prona.	52.	Torpedo.	89.90.
Surmulets.173.	un Suro.189.191.	Testudo supina.	53.	Torpedo oculata.	92.93.
Surra.106.	Surus.190.	Testudines.	50.366.	Torpedo supina.91.	Torpille.90.
Sus marinus.12.	un Suereau.191.	Testudines fluuiatiles, lutariæ,		Torsio.14.	Tortues.50.272.
Synagris.	181.182.	montanæ, nemorales, terre-		Tortugatum.	51.
	T.	stres.	51.	Totena.	337.339.340.
Tana.	99.	Tethæa.433.	Tethya.432.435.	Τεταχυπος.	191.
Tanais barbotta.	104.	Τέταξ.	348.	Trachurus.189.	Tragus.132.133.
Tappecon.	217 219.	Teniere.	273.	Traigne 217.	Treiffæ.273.

I N D E X.

Tremble. 89. 90.	Tremorife. 90.	un Var. 120.	Varoc. 273.	Vranoscopus. 217. 219. 233.
Tremula. 89.	Trichias. 307.	Varolus. 120. 121.	Varon. 321.	Vrfa. 349.
Trichis. 306.	Trigla. 173.	Vcelli. 273.		Vrfa crustata. 345.
Τριγλις. 176.	Triglites. 214.	Veau de mer, Vechio marin. 21.		Vrfa maior & minor. 343.
Trocta. 277. 280. 281.		Ventresca. 106.	Vergado. 210.	Vrfa 359.
Truege, Trueue. 151.	Trucia. 150.	Veron. 321.	Vertibula. 431. 433.	Vrtica cōtracta. 342.
Truites. 272.	Trutta. 280. 281.	Vertibula integra, & aperra. ibi.		Vrtica explicata, & marina. 340.
Trutta salmonata. 280.		Vieille. 254.	un Vilain. 315.	Vfel. 320.
Tubera. 433.	Tumba. 207.	Vilis, Vilanus. 316.		Vulpecula Italica. 62. 63. 64.
Tunnus. 106. 108.	Turbines. 423.	Viola. 290.	Virilis. 427.	X.
Turbinata exanguia. 418.	un Turbot. 139. 140.	Vitta. 148.		Xiphius. 109.
Turdus. 112. 252. 258. 260.	Turcies. 296.	Vitulus marinus. 19. 20. 21.		Z.
Turfio. 14. 16.		Viuu uiuio, Viuer. 215. 27.		Zaphile. 245. 247.
Θάψος. 108.	Typhle. 448.	Vmbilicus marinus. 429. 430.		Zarganes. 163. 164. 165. 167.
Typhle marina. 446.		Vmbers. 273.		Zedole. 273. 320.
Typhline. 446. 447. 448.		Vmbla, Vmbra. 286. 287. 288.		Zefs. 150.
Τυφλινιδία. 215.		Vmbra fluuiatilis. 286.		Zigrella 256.
V.		Vmbra marina. 117. 119.		Zigrella. 254.
Vacca marina. 85.		Vmbrina. 112. 114. 119.		Zimzin.
Vairon 321.	Vaironi. 273.	Vmbrinotto. 119.	Vngues. 413.	Ξωόφουτα. 328. 340. 412.
une Vandoife. 271. 313. 314.		Vniualuia. 328. 377. 392.		Zozeri. 233. 234.
		Volpe. 224.		Zuchindæ. 341.

Petri Bellonii Cenomani de aquatilibus liber primus.

Aquatilium differentia ac diuisiones.

CAP. I.

PRudentissima summi rerum omnium artificis cautione, pisces diuersam à cæteris animantibus naturam ac formam consequuti sunt, quum & variam incolant regionem, & dissimilem hominibus nutritionem exhibeant. De quibus etsi veterum ac recetiorum authorum plerique in posteritatis vtilitatem perdoctè hætenus scripserunt: tamen nobis adhuc aliquid relictum est, quod eorum sententiis adiicere possimus. Nihil enim hucusque peruestigatum fuit, cui non aliquid quispiam rerum naturaliū diligens perscrutator, ex iis quæ vel ipse conspexerit, vel aliqua solertia animaduernerit, adiungere queat. Nolimus itaque hoc isto (quanuis mediocri) labore, nostros homines carere, vnde ingentes aquarum diuitias (quæ sanè terrestribus minimè cedunt) facilius percipiant: & quantū inde admirationis atque vtilitatis proueniat, nostris aliquando vigiliis pernoscant. Quamobrem prætermittis iis quæ ad piscium generationem, anatonem, constitutionem ac victum in genere pertinent (de quibus ab Aristotele, Plinio, ac cæteris diffusissime tractatū est) æquum esse videtur, vt ad ipsam variorum piscium descriptionem protinus aggrediamur: cui depictas singulorum de quibus tractabitur effigies ita subiungemus, vt ex his maiorem summi conditoris admirationem quiuis facile concipiat. Id verò quò promptius ac dilucidius fiat, est certus ordo præscribendus, quem duobus inse-

quentibus libris obseruaturi sumus : quod mox quidem præstabimus, si prius definitionem ac differentias piscium paucis ostenderit. Piscem Græci *ἰχθυον* vocauerunt: Angli ac Germani *fischen*, Galli piscionem, pro linguæ suæ natura dicere maluerunt. Cuius differentias partim à magnitudine, constitutione, figura, colore, loco, atque accidentibus: partim ab ipsorum cum signis cælestibus, volatilibus, quadrupedibus, insectis, stirpibus, & diuersarum artium instrumentis, similitudine deductas esse comperio. Vnde à piscium magnitudine quidam cetacei, à constitutione cartilaginei, spinosi, squamosi, glabri, testacei, crustati, molles, duri: à figura, plani, rotundi, longi, lati: à colore, hepatici, glauci, varii, mulli, rubelli, melanuri & callichthyes appellati sunt. Sic etiã à loco, pelagii, litorales, saxatiles, amphibii, fluuiales, lacustres ac palustres dicti. Ab accidentibus autem, Torpedo, ac Remora nomen habuerunt. A similitudine cum signis cælestibus, Stellæ ac Lunæ: Cùm auibus Turdi, Merulæ, Milui, Turtures, Passeres, Sturni, Noctuæ, Coliæ, Corui, Pari, Aquilæ, Accipitres, Hirundines, Pauones, Graculi, Galli, Cuculi, Phœnices, Attagenes, Grues, Psittaci: Cum quadrupedibus, Vrsi, Simiæ, Canes, Boues, Vacca, Equi, Asini, Vulpes, Lupi, Pantheræ, Lepores, Erinacei, Leones, Elephanti, Hiænæ, Oryges, Mustelæ, Feles, Vituli, Arietes, Oues, Lacerti, Mures, Hinnuli, Porci, Hirci, Capri: Cum insectis, Cicadæ, Aselli, Culices, Pediculi, Ærucæ, Locustæ, Scarabei, Muscæ ac Grilli: Cùm stirpibus, Cucumeres, Vuæ, Vrticæ, Rubi, Vertibuli, Tuberes: Cum iis, quibus quotidie vtimur instrumentis, Liræ, Serræ, Gladii, Rotæ, Acus, Patellæ, Sphænes, Pectines. Quinetiã à partium corporis exteriorum similitudine, quidam Orchies, Ædocones, Pulmones, Aures & Digni: alii verò ab aliorum inanimatorum specie, Rhombi, Soleæ appellati sunt. Quorum singularem descriptionem sequentibus libris ita disponemus, vt sanguine præditos primum, deinde verò exanguis explicemus. Sanguinei hunc ordinem fortientur, vt à cetaceis ad cartilagineos, atque ab his ad planos ac reliquos tam marinos, quàm fluuiales descendamus. Cetaceorum quosdam viuiparos, pilosos, quadrupedes, glabros, ossibus præditos: alios ouiparos, spinosos, & squamosos o-

stendemus : quemadmodum cartilagineorum nonnullos longos, alios autem planos, viuiparos, & aspera cute coniectos. Minorum rursus, quosdam proponemus planos & spinosos, alios verò rotundos, omnes autem ouiparos: quorum nonnulli pelagii, litorales ac saxatiles reperiuntur: vt interim amnicos, lacustres ac palustres nō omitteremus. Exangues ita describētur, vt interim primi procedant: quos zoophyta ac deiectamenta marina subsequuntur. Crustatorum alios locustarios, alios cācrarios videbis: Testatorum verò alios Vniualues, alios Biualues, alios Turbinatos, quē admodum & deiectamentorum marinorum, quādam edulia, alia ad esum prorsus inutilia, conspicias. Qua in re breues vt simus, à cetaceis est incipiendum.

De piscibus maioribus ac cetaceis.

CAP. II.

Cetacei pisces Græcis κητώδεις ἰχθύεις vocantur, nempe qui grandiori corpore præditi sunt, Herodoto Antacei, Pomponio magni, quibusdam Beluini ac feroces appellantur: cuiusmodi nonnulla marina mōstra reperias, quo nomine non solū viuipara maiora antiqui intellexerunt, verum etiā ouipara, atque adeo quæcunque aquatilia (vt ait Oppianus) vastis membris immensa mole feruntur. Quinetiam Dioscorides Ichthyocollā, Galenus Libellā, ac præter hanc, Canes: Paulus, Thynnū: Oppianus, Hantiani, Xiphium, Bouem inter aquatilia cetacea collocauerunt: quæ Galenus salita recentibus meliora euadere tradidit. Maiores igitur pisces à nobis eo ordine describētur, vt à cetaceis ossibus viuiparis incipiamus, Balena, Pristis, Delphino, Torsione, Orca, Hippopotamo, Vitulo marino: deinde verò ad cætera ouipara descēdamus: quorum ex numero, Crocodilum, Xiphium, Cordulum, ac Thynnū proponemus. Postremò autem ad cartilaginea, tum viuipara, tum ouipara transgrediēmur, quorum series oblongorum primū, deinde verò latorum ac planorum erit. A cetaceis igitur spinarum loco ossa habentibus incipiemus.

De cetaceis, ossibus præditis ac viuiparis.

Ita comparatum est à natura piscium generi, vt quos præter cæteros maiores, ac sanguine præditos efformauit, eos ad terrestrium animalium imitationem non carnibus atque ossibus modò commu-merit, verumetiam reliquorum more coire, ac viuos factus ædere voluerit. Huius notæ sunt ingentia illa, de quibus mox dicturi sumus, portenta cetacea, ex quorum descriptione quanta sit admiratione dignus ipsorum incredibilis artifex, vos iudices estote.

B A L E N A.

Ab ingentissimo omnium aquatiliū pisce veluti cæterorum rege ac principe incipiemus. Balenam omnes tum antiqui, tum recentiores vocauerunt: Cete per insignem denominationem quibusdam dicitur. Vulgus Italorum (cui nulli præterquam ad lucernas est vsui) Capidolium, quòd eius adeps velut oleum minimè concrefcit, appellauit. Maximæ molis est piscis, viuiparus, rostratus, pulmone præditus: branchiarum loco prægrandem fistulam in fronte gerens, haud exertam tamen, vt vulgo depingi solet, per quam, humorem quem ore exceperat, magno impetu effundit ac reiecit, vt eo vel onerarias interdum naues submergere dicatur. Pinnae habet vtrinque vnā, ac præter has tertiam in dorso veluti alam, qua totum corpus dirigit, caudamque lunatam, qua remonis vice, huc atque illuc corpus inflectit: respirat ac dormit ædita per summa æquoris fistula, exilitque ad litus interdum, inquit Oppianus, solem passura calentem. Corio glabro ac spisso integitur, nigro, duro, firmo ac solido, squamis & villis carente, cui pinguedo nonnunquā pedis altitudine subest, nostratibus, præsertim verno ieiunio, sale condita, eduliis apta, laridū quadragesimale appellant. Quinetiam Balenæ lingua multarum est librarum pondo, nobis in maximis deliciis ha-

beri solita, reliquas eius piscis carnes, etiam bubularū instar salitas, audio vel numerosum exercitum integrum diem alere posse. Prætenturas ante oculos habet, ob id appellatas, quòd his sibi prætentat iter. Sunt autem tenues quædam assulæ, quaternis vlnis longæ, ac sesquipedem latæ, ad extrema in fastigium acuminatæ, longissimis villis ad latera præditæ (setas aut barbam appelles per me licet) vulgus falsò interdum caudam, interdum costam Balenæ nominat: cuius perpolitus ac bene excicatis frustulis, politiores mulierculæ sua pectoralia (quæ busta vocant) communire, vestiumque fibras rigidiores ac rotundiores continere, atque apparitores publici, virgularū ac facium loco gestare solent. Partem hanc Balenæ musculum appellauit Aristoteles, quem etiam Oppianus veluti quædam alteram piscem Balenæ ducem esse cecinit:

Hac ratione (inquit) comes cunctis ductor que viarum

Musculus est paruus visu, sed corpore longo,

Et tenui cauda paulo semotus ab illo

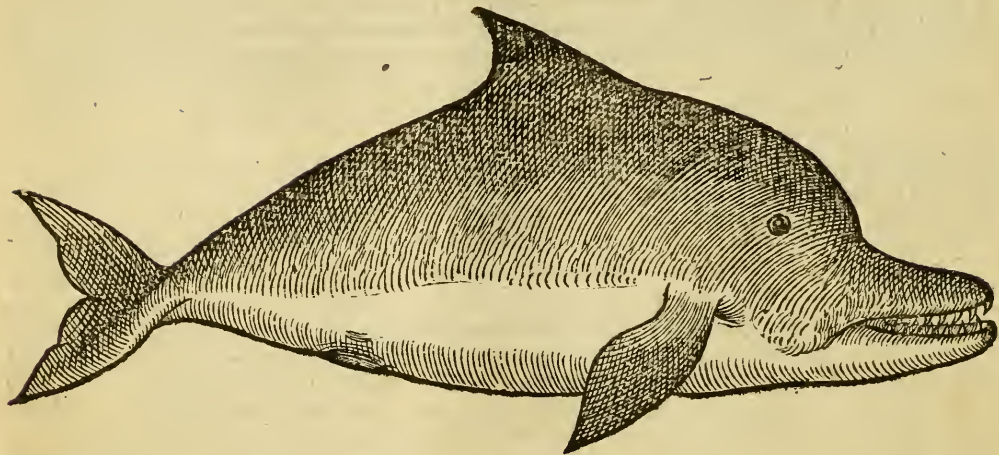
Præcedit.

Et paulò post,

Hunc piscem vero ductorem nomine dicunt. Cætera quæ ad interiorè tam ingentis animalis structuram pertinet, puto equidem ad Orcam & Delphinum (quorum anatomem postea describemus) referri posse, cum hoc viuiparum Cetacei genus exteriorè forma illis respondeat, & ab iis incredibili tantum mole discrepet. Huius rei testes sunt ossa tam vasta, tamque numerosa in plerisque regionibus cõspici solita, vt iis rustici apud Britannos, Armoricos ac Scotos (quorum mare magna horum piscium copia abundat) tanquam palis, suos hortos, prædiæque obsepire consueuerint. Proinde non est à nobis huius piscis forma ita exactè depicta, vt & aliorum omnium, quos postea conspicias: non enim eius tanta nobis facta copia fuit, vt hanc per opportunitatem ad viuum depingere potuerimus, sed ab antiqua quadam effigie desumptam tibi proponimus, quam proximè ad naturalem ipsius piscis figuram accedere iudicauimus.

Φάλα, Balena, Balene, Italis Capidolia.

P R I S T E S.

Secundum a Balena locum obtinet, qui veteribus Pristes, nostris Calderonus dicitur: his quòd anteriorem capitis parte fundo cacabi persimilem habeat: illis verò, quòd quemadmodum serpens, qui Pristes dicitur omnium sui generis serpentum teretior, ac pro longitudine corporis crassior sit: sic & hic Calderonus inter ceteros sui generis pisces talis esse conspiciatur: omnino enim Balenam refert, nisi quòd corpore est magis tereti, neque ita oblongo. Pristes duo postremis annis allati sunt Lutetiã, quorum alter nongentas libras grauis, populo Parisino vãniit: alter Francisco regi oblati, atque ab ipso, sui corporis custodibus Heluetiis dispersus, permultos in summã admirationẽ adduxit. Huius igitur piscis cùm talis sit cutis, adeps, caro, lingua, pulmones, eiusdemque ad esum & victum naturæ, vt Balenã ementiatur: nihil præterea subiungere possum, quod non in Balena dictum fuerit, atque in Orca & Delphino rursus explicaturi simus. Hoc à Balena differt, quòd nullas prætenturas habeat, neque tam vasta corporis mole, figurãque sit magis tereti. Itaque ex superiore pictura notam aliquam apud te coningere poteris, quam tibi proponas.

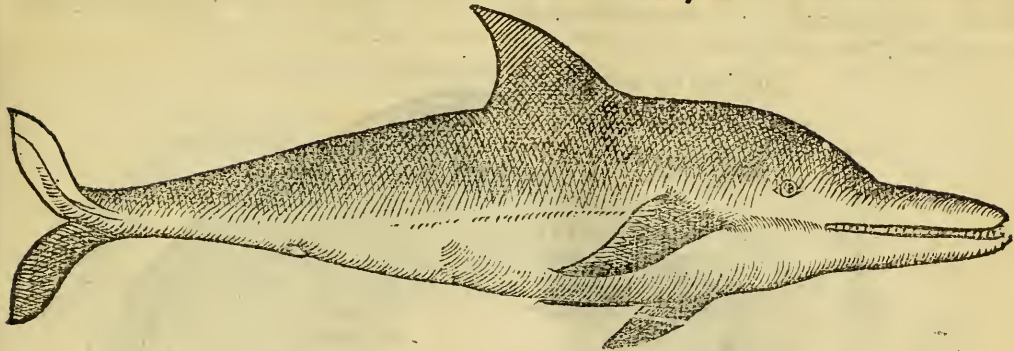
D E L P H I N V S.

Delphini nomen magis vbique receptum esse video, quàm eius carnis esum, qua apud orientales plagas vesci summa religio est. Piscis est omnibus maris litoribus frequens: in ponto quidem minor, in Galliæ litoribus maximus, ditiorum popinas multis modis apparatus lautiores reddens, inter viuipara connumeratus. Fœtum enim producit, quadrupedum terrestrium instar: vnde illud Oppiani,

Et Delphin Ponti princeps, vitulique marini
 Hi pariunt foetus, foetus æquare parenti
 Posses.

Quinque vel sex pedes longus est: crassus autem, quantum hominis amplexus concludere possit. Cæterum glaber, ac sine squamis, liuente tergo, ventre albicante, rostro tereti, tenui & oblongo in anseris modum. Quamobrem vulgus nostrum marinum anserem appellauit, *Oye de mer*. Pinna illi utrinque ad latera vnica est, altera in dorso erectior: dentibus quibus centum & sexaginta post rostri cuspidem os communitum habet, pro armis vtitur, branchiarumque loco, fistulam inter oculos gerit, per quam & aërem attrahit, & aquam reiicit. Cauda illi est nigra, lunata, leniter fissa, ac præter aliorum piscium constitutionem transuersa: cumque ut cæteri pisces oculis præditus sit, palpebras. tamen præter eorum naturam gerit, quemadmodum & meatus ad audiendum, in quos si festucam adegeris, protinus eos ad ossa petrea desinere comperies. Proinde quod ad sexus differentiam attinet, masculo foramen quoddam apparet in ventre medio, è quo pudendum exerit quadrupedibus fere simile. Fœminæ pudendi orificium, ano vicinum est, etiam ad terrestria animalia accedens. Mirum est, hunc piscem inter marinos principes connumeratum, etiam à minoribus vilissimisque deiectionis infestari, quale est æstrum, quod Latini asylum appellauerunt, à quo laterali pinnae inhærenti tantopere cruciatur, ut magno interdum impetu ex mari in siccum exiliat, illicque vitam plerunque finire cogatur: hunc in deiectionis altero libro ostendemus. Iam quæ de Hamiarum cum Delphinis pugna ab authoribus tradita sunt, vera esse comperimus: siquidem vtriusque agmina ad Hellepontis fauces spectabili prælio dimicantia vidimus: sed omnium qui nobiscum in naui erant iudicio, Delphini victoriam consecuti sunt: ea scilicet coniectura, quod Delphini Hamias vi. compellere ac præ se agere viderentur. Hic Delphinum, qualem vidimus, depictum cernes.

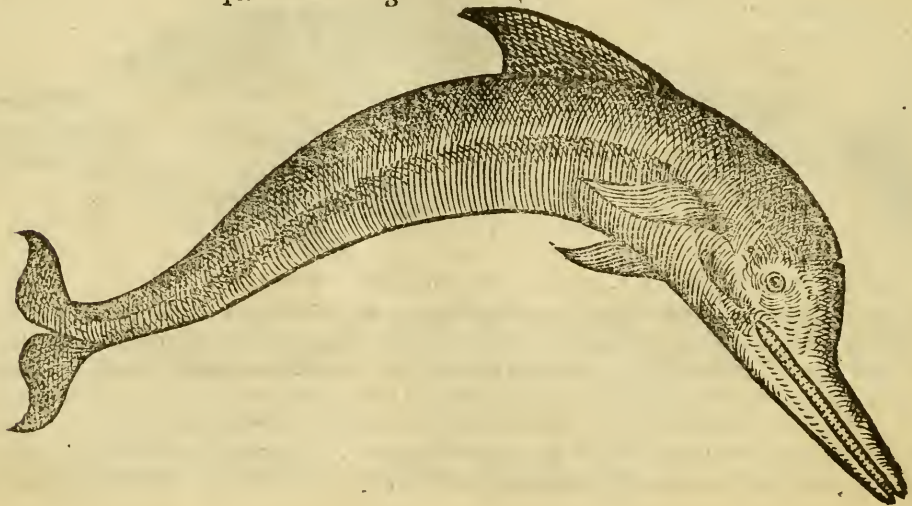

NON ESSE DELPHINVM INCURVVM.

Falluntur plurimū, qui tales esse putant Delphinos, quales in antiquis marmoribus & numisma-
 tis depictos vident, hoc est, repando dorso incuruos atque inflexos: id enim statuariorum ac pictorū
 libido effecit potius, quā ut aliqua nos ad id credendum ratio adducere posset. Verum quidem est,
 ingruente tempestate, dum saltantes Delphini, atque ab undis exilientes, in mare præcipientes ferri cō-
 spiciuntur, nostros oculos fallere solere, atque incuruum quiddam præ se ferre: sed ea est ratio geome-
 trica, qua oculus ob motus celeritatem plerunque decipitur, quemadmodum si rectum lignum in
 obliquum præcipientem trudas. Quamobrem statuariis ac pictoribus hoc concedendum est, quibus

Gallica etiam lilia longè ab ipsa natura diuersa primùm confingere placuit. Hoc tamen in antiquorum marmorum ac numismatum delphinis placidius ferendū est, quòd dempta (vt sequentibus figuris conspicies) incuruata figura, reliquum totius corporis naturam probè imitetur.

Delphini conuexi figura ex antiquissimo marmore.

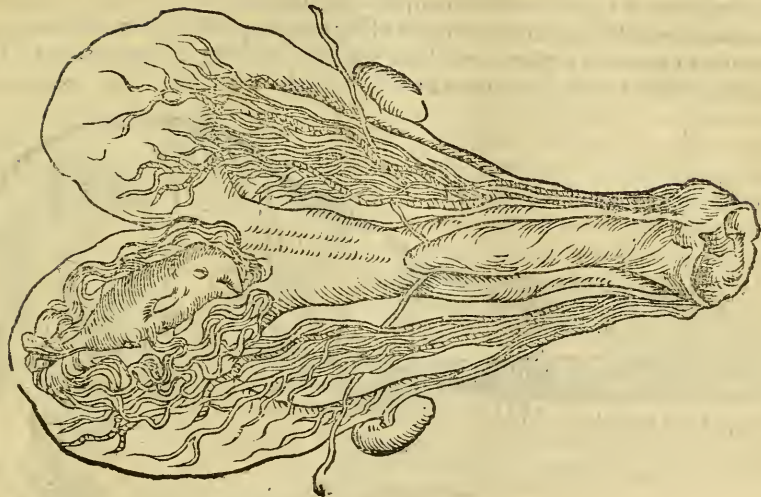
Duo Delphini incurui, dorso repando, ex antiquissimo numismate æreo.

QVID DELPHINVS A TURSIONE DISTET.

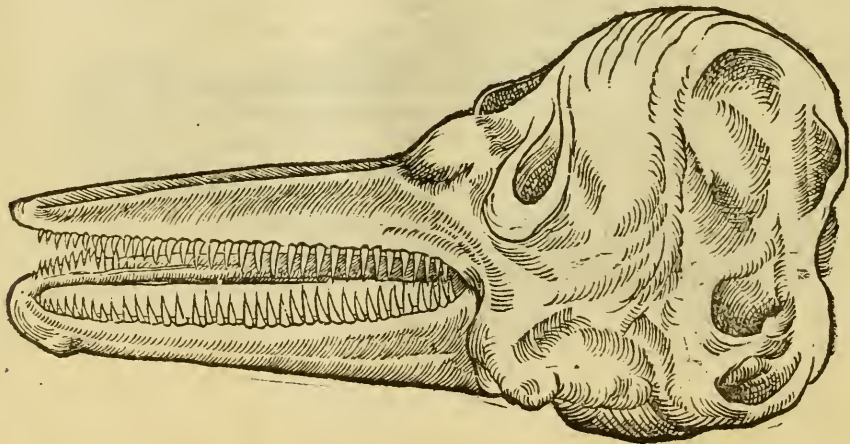
Equidem non omnino absurdè sensisse mihi videntur qui marinum suum, quem Marsuinum vocant, pro Delphino vsurparunt. Quanquam enim re vera Marsuinus sit marinus Turfio (vt paulò post ex Icone describemus) tamen tanta est vtriusque piscis partium interiorum cum porci terrestris, atque adeò hominis partibus similitudo, vt Delphinum etiam marinum porcum dicere possis, adeò mollibus partibus, cerebro, corde, hepate, ventriculo, renibus, ac vasis inde prodeuntibus, durisque, hoc est ossibus, atque ab his cartilaginibus inter se conueniunt. Hoc interest, quòd Delphini lien compactus non est, sed in multos globulos distinctus, fellisque folliculo, ac cæco intestino caret. Hoc præterea à Turfione distat, quòd Delphini intestina multò graciliora sint: itémq; epiglottis quæ in palati foramen inseritur, triplòque minore sit pudendo, maiore corde, liene, hepate, pulmone ac ventriculo: lingua quoque multò longiore ob rostri prominentiam. Præterea Delphini dentes in inferiore maxilla semipedè longa, serratos, & acutos, vtrinque quadraginta, superioribus innores conspicies. Turfionis verò obtusiores in latum se diffundunt, vt in pecudum anterioribus incisoriiis cernere est. Cauda etiam lunata Delphinis apparet, Turfionibus laciniata, magisque quadrangula. Denique Delphinus, vt plurimum Turfione gracilior est, magis tamen carnosus, ac minus pinguis. Porrò vt nihil intactū prætermitteremus quod ad præcipuam huius piscis cognitionē spectaret, vtriusque piscis fœminæ vterum aliquando dissecuimus, quem conspeximus ad humani formam propemodum accedentem. Cuius dissecti formam ac figuram sequens tibi pictura ostendet.

Matricis Delphini cum foetu efformatio.

Delphini caluaria.

Vt Delphinus quatuor & viginti vertebrae, atque vtrinque duodecim veras costas habet, vtque in eodẽ clauiculas, scapulas, cubitos, radios & vlnas faciliẽ agnoscere possis, & in lateralibus pinnis quãdam veluti manum in quinque digitos articulatos diffissam: sic etiam caluariam, quantã habeat cũ porco similitudinẽ, videto ex ea figura, qualis à nobis aliquando in Rauennati litore perspecta est.

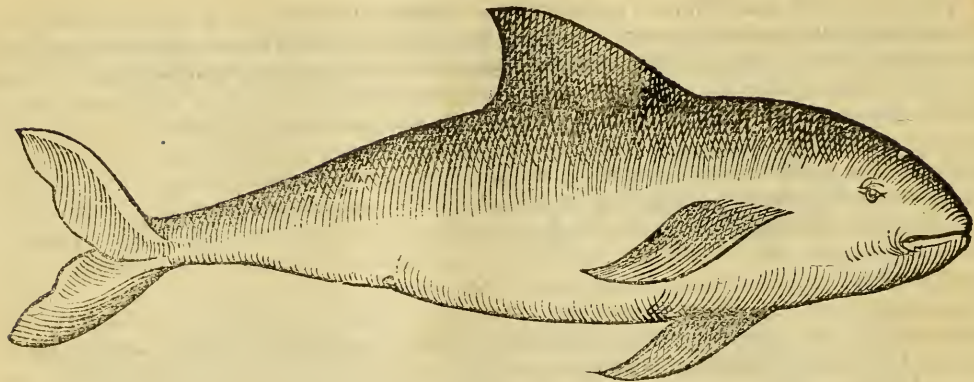

T V R S I O.

Phocænam Aristoteles, Plinius Turfionem vel Torfionem, Germanorum vulgus Marfionem, nostrum, Marfuinum, quemadmodum Polybius ἐν θαλάσσιον, Thynnum vocauit, quem ait in Lusitania glandibus, quæ in eius regionis mari plurimæ sunt, vescentem, nõ aliter pinguescere, ac porcos quadrupedes. Porro quum nonnulli dicant, porcos marinos, pinnas venenatas in dorso gerere, de quibus intelligant, planè incertum est. Nam apud veteres Græcos satis diffusa est de fluuiatili porco mentio, quem amnis Achelous gignit, quique grunnitum quendam ædit, dum capitur: vnde Athenæo ἀσάμιος χοῖρος vel κάπρος appellatus est, quem alii φαμμαθίδα vocauerunt, vt suo loco ostendemus. De marino autem porco, nihil hæcenus apud eos legisse memini. Hoc tantum apud Plinium videas, quosdã pisces porculo marino conferri posse: sed nihil inde certi colligere potes. Est igitur Phocæna Delphini magnitudine, breuiori tamen, sed crassiori corpore, cuius tergoris color ex cæruleo in obscurum liuet, sub ventre autem albicat, pinnasque Delphini in morem gerit, caudam crescentis lunæ figura: caput obtusum, non ita longum, neque porcinum rostrum referens: cuius meatus auditorios admodum obscuros, vt aliquando reperias, ab oculi maiore cantho sex digitorum interuallo caudam versus accuratè disquirere, illucque gracilem culmum inferere oportebit. Cætera tam externa, quam interna vtriusque huius piscis sexus, & quantum inter se discrepent, atque ad porcinas partes accedat, in Delphino reperies. Qualis autem sit nostrorum litorum Phocæna, ex sequenti figura conspicio.

φοκάριον, Turfio, Marsouin.

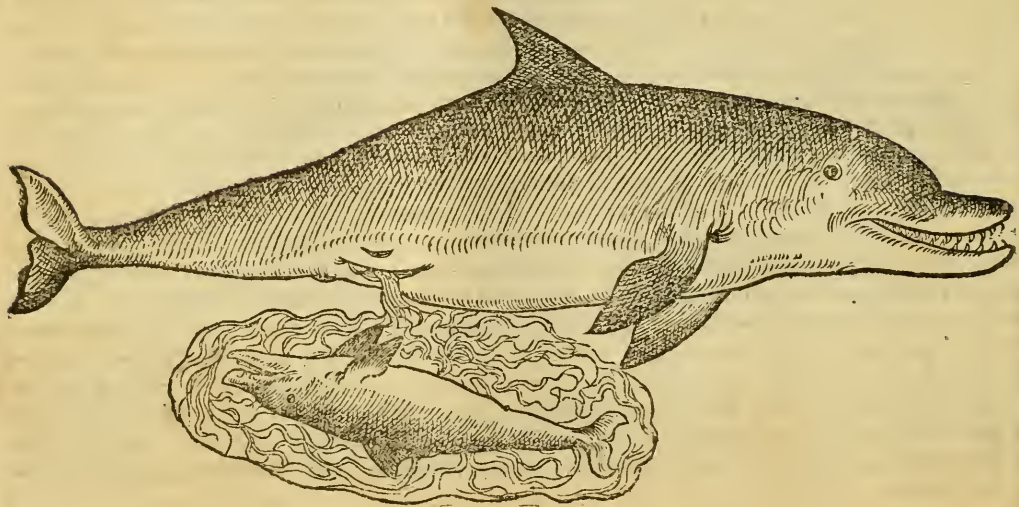
O R C A.

Oream (*ὄρχλωρον* Oppianus vocat) inde dictam aiunt, quòd eius capitis ac caudæ extrema in vasis eiusdem nominis figuram gracilescant, corporis autem crassitudo vastè per mediū intumescat: Vulgus nostrum (fortassis ex eodem argumēto) virem vocavit, *une Ouldre*. Dubium est an Strabonis ὄρυξ huic respondeat. Constituit enim Orygem inter cetacea maiora, qui ab Oryge Ægyptio quadrupede

Gazella vulgo dicto, suum fortasse nomen mutuatus est. Cæterum *Orca*, piscis est cetacei generis, crassa admodum corporis compage, reliqua quæ ad nos perueniunt cetacea, præter *Balænam*, facile excedens, vt alteram (quæ minor erat) octingentarum librarum pōdus, alteram verò plus mille libras excedere aliquando viderimus: maiorem pedes amplius quàm octodecim longam, crassam autem per medium decem & amplius: alteram porrò duodecim tantum pedes longam, crassam autem pedes sex: Ambæ *Delphino* ac *Tursioni* ita similes, vt non solùm *Marsuini* nomen sibi vulgo vendicent, sed & pro *Marsione* publicè exponantur. *Orca*, cute quasi corio integitur, admodum glabra ac politissima, ad dorsum liuente, ad ventrem albicante. *Pinnas* habet vtrinque vnã, pusillas quidem, si cum corporis magnitudine conferantur: quemadmodum oculos etiam paruos: tertiam gerit alam in dorso erectariam, *Delphini* ac *Tursionis* more, caudam lunatam, ac multum latam, vt mediam vnã distenta excedat. *Rostro* est simo, sursum repando: cuius labri inferioris tanta est crassitudo, vt à superiore seiungatur, dum piscis pronus est, idque quadraginta truculentis dentibus armavit natura: quorum anteriores obtusi & graciles, posteriores acuti & crassi sunt. Cætera *Delphino* similis est, masculusque pudendum in medio ventre reconditum gerit: quod si vnguibus primùm, deinde digitis exeras, duorum pedum longitudinem excedere comperies, in mucronem attenuatum. *Fœminæ* pars verenda, ano vicina, muliebribus respondet: ad quam vtrinque ad duorum digitorum intervallum (quemadmodum *Delphino* ac *Tursioni*) quædam sunt foramina, in quibus mammarum papillæ delitescunt. Cæterum de interna huius piscis anatome multa persequeretur, nisi ea ad *Delphinum* ac *Tursionem* accederet: dempto liene tamen, qui contra ipsorum formam, vnico orbiculari globo in placentæ formam effictus, neque vlllo pacto distincto similis est. Huius piscis effigiem vnã cum eius catulo, quem tunc vtero gestabat, chorio supposito, ex sequenti delineatione, qualem pictori exhibuimus, cernito.

Ἰππύων, Orca, Oudre, ou grand Marsouin.

De amphybiis quadrupedibus viuiparis.

CAP. IIII.

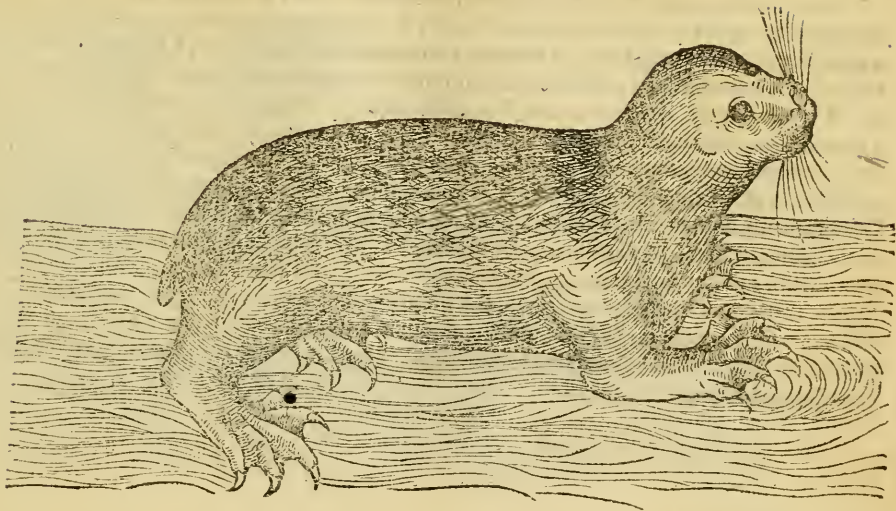
Cetaceorum nomen iure promerentur ea animalia, quæ etsi piscium more squamis, spinis, pinnis, ac branchiis vñdecunque careant, tamen interdum in aquis degunt, piscibusque vescuntur: quamobrè propterea quòd terras etiam incolant, atque in earum cauernis noctu delitescant, fœtusque suos pariunt, ac vberibus nutriant, amphybiorum nomen habent: Admiranda proculdubio summi illius artificis nostri industria, quæ vt maximis, sic etiam minimis ac pusillis in rebus incredibilem sui admirationem ostendit. Horum igitur cetaceorum amphybiorum naturam, cum piscibus magna ex parte communem hoc loco describere visum est operæpretium.

VITVLVS MARINVS.

Quemadmodum Delphinorum superioribus picturis explicata genera, sues terrestres: sic Phocæ, vitulos: atque hippopotami, equos terrestres proximè imitantur. Adeò nihil esse in terris reperiens, quod non idem fœcundissimum mare producere soleat. Igitur Phoca (quem Vitulum Latini, nostrates Bouë, quidã Lupum, alii Vecchium marinũ appellant) cetaceũ est aquatilis genus, litorale potius quàm pelagium, viuiparum, quadrupes, pilosum, tota corporis forma, atque adeò mugitu vitulum, aut iuuenicum referens: amphybium, & magna ex parte per sicca litora diuagari, vicinõsque litoribus agros terrestrium more depascere ac deuastare solitum. Quinetiam vineta ac pomaria, loca que arboribus confita, suis fructibus voracissimè spoliat, ac si quando colliculum conscenderit, atque inde secedere cogatur, iam tum quidem pedes ac caput in ventrem contrahens, ac totum corpus in globum constringens, maximo in mare impetu deuoluitur; non enim tam leuis ac facilis est illi

pedum ac tiliarum, quàm terrestrium, motus. Præterea ossibus in cartilaginum formam ac naturam flexilibus præditus est, reliquum totius corporis carneum, eiusque operimentum durissimum ac solidissimum habens: cuius causa, potius quàm edulii à nobis expeti solet. Vnde Augustum Cæsarem vituli marini pellem aduersus tonitruum, quos pertimescebat, impetus secum perpetuò circumferri consueuisse referunt. Nobis ad militaria cingula, villosas chirothecas, ac scorteas tunicas in usum venit. Talis autem est eius natura, vt & extra mare pernoctet, & somno profundissimo etiam interdum detentus altissimè stertat, diutissimoque tempore distentus dormire soleat, factusque extra aquam sub quodam abruptæ rupis recessu pariat, atque educet: quos deinde paulò magis prouectos, circa decimum tertium diem in mare deducit ac transfert. Ac quòd ad eius exactam conformationem attinet, hoc præcipuè animaduertendum est, capiti vitulino nullas auriculas prominere: sed obscuris tantum meatibus auditoriis præditum esse: quæ illi pars est inter cæteras à venatoribus magis letalis experta. Dentes præterea acutos, ferratosque, linguam bifurcam, crura veluti imperfecta gerit, quorùm anteriora statim à scapulis incipiunt: manusque habet vrsinis ferè similes, in quinos diuisas digitos, quorum singuli membranis intertexti, ternis articulis, pusillisque unguibus præditi sunt: posteriora verò crura, hoc à prioribus distant, quòd etsi in totidem digitos atque articulos diuisa sint, magis tamen ad piscium caudas, aut vespertilionum alas, aut anatum vel anserum pedes accedere videtur. Quamobrem ad ambulandum minus quàm ad natandum habilior est Phoca. Genitale maribus oblongum est, foeminis ad terrestria accedens, coeuntque animalium retro mingentium more. Proinde Phoca renes solidissimos habet, & forma bubulis similes, ac nullo (vt etiam Delphinus) felle præditus est.

Φόκα, Vitulus marinus: Italis, Vechio marin: Gallis, Loup de mer, ou Veau de mer.

H I P P O P O T A M V S.

Vndis quoque mergitur hippopotamus, & dubiam vitam agit, quadrupes est, monstrique aquatici speciem referens: sed marinus non est, Niloque tantum gaudere percepimus: de cuius nomenclatura, hoc non sine magna ratione controuersum esse video, quod non tam eius species ac forma equum terrestrem, quam porcum, vitulum, aut bouem referat. Est enim eius formæ capite, quod vel bouinum, vel vitulinum dici possit: reliquo corpore ad porci figuram magis accedente. Quamobrem Bisantini, apud quos mihi aliquando viuus hippopotamus conspectus est, vulgari lingua modò porcum, modò bouē marinū appellarunt: quæ res nonnullos, eosque paulò eruditiores, cōmouit vt dicerēt, nostris temporibus visum nunquā fuisse hippopotamū. Cui sententiæ nisi ego rerum potius, quàm vocabulorū essem studiosus, facile subscriberem. Verùm in diuersum me pertrahit, antiquorū numismatum atque hippopotamorū figura: quæ si (quemadmodū in Delphino diximus) naturalem referat, certe plurimum accedit ad eam quam ante viuum animalis corpus Bizantii delineare iussimus. Prius igitur antiquam effigiem te inspicere cupio, vt quantum ad nostram quæ deinceps tibi proponetur, accedat, facilius iudices. Desumpta est autem ab aurei Adriani numismatis altera facie, cuius nobis aliquando fecit copiam Io. Grollerius Insubrium quæstor, antiquarum rerum studiosissimus.

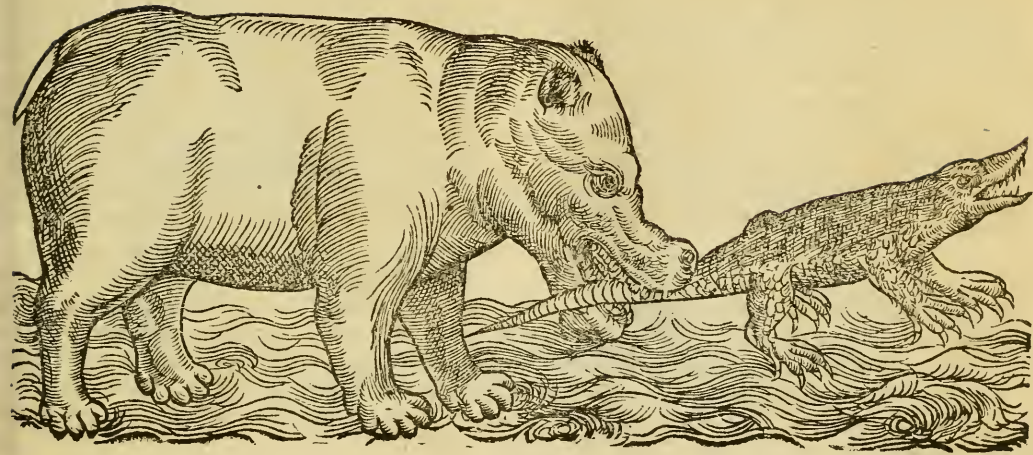
Hippopotamus numismatis Adriani, cuius nobis copiam fecit Quæstor Grollerius.

Talis autē est hippopotami, quē Bizantii vidimus, figura. Caput huic enorme fuit, & ad reliqui corporis collationem indecentissimum, quale vaccinū esse diceres, nullis præditū cornibus, auribus vrsinis, breuibus ac subrotundis, oris rictu vsque adeò vasto, vt leoninum superaret: certè humanum caput æquare potuisset. Patulas habebat nares, labra repanda atque resima, dentes prorsus equinos, obtusos tamen: oculos ac linguā prægrandes: collum, vt piscibus nullū, aut admodum breue: caudam, vt porci ac testudines, rotundā: reliquum obesissimi cuiusdā porci corpus esse diceres: pedes ita breues, vt quatuor à terra digitos vix attolleretur: vngulæ in porci formam diffisæ: quæ res nos inducebant, vt id animal non bene natare, sed fundum fluminis inhabitare, ac passim in Nili profundo diuagari crederemus. Omnino enim quicquid huius monstri, ludis publicis à Romanis imperatoribus populo ostendebatur, id è Nili paludibus adferri solebat: imò etiam quod Turcarum imperatori oblatum, atque à nobis cōspectū fuerat, inde processisse certissimū est: cuius rei fidem faciet Colossi figura, Nilū Ægyptiū Romæ in Vaticano referes, ex qua nos Hippopotamum vt hūc depictum vides, excerpimus.

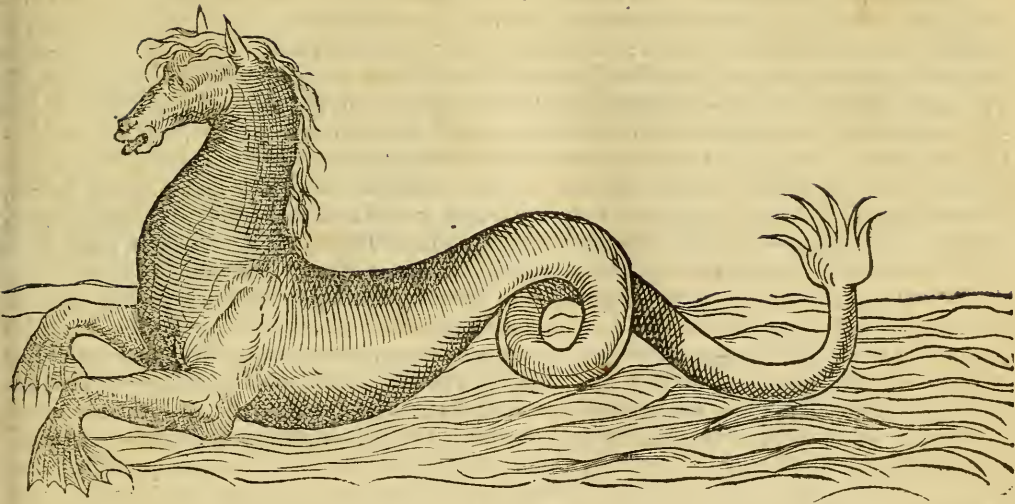
Hippopotamus ex colosso Nili alio excerptus.

Neptunius equus a quibusdam hippopotamus, & hippocampus falso creditus.

Permagna fuit antiquorum in suis fabulis libertas, quarum venustatem, dum obscura quadam veritatis umbra obtegere conarentur, verisimile quiddam efformauerunt, quod credulas hominum mentes fumosa quadam inanitate obtenebraret. Itaque factum est ab eis, ut quemadmodum volantes in aëre columbas, pavones, aquilas, suorum Veneris, Iunonis ac Iouis numinum currus ducere cōfinxerunt: sic etiam tridente insignem Neptunum a quibusdā veluti hippopotamis per aquas deduci praeuntibus Nereidibus voluerint. Horum autem hippopotamorum ac Nereidum formā pro piætorum libidine in magnam spectantium admirationem sic commenti sunt, ut Hippocampi cuiusdam potius, quā Hippopotami rationem habuisse viderētur: quod etiam in Augusti, multa insigniora reddente numismata, capricorno facile apparet. Quis enim hanc capricorni formam genuinā esse vnquam iudicauerit? Falluntur ergo plurimum, qui vanis antiquorum picturis tām adhibent fidem: non enim est re vera Hippopotamus cauda Delphinea, aut in girum contorta: neque Romanis alius vnquam apparuit fluuiialis equus ab hoc, quem supra ostendimus. Sed ea fuit principum, nominis sui celebritati atque admirationi studentium, ambitio: ut dum se terra marique dominari significare vellent, duo insignia vtriusque elementi animalia, equum ac Delphinum, inter se coniungerent: quod effectum monstrum quia ad deiectionem marini figuram (Hippocampum vocant) accederet, etiam Hippocampi nomen quibusdā retinuit: de quo secundo libro suo loco differemus. Talis autem est equi Neptunii, quem falso quibusdam Hippocampum & Hippopotamum appellare libuit, figura.

Fabulosus equus Neptuni.

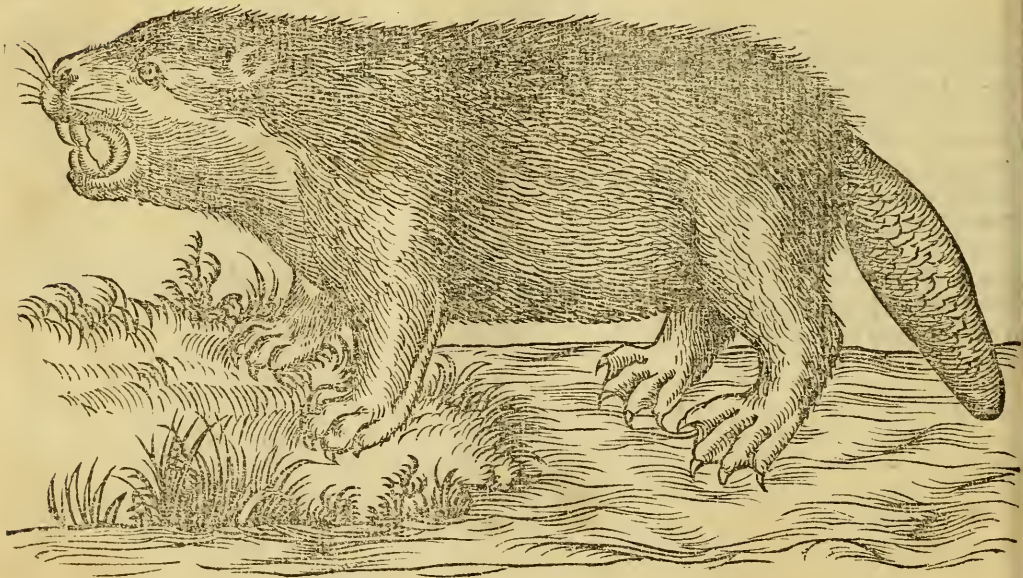
F I B E R.

Sunt etiam mari ac fluminibus sui canes, quemadmodum porci, boues, ac cætera animalia terrestribus respondentia. Horum alii cæteros pisces, veluti venatici canes insectantur, de quibus in cartilagineis suo loco postea dicetur: alii venaticorum canum similitudinem habent, & vtranque vitam degunt, marique ac fluminibus gaudent, vorandorum ac deprædandorum piscium causa potius, quam ut illic quiescant, aut foetus edant. Huius generis est, qui Castor & Fiber à Latinis, ab Aristotele Latax, vulgo nostro Beuerus, *un Bieure*, appellatur. Cuius magnitudo, rusticum mediocris notæ canem non excedit: pedibus tamen est breuioribus, neque quatuor digitis à terra elatus, quorum anteriores caninis respondent, atque vngulati sunt: posteriores, digitos oblongiores habent, latiore membrana intertextos, ut in palmipedibus, atque adeò anseribus videmus, quibus in terra minimè valet. Quamobrem suas cauernas non longè à litore seligit, è quibus exiliens, protinus in flumen aut mare ad conquirendum victum immergitur. Vnde etiam ab Aristotele *κολυμβητής*, hoc est, vrinator appellatus est. Cæterum corpore est recurto, catelli pinguis modo, capite breui ac rotundo, auribus atque oculis paruis & orbiculatis, nare anteriore, ut in felibus diffissa, ac barbibus longioribus obsessa, dentibus anterioribus quaternis (ut in muribus oblongis falcatis & validissimis) quorum superiores longi quidem sunt, sed inferiores extra maxillam prominent, superioribus longiores: posteriores ad talpinos aut porcinos accedunt. Pelle vestitur spissa, villosa, ad ichneumonem accedente, nigriore tamè, ex qua chlamydes & chirothecas aduersus imbrium & frigoris iniurias cõficere solent. Verùm ea vsque ad caudam tantùm talis est. Est enim Castoris cauda, quiddam veluti natura diuersum à reliquo huius animantis corpore: nã ea magis ad piscem accedit. Vnde Lotharingis per ieiunia in deliciis habetur, quòd ea murenam bene præparata ipso gustu propemodùm referat.

In maiori Castore sesquipedalis est, senos digitos lata, duos crassa, quatuor interdum librarum pondò, ad margines in tenuitatem desinens, membrana glabra, ac liuida, contexta, super quam lineæ quædam squamas dimentientes incredibili artificio depictæ sunt: Cæterà introrsum nervosa est, vt integrum piscem pinnis carentem, ac soleam referentem dixeris, qua veluti gubernaculo quodam in aquis vtitur. Quod autem ad internam totius Castoris anatomen spectat: in eo certè nihil magis admirandum, aut descriptione dignum esse duxi, quàm testes, quibus pro corporis exiguitate, adeò ingentibus ac crassis præditus est, vt hi ad taurinos accedant, in quibus rotundi calculi, oui magnitudine, mihi plærunque conspecti. Sunt autem hi medendis corporibus permultum vtilis: quamobrem à mercatoribus magna solertia disquiruntur, magnòque vñire solèt. Fabulam esse putat Dioscorides, quòd Castor à venatoribus excitatus, sibi testes excet, cum illuc vsque caput extendere nulla ratione possit. Verum quidem esse potest, mercatores aut venatores, post excetos Castoris testes, corpus ita viuum aliquando demisisse, ac nonnullos postea repertos fuisse castores, testibus carètes. Proinde huiusmodi amphibio Europa nostra abundat, vt apud Burgundiones Lotharingos atque Austrios permulti cicures etiam hodie reperiantur. Huius genuinam formam ex sequenti figura conspicio.

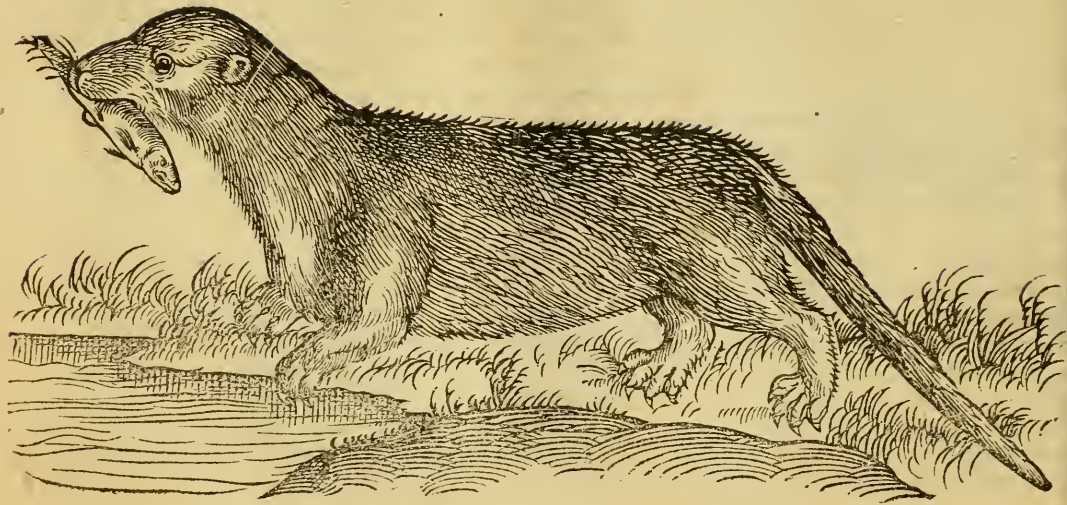
Κάσωρ, Fiber, Bieure.

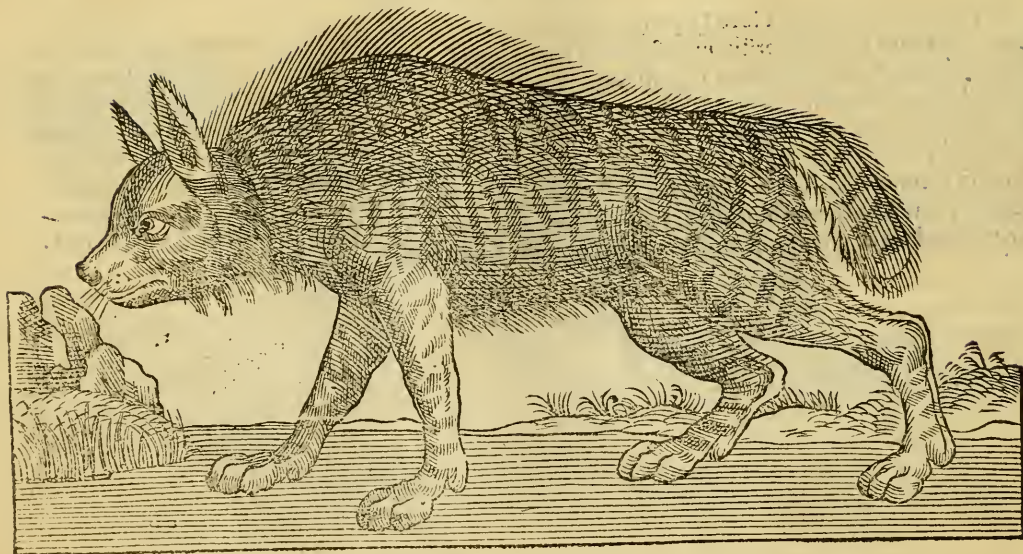
Castorem refert (si caudam adimas) quæ Græcis, Latinis, ac vulgo quoque nostro ab immergendo atque eluendo Lutra appellatur: ac quòd aquas incolat, piscibus infensissima, quibusdam Græcis *ἐνυδρίς*, quòdque venatici canis in morem, prædam in fluminibus disquirat, ab Aëtio atque Æliano Canicula fluuiatilis dicta est. Amphybii genus, fibrorum numero adscriptum, hoc tamen ab his distans, quòd fiber vtrique aquæ & salis & dulci, Lutra mari nunquam immergitur. Caput illi est caninum, dentes quoque ad canem venaticum accedentes: aures Castoris: sed graciliori & longiori est corpore, oblongamque teretem, & in fastigium desinentem caudam gerit. Vulpinis est cruribus, paulò crassioribus tamen, quibus magis in aqua, quàm in terra valet: habet enim posteriores pedes planos, & membranis communitos, vt in Castore dictum est: pelle contegitur minus, quàm Castor spissa: frequenti ac breui pilo conspersa, colore nonnihil ad castaneum accedente, quæ nobis per hyemem maximo est vsui, magnòque pretio diuendi solet. Cuius etiam causa, nostri venatores magna sagacitate lutris insidiari solent: atque earum vestigia in litore, excrementorumque piscium aristis commixtorum naturam obseruare solent: piscibus enim Lutra vescitur, lacubus, stagnantibus & quietioribus fluuiorum aquis infensissima, quos magna solertia, magnòque impetu exterrens ad litorum cauernulas adigit, vt facilius intercipiat, copiosiorèque præda perfruatur: quanquam famem teneris etiam herbarum asparagis arceat. Cæterum cuniculos non longè à litore sibi excauat, à quibus mane exiliens, amplius quàm duo miliaria sursum contra aquæ defluxum tendit, vt postea piscibus saturata, facilius secundum aquæ decursum in destinata sibi cauernam redeat. Plures catulos suis vberibus lactat, quos prouectiores, atque adèd matres ipsas, venatores per hyemem defluxis plantarum foliis peruestigare solent.

Ἐνυδρίς, Lutra, Lougre.

Nō est prætermittēda hoc loco Lupi marini pictura ac descriptio: de quo, etsi à veterib⁹ nihil, quod sciam, hæctenus traditū fuerit: tam insignis est tamen eius siue prædonem, siue monstrum marinum dicere volueris, forma, à Labrace lōgè diuersa, vt particularē sibi descriptionem promereri videatur. Amphibiū autē est animal, piscibus magna ex parte famē exaturās. In Oceani Britānici litore aliquādo conspectū, sic terrestrem lupum referens, vt non immeritò lupi nomen apud vulgum retinuerit. cicurē diu vixissē aiunt, capite enormi, oculos permultis vndecūque pilis adumbratos gerēs: nare ac dentibus caninis: robustisq̃ue barbis ore obfesso: pelle, villis erectioribus, hispida: nigris maculis, vndique (vt & totum corpus) distincta: cauda oblonga, crassa, villosa ac spissa, cætera lupum referens. quemadmodum ex pictura, quæ nunc tibi proponitur, facilè cernes.

PETRI BELLONII CENOMANI
λύκος θαλάττιος, *Lupus marinus*, Loup de mer.

MVS AQUATICVS.

Muris aquatici naturam ac descriptionem ab antiquis prætermiffam fuiſſe miror: cùm fit amphibium animal, atque herboſis amnium ripis frequētiffimum: id autem ab iis factum eſt, vel quòd eius vtilitatem illi nondum percepiffent, vel quòd ſuperfluum exiſtimarent huiusmodi animalis genus inter aquatilia connumerare. Quanquam Plinius ea muri marino aut aquatico tribuat, quæ certè teſtudini debentur. Sed hoc reuera fatendum eſt, magnam eſſe huius cum rattis, hoc eſt maioribus noſtris muribus ſimilitudinem: hoc dempto tamen, quòd fœminæ tres excernendis excrementis (vrina, fœcibus, fœtu) meatus extrorſum diſtinctos præ ſe ferāt. Proinde mus aquaticus præter aliorum naturam, etiam maximos amnes natādo traicit: herbam depaſcitur: ac ſiquādo ab origine ſua, ac conſueto domicilio recedat, iifdem frugibus veſcitur, quibus & cæteri mures. Porinde Nilo, & apud Strimonem frequētiffimus eſt: quo in loco, ſub noctem, ſereno tempore deambulantes permultos ex aqua in ripam concedere, & aquatiles plantas erodere, atque audito ſtrepitu rurfus in aquas demergi multoties conſpeximus.

PETRI BELLONII CENOMANI
Mus aquaticus, Rat d'eau.

De amphibiiis bipedibus viuiparis.

CAP. V.

Vt sunt permulta naturæ in terris pro arbitrio ludentis miracula: sic etiam in mari ob raritatem, & formæ varietatem propè incredibilia eiusdem artificii monstra obuersantur. Quis enim non admiretur, quòd ab antiquis de Tritonibus, Syrenibus, Nereidibus, Naiadibus, ac plerisque aliis marinis monstris scriptum est? Vix enim fabulosum esse putant quidam, quod recenset Plinius, Tiberio principi ab Olysiponensium legatis nuntiatum fuisse, visum, auditumque in quodam specu Tritonem concha canentem, qua noscitur forma: Imò neque falsam Nereidum fabulam existimant, qua squamis modò hispidum corpus, humanamque effigiem habere circumfertur: quarum etiam morientium gemitum tristem quosdam accolas audiuisse refert Plinius: quod æquè fortasse verum est, atque id quod de Faunis ac Satyris ab antiquis est proditum: quorum monstrorum nonnullos se aliquando vidisse quidam ex sanctissimæ vitæ, nostræque religionis principibus viris, suis scriptis testati sunt. Quinetiâ rumor est, postremis hisce diebus in Noruagia, ab infinita populi magnitudine, squamis armatū piscē visum fuisse, atque humana facie: qui posteaquam secundum maris litus diutissimè ambulasset, confestim in mare se proiecisse. Quod ferè ad Plinii testimoniū accedit, qui se habere authores in equestri ordine splendentes affirmat: visum ab his, qui Gaditanum Oceanum habitant, marinum hominem, toto corpore absoluta similitudine, nocturnis temporibus nauigia ascendisse, statimque degrauari quas incederet partes: etsi diutius permansisset, etiam mergi. Neque hoc quoque prætermittendum, quòd in Batauinis annalibus de pisce Episcopo scriptum est, quem prope Poloniam anno 1531 captum fuisse Cornelius Amsterodamus Gilberto Phisico Romæ scripsit, ac Regi Poloniæ oblatum: cuius corporis magnitudo, facies ac cultus talis erat omnino, qualem videmus Episcopi cuiusdā Romani, sua mitra, suisque reliquis ornamenti induti figurā.

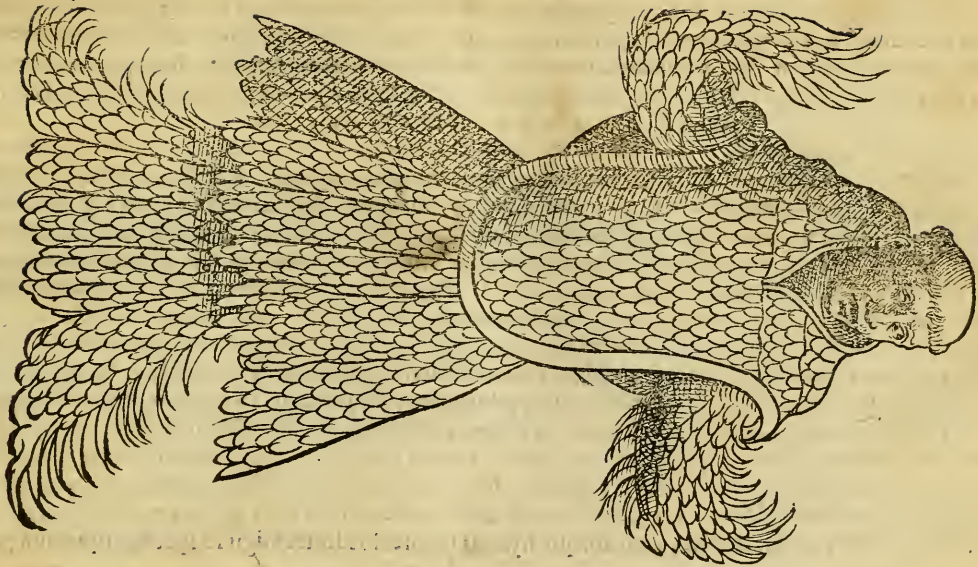

Verùm etiam ex Pomeranico in quendam lacum eiusdem regionis per inundationes maximas piscem mulierem captum, & ad Edam, eius regionis urbem, deportatum, idem Cornelius scripsit: cui ad muliebria munera exequenda, promptitudinem quandam fuisse recenset, atque aliquot post annos, cum eius loci mulieribus vixisse: sed ea nunquam loqui potuit.

MONACHVS PISCIS.

Monstrorum superius enumeratorum figuram ac formam quibusdam in locis reperiri facile crediderim, si verum est quod de Monacho pisce in Noruegia apud Diezunt appellatos populos, iuxta oppidum Den Elepoch repertum fuisse tradunt: cuius formam sequens figura te docebit. Tres tantùm dies vixisse aiunt, ac nullam vocem edidisse, præterquam suspiria quædam, summùm mœrorem ac luctû referētia. Ex quibus omnibus, quæ etiã ludens natura facere possit, nobis facilè cōsiderare licet.

Pictura piscis Monachi.

De amphibiiis quadrupedibus ouiparis.

C A P. V.

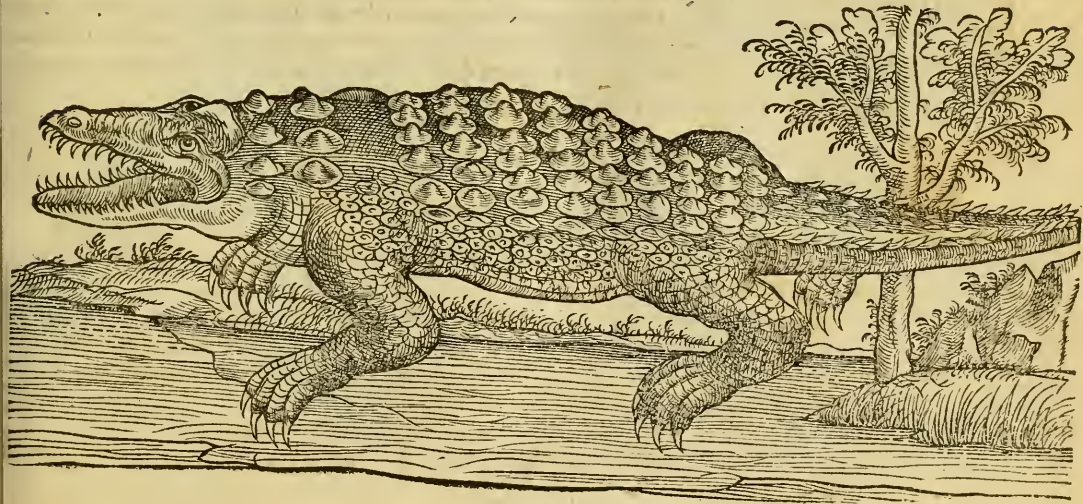
Amphibiorum quædam, etsi quadrupeda sint, hoc tamē à superioribus distant, quòd oua pariant atque excludant, ex quibus etiam paruis, ingens interdum animal affurgit, vt mox in Crocodilo docebimus. cui nos ob similitudinem Scincum, & Cordulū adiungemus: ac quia de ouiparis amphibiiis agebatur, locus etiam hic idoneus visus est, in quo testudines ac ranam fluuiatilem describeremus.

C R O C O D I L V S N I L O T I C V S.

Crocodilus, nomine ac forma omnibus ex æquo notissimus: Niloticum animal est, amphibium, quadrupes, lacertosi generis: ouiparum, pisciuorum, ex parua origine in maximam molem crescens: dentibus longis, exertis, pectinatim vtrique maxillæ infixis, quarum superior tantum moueri conspicitur: lingua pro corporis magnitudine adeò exigua, atque inferiori maxillæ ita inhærente, vt solum eius vestigiū esse credas. Nullo est hominibus vsui, sed magnæ illis admirationi, magnòque detrimento potius: vt qui veluti lachrymas edens, viuos deuorare existimetur. Quamobrem crocodilo noctu diūque insidiantur indigenæ, eiūsque cutim salitam ac tomento conditam nostris mercatoribus diuendunt. Ea est rugosa, multis in tergo tuberculis armata, subtus læuis, sursum verò sessilibus squamis aspera, ingēti cauda prædita, coloris vndecunq; cinericii: à qua vasta ac breuio ra crura emanant: pedibus in quinos digitos diffisis, robustissimis ac prælongis vnguibus communitis, quibus terrestria animalia, atque adeò humana corpora discerpere creditur. Huius figuram multa veterum numismata referūt, multæque vrbes pellem eius ad insignem plebis admirationem, in palatio- rum eminentioribus locis collocant: cuiusmodi Lutetiæ in plærisque sacris ædibus, atque adeò aula forensi maiore videmus. Cæterum Crocodilus Niloticus, cuius mox picturam cernes, terras interdiu, noctu paludes incolit, quatuórque hyemis menses inedia transigit in specu, atque oua parit

circiter sexaginta, anserinis ferè similia, candida, quæ terræ gremio commissa, eius calore excluduntur. Aiunt præterea trochilū auem admodū pusillam, apertis dormientis crocodili faucibus inuolare, eiusq; dentium purgamentis viuere.

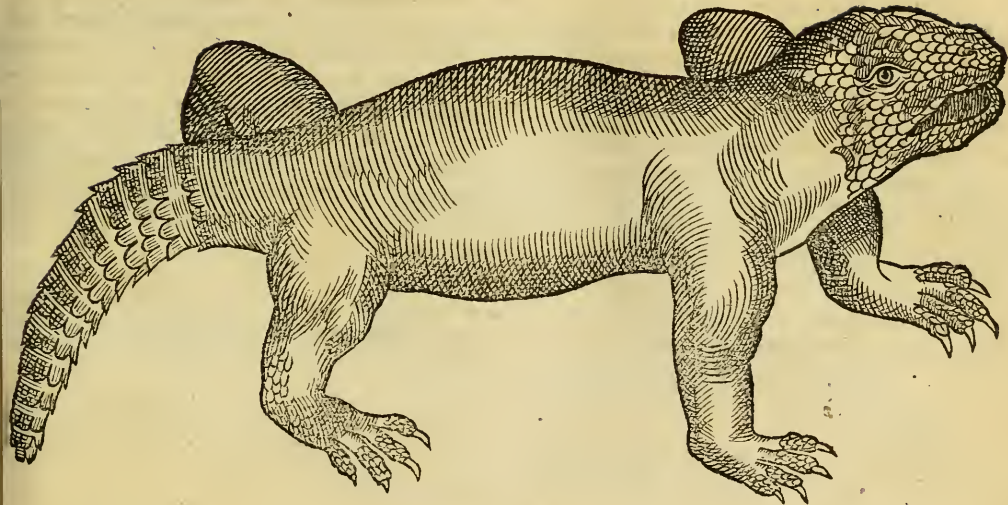
. Κροκόδῆλος, Crocodilus Niloticus, Vn Crocodile.

Crocodili genus aliud est terrestre tantum, haud ita procerum, Ægypto atque Arabia peculiare, reliquis animalibus infensum: lacertam prouectiorem, ac maximam esse dixeris: à qua tamen præter duritiem, ac cutis firmitudinem hoc distat, quòd caput, crurumque articulos, atque adeò pedum digitos squamosos gerat. Verum etiã à Nilotico Crocodilo, hoc differt, quòd caudã habeat in clauæ modum tuberculis elatioribus asperam, qua corpora quibus insultat, atrocissimè diuerberare creditur: huius formam sequenti pictura condisces.

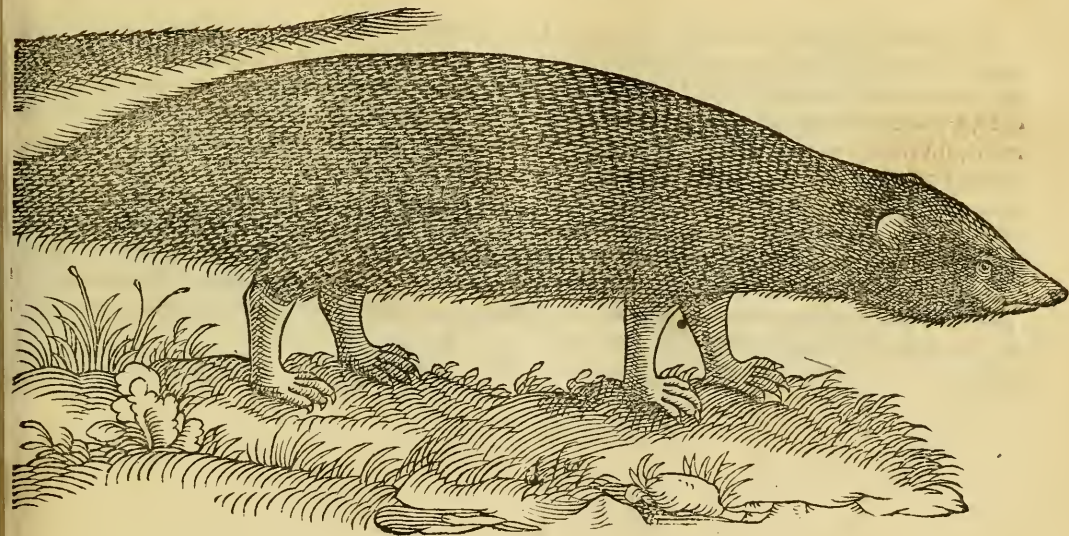
Κροκόδειλος χερσαῖος, *Crocodilus terrestris*, *Crocodile terrestre.*

Crocodilo Nilotico fato quodam naturæ infensus est, ac propè lethalis Ichneumon, quemadmodum & Delphino Hamia, Thynno Afilus, & reliquis quoque piscibus culices ac pediculi. Quod quū inter cætera naturæ ludicra magnopere admirandum esse censeam, cūque multis ob id rationibus adducti veteres, Ichneumonē inter amphibia connumerarint (litoralis enim & Nilo æquè peculiaris est, ac nostris lacubus & amib⁹ Lutra) eius ob id picturā ex vera effigie à nobis cum Crocodilo conspectam hoc loco proponere æquum esse visum est. Est autem Melis corpore, eodēque pilo, recurvis pedibus, nigris, capite oblongo, nare prominula, mustelam iratam esse diceret: cuius ea est natura, ut dormienti Crocodilo magno impetu in fauces irrumpat, ut ab eo deuoratam escam depascatur, qua abunde exaturatus, Crocodili vētrem erodere atque ipsum enecare traditur: alioqui magnus est Ægypti serpētium depopulator. Quamobrem huius loci vulgus Ichneumonem in priuatis domibus, ut & nos feles educat, murēque Pharaonis appellat: neque verò vulgo nostro credendum esse duxerim, qui aliud quadrupedis, latioribus veluti tabellis loricati genus (Tattoum vocant) pro Ichneumone assumunt: est enim ab hoc longè diuersum animal, ut ex hac pictura cernes.

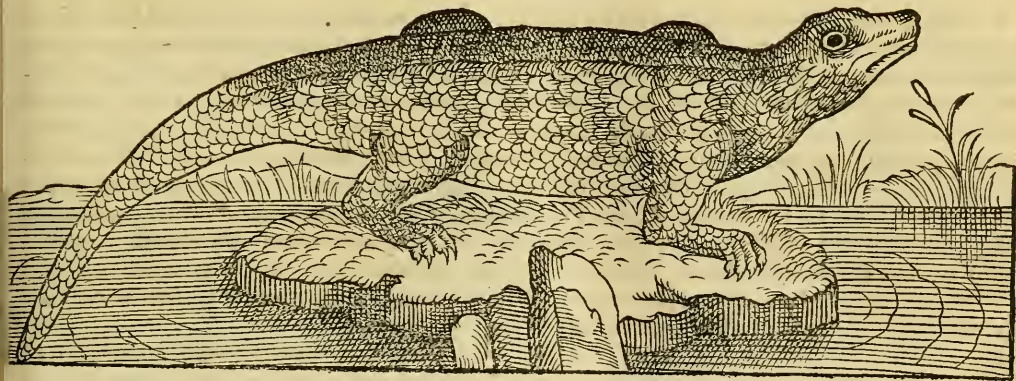

Ιχθυῶν, Ichneumon, Rat de Pharaon.

Scincus eandem cum Crocodilo naturam habere creditur, vnde Crocodilus minor à quibusdam appellatus est, nullumque præterea vulgare nomen habet. Proinde quadrupes est, lacertæ viridis aut salamandræ magnitudine, vt pollicis crassitiem quadrantisque longitudinē non excedat, colore cædido, quibusdam lineis in dorso puniceis transuersis, Ceraſtis modo, distinctus. Cætera Cordulum refert, nisi crassiore atque oblongiore esset corpore, cauda rotunda, squamisque vndecunque scateret, quas cū piscibus vt & laterales lineas cōmunes habet: sed ossibus præditus est: ob medicamēta alexipharmaca, ab antiquis medicis iam pridē instituta maximè desideratus, & ad Veneris stimulos multum expetitus: alioqui edulis nō est. Asiæ & Europæ peregrinus: Ægypti, Indiæ & Mauritanix alumnus, præsertim apud Mēphim, quo in loco indigenæ, exenteratos, ac sale vel nitro inueteratos scincos mercatoribus diuendere solent, quos isthic adferant. Sed ea est seplasiariorum nostrorum malignitas, vt eius loco, Cordulum vbi que, magno nostro incommodo supponere ac substituere soleant: de quo post ostensam scinci figuram dicemus.

Σκίγνος, Scincus.

Cordulum Aristoteles, *κουρυλον* Numenius vocat, id salamandrini amphibii genus, quoad pharma copularum officinæ fallò pro Scinco exponere solent. Viui parum animal esse comperimus, admodum alacre, in quo salamandriam excedit: Scinco multò minus, branchiis præditum, pinnis lateralibus carens, caudam laxam & latam habens, Siluri modo (quoad paruum magno licet conferre) minimè squamosum, tergo nigricante, ac glabro, tuberculis tamen horridulo, quòdque facilè glubri potest, digitisque attritatum lacteum humorem vt Salamandra emittit, qui naribus admotus virulentum quidpiam referat: rostro obtuso, dentibus asperioribus còmunito, digitis anteriorum pedum in quaternos, posteriorum in quinos articulos diuisis: quod dum per aquam fertur, pinnam carnosam erigit, quæ à vertice secundum dorsum vsque ad caudam protensa, ipsam ambire conspicitur: quamobrè sinuoso corporis impulsu, Siluri, Anguillæ ac Murenæ modo natare solet. Proinde quòd ad eius interiores partes attinet, linguam ranæ fluuiatilis modo spongiosam habet, qua glutinis more facile ad os adducit hirudines fluuiales & terrestres oniscos ac lumbricos, quibus præcipuè vescitur: ob idq; circa fauces quiddã veluti carnosum ad linguæ radicem illi extuberat. Cæterum costis ac sterno, vt & salamandra caret, ossaque pro spinis gerit, cor spogiosum, dextro lateri incumbens, cuius auricula sinistra maiorem pericardii partem occupat: pulmonibus caret, branchiis enim præditus est: hepate est nigerrimo, ad conuexam partem aliquantulum bifido, liene subrubro, ventriculi fundo adhærente: renibus spongiosis, cruribus ferè incumbentibus, qua in parte (& circa spinam) carnosus tantùm comperitur: alioqui ad pectus, & sub ventre totus cutaneus est: oua gerit in bicorni vulua per ordinem, vt in viui parvis cartilagineis disposita, quæ rufo quodam adipe fouentur, ex quibus postea viuos fœtus, eosque numerosos, vt & Salamandra excludit.

Κόρδυλος, Cordulus.

D.t.

TESTUDINES.

Oviparorum amphibiorum quadrupedum naturam habent omnes ferè testudines, quas Aristoteles generali vocabulo Chelonas, Italia Galanas, Gallia Tortuas nominat: quarum etiam figuram Peloponneses in suis numismatis referentes ob id Chelonia appellarunt, unde Eupolis obolum Calichelonium vocauit. Hæ verò testudines, etsi præter aliorum, quos descripsimus, aquatilium quadrupedum morem, concha longè durissima contegantur, quia tamen lacertosi generis esse nemo negauerit, post Crocodilorum species iure describendas esse duximus. Harum nonnullæ marinæ sunt, aliæ fluuiatiles, aliæ verò nemorales. marinæ testudines Plinius mures marinos nominat, quas Oppianus inter eos pisces, qui longius è mari in agros euagantur, annumerat. Duorum sunt discriminum, longæ ac rotundæ, ambæ litorales. Longæ tamen magis pelagiæ, quæ (vt & reliquæ omnes) dum paulum in aqua steterunt, per eius summum tantisper caput exerunt, dum externo aëre (quod & vitulis marinis accidit) pulmones, quos carnosos & sanguineos habent, saturauerint. Testudines enim in mari per nares spiritum trahere necessarium fuit, cum branchiis careant, vesicam quoque vt & reliqua quadrupeda terrestria habent. Omnibus item testudinibus hoc est peculiare, vt mortuæ sicut & delphini supinæ fluctuent. Mares planam subtus testam, femina concavam habent. Oblongas testudines omnium maximas in portu Torra rubri maris ciuitatis frequentes vidimus, quarum testæ, vanni bene magni longitudinem ac latitudinem exæquant. Caput habebant admodum solidum, atque os ita durum, vt vel crassissimos asseres eroderent. Proinde omnes edules sunt, atque optimi gustus: sed Græcis per religionem his non licet vti, fluuiatilesque præter magnitudinem omnino imitantur, quemadmodum & marinæ rotundæ ad terrestres ac nemorales ipsa forma accedunt, quarum pluriimas in foro Veneto me vidisse memini, calice conuexo, multis tuberculis elato, inæquali tegmine, in

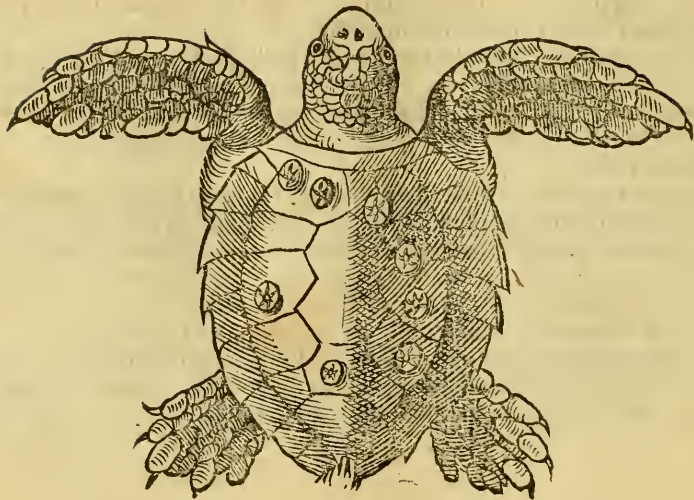
gyrum crenato duro, rigidoque, vtrinque decliu, ac cataphracti clypei modo in rotunditatem desinente: cauda breuiore, capite admodum duro, rostro aquilino, ferè osseo, dentibus & lingua carente, adunco, cuius margines cultelli in morem secare possent.

Fluuiiales testudines, Ariffoteles hæmidas vocat, quas à cheloniis secernere videtur: ob id (ita enim puto) quòd lato neque ita conuexo dorso appareant. Græci *πλάμια χελώνια* vocauerunt Plinius Lutarias testudines appellare maluit, quòd luto ac cœnosis paludibus oblectentur: à marinis testudinibus ipsa tantùm testæ vastitate distant. Sunt enim harum, quemadmodum & marinarum, quædam longæ, aliæ etiam rotundæ.

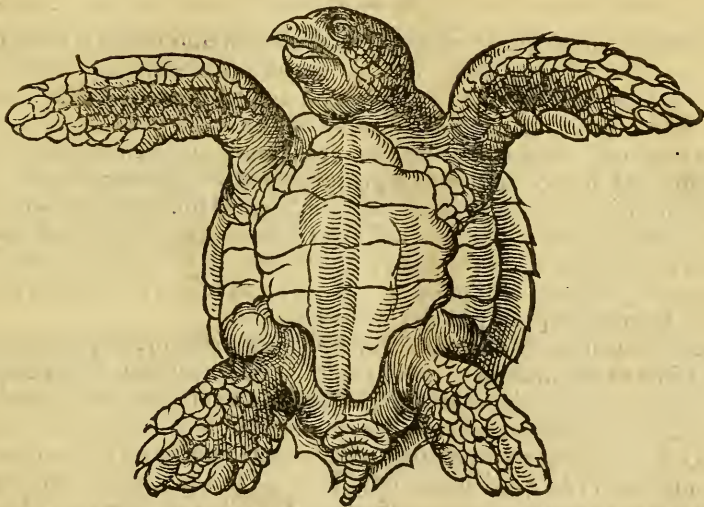
Montanas testudines Græci *ὀρενάς*, nostri nemorales, aliî terrestres appellauerunt, omnium longè delicatissimas, ac magis salubres: quamobrem à medicis in resumptiuo victus genere, hæcticis, & marasmo ac tabe laborantibus præcipi solent: offerunt autem eas capitibus ac pedibus ablatis, vel furno, vel testa exassatis: vel cum pineis pistaciis & saccharo subactas, ex quibus alimenti genus conficiunt quod tortugatum nominant. Multæ sunt in Thracia, Macedonia, & apud nostros Linguocinctonicos, quarum forma ad marinas rotundas, sola magnitudine dempta, accedit.

Inauditum antiquis testudinis genus apud Turcas è longinquis regionibus allatum vidi: cuius testa rara est ac pellucida, chrysoliti colorem mentiens, ex qua Turcæ cultellorum manubria efformant, tanti pretii, vt etiam clauis aureis exornare non dedignentur.

Testudo prona.

Testudo supina.

D.iii.

RANAÆ.

Ranam, amphibium esse quadrupes ac vocale, nemo inficiatur: aquis innatat, saltando per terram graditur, ac coitus tempore ologiginem edit (ea enim est ranæ vox, quam probè Aristophanes confinxisse videtur), Batrachum Græci vocauerunt, vulgus nostrum Grenoillâ. Multorum quidem est generum, sed palustris ac marina tantùm edulis est. Rubetam ac viridem paruulam ad medicamenta potius vtilem esse compertum habemus: venenata est quæ cœnosis antris ac cloacis plantarumque radicibus, & sub terra altè defossa reperitur, rospum & buffonem nominant: è cuius capite detracti calculi, oculis ac venenatis poculis mederi falsò circulatorum vulgus autumat. hi enim potius à rubetæ cerebro detrahuntur: vulgus nostrum crapodinas appellat: quas ab antiquis Chelonites vocatas postea docebimus, cùm de lapidibus nomen à piscibus habentibus à nobis differetur.

Rana marina ad palustrem accedit, sed cartilagineas habet ossium loco, estque palustri procerior, atque æstuariis frequens, vt paulò post suo loco tractabitur.

Rana palustris paucis antehac annis in cibis apud nos expetita, ore est prægrandi, nullis dentibus prædito, quod foras ex aqua, testudinis modo, emittit, vt auram excipiat: chamæleonē in cibo capiendò imitatur, vesciturque muscis, locustis, millepedibus, erucis, culicibus: quibus dum insidiatur, linguam ternùm digitorum longitudinis foras exerit ac vibrat, in cuius extremo spongiosus quidam veluti mucus, visci modo, quicquid contingit, agglutinatur, vt integrum scarabeum plerumque in alium demittere conspiciatur. Ad quod munus officula vtrinque duo in radice linguæ (vt & serpentes) habet, quibus ipsa miro naturæ artificio confirmatur. Sed & hoc multò maiore admiratione dignum est, quòd post semestrem vitam, ranæ in limum resoluantur, vernisque rursus aquis renascantur. Attamen ova pariunt, cocunt, foetusque emittunt continuo veluti filo sibi cohærentes (carnes mi-

nutim conscissas ac nigras esse dixeris) gyrynos vocant, oculis & cauda insignes, qui mox in posteriores pedes abeunt. Ranæ hepar in tres lobos distinctum est, sub quo vna vtrinque pulmonis pars apparet: lienem quoque rotundum, & paruum habet: intestina nodulis intercepta, vesicam, testes, ac cætera ferè interiora membra reliquis animalibus terrestribus similia.

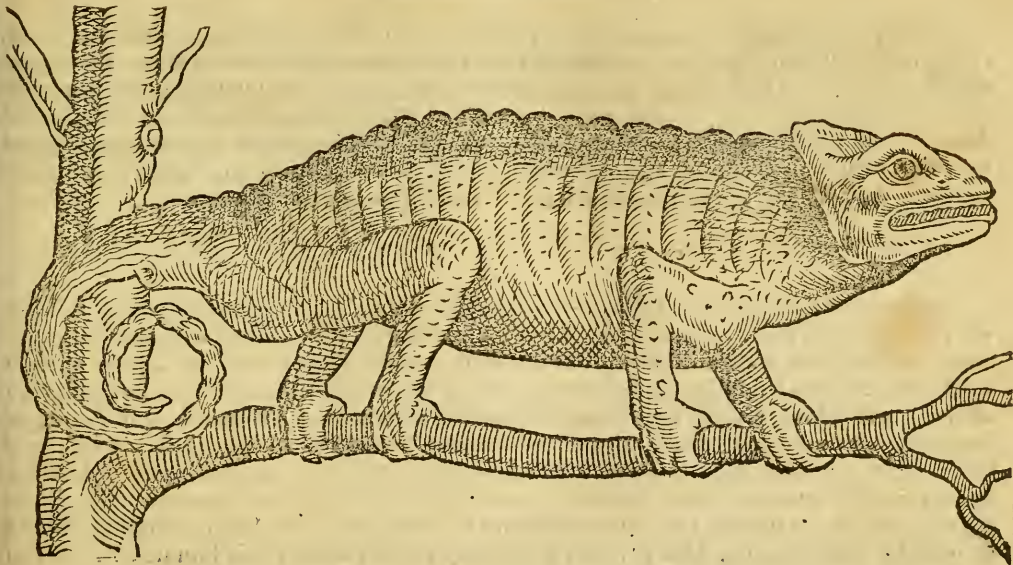
CHAMÆLEON.

Dicitur est ranam ad Chamæleonem hoc ipso accedere, quòd in capiendo cibo eadem ferè nitatur industria. Hoc autem vt certius ex scripto ac pictura appareat, de Chamæleone hoc loco dicere instituimus: est enim paludibus etiam frequens animal. Chamæleon igitur duplex à nobis conspectus est. Alter in Arabia pusillus, lacertam viridem non excedens, colore albicante, subfuluis ac rubentibus maculis distinctus: alter in Ægypti æstuariis frequens, corpore, duplo quàm Arabicus, maiori: colore inter indicum & viridem ambiguo, quem ex luteo in fuluum variè commutare solet: vnde versicolore Chamæleonem antiqui appellauerunt. Vterque autem Chamæleon capite est cristato in camelopardalis modum, duobus vtrinque ossiculis in summa fronte prominentibus: lucidissimis oculis, pisi magnitudine, sola pelle contactis, vt quod ab ea extet, milii magnitudinem non excedat: admodum flexibilis, vt altero sursum aut deorsum inspiciente, alter, præter cæterorum animalium morem, aliò intentus esse possit. Iners est animal vt & Salamandra, neque currere vt lacerta potest. Quamobrem hominum conspectum non refugit, nec facilè terretur, imò nec morsu hominem appetit. Arbuta conscendit ob viperarum ac cæstarum metù. Famem octo menses, atque interdum annum ferè integrum tolerat. Vnde falsò creditum est, eum nihil edere, ac vento ali: nam cum pulmonibus magnis per ventris latera exporrectis præditus sit, vêtum intrò magno

impetu attrahit, eoque intumescit, foramina ad nares & auditum habet. Oris rictum amplum, maxillas dentibus ferratis supra & infra communitas, quales in Tephloti serpente videas. Linguam teretem sesquipalmum longam, quam à longè in insecta, quibus maximè vescitur, vibrat, & mucore quem in extremo spongiosum habet, muscas, scarabeos, locustas, formicas ad se adducit. Lineam habet sub ventre squamulis denticulatam, albam, ad caudam usque protensam, adeoque artificiosè in huius animalis pedibus natura lusit, ut anteriores eius pedes à posterioribus maximè diffideant. Anterioribus enim ternos intra digitos extra binos, posterioribus autem ternos extra: intra autem binos posuit. Duodecim ova excludit, longa, lacertarum modo: cor habet muris domestici magnitudine, hepatis lobos duos: quorum sinister maior est, folliculis fellis grani hordei magnitudinem non excedit, sinistro hepatis lobo inhærens: eius figuram sequens pictura te docebit.

Χαμαλέων, Chamæleon.

De cartilagineis viuiparis oblongis.

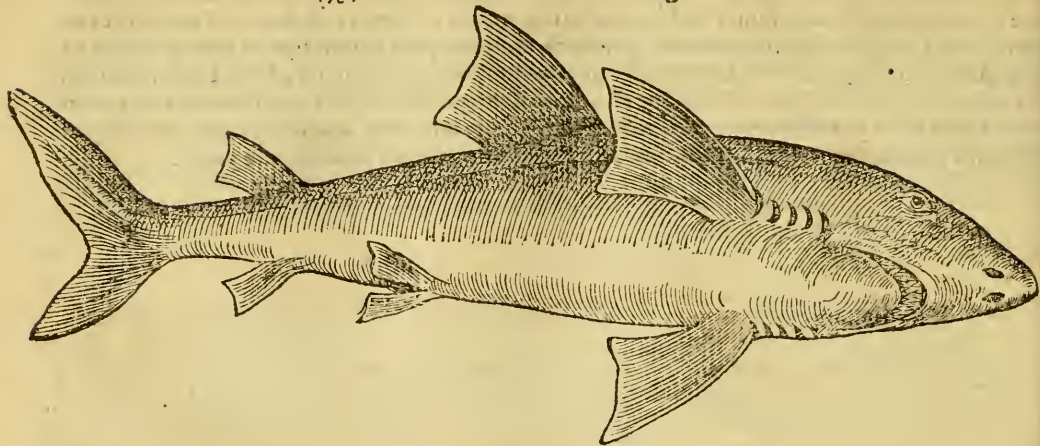
Multæ sunt cartilagineorum species: viuiparorum enim alii tam oblongi, quàm plani. Oviparorum rursus totidem sunt notæ. Cartilaginei autem dicuntur, quòd ossium vel spinarū loco, quidam habent medium ac flexile, quod cartilaginem vocant. Aristoteles cum quibusdam antiquissimis Græcis huiusmodi aquatilia *πλάγια, ἀπὸ τοῦ σέλας ἔχον* appellauit, hoc est, quòd cutem noctu splendentem ac relucidam præ se ferant. Nos ergo de viuiparis oblongis primùm dicemus, quos à planis ipsa tereti atque oblonga forma distinguere oportebit. Tales sunt Carcharias, Libella, Vulpecula, Simia, Serra marina, Galci ac mustelæ omnes, quorum descriptio mox subsequetur.

C A N I S C A R C H A R I A S.

Carcharias, caniculæ genus est admodum ferox, inter cetacea connumeratū: magnitudine Thynnos superans, quos & deuorare creditur. Marinos canes dētium voracitate, ordine multiplici, atque acumine refert. Vnde Asiaticorum vulgo marini canis nomen habuit. Proinde ad Ziganā, Simiam, Vulpeculā, ac Galeos omnes (qui pisces cartilaginei sunt generis) branchiis, pinnis, cauda, cute, atque adeò corporis habitu (dempta tamen magnitudine) accedere videtur. Tantæ est apud Noruagios magnitudinis, apud quos Perlzfish (quasi montanum piscem dicerent) appellatur, vt ducentarum librarum pondus nonnunquam excedat. Exiccatos autem afferuare, atque ex eorum cadaueribus marina monstra ementiri solent. Cæterum capite est amplo, rostroque in mucronem exporrecto, ore vsque adeò vasto atque capaci, vt quodlibet eius maxillæ latus sex & triginta dētibus præditum sit: quælibet autem maxilla duos & septuaginta comprehendit dentes: quæ summa est in vtraque

centum quadraginta quatuor dentium : quorum anteriores magis rotundi, posteriores verò lati, atque in cuspidem efformati sunt. Validi tamen omnes, quales in Lamia describemus. Laterum ac tergoris pinnas longè quàm in quouis sui generis cartilagineo pisce maiores gerit : quibus minor est quæ ad caudam protenditur . Podicem inter duas pinnulas habet : ac quod ad eius caudam attinet, ea cubitalem æquat longitudinem, eoque ad vulpeculam accedit, (quam Veneti porcum marinum vocant) quòd eius superior pars, quæ vertebris communita est, altius attollitur, quàm inferior quæ crescentis lunæ figuram exprimit, quarum intercapedinem dimidia linea explere potest.

PETRI BELLONII CENOMANI
 Κύων καρχάριας, Canis carcharias : Noruagi Perlzfisch.

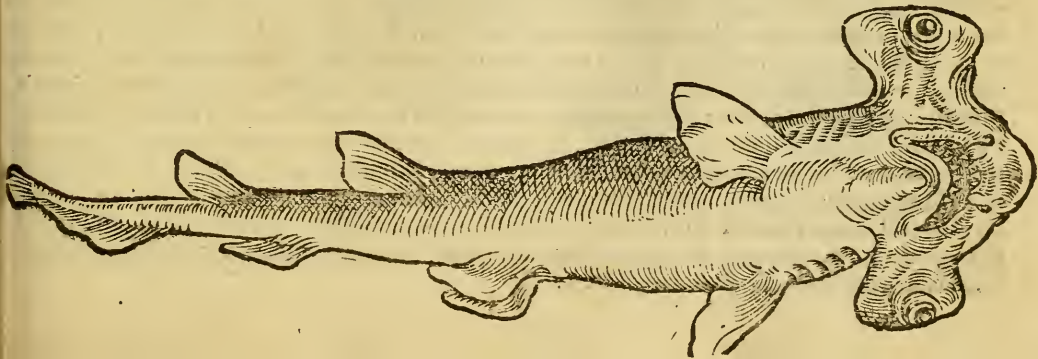

L I B E L L A .

Zigænam Græci, Libellam Latini vocauerunt, fabrorũ lignariorum & architectorum instrumētum, è quo dependente perpendiculo, rectas parietum ac lignorum facies oculorũ nitu pernoscūt: cui instrumento quòd is piscis (cuius hîc pîcturam vides) veluti adamussim respondeat, Oppianus,

Galenus, Ætius, Plinius, cæteri que doctiores, Zigænæ ac Libellæ nomen indiderunt: nos vulgò Niuellum appellamus: quod instrumētum inuersum, quia ad arcus & tormenti bellici similitudinem accedat, Itali Balistam nominare maluerūt. Massiliensēs à dētium sæuitie Cagnolam, atque à feritate Iudæum, & fortassis à deceptione Baratellam incerta nomenclatura dicunt. Cæcæus est piscis, cartilagineus, rotundus, oblongus, horridus, ac planè monstruosus, Mediterranei ad Simirnā maxima incola mustelini generis, damnosus magis quàm utilis. Quamobrem natura carnem insipidā, & humanis corporibus noxiam illi tribuit: dentēsq; (quos in quinque ordines digestos, numerosissimos, planos, vt Carcharias gerit,) sub cute ad prædā recōditos, atq; oculos præter aliorū morē in pronam capitis partem excauatos, vt deorsum potius, quàm sursum leonina quadam voracitate conuertat. Cætera pinnis cute, ac branchiis planè mustelam refert, sed tanta asperitate non horret.

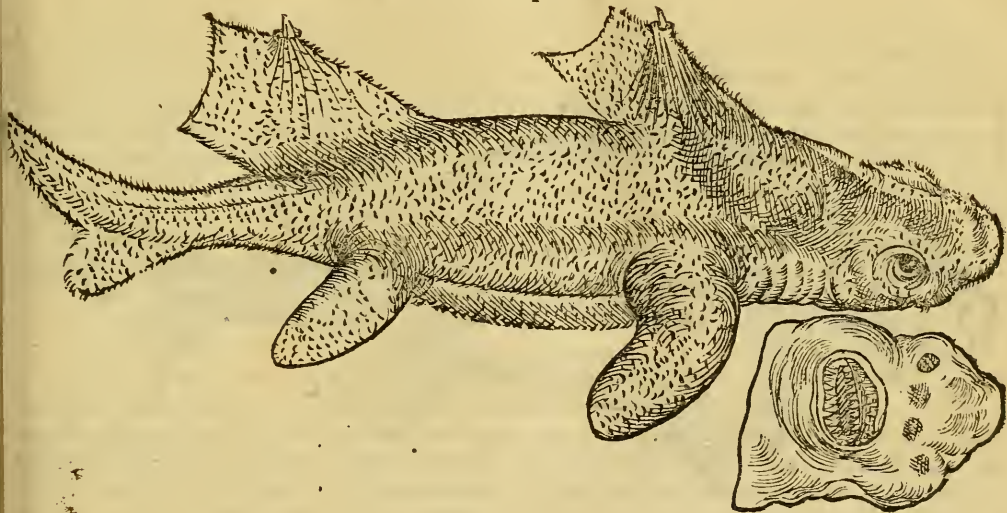
Zigæna, Græcis: Libella, Latinis: Balista, Italis: Cagnola, Massiliensibus.

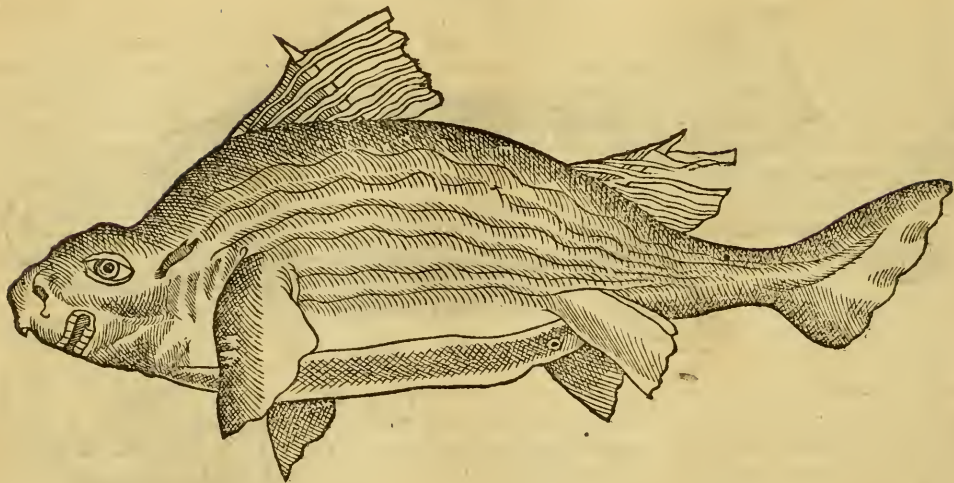
Ἀλαπίμιον Græci, Latini Vulpeculam dixerunt, cartilagineum piscem mustelini generis sesquicubitalem, atque interdum longiorem, fulua, asperrima, minime tamen squamosa cute præditū, quæ perpoliendis artificum operibus apprime idonea esset, nisi difficillime à copiosa quæ illi subest pinguedine diuelleretur: quamobrem Itatorū vulgus piscem hunc Porcum marinum appellauit. Proinde insulsam & cacochymam carnem habet operariorum ac rusticorum cibo destinatā, elychniis ac pellium concinnatoribus vtilem, cuius etiam hepar sex interdum olei libras colliquatum effundat. Corporis huius piscis moles est triquetra: capitis superior pars, ad Bufonem vel Aquilam marinam, inferior ad porcum accedit, branchiarumque foramina mustelæ aut catti similia gerit: ac quo loco cæteris animalibus aures videas, eo in loco natura sub pinnis ad hoc destinatis foramina quædam, quina vtrinque occultauit, excipiendæ atque emittendæ aquæ accommodata. Cæterum lucidissimos habet oculos, per medium nigerrimos: os semper apertum, Sturionis modo: cuius maxilla superior pectinatim insertos dentes exerit, quibus accedunt alii paruuli in partes disseminati. Rostrū quoque veluti porcinum habet, quatuor foraminibus pertusum, quorum superiores inferioribus minores esse conspicies. Dorsum duabus pinnis communitum, quarū quælibet suo armata est aculeo. Caudam ad imum latiusculam, sursum in angulum abeuntem: nauiculæ temonem esse diceres. Ac quod ad interiores partes attinet, iecore est supramodum magno, albicante, in duos lobos diuiso, quorū vterque vsque ad imum ventrem porrigitur, folliculum sub dextro satis latum, nigrum, copioso fellis turgentem. Lienem præterea rubrum, circinnatum, stomacho infidentem, huicque circa mediam ventris regionem incumbentem paucas intestinorum spiras, quarum munus vtrinque ad stomachum cuiusdam veluti vterculi absolueri videntur.

Αλωπέκιον, Vulpecula.

Vulpecula Italica: à Venetis, Porco marino.

S I M I A .

Cartilaginei generis est, quæ Latinis à vultus similitudine Simia marina, Genuensium vulgo à falcata duorum cubitorum cauda, *Pesce spada* dicitur: Galeo, Libellæ, Hinnulo, ac reliquis galeis ipsa pellis forma ac constitutione ferè respondens. ingrati alioqui saporis est, nulliusque apud veteres memoriæ insignis, præterquam quòd aiunt, piscem hunc Delphino ægrotanti medicinam præstare. Branchias habet Galeis persimiles, pinnasque in tergore, & ad latera satis conspicuas, cutem ad Galeos accedentem, sed magis læuem.

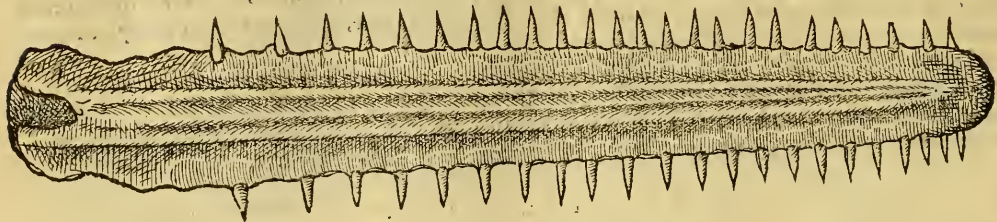
Rumor est, Simiæ genus aliud in mari rubro reperiri: quod etsi potius ad torpedinem accedat, terrestris tamen Simiæ faciem refert, quibusdam alis præditam, vt ad aquæ superficiem quodammo- do volare videatur. Sed hoc piscis aut monstri potius genus mihi nusquam conspectum est: prius autem Simia tum Romæ, tum etiam in Ligustico litore aliquando visa est.

S E R R A M A R I N A .

Serram, vt Xiphium, aut Gladium, appellauerunt antiqui cetaceum ac cartilagineum piscem, magnæ interdum molis: cuius capiti quoddam veluti rostrum adnascitur per medium latum, in mucronem desinens: ad latera in multos veluti dentes vtrinque ferratum, in quo à Xiphio præcipuè differt. Est enim huic plana tantùm, & nullis dentibus distincta excrescentia. Proinde Serra, Indico ac magno mari frequens est, nostris litoribus ignota: imò neque antiquis, nec etiam nostris hominibus, præterquam solo rostro (quod à mercatoribus isthuc affertur) vsquam compertum. Id autem est longitudinis interdum tricubitalis, sesquipedalis autem latitudinis, per medium planè car-

tilagineum ac flexile: asperiuscula, eaque subcineritia cute contextum: ad cuius latera, octo & quinquaginta dentes propemodum osseos connumerare possis. Sunt qui Serpētis Linguam vulgari quodam errore nominant.

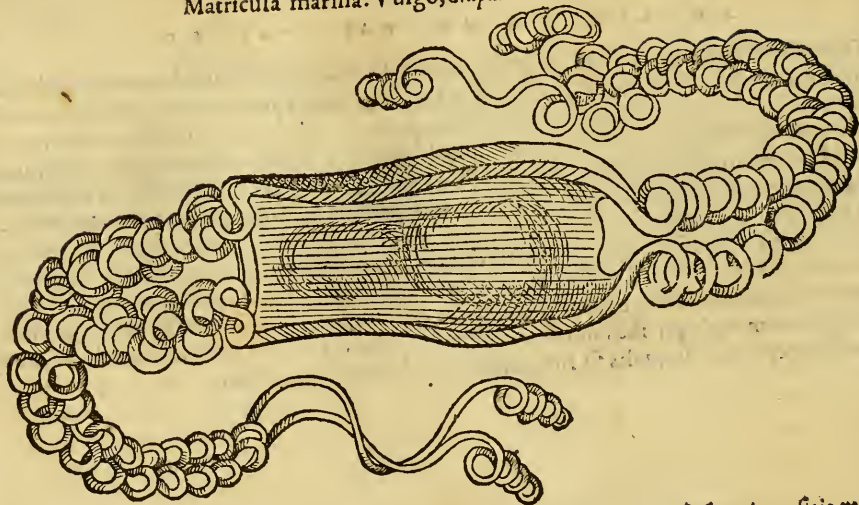
Serra marina, Langue de Serpent.

GALEORVM MVLTAE SPECIES.

Quos Græci Galeos, tam marinos quàm terrestres, Latini autem Mustelas, nostri nullo discrimine Marinos canes appellant. Horum multæ sunt species, multa etiam nomina consequutæ. Quidam enim ab asperitate vel læuitate, spinaces, aculeati aut læues: alii à maculosa cute Nebrides, qui & Hinnuli ac Stellares dicti sunt. Omnes litorales cartilaginei generis, ex ouis quæ intus cõcipiunt: viuos deinde foetus miro naturæ artificio emittentes, qui etsi generis (vt dictum est) sunt eiusdem, tamen figura, magnitudine, corporis constitutione, atque internis partibus, præsertim vtero, plurimum inter se differunt. Quamobrem diuersa nomina pro diuersis speciebus sunt adepti: quorum maribus geminæ velut apophyses. ad excremēti ostium propendent, foeminis folliculus cartilagineus oblongus in vuluæ introitu quasi testaceus apparet: in quo albugineus humor concrefcit, quem ante conceptum emittunt. Matriculam marinam è re ipsa vulgus vocat. Ea autem tricas quasdam à quatuor angulis tam multiplicibus nexibus intertextas habet, vt fidium inter se conuolutarum speciem referant. Hanc, vt melius qualis sit. innotescat, hîc delineari curauimus.

E.ii.

Proinde, ut Galeorū historiam absoluamus, hoc etiam animaduertēdum est, foeminas suis maribus maiores esse: easq; senos vel octonos, atque interdū plures, omnibus partibus absolutos foetus, pedali longitudine diuersis tēporibus parere. Persæpe autem viuo emergente foetu, ovis adhuc cru-

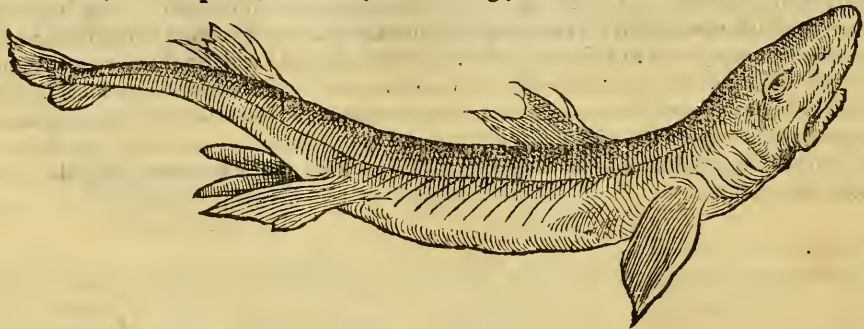
dis & inexclusis scatet vterus, superiorem eius partem, quæ ad septum est, occupantibus: quorum alia dextro matricis cornu, alia sinistro concluduntur. At in catulis hoc præcipua admiratione dignum est visum, quòd nulla ipsi secundina contegantur, atque ab umbilici venosa quadam parte nutriantur. Quum enim oua foras non exeant, certisque vinculis matrici obuinciantur, amnio tantum tunica opus habuisse videntur, quo iam efformato foetu, & rimam quãdam in sterno inter pinnas, quæ ad branchias sunt, ducente, alimentum à matrice per vinculum seu umbilicum suscipit, adeò quidem tenuem, vt lyræ fidiculam non exuperet. Id autem alimentum, secundum tenuem ac exilem fidiculã in quandam veluti perulã fertur, quam ventriculũ esse diceres, quo tanquam oui vitello perpetuò repleta esse conspicitur, cuius positio est in ventre medio, duobusq; hepatis lobis subiicitur. Ac, quòd ita res habeat, catulum à matris vtero exectum, si per ventrem disseces, verum eius ventriculum perpetuò vacuum ac ieiunum cõperies: nihil enim per os assumit aut deuorat. Rectum verò intestinum recrementis liuidis turgere conspicias, lienemque sub sinistra stomachi parte collocatum, ex iecore autem nihil fellis emergere. Quinetiam viuum pisciculum à matris vtero si quando illæsum exemeris, atque in aquam proieceris, protinus viuere ac natare cernes, ac nihilominus in vteri profundo oua permulta reperies, quorum sena, interdum octona, crassiora, mollia, lutea, tenuissima membrana contacta ac coaceruata, ad novos foetus producendos iam esse destinata coniecies, super quibus infinita alia minora, ac futurorum ouorum rudimenta cernes, quæ nusquam interitura Galeorum prolis tibi spem aliquam adferre possint. Sed est nunc de singulis Galeorum speciebus dicendum.

MUSTELVS SPINAX.

Omniū Galeorum aut Mustelorum marinorum crassissimus ac longissimus est, qui à rigēti-

bus ac spinosis duobus aculeis, quibus in tergoris pinnis maximè horridus apparet: Græcis Acanthus, Latinis Spinax, Venetis Azio, Genuensibus Aguseo, quasi acenam dicerent, in cuius extremo infixus est aculeus ad pungendos boues. Massiliensibus Egullars dicitur. Lutetiæ & reliquis litoribus Oceani particulare nullum nomen habet, cùm vnico, vt dictū est, nomine Canis omnes Galeos comprehendant. Huius speciei permulti Lutetiam plerunque Autumno adferuntur: nam aliis anni temporibus rarissimos cernas, tunc quidem vlnæ longitudinem, crurisque crassitiem adæquantes: quo tempore fœminas fœtas esse, oua super mammis ad præcordia continētes, catulósque pedis longitudinem æquare in vtero persæpe conspeximus. Hoc à cæteris discrepat, quòd dētes longos, acutos & prominentes, & caudam Rhinæ quodammodo similem gerat. Colore externo, internisque partibus quantum ab aliis discrepet, ex sequentibus descriptionibus intelliges. Maris autem figuram ac formam sequens figura te docebit.

Acanthus, Græcis: Spinax, Latinis: Azio, Venetis: Aguseo, Genuensibus: Gallicè, Chien de mer.

GALEVS PALVMBVS LAEVIS.

Læuium & aculeis carentium Galeorum peculiare, ac sibi veluti præcipuum Aristoteli nomen obtinuit, qui Massiliensium vulgo à cutis colore Palumbus appellatur: hunc enim solum *λεῖον* dixit. Differt à Spinace, quòd etsi aspera cute conuestiatur, tamè aculeis caret. Ab Hinnulo verò, quòd cute minimè sit maculosa, dentesque acutos & raros, distentam caudam & admodum latam, ac candidum hepar præ se ferat. Cætera, non vtero modò, aut masculorum propendentibus apophysibus, sed reliquis etiam partibus cum aliis conuenit.

GALEVS HINNVLVS.

Læuium Murelorum altera species, *Νέβρις* apud Græcos, apud Latinos autè Hinnulus, ab albis maculis, per eius cutem ad dorsum vndecunq̄e dispersis, nomen habet. Massiliensium vulgus, apud quos frequentissimum est, *Nissolan* appellat: Oceano nostro nullo seorsum nomine ab aliis feceruntur, cum tamen multum à cæteris differat. Est enim rostro latiore, naribus patulis, ore magis capaci, dentibus obscuris atque obtusis, vt in Raia flassada dicemus: colore candidiore, corpore rotundo, & in longitudinem protenso. Atque hac præcipuè nota à Spinace differt, quòd inter duas ani pinnas & caudam, tertiam quandam minorem gerat, nullis aliis præterquam stellato Galeo communem. Porro carne præditus est sapidior, ac melioris succi: cute admodum glabra, hepate quoque nigricante, atque in duos lobos diuiso, præter aliorum morem.

niger, & recurtus, quem vulgus Massiliensium *Guatum auguerum* vocat, cuius figuram proximè hîc cernere potes.

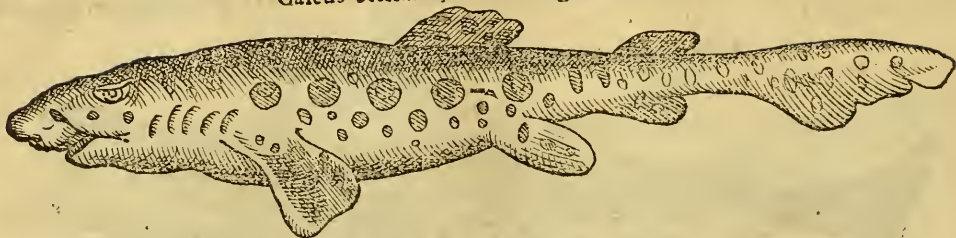
Galeus Stellaris, maior: Massiliensibus, *Guat augur*.

Alius vulgaris, & paulò magis candidus, quem' post *Guatum* ostendemus. Tertius Tyrrheno tantùm (quod sciam) litori cognitus, carnis iucunditate ac redolentia cæteros exuperans. Quamobrem Romanum vulgus *Guatum muscarolum* nominavit. Nunquam is sesquilibram exuperat, stellulisque ut & toto corpore candidioribus est conspicuus. Proinde duabus Rossetarum picturis contentus eris.

Galeus Stellaris, minor: Vulgo, Rouffette.

GALEUS CANICULA.

Κῶνα Græci, Latini Caniculam nominarunt, Mustelorum ac Galeorum postremum genus: maximum tamen, & minimè aculeatum, vorax, ac cæteris piscibus insensissimum: dentesque omnium maiores, acutiores, latiores, crenatos habens: cuius cutis admodum aspera, fabris nostris lignariis non minus expetitur, quàm apud Italos Rhinæ cutis. Valèt enim ad arcus & sagittas expoliendas, lignique asperiora vitia emendanda, maculasque eius superficiem inficientes protinus eluendas. Hoc etiam ensium ac pugionum manubria contegunt, ne tam facilè manu dissiliant. Duas habet in tergore pinnas, rectas quidem eas, spinisque carentes: duas item ad latera, vtrinque vnam: brachiarum foramina quinque in quolibet latere: ani verò foramen inter duas pinnas positum, nullamque sub cauda pinnam ostendit. Cætera cum reliquis conuenit.

MUSTELA, SIVE LAMPETRA.

Galeorum generis est, quæ nostris à lambendis petris Lampetra, vel Lampreda dicitur: quòd integrum ferè diem ore succiso, denticulis circumuallato, saxi, quemadmodum & picatis nauium clauis, sic inhæreat, vt ea lambere videatur. Hanc Græci, inquit Galenus, Galeonymum & Galexiam appellarunt: Latini Mustelam, à maculati huius nominis quadrupedis tegminis similitudine. Huic pisci Plinius proximam mensam post Scarum tribuit, ac Murenæ æmulum esse affirmat. Fuit enim apud antiquos (vt & Acipenser) inter præcipuæ authoritatis pisces: sed Murena æquorea tantum, ac spinosa est. Mustela autem & fluuiialis & marina reperitur, ambæ prorsus cartilagineæ: quanquam Dorion cuiusdam fluuiatilis Murenæ meminisse videtur, cui spinâ vnicam esse tradit, ei Afellorum generi persimilem, quod quidam Calariam dicunt. Cæterum marina cacochyma est, nautis præcipuè infensa, dum temonibus ferè triduum inhærens, caudam in contrarium vertit, recénsque picatæ nauis lateribus picem lambèdo sic infigitur, vt nautas ab itinere remoretur. Fluuiialis est duplex: maior, in Illyrico sinu, ac per stagna binominis Istri frequens: Gallicæ Mosellæ ac Ligeri, atque adeò Alpibus quibusdâ lacubus peculiaris, qualis est Rheticæ Brigantinus Plinio dictus, lautiores popinas per verna quadragesimæ ieiunia celebriores reddens: quo maximè tempore cartilaginea ipsorum spina (Cordam appellant) nondum induruit. Minor, vix palmi longitudinem, pollicisq; crassitiem excedit. Viuis fontibus, riuulis, ac lympidorum fluminum litoribus gaudēs, Romæ, Lugduni ac Lutiæ frequentissima. Lampredotum Romani, Lampredonem Parisini, Lugdunenses *Ciuellam* vocāt. Ac ne quis id Mustelæ genus in maiorem degenerare credat, vnicum hoc nobis argumentum esse potest, quòd ea, quanquam pusilla, oua tamen ac foetus edat. Cætera maiori similis. Porrò maiores Lampetræ suis sexibus distingui solent, quarum (fluuiatiliū præsertim) mares, expetibiliores sunt,

ob carnis suauitatem ac firmitudinem. Omnes, viui parorum cetaceorum more, fistulam in ceruice habent, per quam dum nauibus aut saxis inhærent, aquam ad branchias attrahunt, quas vtrinque sub cute septenis foraminibus in rectum ordinem dispositis, præter aliorum piscium morem, reconditas habent. Maculoso alioqui sunt tergore, supernè quidem ex atro in liuidum ac cinereum colorem definente, subtus candido, vndecunque glabro, atque anguillæ modo lubrico, cum qua hoc etiam habent commune, quòd per longitudinem diffusæ, atque in frustra confectæ, diutius adhuc viuere conspiciantur. Cor habent sub branchiis ac foraminibus reconditum, cartilaginea membrana, spongiosa ac prætumida inclusum, subrotundum ciceris crassitie, hepar oblongum, vnus tantum lobi, felle carens. Minor autem Lampetra fuscum habet tergus, ventrem candicantem, cor ex subrotundo angulosum, milii magnitudine. Vnicum omnes habent intestinum rectum, minimè complicatum: reliquum corporis in foeminis, matrix ouis referta, occupat. Proinde nullas habent laterales pinnas, sinuosoque impulsu natant, vt Silurus ac Murena. Spumarum indiciis comperiri solent, captæque perpetua aqua immergi, cum qua ex longinquis partibus in urbem deferuntur.

Γαλιώνυμος, Græce: Mustela, Latine: Lampetra, Vulgo: Gallice, *Lamproye*.

De cartilagineis viuiparis planis.

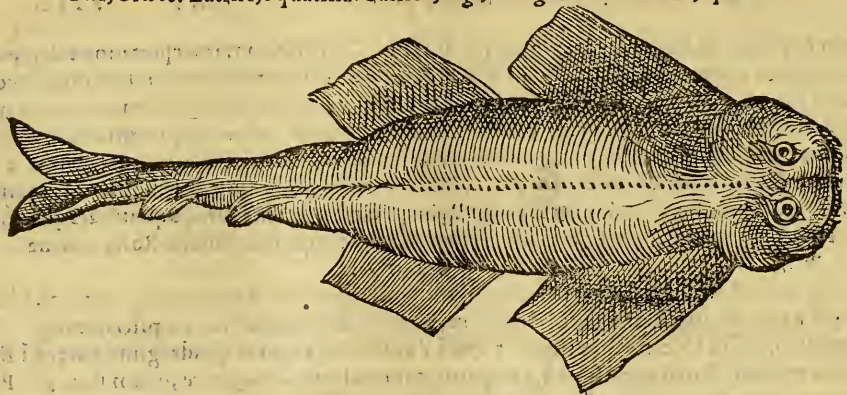
CAP. VIII.

Planos appellamus pisces cartilagineos (nequis in ipsa dictionum interpretatione decipiatur) qui tãquam plana atque expansa manu in æquore natant. Sunt enim & plani spinosi, qui eodem quo coclites modo, & altero nictante oculo temonis in morem hinc & inde feruntur, in quo maxime à latis differunt: qui etiam si plani sint, tamen ita non incedunt: sed proni quidem, atque eo pacto quo remos in aquam immergimus. Quamobrem his quidem natura oculos vtrinque in lateribus capitis squamosorum more disposuit. De planis igitur cartilaginibus præditis, hoc loco tantum differemus, reliquos spinosos in suum locum asseruantes. Huius generis sunt, Squatina, Squatorraia, Raia omnes, Bos, Torpedo vtraque, Pastinaca etiam vtraque, Aquila, Lamia, & Rana marina.

SQUATINA.

Rhinam Græci, Latini Squatinam, Galli Angelum marinum vel Angelotum vocant: quod binis alis vtrinque expansis, quædam veluti Cherubum referre videatur. Magnus est piscis, ac lögè Adriatico ac Ligustico, quàm Oceano maximus, vt apud Venetos ac Ligures quadraginta interdum librarum pondus excedat. Cartilaginofus est, viuiparus, contractiore ac longiore, quàm Raia aut Pastinaca, corpore, quaternis alis ad latera communitus est: capite ferè circinnato, ore firmis dentibus circumuallato, in Ranæ marinæ speciem. Id autem habet antrorsum apertum, non autem parte corporis supina vt Raia ac Galei. Quinetiam quas branchias Raia supina parte ostendunt, eas Squatina in lateribus, Galeorum more, præ se ferunt. Bis singulis annis parit Squatina, incipiente Autumno foelicus, & circa vergiliarum occasum, septenos aut octonos singulo partu emittens: cuius pellem piscatores Itali prius glubunt, quàm foro exponant. Ea enim assulis distenta, & exiccata, fabris lignariis ad opera perpolianda, vt & Canicularum apud nos, pellis utilis est.

P'ivn, Græce: Latinè, Squatina: Gallicè, Ange, ou Angelot de mer: Italis, Squaro.

S Q V A T R O R A I A .

Anteriore corporis parte Raiam, posteriore Squatinam refert: quî piscis Græcis Rhinobatos, Latinis Squatorraia dicitur, quadam veluti vtriusque piscis concubitus enata coniectura. Cartilagineus est, planus, Oceano infrequens, Genuensibus ac Venetis peculiaris, apud quos *Squatrolinus* appellatur. Huius figuram apud te faciliè conicies, si quidem vtriusque piscis hîc tibi depicti formam

diligenter consideraueris. Aspera cute præditus est, lignis perpoliendis utilis, sub qua, candida atque edulis caro continetur.

RAIAE MVLTORVM GENERVM.

Raiam Latini, Græci ab ossea spina, quæ veluti rubus, secûdum corporis medium ad ipsius caudæ extremum prætenditur, *βαίον*, quasi rubum, appellarunt. Huius piscis tres tantùm species Aristoteles cõstituit: Raiam, quæ magis est cõmunis: *Læuiraiam*, cuius cutis est læuis: & *Stellarem*, quæ stellulis albis est distincta. Nos autem sex Raiarum differētiã aliquando percepimus, non nomine tantùm vulgari, verumetiam gustu plurimùm inter se differentes. Omnes quidem cartilaginei generis, planas, pinnis carentes, extrema corporis latitudine natantes: quarum maribus geminum quiddam circa excrementi ostium propendet: fœminis genitale muliebri est ferè cõsimile: habentque cartilagineum aliquid in vtero, quale in Galeis diximus, in quo humor ad oui similitudinem consistit. Branchias parte supina gerunt, vt reliqua ferè cartilaginea plana: omnibus os subtus parte supina situm est. Quamobrem nisi conuersæ resupinentur, cibum corripere nequeunt. harum fœtus adhuc pusillos Galli Papiliones nominant. De his itaque nos sigillatim hoc ordine dicere oportet.

RAIA PROPRIÈ DICTA.

Peculiare nomen habet Raia, quæ Romanorum vulgo *Perosa* vel *Petrosa*, Massiliensibus *Clauellata*, Gallis *Raia bouclata* vocatur. Notior ea quidem, quàm vt pluribus explicari debeat. Non enim ea læuis est, nec multum stellata, cæteris omnibus vbique notior ac delicatior. Cuius figuram hic tibi proximam habes.

PETRI FELLONII CENOMANI

Βαΐδος, Græcis: Raia, Latinis: Vulgo, Raye bouclée. Italis, Peroſa, vel Petroſa:
Maſſilienſibus, Clauellade.

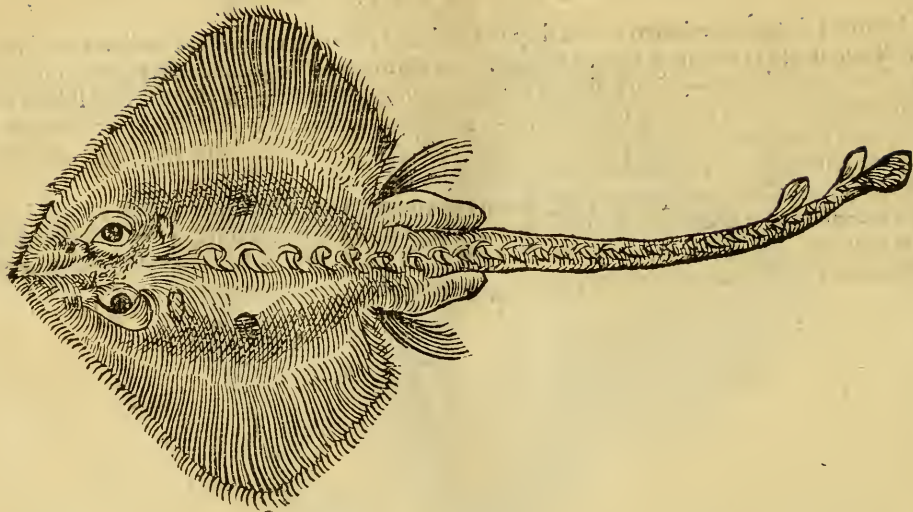

LÆVIRAIA.

Læuiria longè inferiorem cæteris dignitatem habet. Est enim carne (si ad Stellares conferatur) concoctioni magis renitente, & saporis ingrati. Hanc Massilienses *Flassadam* à lecti tegminis similitudine, Romani *Falsam uelam*, à carbasorum forma appellant. Dentibus est obtusis, cute subtus læui, Pastinacæ modo, rostro in fastigium assurgente, prona parte albida, supina subnigra, tactuique aliquantulum aspera, omnium sui generis piscium post bouem maxima: à quo ipsa corporis tenuitate, rostro, spinis, vncinis, cute, dentibus & ore distinguitur.

Est & Miraletus, Læuiriaæ species, quæ pro Raia interdum vendi solet, sed in tantam vastitatẽ nunquam excrescit. habet is duas in tergore maculas, Torpedinis oculatæ similes, hocq; præcipuè Læuiriam imitatur, quòd læui cute præditus est: verùm hoc etiam ab ea distat, quòd lineam in tergore hamatam, & ad caudæ extremum productam gerat, vt ex sequenti pictura conspicias.

E.i.

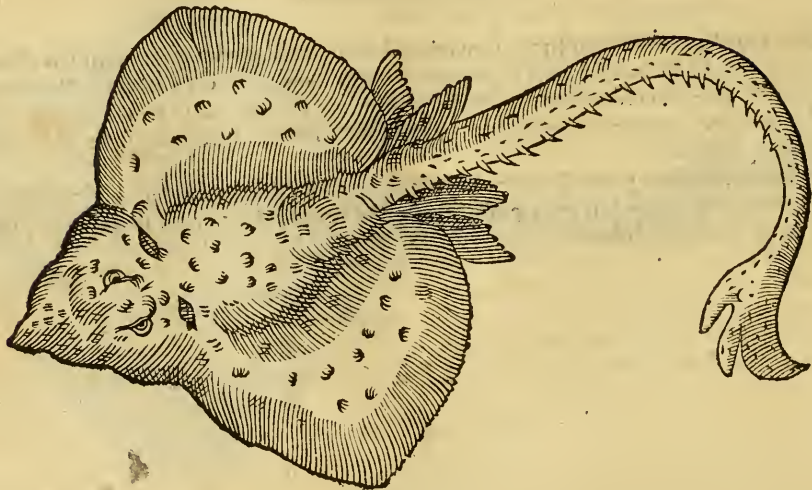

Asteria, siue Stellata raia.

Stellatas appellant raias tum Græci, tum etiam Latini, quòd earum tergora lituris albicantibus sint variegata: cuiusmodi ea est, quam Romanum vulgus *Rometam* vocat. Est autem Miraleto maior, multasque in tergore maculas rotundas, Miraleti lituris persimiles gerit: tamen est cute asperiore, crassioréque corpore, cuius cauda permultis veluti spinis horret. Cæterum, gustu ac sapore nihilo est asperis raiis inferior.

Raiæ stellatæ quoddam genus Romanum vulgus *Arzillam* vocat, cuius dentes obtusi sunt, quemadmodum & *Flassadæ*: à qua hoc præcipuè differt, quòd cute sit asperiore, & stellas multò quàm *Rometæ* latiores ac pauciores habeat.

PETRI BELLONII CENOMANI
Βάτος ἀστῆρας, Raia stellata, aut stellaris: Romera, Italis: Raye estelee.

B O S.

Bos, vastissimum Raiarum genus, latissimum ac magis amplum est: vnde illud Oppiani,

Batidésque boum genus vsque proteruum.

Et alibi,

Incola bos cœni, qui vasta mole mouetur

Corporis, & latos sese diffundit in armos,

Bissenis magnos cubitis porrectus in artus.

Vaccam Ligurum vulgus appellat: Parisinis nostris (apud quos frequētissimus est, sed nunquam integer: talis enim è litore deferri nō potest) nullo alio quàm Raiæ nomine agnoscitur: quòd eius quidem caro non modò sapore, sed & colore, atque adeò insertis cartilaginibus, maiorem Raiam præ se ferat. Proinde trucibus est dentibus, atque in hanc modū inflexis, tribus ordinibus in maxilla dispositis, iisque mobilibus, ore maximum rictum ostendente: vncinos vtrinque ad capitis latera gerit, permultos quidem eos, & ad caudam incuruatos. Colore est totius corporis liuido, nullisque maculis aut vncinis distincto. Falluntur qui Bouem marinum cornibus præditū esse censent: nihil enim tale in eius figura percepi, quam hoc loco proferrem, nisi tot Raiarū pictura abundè tibi fatiffaceret. Piscem hunc Oppianus homicidam cognominat, quòd eum afferat vndis immersos ac natantes homines, sua corporis mole ac vastitate suffocare, nec liberam illis respirationem permittere.

R A N A M A R I N A.

Tyrannidem in marino litore maximam exercet, quæ à Græcis μάλθη ἢ βάτραχος θαλάσσιος, à Latinis Rana marina dicta est. Græcam autem vocem Massiliensium vulgus adhuc imitatum, *Baudroium*, nomine à Batracho detorto, appellat. Burdegalenses à piscium, quos deuorat, multitudine, piscari,

olum (dum Ranam piscatricem appellare volunt) vocant, *Pescheteau*. Epidaurii (vulgus Ragusi-
nos nominat) apud quos ingentes huiusmodi pisces reperiri solent, ob deformitatem & foedum
atque horridum corporis aspectum, Diabolum marinum vocarunt: à cuius esu atque inspectione, qui
Epirum & Ægæum mare incolunt, plurimum abhorrent: tantumque ipsum exenterant, si quando
in sagenis capiatur, ut pisces, quos recens deuorauerat, extrahant. Ranam autem appellatam esse pu-
to à pedibus, quos sub ventre geminos habet, ad Ranae palustris similitudinē, membrana intertextis,
quibus verisimile est hunc in Ranae modum, per maris fundum incedere. Figura est plana, oblonga;
carne molli, vnde illi Malthæ nomē est: tres cubitos in Epiro longa, Massiliae multò minor: cute vn-
decūque læui: ore tam vasto, ut maximum quenque canem terrestrem absorbere posse videatur. Hoc
habet cum Squatina cōmune, quòd binas vtrinque alas præ se ferat, latiores ac densiores tamen, atq;
in summo magis distentas: grandia foramina duo, eò loci ostendens, in quo reliqua cartilaginea
quina habent. Os ante caput, Squatinae modo, gerit, dentesque confusis ordinibus, superiorem & in-
feriorem maxillam ambientes, mobiles, albos, oblongos, ad stomachum conuersos: pinnam paulò
supra maxillam superiorem admirabilis naturæ: gracilibus quibusdam cornibus, sesquipedalis lon-
gitudinis, per ordinem dispositis ita communitam, ut harum prior, secunda multò longior sit, atque
in extremo veluti penicillum album cutaneum ostendat, quo vana veluti quadam esca pisciculos
fallere solet, vnde piscatricis cognomētum habuit: quòd ea algæ aut cœno immersa (est enim æstua-
rius piscis) nihil præter hæc cornua ostendat, quibus incautos pisces allicit. Vnde Oppianus,

Mollitiæ nomen Malthæ quæ ferre videtur,

Exitii ignaros pisces sic rana maligna

Decipit, imbelles magno deglutit hiatu.

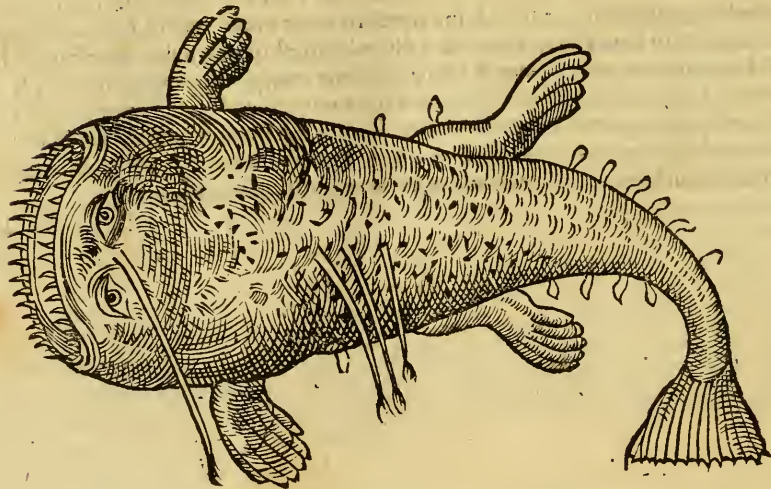
Habet & aliam pinnam in medio tergore, priori ferè cōsimilem: ac præter has, in lateribus, vtrinque

vnam, in gyrum, vt & cauda, crenatam. Ranæ marinæ caput, pelle denudatum, crocodili caput refert, in quo binos calculos reperies planos, talpinum pedem, aut scrupulum medicum referentes. Cartilagineorū marinorū sola creditur oua excludere. Vuluam habet in quolibet latere duas vlnas longam, multis anfractibus circumductam, terrestris ranæ modo: vesicam quoque Delphini vesicæ multò maiorem. Eius hepar in quinos lobos distinctum est, quorum duo vtrinque ad latera protrahuntur. Fel autem ex ramo à Pyloro & Ilco prodeunte emergit: stomachum gerit, & intestina carnosæ, lienem rubrum, circinnatum, à stomacho inter eius renes dependentem. Cartilagine in rana totidem numerantur, quot in quouis Scheleto, ossium terrestrium animalium formam referentes, sed prorsus medulla carent, præterquam vertebræ. Totidem neruorum coniugamenta in eius cerebro (multum tamen liquido) numerantur, quot in reliquis animantibus.

F. iiii.

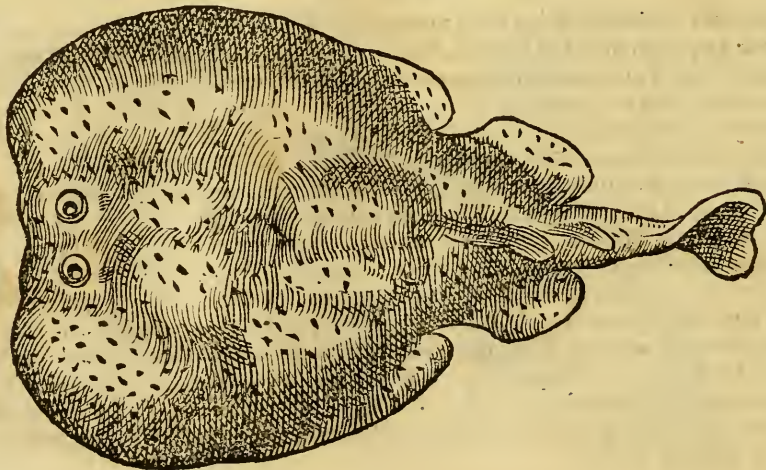
Βαΰρακος θαλάσσιος, Græcis: Rana marina, Latinis: Diauolomarina, Italis:
Bauldroy, Massiliensibus: Pefchereau, Burdegalis.

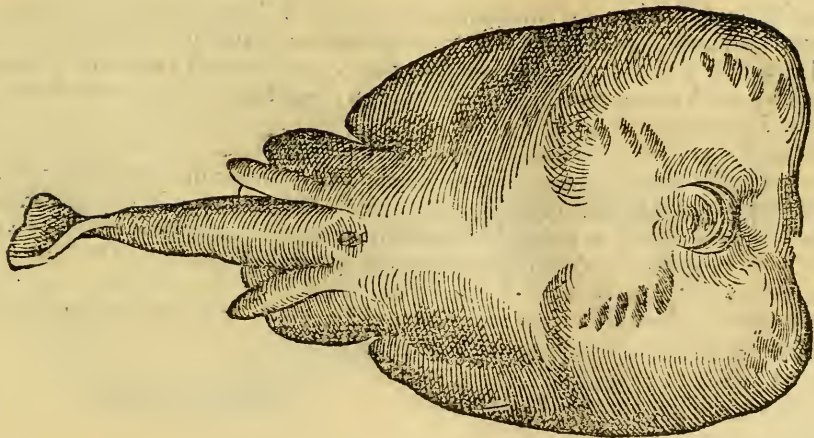
TORPEDO.

Torpedo, Græcis olim *Νάπρη* dicta, vtroque vocabulo re ipsa piscis naturam explicatè, quòd sua frigiditate torporem manibus inducat. Græcorum vulgus *Margotivrem* appellat. Venetis ferè ignotus piscis est: qui si nonnunquam illuc veniat, *Sgramphi* nomen habet, Romæ non alio quàm *Occhia-cella* nomine cognitus. Litoralis est ac cœnosus, Gallico Oceano infrequens, Burdegalis notus, apud quos *Tremble* appellatur, quasi tremulam dicerent: quòd mucosa ac glabra cute, eaque molli ac frigida, contrectantiū manus efficiat tremulas. Primo aspectu Ranā marinā vel Pastinacam refert, nisi multo esset rotūdior. Huius pars prona ex cinereo albicat: supina magis canescit: rostrū nullū habet, sed eius loco crenā gerit, inter duo latera parte anteriori impressam: caudam breuiorem quàm Raia: atque vt in Mustelis dispositam, (sulcat enim æquor in contrarium) ad cuius radices duæ pinnulæ enascuntur, multum in natatione adiuuantes. Oculis est exiguis, parte supina, vt in Raia collocatis: sub quibus duo vtrinque foramina in gyrū crenata sunt. Os habet prona parte patulum, in crescentis lunæ figuram, dentibus obtusis, multiplici ordine dispositis, anteriori tantum parte cõmunitum. Brachias gerit duplices, vtrinque quinas, fel pro corporis magnitudine maximum. Cæterum, vsque adeò est lenta carne, vt nisi frigatur, saporis sit admodum ingrati. Adhuc fricta, non indurescit, ægerimèque coquitur. Febrem, extremis artubus admotā, expellere cēsant, vt & fluuiatilé Tincam, quam in Fullone postea describemus. Vtriusque autem Torpedinis pronæ ac supinæ formam sequens pictura tibi ostendit.

Narce, Græcis: Torpedo, Latinis: *Sgrampho*, Venetis: *Occhiatella*, Romanis:
Tremble, Burdegalis: *Tremorise*, Massiliensibus: *Torpille*, Vulgo.

Torpedo supina.

TORPEDO OCULATA.

Falluntur mirum in modum, qui Plinium reprehēdunt, quòd Torpedinis id genus, quod in tergo sex, atque interdum septem, aut eo minus maculas, quosdam quasi oculos referentes gerat, Oculatam appellavit: atque id cognomen ad Melanurum potius referēdum esse autumant. Verùm si ab oculorum pulchritudine & magnitudine Melanurus oculati apud Latinos nomen receperit, quid vetat quominus à multorum oculorum specie, Torpedinis hoc genus, à superiore multum distans, etiam oculatum appellemus? Ipsa etenim dictio oculorum multitudinem potius, quàm magnitudinem sonat: quanquam etiam vtrumque significare possit. Ac, quantum illi censeres paulò (vt mihi videtur) rigidiores fallantur, ipsum vulgus Romanum satis indicat: à quo adhuc hodie, nemine docente, *Occhiatella* dicitur. Verùm de hoc, in Melanuro latius. Cæterum, hæc Torpedo non magnitudine ac specie tantum, verùm etiam carnis lentore alteram imitatur: solis quinque, sex, atque interdum septem oculorum maculis ab ea differt: quas ita exactè delineatas in medio tergo præ se fert, vt neminem pictorem iudices rectius aut exactius quicquam effingere potuisse: alioqui naturales oculos paruos habet, ad superius descriptam, Torpedinem accedentes.

Torpedo oculata, Occhiarella, Romanis.

PASTINACA MARINA.

Pastinacam appellauerunt Latini, quam Græci *τρυγώνα*, hoc est Turturem, à tergoris colore, ac quibusdam veluti expãsis alis, in eius auis similitudinem dixerunt: Lutetiã (vbi verno præcipuè tẽpore frequentissima est) nullo præterquã Raiã nomine discernitur, ac cum raiis in foro piscario nullo discrimine diuendi solet. Quanquã Burdegalis & Baionã peculiare nomen habeat, vbi Taram rotundam appellat, ad discrimen Aquilã, quam mox describemus, cui Tarã rotundã nomen indiderunt. Massilienses ac Genuenses *Ferrassam*, Romani *Bruchum* nominant. Planus est piscis, duplicis quidem notæ, in læuem & asperum distinctus; etsi vetustiores piscium scriptores, læuem tantum Pastinacam agnouerint. Cute glabra ac perpolita integitur, cuius dorsum liuet in corticis platani modum: venter autẽ albicat, pluribus veluti striis per carnem hinc inde deductis, Aspera Pastinaca, tota horret aculeis, atque ad caudam præsertim (quam radice Pastinacæ longitudinis habet) permultis vncinis in gyrum dispositis scartetem. Vtraque verò Pastinaca pinnas latiores exerit, quas in alarũ morem, cum natat, expãdere solet, in quo Turturem imitari crediderunt. Proinde dentibus caret, solaque maxillæ asperitate, vice dentium, vititur, ac branchiarum foramina, vtrinque quina, in oris parte supina gerit. Cæterum, piscatores eodem Pastinacam vtramque, quo raias, educere pacto consueuerunt, nempe hamo & euerriculis: sed plurimum ab earum venenato aculeo sibi metuunt, quem ad caudæ radicem, digitali lōgitudine, interdum duplicem, interdum etiam triplicem (quod in aspera plerunque cernitur) exerit, ac decumbentem, dum capitur, arrigit: Radium Latini vocauerunt, de quo illud Oppiani,

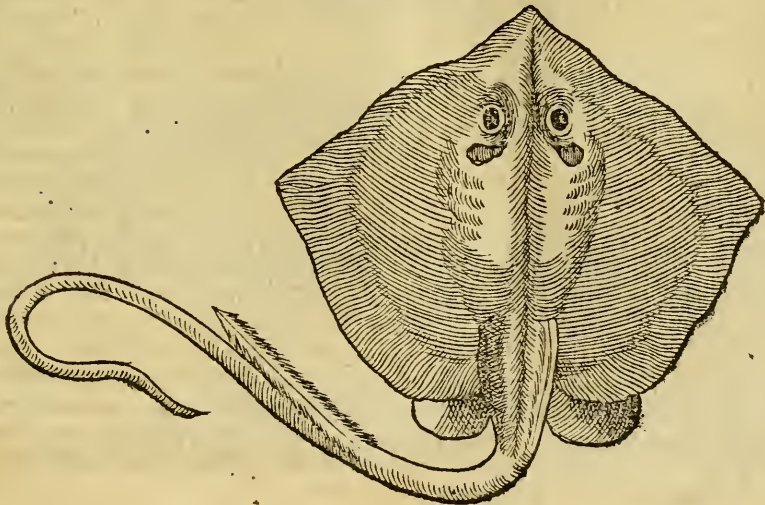
Nascitur extrema caudã impenetrabile telum,

Trigoni.

Vtraque Pastinaca litoralis est, & cœnosis gaudet, & Caridibus, Gobionibus, Aphiiis, & Cancris (quos

perſæpe in eius ventriculo reperias) veſcitur. Hepate eſt admodum amplo, quo (quemadmodum & Aquilæ) in dolium coniecto noſtri piſcatores ſua ſponte eliquatum, pro oleo vtuntur.

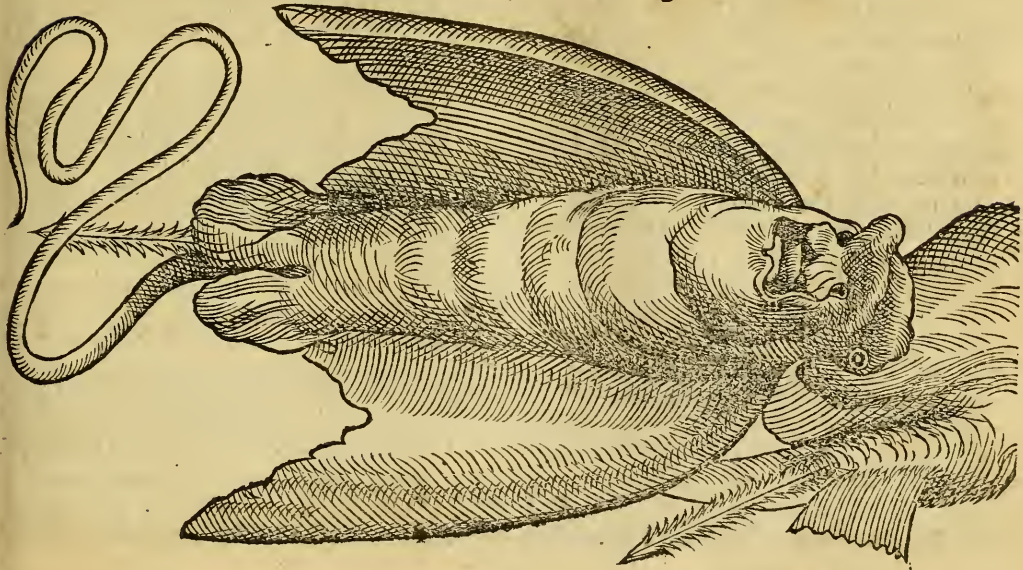
Græcis, Τριζων: Latinis, Turtur & Paſtinaca marina: Vulgo, Raye: Burdeg. Taretonde:
Maſſil. ac Genuenſ. Ferraſſe: Romanis, Brucho.

A Q V I L A M A R I N A .

Pastinaca maior, veteribus Græcis ἀλιόπερος, Latinis Aquila marina dicta est, quòd magnas ac disten-
 tas, in alarum formam, pinnas gerat: sitq; capite atque oculis ferè miluinis. Aquitani *Taram francam*
 vocât, ad superius descriptæ Pastinacæ differentiã: Romanorû vulgus *Aquilonem*: Genuenses, ab oblõ-
 ga & ferè murina cauda, duarû vlnarû longitudinem interdû excedente, *Pesce ratto* nominât. Illyrii,
 lingua vtêtes Italica, *Rospum*, hoc est bufonem marinû, à capitis bufonem referentis similitudine, vo-
 cauerunt. Piscis est Adriatico satis infrequës, quamobrem Venetiis apud Clodiã insulam aliquando
 captû ac depictû, cum magna admiratione à circulatoribus circumferri vidimus: cuius descriptionem
 integrã antequã hîc proponamus, ne quis nominû ambiguitate atq; affinitate decipiatur, illud vos
 admonitos velim, marinã Aquilã, ab hac quidem alterã esse, sed volucrem, ac super mare ac lacus di-
 uagari solitã: cuius ea est natura, vt pisces, acutissimis (vnde nomẽ habet) oculis semel conspectos, à
 summo aëre, deorsum in aquæ profundû delata, protinus capiat ac deuoret: vnde Græcis ἀλιόπερος, La-
 tinis Ossifraga dicitur. vulgus nostrû *Offraye*, Itali, Lacum Lemanû incolentes, *Agnistã piumbinam* vocât.
 Cæterû, vt ad maioris Pastinacæ descriptionẽ redeamus, litoralis est ac cœnosa, capite elato, Aquilæ
 vel Milui oculos ac rostrû referẽte: dentibus sic in ore dispositis, vt totû eius palatû, tã supernè, quàm
 infernè, iis veluti latioribus tabellis ordine trãsuerso dispositis, constratû præ se ferât. Tergoris color
 supernè quidem liuet, subtus autẽ albicat. Cauda illi est admodû longa, quam piscatores statim ipso
 pisce adducto auferût, ob venenati radii noxã, quem in altera Pastinaca descripsimus. Quamobrem
 etiã iis locis, quibus frequës est, arctissimo interdîcto vetitum est, ne publicè cum aculeo diuendatur.
 Alioqui dura carne præditus est, inquiunt Galenus & Philotimus, & quæ stomacho magnum in co-
 quendo negotiû exhibeat. Imò hoc etiã deterius habet Pastinacarû & Aquilarû caro, quòd tetrum ac
 grauem odorem ipso sapore præ se ferat. Quamobrem eam dum edunt, alliatis condimētis intinge-
 re solent, vt acutissimus allii sapor alterum facilè obtundat.

Ἀεὶς θαλάσσιος, Græcis: Aquila marina, Latinis: *Tarafranca*, Aquitanis: *Aquilone*, Romanis:
Pesceratto, Genuensibus: *Rosfo*, Illyriis Italica lingua vtentibus.

L A M I A.

Latorum ac planorum piscium viuiparorū, ac cartilagineorū, longè maximæ molis euadit, qui Græcis λάμης, Latinis Lamia dicitur, ipsa voce ad hamiā quodāmodo accedēte: de quo sic Oppian°,

Et quis vastus aper superabit robore Lamnam:

Galeorum generis est, scabrāque cute integitur: atque os habet in anteriore capitis parte, rhinæ aut ranæ modo positū: in quo mirum hoc esse videtur, quòd dentibus plus minus ducentis sit refertum, in vtraque maxilla per quaternos versus dispositis: ad radicem latis, in acutum ac pyramidem desinentibus, atque ad latera crenatis: quibus nostri fabri aurarii plurimum vtuntur: linguas serpentinæ falso appellant. Lamias enim qui capiunt, ex earum dentibus ac maxillis magnum quæstum facere solent, quos aiunt aduersus venena conferre: quamobrem auro atque argento vulgus includere solet. Nostri alioqui piscatoribus incognitus est piscis. Genuensibus ac Neapolitanis veteri Lamix appellatione notissimus: cuius carne vesci minimè dedignantur.

De cartilagineis ouiparis.

C A P. I X.

Osibus, spinis, ac squamis pisces carent qui cartilaginei Latinis dicuntur, Aristoteli ἀπό τῆς σέλας ἔχοντες, selachiorum nomen habent, de quibus post viuiparatum longa, tum plana, superest vt differamus. huius autem notæ sunt, Sturio, Atilus, Collanus ac Silurus. Qui postea occurrent, altera ædificatione describentur.

S T V R I O.

Sturio marinus ac fluuiatilis piscis, omnium sui generis cartilagineorum, longè delicatissimus

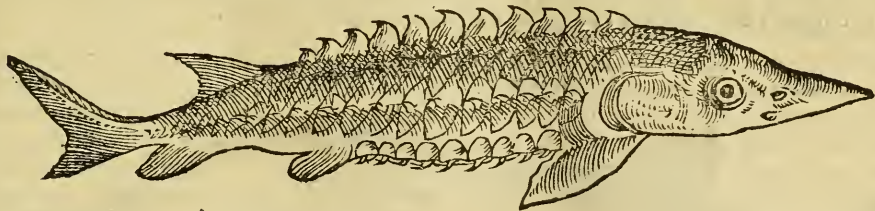

est: qui si cum antiquorum piscium nomenclatura conferatur, fortasse Latinorum Acipenser, Græcorumque Helopi respondere videbitur. Quod tamen temere affirmare non ausim: tum quod Latinorum Acipenser, & Græcorum Helops, raro ab antiquis reperiri solerent (vnde illud Porcii in aurem Scipionis apud Macrobius, Vide (inquit) quid agas, Acipenser iste paucorum est hominum) tum quod pusilli essent Acipenses antiqui: quamobrem Venetorum vulgus *Porcelletas* appellauit. Plinii præterea Acipenser, vnus omnium squamis ad os conuersis, cõtra aquæ cursum natat. Quæ cum Sturioni minus conueniant, controuersiam hanc iis relinquemus, qui rebus obscuris paulò curiosius additi, etiam interiora maris ac fluminum, paulò liberaliore ingenio perscrutantur. Est igitur Sturio, Tyrreno atque Adriatico mari infrequens, Põto & circa Mæotidem paludem frequentissimus: quibus ex locis huius oua, quæ alioqui nigra sunt aduecta, atque in molem ingentem coacta, salita, & cadis inclusa, apud Turcas, Græcos ac Venetos diuenduntur: *Cauiarium* appellant. Cuius generis est etiam aliud, rufo colore præditum, de quo in Cyprino dicemus. Proinde Sturione Tanais abundat, quod flumen Asiaticis *Tana*, ipse quoque piscis vulgo *Xirichi* appellari solet. Exiccatus autem vel insolatus, sale conspersus, & in lōgiore assulas diffusus, Græcis ac quibusdã Italis optimum edulium præbet, vt crudis eius assulis cum cepis vulgus vti soleat. Integrum piscem Cyprii *Morona* vocant: Assulas autem, vulgus Italarum *spinata*, aut eo corruptius, *schenalia* vocat: quod totum huius piscis corpus in longum per tergoris spinam, à capite ad caudam diffundere soleant. Ac quod ex huius piscis folliculo, secundum spinæ longitudinem expanso, Tanais incolæ collam conficiunt (quemadmodum ex Herodoti Strabonisve Antaceo) ob id generali quodam vocabulo, collam appellant, distinguuntq; sturiones Cassæ populi, in Collam Xirichi, Collam Merfini, Collam Morona, & Collam Zuccha. Cæterum frequentior, delicatior, ac procerior nobis est Sturio ex Ligeri ac Rheno, quàm ex Oceano, aut Mediterraneo mari, vt nostra memoria apud montem Argum, Francisco Regi

decem & octo pedes longus aliquando fuerit ostensus. Ea est porrò Ponticorum, Adriaticorum, Gallicorum ac Germanicorum inter se differentia, quæ magnitudine, crassitie, cutis asperitate, & subnigro, subfuluo, aut argenteo colore distingui possit. Quòd autem ad huius piscis descriptionem attinet, hoc animaduertendum est, Sturionem tereti, oblongoq; esse corpore, inter rotundos ac planos ambigenti: ut qui subtus quodammodo planus sit, dorso verò semirotondo: Sequanicus ac Ligerinus adultus, tres interdum orgias excedit, Galeum piscem pinnis ac forma referens, exili corpore, hirta sursum pelle, deorsum plana ac læui, apud Ferrarienses ac Bononienses argenteo colore fulgens, dorsum & latera tribus veluti carinis distincta ostendit. In dorso, octo quasi officula cultellata prominere videas: in lateribus autem vtrinque, alia octo & viginti, calli duritiem præ se ferentia, à brachiis ad caudam exporrecta. Cæterum, oblongo rostri mucrone præditus est, porrectamque habet frontem, atque in pyramidem assurgentem. Cirrhos duos oblongos, mysti modo, sub mento ostendit, sub quo diffusam barbam esse diceres: os ei sub rostro fistulosum vulpeculæ marinæ modo. Proinde totius corporis compage ad Galeos accedit: sed habet Galeus branchias cute cõtextas: hic verò, operimentum veluti spineum, squamati piscium generis in morem, atque oculos pro corporis mole admodum paruos gerit. Branchias simplices quidem, nec vsque adeò rufas habet: nullisque dentium rudimētis præditus est, imò neque labia exasperata præ se fert: non enim piscibus aut conchis, sed muco potius, aut aliis læuioribus, quinetiam sabulo & arenulis, vesci credibile est. Quamobrem natura illi ventriculum durissimum confecit, adeò strictè tergori inhærentem, ut nisi discissum inde euelli possit. Ob quam etiam rationem os illi in tubi modum fistulosum est, quò facilius terram ad inum effodiat, habetque œsophagum vndique in rugas contractum, linguam densam & crassam. Ac quando ad internas eius partes ventum est, cor etiam spongiosum ac triangulare pericardio inclusum ostendit: iecur stomachum fulciens, in duos lobos diuisum: oblongos quidem eos, fuscos atque

in gyrum crenis aliquot distinctos: quorum dextro lobo vesicula fellis ita adsuta est, vt nulla ferè appareat. Lienem stomacho subiectū, subrubrum, & in V literam efformatum gerit, intestina valida & crassa, tribus tantū spiris conuoluta. Huius autem piscis effigiem ex sequenti pictura potius, quàm iustam magnitudinem conspicerè poteris.

Sturio, Latinis: Vulgo, *Esturgeon*: Burdegalis, *Creac.*

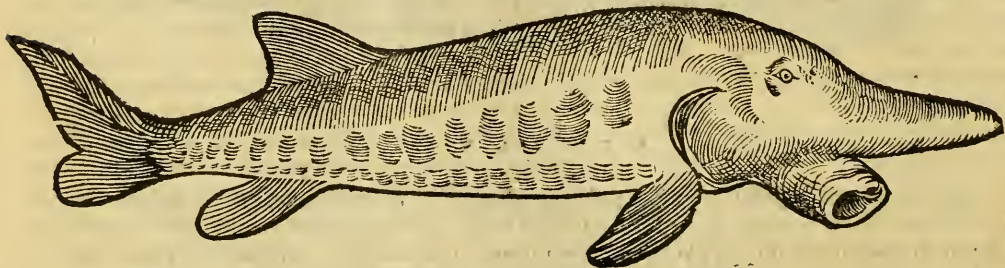

A T T I L V S.

Sturioni magna ex parte respondet piscis cartilagineus, Ferrariæ frequentissimus, inter Padi diuitias merito connumeratus, quem *Adanum* vulgus vocat, quémque puto antiquorū esse Attilum. Ingentis est magnitudinis, cætera Sturionē tam internis, quàm externis partibus refert: hoc dempto, quòd pro eminentioribus ac callosis illis elatis tuberculis, quibus Sturio quinque carinis præditus est, hic stigmatis tantū liuidis, sessilibusque maculis, in cute minus aspera, ad latera sit distinctus.

Præterea vnicam tantùm pinnam ab ano ad caudam gerit : Sturio autem duas habet . Cæterum , os Attilo prominet oblongum, fistulosum, sublongo etiam naso : sed carne non est vsque adeò delicata vt Sturionis: nec enim tanti in Ferrariensi aut Bononiensi foro piscario venire solet. Capitur interdum sagera, cucurbitis fulta, & transuersum in amnem coniecta, præcedentibus vtrinque sandaliis, in quibus piscatores Attilos secundum rapidi fluminis cursum in sageram cogant . Piscem istum, Padi alumnum ac peculiarem inertia pinguescere Plinius tradit, quo nostra Gallia, atque adeò Germania & Hispania caret: talisque eius est figura, qualem depictum vides.

Attilus piscis, Eridano peculiaris.

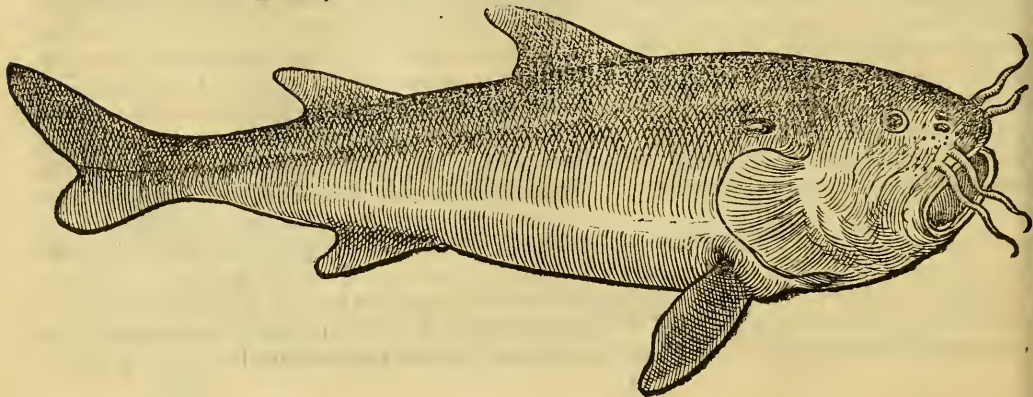
ICHTHYOCOLLA.

Nullo, aut admodum paruo nutriēdis corporibus nostris est vsui, qui Pontico vulgo Collanus piscis, Bononiensibus *Copsus* appellatur. Valet autem ad conglutinādas omnis generis chartas, atque instrumenta musica, reliquaque lignaria incrustamenta, quæ tessellato, imbricato, & vermiculato opere fiunt. Quamobrem cum antiqui nullum aliud nomen peculiare haberent, quod huic pisci imponerent, partem pro toto accipientes ichthyocollam, vt & Itali *Colpiscem*, & vulgus *Colabuccum* appellauerunt. Quamquam ex multorum aliorū piscium folliculis Ichthyocolla fieri soleat. Ferrarienses (apud quos, pro Sturione, nequissima Ichthyopolarum impostura interdum vēditur, quum eius caro multum inferioris sit notæ) piscem Iudaicum nominauerunt. Est Italiae fluminibus Eridano, aut Pado tantum peculiaris: Herodoto à magnitudine quæ cetaceos pisces æquare cōspicitur, Antæus: Pomponio quoque Magnus vocitatus est, ac Boristhenis incola. Est enim præcipuæ magnitudinis piscis, Sturioni & Attilo cognatus, qui quòd quaternis veluti barbīs ad labia sit communitus, ab iis qui Tanaim incolunt, vulgo *Barbota* dicitur. Germanis, apud quos sexcentarum librarum pondo ex Danubio aduectum conspeximus, ab ingenti, & quasi cuiusdam paruulæ domus magnitudine, Hyperbolice *Hausen* dictus est. Ossibus ac spinis caret, oblongamque ac propè teretem formam refert: hoc à Sturione, atque Attilo præcipuè dissidēs, quòd rostro careat, magnum oris rictum præ se ferat, sitq; sublutea, dura, læui ac glabra cute cōuestita carne. Proinde oculos pro corporis mole admodum exiguos ostēdit. binæque ante ipsorum canthum, parua atque aperta foramina: pinnas in tergo duas, ad caudam erectas, sub qua tertiam videas podici vicinam: ac brāchia veluti spineo tegmine communita, Sturionis modo: magis tamē bifurcam habet caudam, præcipuæque à cæteris piscibus nota discernitur, quòd paulò supra spineum operimentū branchiarū, quodam ad eius latera impresso foramine peruius sit. Mirū est, collam ex solo huius piscis folliculo à capite ad caudam

per spinæ longitudinem extenso in Ponto fieri, cum Dioscorides ex ventre piscis cetacei confici referat. Germani hanc vesiculam in Ichthyocolla exprimētes, *Hausen plosen* nominant, quam recēns ab ipso pisce detractam agglomerant ac transsuunt, exiccataque ad nos ex Ponto trāsmittere solent. Carnem autem huius, sale conspersam, Græcorum vulgus in deliciis habet, *Moronam* appellantes: quam Venetiis publicè diuendi solitā, quidam Silurum esse putāt: à quo tamen quantum hic piscis distet, suo loco docebimus. Hic tantum Collani figuram, qualem aliquādo vidimus, ostendere libet.

Ichthyocolla, Græcis: Collanus piscis, Latinis: Ferrariensibus, *Copesce*: reliquis Italis, *Calpesce*: Incolis, *Tanaïs Barbotta*: Germanis, *Hausen*: Flandris, *Bolich*.

SILVRVS.

Ichthyocollam refert, qui Græcis à motus caudæ celeritate *Ælurus* & *Silurus*, *Oppiano*, ab animalis terrestris similitudine, *Hiæna* dicitur: habet enim veluti iugas quasdam à ceruice deorsum exporrectas, quæ totam ipsius caudam ambiunt. *Byzantinum* vulgus, apud quos frequens ex *Strimone* conspicitur, antiquam dictionem retinens, *Glagnum* ab insigni glabritie nominauit. Piscis est fluuiatilis, hæud ita delicatus, cuius caro sale condita, præter alimentum, eum etiam usum præbet, quod spiculis corporibus infixis extrahendis sit utilis: pellis autem, quæ in morem anguillæ læuis, sed multò magis dura est, contegendorum *Turcarum tympanis*, membranæ loco, inseruiat. Cæterum *Agonum Mediolanensem* refert, nisi maior esset: atque etiam hoc dempto, quod *Agonus* caudam seorsum à tergoris pinnis seiunctam habet. *Hiænæ* autem cauda, *Corduli* caudæ similis est, quemadmodum & *Corduli* anguillæ, qui tres pisces in natando corpus in spiras agunt serpētium more. Verùm etiam confusos in ore dentes habet *Silurus*, multis ordinibus in maxilla dispositos: os magnum & amplum: branchias vtrinque quaternas, easque duplices, nouissima excepta: fel maximum iecori annexum, maiorque in fluminibus quàm in æquore euadit, in quo etiam rarius reperitur. Huius piscis esu, ex suæ legis interdicto, *Iudæi* abstinent, quòd glaber sit, & squamis careat.

De cetaceis ouiparis spinosis.

CAP. X.

Spinas habent, ossium loco, alias aliis maiores, qui spinosi pisces nominantur, quorum nonnulli etiam cetacei sunt generis. Omnes tam magni, quàm pusilli oua pariunt: quamobrem non solum à quadrupedibus amphibiiis, sed etiam cetaceis viuiparis secernendi mihi visi sunt.

T H Y N N U S .

Thynnus, vulgo Tunnus, in alto degit, Tyrrheno ac Mediterraneo frequens, Oceano atque Adriatico non item. Quamobrem Romanis, Massiliensibus ac Bizantinis, magis quàm Venetis ac Parrhisinis notus, externo colore ac delineamētis satis ad Scombrum accedens, nisi quòd ille est longè maximus, Pelamidem, dum iunior est, magis referēs: à qua hoc vnum distat, quòd Thynnus liuidis est lateribus: hæc verò vndantibus maculis transfuersis, atque obliquis distincta gerit latera. Cæterum vterque piscis eiusdem ferè est magnitudinis: tergoris pinnis, cauda, appendicibus, turbinatâque figura, ita alter alteri similis, vt e mentes vnus & alterius magnitudinis incertos plerunque decipiat. Sic Thynnus Pelamidem, Pelamis Scombrum, Scomber Choliam, Cholias Lacertum refert. Magni est apud Italos pretii, cuius sale conditæ, atque in vsum asseruatæ partes, pro vario gustatu variè à Salgamariis, atque Ichthyopolis nominari solent. Ventrīs enim pinguiorem adipem, *uentrescam* ac *surrām*, dorsum autem magis carnosum ac macilentum *Tarentellam* appellant: quæ longè minori pretio venundari solet. Visum est mihi antiquissimum numisma Lutetiæ apud quæstorem Grolerum, cuius in altera parte, spica depicta erat, in altera Thynnus, lunâ superiorem habens: ac quod subtus scriptum erat, (nescio qua ratione) vocem hanc referebat *Philippenxæ*. Id vbi conspexi, protinus mihi venit in mentem horum versuum, quibus Amphilitus apud Herodotum sic vaticinatur,

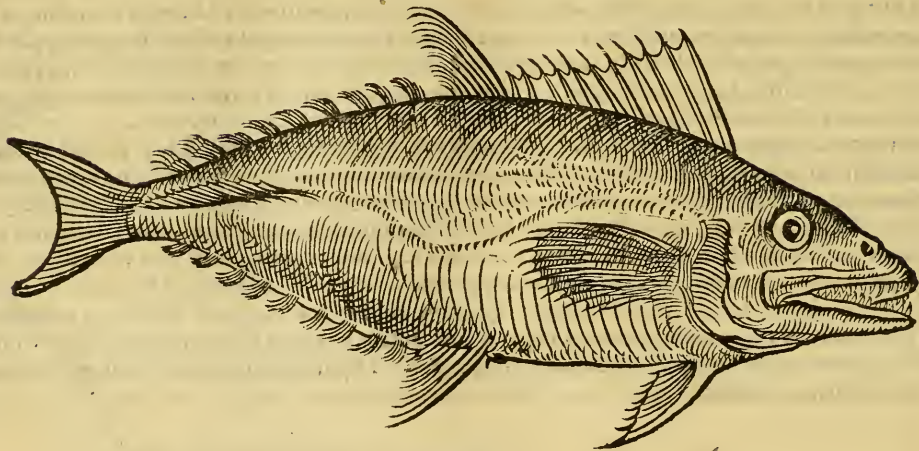
Est nummus proiectus, Item sunt retia tenta,

Nocte meant Thygni claro sub sydere lunæ.

Proinde, tres cubitos vt plurimum longus est Thynnus, crassus verò per medium, quântum vtrisque

vlnis iustæ magnitudinis homo complecti potest : vtrinque gracilescit in remi modum, pinnasque ad latera circa branchias gerit, sub ventre duas, super tergo vndecim, quarum prima, duodecim aculeis armata est: atque vbi desinit, secundam excelsiorem, paruam sine aculeo procreat, à qua nouem alia deinceps parua pinnæ eodem ordine vsque ad caudam disponuntur. Hanc verò lunatam gerit, in cuius radice vtrinque, (vt in Scaro) vnum appendicem videas. In ea autem caudæ regione, quæ ad ventrem pertinet, mox à podice, pinnam nullo aculeo præditam cernes, cui nouem alia superioribus similes subseruiunt. Quòd autem ad internas Thynni partes attinet, cor illi est turbinatum, atque in conum efformatum, robustissimo pericardio communitum, solidum, nullisque cauernulis præditum, cui duo veluti meatus (fistulas Aristoteles vocauit) sibi inuicem insidentes iuglandis crassitie accubunt, pulmonis officio fungentes: atque his tertium adhæret, trachia arteria munus obiens. Diaphragmate secernitur, sub quo ventriculus (vt in Delphino) oblongus, quem hepar in multiplicibus lobos discissum ambit, quorum maximus palmi longitudinem, latitudinem autem duorum digitorum excedit, secundum pilorum ad ima tendens. De piloro, ac concauis hepatis regionibus, fellic folliculus semipedem longus appendet, huicque superiacent etiam adnatæ infinitæ apophyses, atque in quandam veluti cæsariam desinentes, quam venæ plurimæ in gyrum ambiunt, quæ recta cum intestinorum venis deducuntur ad hepar. Pauca autem intestina habet, eaque exilia, ac tribus tantum gyris in reflexæ tubæ modum contorta. Cætera ad Thynni formam exteriorem pertinentia sequens pictura te docebit.

Θύννος, Thynnus: Vulgò, Tunnus, Vn ton: Italis, Tonnina.

THYNNVS ALIVS.

Liffam vel Gliffam, à glabra & squamis carente cute Cretensium vulgus appellat, aliud Thygni genus, bicubitalis longitudinis humanique corporis crassitie, quod extra Cretam *Copabum* vocant: cõtorta fortassis à Scepano dictione: hũc enim esse Scepanum nihil vetat, quem Dorion Attagenem marinum appellavit: sed non est Oppiani Scepanus: est enim hic Thygnus planè pelagijs, in alto mari degens, ac delicatissimi saporis: Scepanus verò litoralis ac cœnosus. Differt à maiore ac vulgari Thygno, quòd teretior est, branchiãsq; Pelamidis habeat, ac dentium loco rugosas atque asperas maxillas, pinnisq; lateralibus, caudæ ac tergoris ad Sinagridem accedit: caudam tamen non vsque ad eò lunatam gerit, sed magis bifurcam. Porrò interiores ipsius partes, sic ad maiorem Thygnum accedunt, vt etiam in hoc pylorum quadraginta & amplius apophisibus in gyrum circunualatum facilè comperias. Eius formam tibi proponere superuacuum esse duxi, quòd tu priore contentus esse possis.

XIPHIVS.

Xiphius Græcis, Latinis gladius, & quibusdam (inquit Plinius) Tomus Thurianus: Venetis *spada*, Genuensibus *Imperator*, nostris *Ardea marina*, *Heron de mer*: Burdegalensibus, *Grand espada*. Cetaceus est piscis, ad Thygnum plurimùm accedens: quo, sale condito, nostrates (quibus infrequens est) pro Thygno interdum vtũtur. Pelagijs magis est, quàm litoralis, Byzantinis frequens: hoc à *Symia marina* (quam etiam Genuenses *piscem spadam* nominant) distans, quòd hæc cauda, ille verò rostro sit

ensiformi. Proinde à Thynno non ipso tantum rostro, verumetiam cute minus nigricante differt: sub qua præter aliorum piscium morem, plurimæ squamæ delitescunt. Cætera Thynnū refert, nempe ipsa corporis crassitie, pinnis lateralibus, atque adeò cauda, quæ illi etiam lunata est. Quinetiam prouectiori Xiphio ensis sesquicubitalis longitudinis vice rostri à natura exhibitus est. Branchias habet (inquit Aristoteles) octonas, easque duplices: Fel item à iecore semotum. Oppianus,

Trigoni & gladio superi fortissima dona
Aptarunt membris, atque arma horrenda dederunt.

G L A U C U S.

Glaucus, pelagius piscis, à squamarum colore dictus, ex eorum est piscium numero, qui in partes diuiduntur, pluresque patinas implent, Lutetiæ inuisus, Genuensibus frequens: apud quos *Fegarius* appellatur, Venetis *Corbetus*, quasi *Coruulum* dicerent: Massiliensibus & Romanis nullo alio quàm *Vmbrinæ* nomine cognoscitur: quanuis ab hac quibusdam notis diffideat, uti postea ostendimus. Pusillus dum est, transuersis atque vndantibus lituris suggillatur: in quo *Chromidi* adeò similis est, ut pro ea plerunque diuendatur. Prouectior autem adeò *Vmbram* marinam refert (præsertim cirrho quem sub labro inferiori erectū habet) ut à plerisque, veluti iam dictum est, alter pro altero assumatur. De hoc pisce multa apud authores videbis: quorum alii aiunt ipsum æstate mediis feruoribus delitescere. Ouidius,

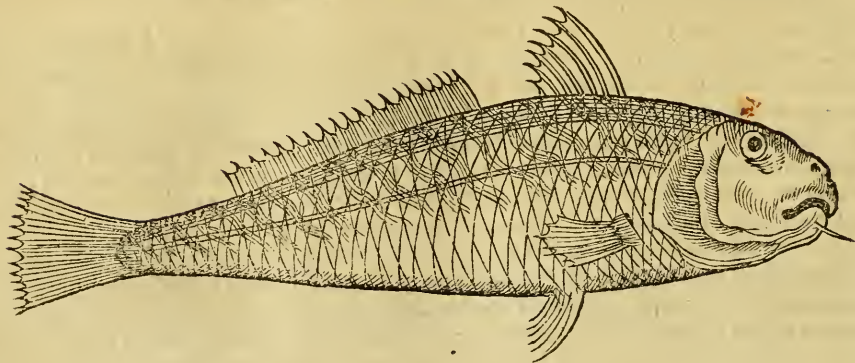
Ac nunquam æstiuo conspectus sydere Glaucus.
Alii incredibilem Glauci erga suos amorem prædicant. Oppianus,
Ut pisces inter Glaucus, sic præstat amore

In natos, illis qui fretibus oua resoluunt
 Hippuro, gladii Cephalon iustissima turba
 Decipiunt Glaucum.

Alii, vt Plinius medicus, recēsent Glaucū cibos meliores & sine mordicatione generare, humorésque reddere in corpore pinguiore. Cæterum huius piscis color ex liuido in aureum effulget: rostroque est obtuso, cuius labri pars inferior quinque exiguis foraminibus, superior tribus tantum peruia est. Oculi magni & nigri, sub quorum canthis, gemina sunt vtrinque foramina, dentes in maxillis confusi atque exigui, lingua rotunda: ad cuius radicem quæ ad fauces est, circa epyglotidem asperitas quadam ossea aliorum quorundam dentium formam præ se fert: atque ob hoc magis expetitur Glauci caput, quod in eo lapillos duos gerat medicamentis vtilis. Tergoris pinnam non habet continuam vt Coruus, sed diuisam vt Chromis & Umbrina. Laterum quoque pinnas acutas non habet, verum quæ ab ano ad caudam fertur: ea certè robusto aculeo vallata est, quo se aduersus pisces defendat. Caudam gerit subrotundam, ani foramen magnum ac distentum, multas intus lacætes, omentum admodum pingue, circumfusa, ac multis in gyrum reuolutionibus complicata, & nodulis intercepta intestina completens. Hepar habet spogiosum, in duos lobos distinctum: quorum sinister latior est: à dextro utem lobo vesicula fellis parua, pisi magnitudine, velut ex filo trium digitorum longo dependet, atque in fundo stomachi quandam apophisem in nullo alio pisce à me conspectam gerit, præter quinque alias in piloro vetriculum obsepientes. Porrò, vesica non caret, vt nec etiam renibus atque ibi his ad hanc productis vteribus, filis tenuissimis haud absimilibus. Vescitur hic piscis carcinis, colopendris, caridibus, & alga: quorum reliquæ in eius stomacho nonnunquam reperiuntur.

Γλαῦκος, Glaucus : Genuensibus, Fegaro : Venetis, Corbeio:
Massiliensibus & Romanis falsò, Vmbrina.

C H R O M I S .

Magna est (vt dicebamus) Chromidis cum Glaucò pufillo, vt & Glauci prouecti cum Vmbra fimilitudo. Ea putatur esse quam Athenæus Chremydem, Oppianus Chremitem, Aristoteles Chrempum appellat, quem inter eos pisces annumerat, qui acutissimo auditu præditi sunt. Turdum Veneti, vt & Massilienses Vmbrinam falsò appellant: & horum etiam nonnulli Vn chrom. Fusaneus est piscis,

nostris Parisinis ignotus, simus in Lauareti modum, mediæque inter lupum & coruum magnitudinis: herbis virentibus præcipuè vescitur, ac litoralis est: vnde Oppianus,

Permolles habitant ripas, herbâsque virentes
Labrax, audaces Hamiæ, placidæque Chremites.

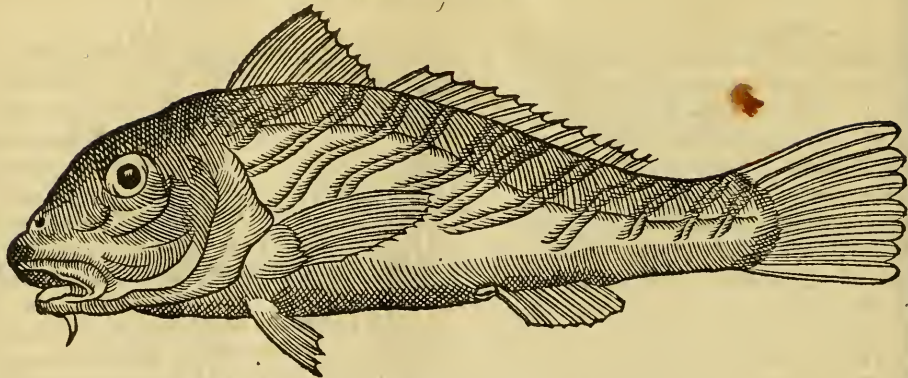
Cui etiam Ouidius eas notas dedisse videtur, quæ aliàs Phycidi debentur:

Atque immunda Chromis merito vilissima Salpa,
Atque Nilium dulces nidos imitata sub vndis.

Est enim Chromis, etsi litoralis, succi tamen gratissimi, & qui non minus iucundam nutritionem, quàm pisces saxatiles exhibeat. Proinde tenuibus squamis vestitur, ex auro nitentibus, ac caruleum interdum colorem concinnè vibrâtibus: binas gerit pinnas in tergore, quarum anterior, quæ minor est, nouem obfirmatur aculeis, alias quoque ad latera etiam acutas ac pusillas habet, atque vnâ etiam sub ano ad caudam vnico aculeo roboratam. Huius itē exterior branchia, spinea est, atque in gyrum nigra, & vt in lupo, denticulata. Caudam habet subrotundam, veluti Umbra & Glaucus. Atque hoc præsertim à reliquis piscibus distinguitur: quòd vndantibus ac transuersis veluti lituris ex caruleo in cinereum colorem abeuntibus sit aspersus: quas tamèn pusillum Glaucum habere diximus: nam hæ quidem in prouectiore Glaucio euanescent. Cæterum, caput habet obtusum, maxillamque in superiore labro veluti infarctam, ac quoddam ceu linguæ rudimentum, dentiumque loco, scabritiam sub labiis apparetem. Multis abundat lactibus circum intestina, ac folliculum tergori annexum gerit, medio geniculo interseptum: Vuluam bicornē, ouis vtrinque plenam: Hepar subrubrū, ad quod fel vasculo tenui contentum, à duodeno incipiens, deferri videtur: Lienem stomacho inhxerentem, oblongum, tenuem, rubrum, cor triquetrum, albo pericardio contentum, stomachum per tergoris longitudinem protensum, cuius pylorus octonis apophisibus seu appendicibus ambitur.

PETRI BELLONII CENOMANI

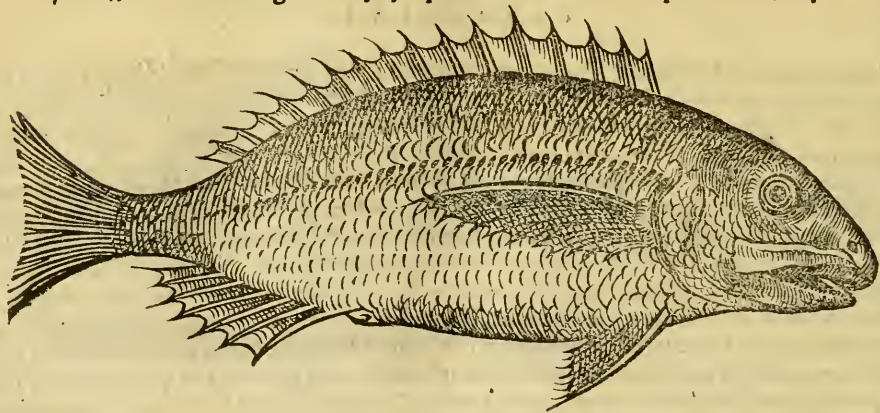
Χρῆμυς: Venetis falso, Vn rordio: Massiliensibus,
 Vn Chran: & falso, Vmbrina.

CORACINVS.

Glaucorū generis est, qui Græcis κοράκινος, Latinis quoque Coracinus à paulò magis nigro, quàm Cyprini fluuiatilis colore dicitur. Massiliensibus *pes Carpa*, Comēsis, & qui Lemanū incolunt (marinus enim & fluuiatilis est) *pesce Scarpa* vocatur. Græcorum vulgus corruptè *Caralidia* nominat, media est inter Vimbram & Chromidem magnitudine: Salituris est idoneus, quod & Galenus testatur libris de alimentis, in quibus hoc etiam animaduertendum est, vbiunque Gracculum perperam ab interpretibus conuersum comperies, illic Coracinū scribi atque intelligi debere, quemadmodum & vbi Plinius ex Ouidio Rhacinum pullum esse scribit, illic etiam Coracinum legi oportere. Plinius autem medicus hunc piscem Coruum aspratilem vocat: saxatilem puto dicere voluisse. Ad Melanurum ipsa forma accedere videtur, latisque integitur squamis, admodum nigris, vnde nomen habet: capite est ac dorso in Cyprini modum gibberoso, atque in arcum conuexo, pinnamque gerit in tergo continuam, duas rursus in lateribus nigras, & vnā sub ventre firmis aculeis vallatam, quibus Glaucus caret: calculosque binos in capite valde magnos, quos nonnulli in pretio habere solent. Hunc piscem celeri incrementō in mari perfici recenset Galenus, cui post Sardicam secundum locum in falsamentis præbet: duræ tamen esse carnis asseuerat.

Κοράκινος, Coracinus: Vulgo Ital. *Pesce scarpa*: Massiliensibus, *Pes carpa*: Venetis, *Carpano*.

V M B R A M A R I N A .

Σκιαῖαν Græci, Latini Vmbram marinam dicunt, quòd quidpiam habeat inter coruum & lupum adumbratum, vel quòd dum mouetur, adumbrantem quendam oculis colorem iridis in morem rutiler. Vmbrinam Romanorum vulgus nominat, atque huius quidem minorem speciem quæ argentei est Vmbrinottum. Parisinis nõ alio, quàm macri nomine cognitus piscis, *du maigre*, à carnis (quæ in transuersas taleolas (vt Sturionis & Salmonis) diffecta venundari solet) candore atque albedine, quam vulgus maciem appellat. nullo enim est ea sanguine colorata, neque etiam ruffa apparet, quæ admodum Salmonis. Mediterranei maris incolæ, apud quos magis nigricat, Daniam appellant *un Ding*, atque inter saxatiles à Galeno & Oppiano connumeratur,

Sunt vdx cautes, herbis à fronte virentes,

Hic domus est Sargis, hæc statio læta Sciænis.

Quibusdam tamen Græcis *σκινίδες* appellantur, quibus liuentium epitheton dedit Ouidius,

Chrysophis imitata decus, tum corporis vmbra

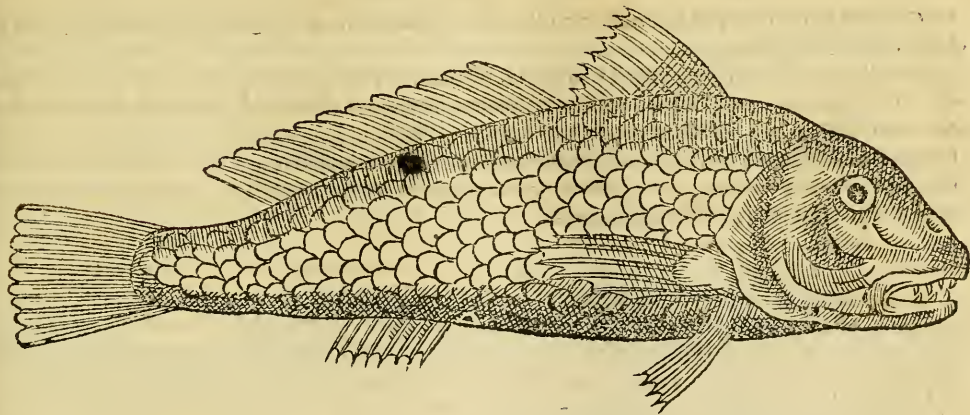
Liuentis.

Cetaceus est piscis, sexaginta plerunque librarum ponderis, quatuor plus minus cubitos longus, squamosus, pro quo Glaucum Romani ichthyopolæ plerunque supponere solent. Sed hoc à Glaucoco differt, quòd hic dentes habet in oris ambitu raros, firmos, acutos, prominentes, teretes, rotundos, caninis longiores, graciliores: quorũ superiores, inferioribus maiores sic maxillæ inhærent, vt ipsius pars esse videantur. Glaucus autem labra tantùm habet aspera: præterea Vmbra in ea pinna quæ ano proxima est, aculeo caret, caudamque veluti in angulos desinentem gerit, vt Scaro & Iulidi,

non autem bifurcam vt lupi, nec circinnatam vt rhumbi. Cæterum huius piscis squamæ veluti obliquæ apparent, in Oceano nigriores, & veluti opacæ: in Mediterraneo argentei, aurei, atque interdum ab his varii coloris, Iridem, dum piscis circumagitur, imitantes. Duabus in tergore pinnis præditus est, quarum anterior octonis præmunitur spiculis, posterior nullis: alas verò vtrinque vnam & duas sub ventre vt in lupo.

Calculos hic piscis in capite gerit prægrandes, quos aurifices nostri argento inclusos vulgò diuendere solent, appellântque *Pierre de colique*. Aiunt enim gestatos ac collo appensos non solùm colicum dolorem abigere, sed etiam vetare, ne illa amplius redeat: atque hoc etiam, si diis placet, comminisci solent, nullas eos calculos vires habere, si empti fuerint, sed dono datos esse oportere. Est & Umbra fluuiialis, Græcis prorsus ignota, Lotharingis ac Lugdunensibus peculiaris, ab Ausonio celebrata, de qua in fluuiatilibus suo loco differemus.

Σκιάρα, Græcis: Vmbra marina, Latinis: Vmbrina vel Vmbrinoto, Romanis:
Nostris autem, Du maigre: aliis, Vn Daing.

L V P V S.

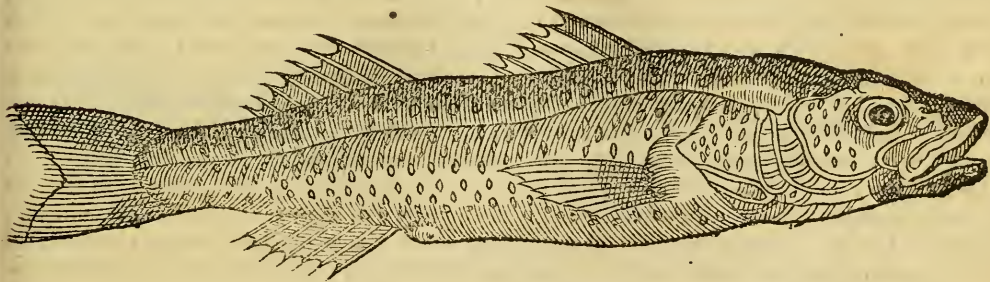
Qui lupus marinus in viuiparis ac monstribus à nobis descriptus est, nihil habet cum hoc spinoso ouiparo commune, præter ipsum nomen. Hunc enim sic Latini omnes vocauerunt: ac post eos Massilienses ac Genuenses, apud quos *Ιουναρρο*, vel quòd sit admodum vorax, vel quòd ferè laneo ac maculoso tegmine conuestiatur, vnde quibusdam Græcis *Ἰνιστιγιδίος*, ac Latinis varius & maculosus appellatus est: alioqui hūc Græci Lauracem à voracitate nominant. quod vocabulum detruncatum ac mutilum nostri retinuerunt, dum dicunt *un Var*, vel *Bar*: nisi etiam à vario colore nomen putes deductum. Veneti *Varolum*, Burdegalenses *Lubinam* nominant. Hunc piscem inter aspratiles connumerat Plinius medicus: Galenus pelagium facit: stagna tamen maritima, nec fluuiorum ostia refuge re tradit. E pusillo magnus ac cetaceus, vt Sulmo, euadere solet, vt ex Oceano libras quindecim nunquam pendere visus sit. Cæterum squamis sessilibus sibi inuicem arctissimè coniunctis, pellucidis, corpori valde inhaerentibus contegitur: estque colore fatis iucundo, duas in tergore pinnas habet, quarum ea quæ capiti vicina est, octo aculeis est horrida, item ad latera vtrinque vnā circa branchias: & rursus aliam sub medio ventre etiam geminam ac mollem. Lineam vtrinque gerit, non vt Cantharus aut Sargus arcuatam, sed à summis branchiis rectā ad caudam per medium corpus delatam. Branchiarum autem tegumenta spinea sunt, horrida, & spiculis aspera, atque in crenas à summo denticulata, vt duplicatas esse dixeris. Os illi magnum est atque amplum, tenuibus denticulis confuso (seu Cantharus) ordine dispositis vndecunque armatum. Linguam oblongam habet: Carnem in Sulmonis modum rubentem, quam nostri *ichthyopolæ* (dum multum increuit piscis) in taleolas diffusam, Sulmone carius diuendunt. Eam enim tenuissimum atque optimum sanguinem

signere Galenus autumat, si præsertim è mari in aquas dulces exilierit. Cæterum bis anno parere solet: vnde Oppianus,

At bis Lucinam Labrax toto inuocat anno.

Discissum Lupi corpus, hepar ostendit pallidum, in duos lobos distinctum, sub quorum dextro vesicula fellis auellanæ magnitudine adsuitur. Lien quoque in sinistro purpureus atque oblongus apparet: plures illi quàm duæ apophyses in intestinis non videtur, à duodeno exilientes, neque enim eius intestina numerosiores anfractus habent, quàm S literæ maiusculæ figura.

Δάβραξ, Græcis: Lupus, Latinis: *Varolus*, Venetis: Nostris, *un Bar*: Burdegalis,
Vne Lubine: Genuensibus, Vn Louuarzo.

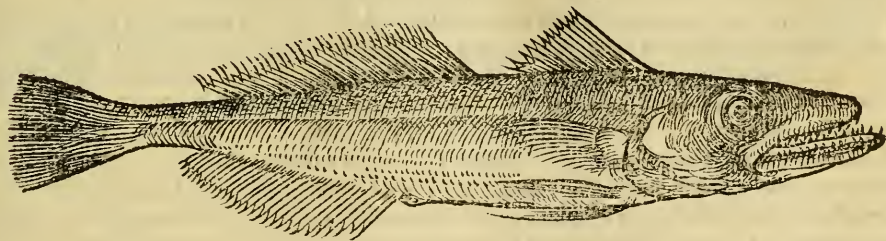
ASELLORVM SPECIES PERMVLTAE AC
 primùm de Marlutio vulgari.

Multos pisces deinceps enumeraturi sumus: vulgarem in plerisque Europæ tractibus denominationem habentes, quorum nullum peculiare vocabulum apud antiquos reperimus: nisi quis eos sub Asellorum phalange connumeret: sic enim omnes tam marinos, quàm fluuiales, aut stagnorum pisces, præter cæteros segnes atque ignauos appellauerunt antiqui: quanquam hos à cineritio colore dictos putet Varro, vnde Epicharmus Pæcilogaſtoras appellasse visus est. Huius autem notæ primus à nobis hoc loco recensebitur qui Græcis *ὀψίονος*, Gallis nostris Marlutius (quasi maris Lucium ab ipsa similitudine dicere vellent) appellatus est: etsi Lucium marinum improprie Corcirenſium & Cretensium vulgus Sphirænam hoc nomine appellent. A Genuensibus autem piscis hic Nasellus, prima detracta litera (Asellum dicere volentibus) nuncupatur. Mollis omnes huius generis pisces sunt carnis, quemadmodum Murænæ, Buglossi ac Passeres, quibus Philotimus addit Gobiones, Percas, Turdos, Merulas, ac Lacertos. Hoc autem (nequis vocum affinitate hallucinetur) inter molles, & mollis carnis pisces interest: quòd molles absolute appellentur ii, qui exangues sunt, nullamque testam, spinas aut squamas habeant, etsi carne sint in coquendo dura ac contumaci: Mollis autem carnis, è re ipsa nominantur: qui cum sanguinei ac spinosi sint, tamen habent carnem coctu facilem ac delicatam. Proinde Marlutius oblongo & tereti est corpore, colore cineritio, glabra cute: in cuius tergore duas habet pinnas, vnicam ab ano ad caudam, caudæ verò pinnam rotundam ostendit. Cirrhum quoque sub mento: & branchias vtrinque quatuor. Ore est prægrandi, & veluti rescisso: cuius dentes tenues in multos ordines dispositi, palatum vndecunque exasperant: atque in faucibus officula vt in dentali exasperata astendit. Cor illi ex diaphragmate interseptum est pericardio inclusum:

Hepar in duos lobos distinctum. Stomachus oblongus, innumeris appendicibus ad pilorum circumseptus, à quo ieiunum oritur, laxum ac pallidum, de quo item Ileon duobus semicirculis ad rectum descēdens, gracile id quidem ac rubicundum. Folliculum itē habet candidissimum, spinæ annexum, quo in natatione plurimū adiuuatur. Calculos in capite duos cādidos habet: iis propemodum similes qui in Sparo reperiuntur. Cæterū Atherinis ac deicētamentis marinis, vt & Gobionibus vescitur:

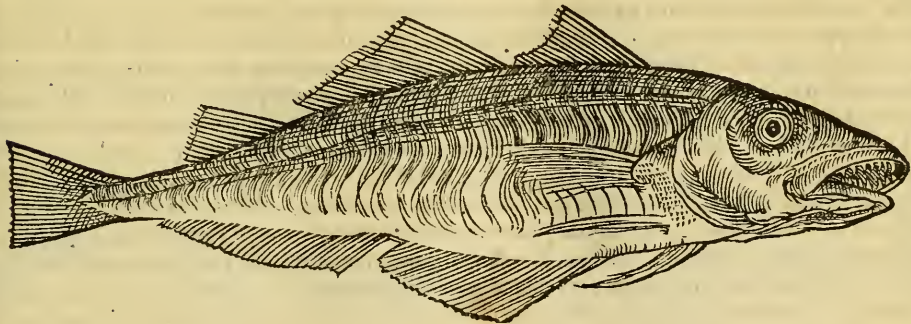
Ὀρίστος, Græcis: Latinis, Asellus: Vulgo, Marlucius: Genuensibus,
Nafello: Romanis, Merluzzo.

MARLANGVS, ALTERA ASELLORVM SPECIES.

Galliæ tam frequens est Marlangus, vt à carnis leuitate, vulgari prouerbio, locum fecerit, hominem duodenis Marlangis probè pascum, minore ab his pondere in cursu fatigari, quàm si senos tantum zonæ appensos gestauerit. Dubium est mihi, an is sit piscis, qui à carnis mollitie & candore antiquis Græcis *ωεῖβαν*, hoc est Ouis seu Pecus dici consueuerat. Hoc asseuerare possum, Venetis Piscem mollē, Bizantinis *Muzum* vel *Maxum*, vulgo Romano *ficum* appellari. Quanquā etiam hoc vocabulum ad permultos alios asellos transferant, quemadmodum Græci vulgares suum Gaideropsarum, de quo in Callaria docebimus. Est etiam Phycus alius ab hoc, vt ipsa quidem orthographia, sic etiam natura ipsa longè diuersus, de quo in Phycide agemus. Proinde Marlangus noster plurimum albus est ac mollis, argentei coloris, pinnas habens sub ventre duas, atque in lateribus ad branchias, vtrinque vnam: tres quoque in tergore, duas ab ano ad caudam. Cæterum ventre est prominulo, quemadmodum & omne Asellorum genus: estque Lutea quadam linea à capite ad caudam vtrinque producta, insignis, squamisque ita tenuibus, vt visum fugiant. rotundis oculis in media pupilla cristallinis, dentibus in superioris & inferioris maxillæ extremitate tenuibus, acutis, albis, ordinatis. Oblongo ac rotundo stomacho, quem Gobis in frustra discissis, Caridibus atque aliis pisciculis plenum reperias, pilorumque quadam veluti appendicum seu apophisum cæsarie circumfessum cernes. Proinde huius piscis foeminæ vulua quadrifariam diffinditur, quod cæteris piscibus non accidit, eiusque tergoris spina sexaginta vertebris constat, ac quos in capite calculos ex aliorum consuetudine gerit, eos oblongos ac minimè rotundos esse conspicias.

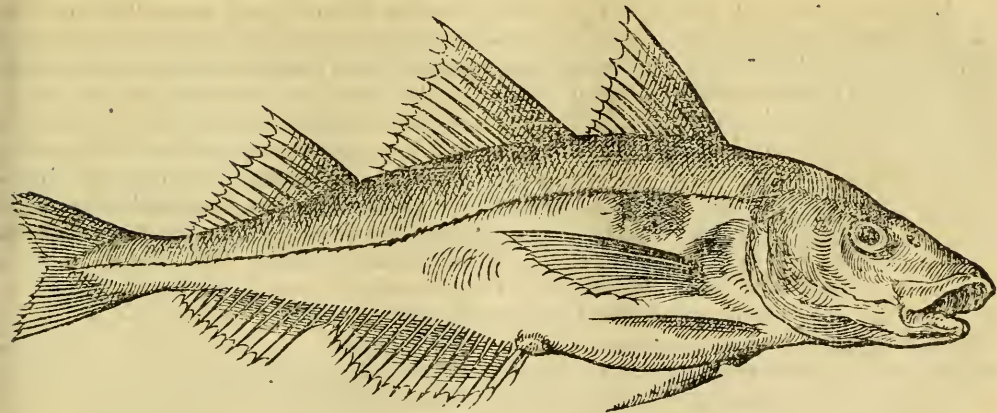
Marlangus, Vulgo: Venetis, *Pesce molle*: Bizantinis vulgo, *Μαρο*: Romanis, *Fico*: Massiliensibus,
 Vn *Seruantin*. Fortassis est Græcorum, *ωρεβανν*: & Latinorum, *Ouis marina*: Exiccatus
 piscis, à cornus hœdini similitudine: Britannis, *Boucshorn* dicitur.

AEGLIFINVS, TERTIA ASELLORVM SPECIES.

Afellorum generis est qui vulgo *AEglifinus* vel *AEgrefinus* dicitur, quem nonnulli Iecorinum esse autumauerunt. Salitus aliud nomen vulgare adeptus est, præter aliorum morem: vocatur enim Hadou, voce fortasse à Britannorum vulgo desumpta, apud quos Hadox seu Hadoche dici solet: nostro Oceano peculiaris, reliquis litoribus infrequens. Maximam habet cum nostra Morhua vulgari similitudinem: à qua cæteris quibusdam veluti maculis nigris, quibus conspersus est, atque etiam quòd minor est, distingui solet. Cubitalem longitudinem non excedit: prægrandibus oculis præditus est: crista in ceruice prominente, in quo Chameleonem & Chameleopardalum terrestrem æmulatur: qui quidem apex in salitis magis est perspicuus, ex quo antiquis crediderim *αεβόλιον* & *Αριε*tem appellatū fuisse. Nam præter apicem, etiam gibbum super naribus gerit in terrestriū pecudum formam. Verum etiam in hoc pisce id præcipuè est admirandum, quòd in singulis branchiis, quas vtrinque quaternas habet, apophises sanguinei coloris lumbrici contracti similitudine gerat, in quibus sanguis purus contineatur. Tres alioqui pinnas in tergore gerit, aliis propemodum Afellis similes. In faucibus ossa dentibus armata ostendit, quibus quæ ore comprehendit, in stomachum facile immittit. Capite est prægrandi, ore amplo & rescisso: Cirrhūque breue sub inferiori maxilla gerit. Apophises vermiculorum speciem referentes serè innumerabiles supra pilorum in multum gregem coeuntes exeunt: reliquæ intestina aliis Afellorum generibus propè similia sunt. Lineam in lateribus vtrinque nigram gerit, atque ad eò maculam ad latera etiam nigram, vt sancti Petri piscis, quam in sequenti figura expressam cernes.

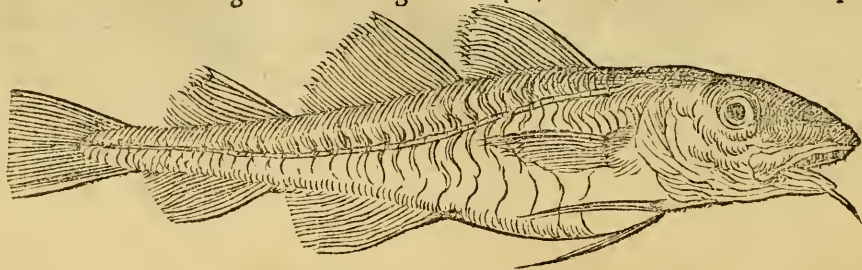
αἰγάριον, Ouis marina: A Egrefin, or A Eglesin, Vulgo: Salitus autem Hadou vel Hadox.

MORHVA VULGARIS, MAXIMA ASELLORVM SPECIES.

Mirarer antiquos rerum omnium solertissimos inuestigatores, speciem hanc Afellorum, præter cæteros maximam, quam nostrum vulgus Moluam aut Morhuam vocat, prætermisisse, nisi existimarem Græcos atque Italos, eius penuria multum laborasse, quum alioqui nostræ regioni non minus atque Harengus sit frequens. Vt plurimum sesquicubitalis est longitudinis: latitudinis verò pedis vnus: ac dum recens est, gustus optimi, & nutritionis satis salubris. Tres supina parte pinnas gerit, prona duas, ab ano ad caudam protensas: dorso est cinereis ac fuluis maculis distincto: cirrhumque vnicum sub mento vsque adeò grandem exerit, vt barbam esse dicas: radium vocat Aristoteles: oculos habet admodum magnos: vnde illud vulgare Lutetianum in stolidos, quique cùm magnis sint oculis præditi, nihil tamen vident, Morhuæ oculi. Huius piscis intestina, & folliculi (quemadmodum & reliquorum cetaceorum) ichthyocollæ conficiendæ inferuire possunt: reliquæ partes internæ ad Callariam accedunt: de qua proximè differemus.

Morhua vulgo nostro ab Anglis desumpto, *Merhuel*, Afellorum maxima species.

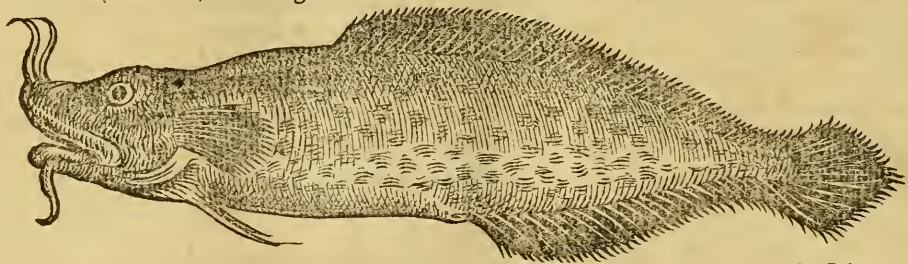

ASELLI SPECIES ALTERA GRAECORVM
vulgo *Gaiderosfaro* dicta.

Asinum piscem vertere possumus, quem Creticum vulgus *Gaiderosfarum* vocat. Indigenæ ad portam Veneris *Pegorellam*, Genuenses ac Massilienses *Mustelam*, puto Aristotelis & Galeni esse Callariam. Piscis est ad Marlangum nostrum accedens, Græco atque Italico litori frequentissimus, inter mollis carnis pisces cõnumeratus: trium interdum palmorum longitudinis, ac cruris humani crassitiei: colore ex liuido in opacum abeunte, squamis Polam vulgarem referentibus. Duas in tergore pinnas gerit: quarum minima, capiti vicina est: præter quas aliam rursus ad caudam vsque protensam habet, ac rursus ad latera vtrinque vnam, rotundam, sub quibus postremis crassiores ac carnosæ quidam cirri, bifidi conspiciuntur: huius quoque caudæ pinna rotunda est: cirrum sub mento habet, maxillas mobiles, dentes confusos, vt & asinorum reliquum genus. Sed hoc ab iis differt, quòd in labro superiore, maculam ostendit in cordis figuram denticulis circumfultam, linguam albicantem, & in cuspidem efformatam. Proinde branchias distendit vtrinque quatuor, sub quibus cor detestit triquetrum, pericardio vt in cæteris piscibus obuolutum. De diaphragmate hepar pallidum ac ferè lacteum appensum est in tres lobos diuisum: cuius pars sinistra, cæteris maior, vesiculam fellis oblongam admittit: tertius lobus superficiei stomachi incumbit. Lien illi est sanguineus, gracilis, oblongus, dorso incumbens, à ventriculo dependens, quem propter voracitatem prægrandem vidimus eius ferè figuræ, cuius est pastorum instrumentum, cui cornutæ musæ nomen est. In Pyloro admodum multæ sunt apophyses, vt quinque & triginta facilè connumeres. Eius intestina non amplius quàm tribus reuolutionibus circumflexa sunt, antequam ad rectum pertingant: præter quæ, vesicula quadam cæteris asinis communi præditus est, gemino veluti folliculo tergori coniuncta,

quæ illi commodioris natationis vsus exhibere creditur. Cæterùm, hic piscis Sardellis, Boopis, Trachuris, atque aliis pisciculis sese exaturat.

Massiliensibus & Genuensibus, *Mustela*: Græcorum vulgo, *Gaiderosfaro*: Incolis portus Veneris, *Pegorella*: Antiquorum Callariam esse puto.

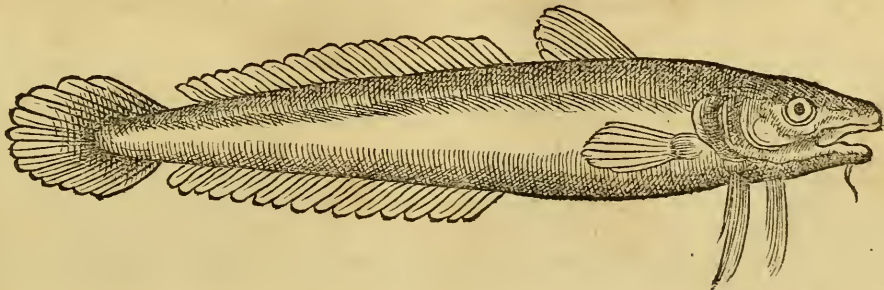

GALEA VENETORVM, ASELLORVM ALTERA SPECIES.

Vt nobis frequens est Merlangus, sic Venetis Asellorum speciem ad hunc accedentem multum communem esse video, cui vulgus Adriaticum, Galeæ nomen imposuit. Huius effigies ad mustelam superius descriptam, atque ad nostram Barbotam fluuialem (de qua in Claria differemus) plurimum accedit: hoc tamen ipsa magnitudine à superiori Mustela distidet, quòd rarò sesquipalmum excedat, atque adulta quidem nigricet. pusilla candet. Proinde, glabra cute contexta est, capite magis plano, quàm anguillæ, oculisque latioribus, cirrùmque sub labro inferiore protensum gerit: Pinna in lateribus rotundas, nigras, ac rursus sub branchiis (quas vtrinque quatuor habet) duas alias, binos

veluti cirrulos referentes : pinnam quoque aliam carnosam , à medio dorso ad caudam vsque productam : ac præter hanc etiam aliam ab vmbilico ad caudam abeuntem, quam circinatam, mollem ac nigram habet. Cor illi sub branchiis, vt in aliis Afellis, triquetrum delitescit, sed paulò magis turbinatum: Hepar stomacho incumbit, duobus lobis præditum. Ventriculum etiam gerit oblongum, pylorum innumeris apophysis circumdatum: à quo intestina tribus inflexibus cõuoluta, ad anum demittuntur. Peritoneum illi argentei coloris est: Vulua vtrinque in cornua prominens, permultis ouis referta , inter quæ ossiculum membrana obuolutum, caput aquilæ referens comperimus . folliculo quoque, commodiori natationi idoneo (vt & cæteri Afelli) præditus est: qui latiori spinæ parti incumbens, durus, glutinosus, & plurimo flatu distentus apparet. Cæterùm, eius caro paucis spinulis referta est, vesciturque Apuis, Caridibus, & omni pisciculorum genere.

Galea Venetorum. Clariam marinam esse puto.

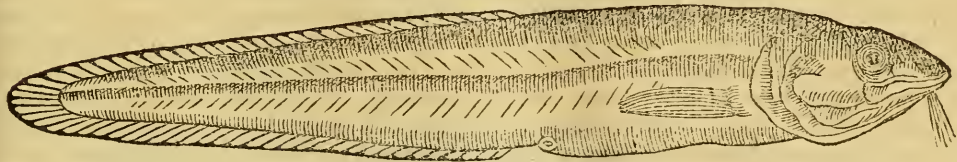
ALTER GRILLVS VVLGARIS, ASELLI
Species, ad Tragum antiquorum reducta.

Mollium Afellorum classis est, Italorum plerisque Grilli nomine cognitus piscis, palmum ex Mediterraneo non excedens: carnis admodum delicatae, Romanis antistitibus in delictis habitus, à quorum vulgo pro Cōgro accipitur, atque interdum ab ichthyopolis eius loco supponitur. Cui sententiae ego quidem facile accederem, nisi ab hoc longè diuersa esset huius (quam mox videbis) capitis ac pinnarum effigies. Illud enim quaternis cirris barbatum apparet: Hæ verò carnosæ, integram in gyrum caudam ambiunt, ac multa nigredine perfunduntur. Verum quidem est, lubricam illi pellem esse, Anguillæ ac Cōgri modo: sed reliquæ notæ ad Anguillam accedunt. Quamobrem tam incerta est mihi huius piscis nomenclatura, ut vix in promptu quid de hoc statuere possim, occurrat. video enim communem Grilli & Cōgri apud authores appellationem esse: & tamen hic Grillus, Congrus non est. Scio præterea Venetos, superius descriptum piscem, atque hunc quoque, Galeam appellare: sed quod hic piscis Mustela sit, ipsius quidem pinnae caudam ambietes ac nigricantes, ipsaque carnis in manducando iucunditas plurimum reclamant. Audio qui Tragum antiquorum esse iudicet: de quo Oppianus, Menides, & Tragi simul, & Atherina vagantur.

Quorum sententis facile assentirem, nisi planè mihi esset ignota, ex antiquorum scriptis, piscis Tragi descriptio. Hoc vnum mihi compertum est (quod & vobis affirmare possum) piscem hunc, mollem & delicatum, Afellorum esse speciem, ab aliis plurimum dissidentem, atque ob id peculiare nomen sibi promeritum: Porro linguam habet parvam, acutam, cor Trigonum ruberrimum: hepar, ad sinistrum latus exporrectum: stomachum oblongum, pilorum permultis apophysis circunda-

tum: à quo tres intestinorum reuolutiones ad anum pertingunt, lienem, rubrum atque oblongum. Cætera ad reliquos Afellos, atque adeò ipsa voracitate accedit.

Grillus alter, falsò Congrus, quibusdam Tragus, Afellorum species.

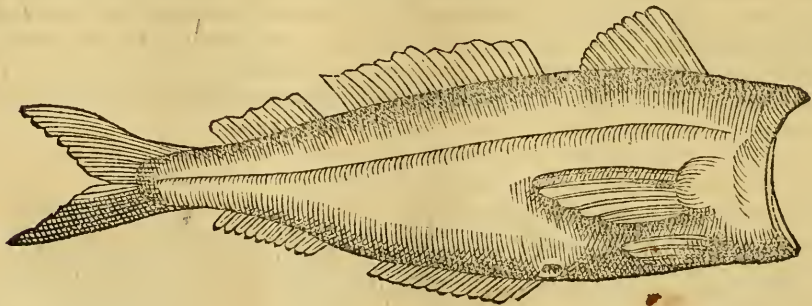

C O L F I S C H   A N G L O R V M .

Nescio qua ratione piscem hunc Britanni sic nominauerint, nisi dicas eidem hunc illis esse vsui, quo in Ponto id Sturionis genus, ex cuius folliculo ichthyocolla confici solet. Huius autem Afellorum speciei ob id tibi proposuimus effigiem, quòd à reliquis ipsa caudæ, quam lunatam ac bifurcam gerit, forma diffideat, quæ cæteris alioqui rotunda esse solet. Cæterùm ex eo tractu Britannico ad nos defertur qui ad Holandiam spectat: piscis hic prouectus, alicuius pretii esse solet: paruus autem, carne est planè insipida. Squamis contegitur latioribus, quàm quiuis alius sui generis: tergo-
re est nigricante, ventre candidiore, atque ab eius capite ad caudam, atram lineam productam habet,

ad latera aliquantulum inflexam : pinnasque reliquis sui generis piscibus duriores ac robustiores.
Proinde popularis est, atque omnium salitorum inferioris notæ.

Colfisch Anglorum, cuius caput hîc tibi non ostendimus, quòd id ne apud
Anglos quidem (apud quos sanè peregrinus est) no-
bis vsquam fuerit compertum.

PERMVLTAE ALIAE ASELLORVM SPECIES ANTIQVIS INCOGNITAE:
nobis etiam peregrinæ, Britannis, atque adèò Hollandis ipso tantùm nomine distinctæ.

Maximus est apud Britannos & Hollandos Asellorum quæstus, quorum tanta est in eorum mari copia, vt post suæ regionis saturitatem, etiam alias longè remotas non sine maximo vectigali expleat. Hos pisces salitos, præsertim maiores Morhuas ac Merlucios generali vocabulo *Stockz fisch*, quasi verberatos pisces appellant, quòd tanta sint siccitate post imbibitum salem, vt nisi magnis, frequentibus, ac diuturnis malleorum ictibus diuerberati, dissolui non possint, quo facilius coquantur. Nam etiam antequam Merlangi condiantur, longo tempore exiccari solent, vnde ficciores euadunt. Quamobrem tunc quoque *Buckhor*, id est, Capri cornu appellantur.

Verùm particularia quædam nomina hisce Asellis attributa potius nobis historiæ descriptione, quàm populorum, apud quos frequentes sunt, libidinem ademerunt.

Est enim Heberdum, piscis ita nominatus ab oppido Islandiæ, à quo ad Scotos primùm, deinde ad Britannos peruenit: magni quidem nominis apud Anglos, vt qui præter gratum saporem latis sese diffundit artibus: liuente sursum tergoris colore sub ventre candido: cauda quodammodo angulosa: tribus sursum pinnis, inferne duabus, ab ano ad caudam exeuntibus insigni.

Delicatissimus omnium est qui Britannis vocatur *Richt holland*, quasi verum ac genuinum Hollandicum dicerent. Huius est eadem ferè cum superiore forma, nisi latior ac breuior esset.

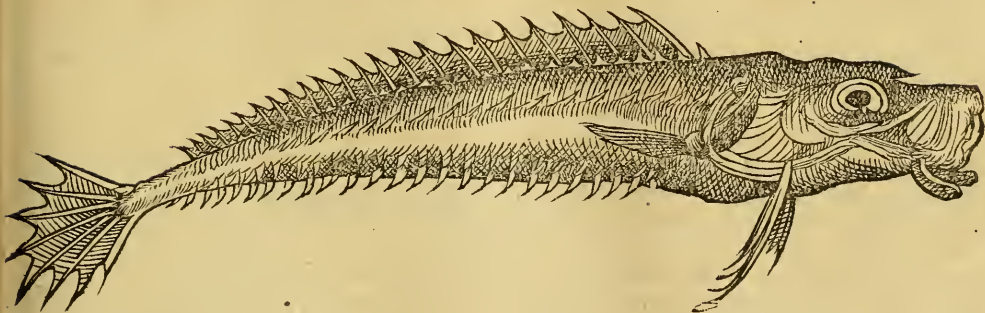
Cæterùm, ichthyopolæ Londinenses salgamariorum ac cetaceorum Britannicis, aut etiam Hollandicis nominibus uti, ad Asellorum distinctionem coacti, sic eos peculiaribus quibusdam vocibus nominare solent, *Ling fisch*, *Schelandisch fisch*, *Bremmer fisch*, *Exuest contre fisch*, *Merland fisch*, *Rot fisch*, *Meruel*,

Sch. arbro fisch, quod est idem cum *Neu Kot grandis Island fisch*, *Haydoxe*. quæ omnia vocabula, vti supra dictum est, diuersam potius vulgi, pagorum, aut insularum nomenclaturam, quàm ipsorum piscium naturam indicant.

FALX PISCIS ANTIQVIS, QVOD
sciam, incompertus.

Antequàm planos ac latos pisces aggrediamur, commodus hic mihi locus visus est, vt de Venetorum Falce antiquis (vt puto) minus cognito, differam: quãdo & mollis est (in quo & ad Afellorum genera accedit) & glaber, atque oblongus: ita tamen cartilagineus, vt perfrixus vel assus in quoddam veluti glutinum resoluatur. Vnde ab omnibus ferè mensis explosus, nullum præterquam formæ (qua rusticam Falcem aliquo pacto imitari videtur) nomen vulgo Italico retinuit. nostro autem litori planè inuisus est: ac quanquam aliis à Veneto litoribus (præfertim Italicis) reperiatur, tamen aut propter eius vilitatem, aut capitis turpitudinem (vnde Marmotum plerique vocant) certum nomen sibi adipisci nūquam potuit. Quamobrem apud Tenedum audiui vulgum Græcè falsò Anthiam nominare: alios in Italia Colpiscem, alios sicut libuit. Cæterùm in vlnæ longitudine, palmi latitudinem non excedit. Mollis, polypi inodo, coloris argentei, vnicam in tergore pinnam, eamque continuam, duas sub branchiis, & totidem sub sterno ostendit. Totus in gyrum quibusdam veluti crenis ferratus est, atque in lateribus lineam habet asperam. subrubra est eius tergoris pinna, grandes oculi, deforme caput, vt simiam esse dicas.

Pesce falce Venetis: quibusdam Pesce cola: aliis Marmotus, aliis falso Anthias.

De piscibus spinosis ouiparis planis.

Caput XI.

Planos pisces Græci *ψαριδι*, Latini Passerinos vocant, quorū natatio à recta figura diuersa est, vt Coclitum modo plani per æquor incedant, nullos subtus oculos habentes. Multa sunt huius generis apud nostros Gallos nomina, multoque plures species, quàm apud antiquos, de quibus in sequentibus differemus. Quòd autem ad generalem horum piscium descriptionem pertinet, Limosa regio (inquit Columella) planum educat piscem, vt Soleam, Rhombum, ac Passerem, qui postre-

mi hoc inter se differunt, quòd Rhombo resupinato, dexter corporis situs, Passeri læuus appareat. Omnes boni succi atque optimi nutrimenti sunt Passeres, mollique carne præditi: quamobrem Galenus Philotimum admiratur, quòd neque Soleam inter molli carne præditos, neque Scarum inter saxatiles annumeraret. Psettarum genus omne quaternis pinnis præditum est, squamatorum in morem, quarum duas in prona parte, ac totidem in supina ostendit: sed & hoc præter ceteros pisces habet, quòd pinnulis in gyrum circumuallatur: huic quaternæ vtrinque insunt branchiæ: Lingua caret, oculosque in supina corporis parte habet: ac (quicquid ab antiquis aut recentioribus circumferatur) hos certè pisces maris ac foeminæ discrimen vel hoc argumento suscipere facilè crediderim, quòd in quibusdam oua, in aliis lactes reperiuntur. Ac quod ad internam eorum anatonem spectat: illud imprimis nobis compertum fuit, nullis eos ad pylorum apophysibus præditos, cor illis esse rubrum, atque ab vna parte gibbum, cui caruncula quædam atra, quadrangula (puluini modo) subsidet: ad cuius partem superiorem, vesicula, pulmonis officio fungens, annectitur: hepar præ se ferunt latum, in ea parte situm, quæ vetriculum amplectitur: à cuius extrema fibra fellis folliculus dependet. Lienem his piscibus atrum conspeximus sub stomacho situm: vetriculum quoque non ita turbinatum, imò etiam latum, ac cum intestinis anfractuose circumductum, quæ meseraicis circumfulta, ac permultis orbibus implicata, ad anum deferuntur: Dentes in maxillis exertos non habent, sed eorum loco maxillas, rugosa quadam scabritie asperas ostendunt: Gulam in his videas cuiusdam veluti ingluuiei persimilem, vetriculo adiacentem: & quanuis ore sint admodum paruo, mirum est tamen horum piscium maiores, etiam conchas integras, & cõchylia genus omne deuorare, vnde præcipuè vescuntur, ac sanum nobis victum exhibent. Pusillos autem, minoribus Telinis, Chamis, Mitulis, Cancris, & Caridibus vititare. De quibus nunc particulatim explicandũ, atque à Rhombo incipiendum est.

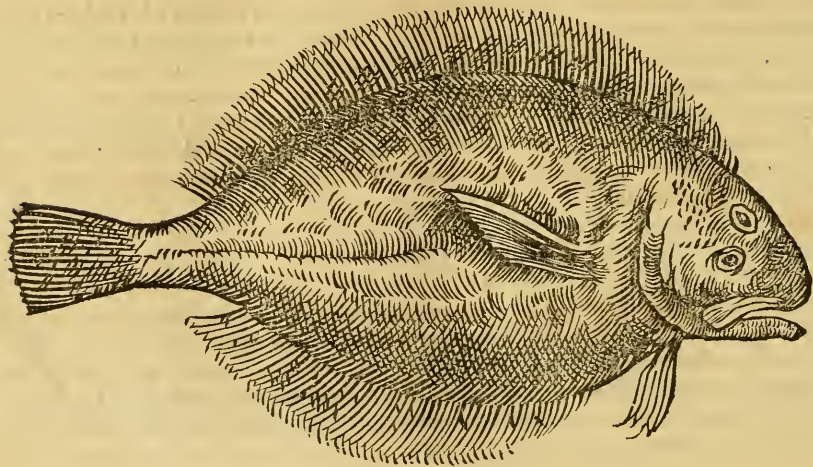
RHOMBVS.

Rhombum Latini, ac post eos Itali à turbinata corporis figura vocauerunt, quem Galli Turbo-
um pro Turbinato dicere maluisse videntur, Vn Turbot. Psittam nullo cum Passeribus discrimine
pud Aristotelem Gaza conuertit: quemadmodum & Oppianus hoc versu,

Et Clariæ, Psetta, Scepani, Eriglis, Afellus.

Galenus tamen Rhombum à Psitta seorsim nominauit: Est enim Psitta, vt postea docebimus, Gal-
orum Plyá. Maximus ex nostro Oceano Rhombus adfertur, tantæ interdum molis ac carnis (quam
nultam ac delicatam habet) vt quadraginta librarum pondus excedat, lautioribus ob hoc mensis in
Francia præter cæteros expetitus. Pelle est rugosa, cineritia, notis albicantibus distincta, acutis veluti
clauibus offeis vndecunque armata, vt in altera Raiæ specie dictum est, verùm id non semper: Sed
& linea quædam candida incurua, cutem à lateribus vtrinque intercipit, quæ & cæteris omnibus
communis est. Quod reliquum est, Rhombi (vt & Doradæ) caput multis spinosis ossibus refertum
est, tantæ inter se differentiæ ac varietatis, vt omnia ferè fabrilia instrumenta in eo reperiri posse
vulgus existimet. Atque vt Rhombum à Passere facillè distinguas, vtrunque piscem sic in laus dispo-
nito, vt oculi cælum, mentum dorsum versùs spectent: reperies in Rhombo partem supinam dex-
tram, esse, Passeris autem sinistram. Quinetiam in Rhombis, quidam, præter alios, mihi conspecti
sunt, oculos in ceruice quasi in tergore collocatos habuisse: quod ideo à me dictum est, ne tu in aliis
decipiaris. Cætera ex sequenti figura facillè concipies.

Ῥόμβος, Græcis: Rhombus, Latinis: Italis, Vn Rhombo: Gallis, Vn Turbot.

RHOMBVS ALTER GALLICVS.

Gallis tantùm peculiare nomen à Rhombo diuersum habet, quæ Barbua aut Barbata nescio qua ratione dicitur. Nam etsi Venetiis, Romæ, & Massiliæ frequenter reperiri soleat, tamen & Rhombi nomen habere, & pro Rhombo apud eas nationes diuendi solere per sæpe conspexi. vnde hoc mihi plurimùm admirandum esse visum est, quòd tam insignem formæ varietatem, nulla etiam nominis diuersitas consequeretur. Nunquam enim Barbua ad eam magnitudinem, quam Rhombus, accedit: Estque leuiore ac magis plano corpore, minusque carnosò, solido, ac delicato: capite etiam magis elato ac grandi. Cætera, etsi cum Rhombò conueniunt, tamè ita oculis omnium obiecta sunt, vt ne mulierculam Parisinam fallere possint.

PASSER.

Passerum permultas apud nostros species comperio, quarum enumerationem dum sigillatim ac breuiter persequor, hoc imprimis animaduerto, maximam huius piscis speciem (hoc est, quæ in maiorem molem excrescit) Gallis *Plyam*, nescio qua ratione, quotidie vocari. quæ à quadratulo sibi congeneri pisce (vulgo *Carlet*,) non nisi ipsa forma ac magnitudine differre videtur: Est enim *Plyæ* quadratulo tantùm maior: qui ad quadrangulum proximè accedit. Proinde vterque piscis flauis lituris in supina ac cinerea tergoris parte suggillatur, quæ alioqui subtus, vt in reliquis planis, albicat.

Passer vulgaris, Vne plye.

Quadratus vulgo, Carles.

PASSER FLUVIATILIS VVLGO FLESVS.

Fluviatilis est piscis ad Passerem (demptis luteis maculis) accedens, qui Britannis ex Tamesi flumine adductus *Phlonder*, nostris Gallis Flesus, appellatur *vn flez*, paulò lōgiore quàm passeris corpore, ac dū adoleuit, crassiore. Aspera quadam linea secundum spinam in prona, ac candida, atque adeò supina, ac liuida eius parte insignis. Sed & in branchiarum spineo operimēto, quiddam ipso contactu asperum percipies, punctis nigrioribus, ceu ab acu quodam impressis aspersum, in quo à reliquis suæ notæ piscibus facilè discrepat. Est & illi quædam aspera linea, ad radices pinnarum posita, eius latera vtrinque ambiens.

FLETELETVS.

Martius est piscis, atque adeò fluuiatilis, & Passerini generis, qui Fleteletus dicitur, ab Anglico tractu ad nos circa quadragesimam, ac paulò pōst, deferri solitus: Fleso vt plurimum maior, sed carnis æquè candidæ, quam, festucis craticulæ admotis, nostrates exassare solent, ac butyro condire, quem admodum & reliquos Flesos ac Limandas: cui pisci Britannicum vulgus *Helbur* nomen indidit. Hoc vocabulum quanquam apud plerosque nostri vulgi ichthyopolas transierit, mirum est tamen cui maior eius pars diminutiuo vocabulo vsa, Fleteletum appellauerit, cum & Fleso & Limâda sit multò maior ac delicatior, immò vel ob hoc magis apud nos rarissimus.

L I M A N D A.

Fleſorum ac Paſſerum ſpecies, ipſa corporis magnitudine, ad Quadratulum accedens ob tenuitatem corporis, (quam cum dolabra diffiſis aſſeribus in laminas communem habet) vulgus Limandas vocat, etiam Limandæ nomen adeptum eſt. Aquatile hoc piſcis genus, Italis vt & Fleſus ignotũ, Anglis admodum vulgare, apud quos *Bruc* vocari ſolet. Surſum quidem fuluum, deorſum verò candidum, Fleſo rotundius, Quadratulo longius, quòdque aëri lucidiori expoſitum, pellucidum apparet. Dentes cæteris ſui generis piſcibus longiores, ſquamas conſpicuas, valde tenues fert atque aſperas, quæque difficillimè à cute adimuntur. quod cum ſolea quidem magis commune, cum cæteris paſſerinis minus habet familiare. Exiccatur in litore ob maximum prouentum, & ad mediterraneos Germanos tranſfertur. Gallis autem noſtris ex ipſo litore Britannico ac Neuftrico, recens adferri ſolet.

S O L E A.

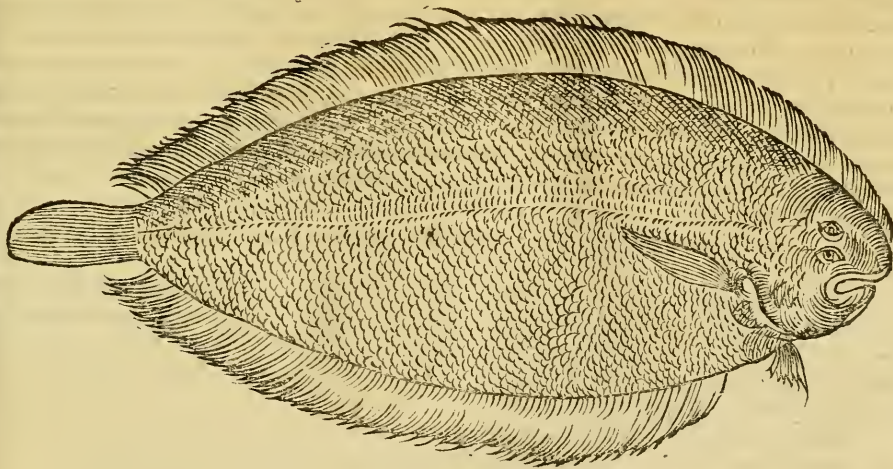
Sfoliam à quadam maioris arborum folii forma Venetorũ vulgus nominat, Latini ab ea quam cum calceorum ſoleis ſimilitudine habet, Soleam vocauerunt, nonnulli falſò Paſſerem: vnde Philoſophum reprehèdit Galenus, quòd Paſſeris aut Piſtæ vocabulum ad Bugloſſum (ſic enim Græci Soleam à linguæ bubulæ figura nominant) nulla ſpeciei habita ratione, temere tranſſerret: Eſt enim (inquit ille) Solea mollior, præſtantior, ac cibi iucũdioris. Bugloſſam quoque appellauit Oppianus, Trachurumque greges, Bugloſſæque, & Platanuri.

Quod vocabulum imitatus Plautus, Lingulacam nominauit, vnde etiam Romanorum vulgus *Len-*

guatam vocat. Soleæ (inquit Plinius) cum Rhombis non intrant Pontū. Illæ enim ad flumina è mari transeuntes, multum pinguescunt, ac crassiores euadunt: quales nos Londini è Tamesi vidimus, & in Mediterraneis vrbibus per paria diuendi, vt crassiores emptori appareant. Vulgus nostrum à carnis delicata (solida tamen & candida) iucunditate, Perdicem marinam cognominauit, vt & antiqui Scepanum Attagenem marinum dixerunt. Oblongiori est, quàm quiuis alius Passerinus piscis, corpore, ac minus omnium lato, pinnis vndecunque vique ad caput (quod breuissimum habet) circumsepto: cute (si contrectetur) squamulis visum effugientibus, asperiuscula. Sursum subnigra, nullis maculis distincta, per medium in duos veluti musculos diuisa, subtus candida. Cætera cum reliquis huius generis piscibus habet ferè consimilia. Optimæ Soleæ ex Nouo portu, quem Neuportum vocant, ad nos adferuntur, quæ frixæ, ac per medium dissectæ, siccam, minimèque viscosam habent carnem, spinamque integram, nullo negotio (vt vera Persica nucleum) relinquunt. Quæ verò ex Stapulensi portu (vulgus vocat *Estaples*) ad nos veniunt, vt breuiores sunt ac nigriores, sic carne viscosa constant, neque spinam relinquunt. Quamobrem has ad altiarum differentiam vulgus nostrum *Polas* appellauit, de qua mox differemus.

Solea & Lingulaca, Latinis: Βουγλώσα, Græcis: Venetis, *Sfoia*:
Romanis, *Lenguana*: Vulgo, *ve Sole*.

SOLEA ALTERA.

Dubium non est, quin id Passeris genus, quod vulgus nostrum Polam appellat, à Solea sit longè diuersum. hoc enim ab ea differt, quòd os ei oppositum ostendat, quemadmodum & Rhombus Passeri: Hanc enim, si iuxta Soleam eodem situ componas, os Polæ in finistrum, Soleæ verò in dextrum reperies latus vergere. Corpus huius Soleæ speciei breuius esse solet, ac lumini expositum translucet. Os habet dentibus tenuibus obseptum, eiusque corporis pars supina squamis caret, quas prona ostendit. Polam hanc Massilienses *Seruantinum*, vt & Afelli speciem aliquam superius dictam, ab albedine Capellanum vocauerunt: Romanum vulgus Linguam nominat ad Soleæ, quam *Linguatam* vocare solet, differentiam. Vilioris est pretii quàm Solea.

TENIA, ALTERA SOLEAE SPECIES.

Teniam Aristoteles & Oppianus vocauerunt Alexandriæ, Canopi, & Seleuciæ in Antiochia frequentem piscem, ad Soleam plurimùm accedentem (ac cibi æquè delicat) nisi gracilior esset, pinnaeque tantùm haberet binas. Hunc Gaza Vittam conuertit: Romanum vulgus *Sfoliam* vel *Sfolium* eodem quo & Veneti nomine, *Soleam* appellare consuevit. Cui ob corporis tenuitatem atque exiguitatem imbellis epitheton tribuit Oppianus hoc versu,

Tenix imbelles, & picto Mormylus ore.

Ac de Planis quidem hætenus: De Latis nunc est differendum.

De Latis piscibus, quos Anthies Græci nominauerunt. Caput XII.

Et si Planorum piscium à Latis discrimen huius libri initio satis ostendisse videmur, tamen hîc quoque non nihil repetere minus est alienum, quàm de his sermonem vniuersum hoc loco simus habituri, & quòd non nisi ab eorum interpretatione incipere possimus. Dictum igitur est, Planos pisces ab antiquis sic appellatos fuisse, quòd eorum natura à recta peruersa esset, vt qui veluti in planum expansa manu in æquore natarent: cuius generis ferè omnes, latiore vocabulo, antiqui Psittas & Passeres appellarunt. Ab his autem Lati (de quibus proximè dicturi sumus) ita differunt: quòd quanquam ipso super solo expansis piscibus situ etiam plani appareant: tamen dum in æquore natant, ita quidem feruntur, qualis est in rectum contentæ atque erectæ manus figura, pollice sursum eminente, in quo reliquorum squamosorum formam ac naturam retinere videntur. Quamobrem etiam oculos alio à Planis situ, ab utroque capitis latere collocatos habuerunt. His autem Græci, vt & Planis Passerum, sic & Latis Anthiarum generale nomen indiderunt, Aristoteles sacros etiam Anthias appellauit: quòd diceret, vrinatorum id esse ad spongas indicium, quo in loco essent Anthiæ, nullam illic marinam beluam reperiri: quod tam verum est (inquit ille) quàm id quod dicitur, vbi suem aut perdicem esse, illic etiam limacem non reperiri: ab his enim animantibus limacem edi solent. Alii Candidos pisces, alii Pompilos, alii Auratas vocauerunt: nonnulli quoque Græcorum *ὄλωπις* & *αὐλώπις*, quòd magnos aut concauos oculos habeant: eosque pisces strepitu gaudere, atque eo allectos nonnunquã decipi scribit Oppianus: quorũ etiam quatuor species assignat his versibus,

Quattuor Anthion species versantur in vndis:
Sunt flauæ & niuæ: sunt atro sanguine fusæ

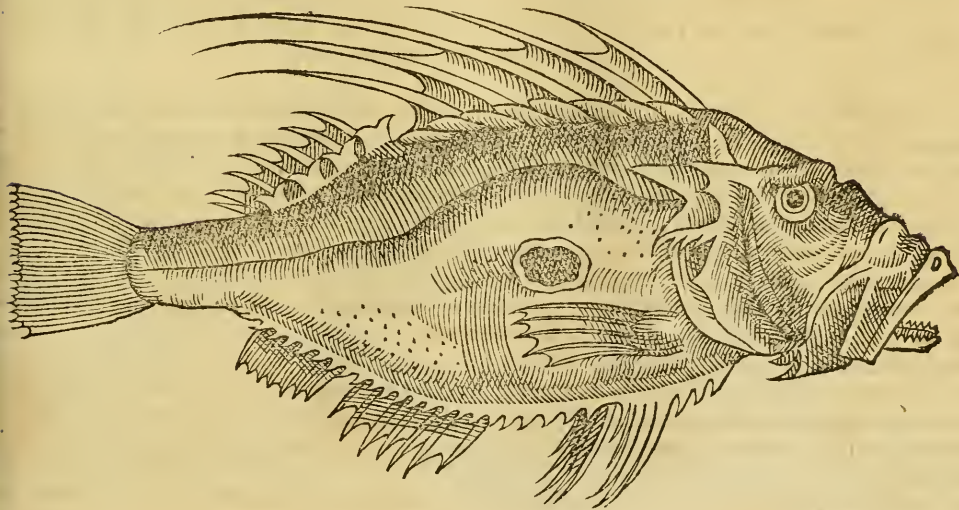
Euops, atque Aulops alios, hos nomine dicunt.

Omnes autem sunt pulchri coloris, & auro atque argento variè micantes: de quibus proximum est, vt sigillatim disseramus.

DORADA AVT AVRATA GALLICA, QVAM ITALI
Diui Petri piscem nominant.

Conspicuis & insignis est admodum piscis, cui ob colorem, ex auro ad latera concinnè admodum refulgentem, vulgus nostrum (etiam si antiquorum Auratam planè ignoret) Doradæ, hoc est Auratæ nomen indidit. quem piscem ob insignem ac diuinam quandam memoriam, alii Christo, alii Diuo Petro dedicarunt: vnde vulgus Græcorum *Christopfarum*, Italicum sancti Petri piscem, vulgus Romanum *Cetolam* appellauit: ob id maximè, quòd in eius dorso vtrinque gemini orbes ad latera appareant, in formã impressi in his partibus digiti, dum fortasse Diuus Petrus (iubente Christo) hunc extraheret, atque ab eius ore numum pro tributo eliceret. Gillius ab antiquis Græcis *Zefs* dictum fuisse putat, à Ioue qui *Zefs* Græcis dicebatur. Massilienses ob insignem eius voracitatem *Truciam* quasi Porcam vocauerunt: Genuenses ab orbiculari eius forma *Rouulum*: Baionenses ab aureo atque micante colore, quem habet cum adulti Galli rustici maioribus plumis communem, appellauerunt *Vn Iau*, vel *Vn Cocq*. Romæ paruo erat in pretio, antequam Galli Cardinales, mortuo Paulo Pontifice tertio, illuc proficiscerentur: estque in ea regione multò minor, quàm Lutetiæ: squamis caret, tenuiq; est ac lato corpore, carni uorus, ore extento atque latissimo, oculis magnis ac profundis.

Quibusdam cetola dicitur, Gallis, Doree: *Christopsarum* vulgaribus Græcis: *Rotulus* Genuensibus, *Piscis sancti Petri* Italis: *Truege*, vel *Trueue* Massiliensibus: *Vn Iau*, vel *Vn Cocq* Baionensibus.

C A L L Y C H T H I S.

Totus est aureus atque argenteus piscis, qui ab insigni pulchritudine Græcis *Καλλιχθὺς* appellatus est, Tyrrheno familiaris, Adriatico non item: Romanis atque Neapolitanis *Fictola* appellatus, nullum tamen inter apprimè delicatos pisces nomen retinens: de eo sic Oppianus cecinit,

Polypodas agitata petit cognomine pulcher.

Sunt qui Callyonimum, nonnulli Hellopem, alii Licon esse credant: de quibus tamen seorsim à nobis actum est. Nulli pelagio pisci nomen hoc Græcum rectius conuenire, quàm Romanorum *Fictolæ* existimauius: ut qui totus ferè sit argenteus, ut *Lampuga*: ac præterea multis aureis lituris variegatus. Latus est ac planus, caudam lunatam habens: Lingua carnosam, delphini modo, ad humanam accedentem, suisque partibus omnino absolutam: quod præter cæteros brachiis præditos pisces solus habere mihi visus est. quemadmodum & hoc sibi etiam peculiare, quòd præter omniù piscium morem, pinnis sub ventre careat, èstque prorsus inermis: Branchias vtrinque quatuor gerit, si quidem eam, quam capiti coniunctam habet, annumeres. Superiorem maxillam fixam ac immobilem, ut *Scarus* & *Exocetus* habet: atque, ut ait Oppianus,

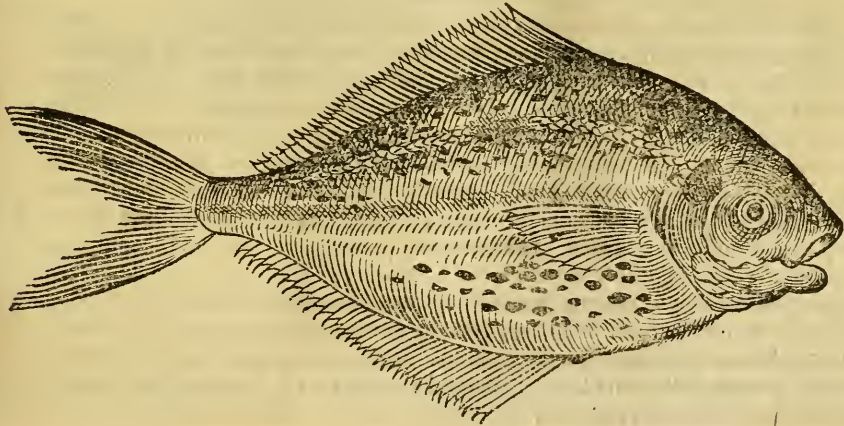
Dentibus obtusis est illi rictus inermis.

Cantharo quidem similis est, sed eo maior euadit, non tamen æquè crassus. Lineam habet à capite sub ventre ad vmbilicum extensam, atque vtrinque in ceruice nigram maculam. Squamis vndecunque caret, præterquam in eo lineæ ductu, qui piscis huius latera distinguit: vètrèm quoque paruum habet, ut & *Lechia* & *Lampuga*. Quamobrem & ei arctè intestina inter se cohærèt, quæ tam numerosis spiris in orbem circumductis ita inter se cõplicantur, ut globulum esse dicas: hepar vnus tantùm lo-

si nullo felle præditum, stomachum in V literam efformatum, cuius infima pars in mucronem terminatur: atque ad eius pylorum tam numerosas videas appendices, vt (quemadmodum nec in Thynno, Pelamide, ac Sombro) nullis artibus numerari possint. Intestina fulcit glandulosum pancreas. Lien illi stomacho subest. Cætera ex hac pictura percipies.

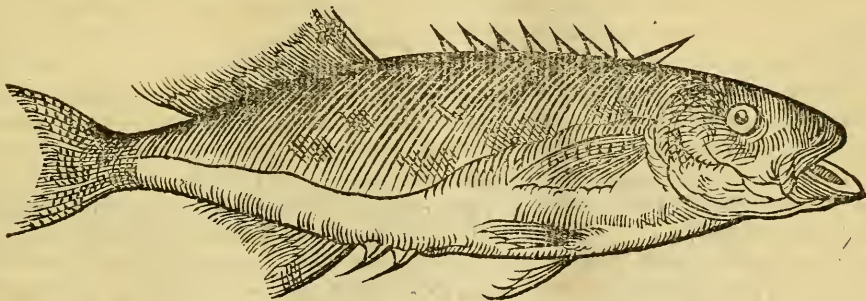
Καμίζδύς, Græcis: *Fictola*, Romanis.

LAMPUGA AC RELIQUAE ANTHIARVM SPECIES.

Sunt etiam de genere Anthiarum pisces plani & lati, quos vulgus Romanum *Lopidas* & *Leczias* appellat. Quorum ut rariores quidam *Lopidæ*, sic etiam maiores. Stellæ verò minores nō vsque adeò frequentes, *Leczia* frequentissima sunt, quas cum his piscibus libenter cōtulerim, quibus Massilienses *Lampugarum* nomen indiderunt. Omnino enim Romanorum *Leczia* Thynnum ac Pelamidem referret, nisi corpore esset latiusculo, cauda magis lunata, & minore corporis mole. Proinde septem sunt illi in tergore aculei singulares, firmi ac breues: cutis glabra, minimè ipso conspectu squamosa, nisi impacto vngue scarificetur. Nam tunc squamulæ quædam exiliunt iis ferè persimiles, quibus *Drinus* serpens præditus est. Branchias habet duplices vtrinque quaternas. Tergus atrum, ventrem candidum, anum in medio ferè corporis: cui quæ vicina est pinna, duobus aculeis armata est. Os illi paruum, dentes exigui, duæ sub vêtre pinnæ. Linea arquata, nigra, totum piscem per medium diuidens, lingua candicans. Superioris quoque & inferioris pinnæ extremitates, nigris & latis maculis suggillatæ. Cæterum corpore est compresso ac tenui, ut planus ac latus esse videatur. Septem vtrinque spinas pro costis habet, quæ vbi desinunt, illuc vertebræ, ut in Rhombis & Passeribus protendantur, atque ad vtrinque pinnam tergoris ac ventris pertingunt. Cor sub branchiis positum est, triangulum membrana inclusum. Hepar arctissime stomachum amplectitur, in duos lobos distinctum, quorum dexter oblongo folliculo inclusum, plurimam bilem flauam continet. Stomachus sub intestinis sic collocatus est, ut nisi detegatur, visum protinus effugiet. Apophyses innumeræ pylorum ambiunt, tribusque in obliquum reflexionibus intestina contorquentur. Oua fert in vulua bicorni, squillasque in mari deuorare solet. Hunc piscem Romani in maximis deliciis habere solent, apud quos est etiam admodum vulgaris.

Lampuga, Massiliensibus: *Leczia*, Romanis.

De piscibus qui serpentina sunt specie.

Caput XIII.

Longè diuersa est horum, quos nunc descripturi sumus, piscium à superioribus figura, vt qui planè rotundi sint atque oblongi, vnde serpentina specie præditos esse dicemus. Nullis præterea squamis horrent, quorum nonnulli ac præcipuè Congri in tantam interdum crassitiem excrescunt,

vt inter cetacea ferè connumerari possint. Pisces itaque qui Serpentina facie præditi sunt, ita enumerantur, Serpens marinus, Murena, Congrus, Sphyræna, Acus. Lampetram autem iam antè in Galeorum censu descripsimus. Anguillas verò cum fluuiatilibus libro secundo enumerabimus.

S E R P E N S   M A R I N U S .

Peculiarem alit Serpentem mare, terrestri ferè respondentem, qui vel Aristotelis testimonio sæpe tricubitalis euadit. Anguillam ac Congrum, colore, pinnis & branchiis referret, nisi rostro esset, quàm Murena, longiore, ac numerosis tenuibus dentibus vallato: oculis non ita grandibus, cute glabra, ad dorsum prominente, nullis squamis aspera, qua facilè degluti potest. Ventre ex albo in rufum colorato, spirasque toto corpore, vt & Serpentes terrestres, ducit, neque viuis impunè nuda manu, vt nec Murena, contrectari potest. Plinius Draconem marinum appellauit, quem è mari in arenam emissum ex Aristotele refert, cauernam in arena mira celeritate excauare, quod idem de Serpente marino retulit Aristoteles, apud quem ὄφεις θαλάττιος vocatur. E'itque (inquit) corpore ad Congrū accedente, sed obscuriore & acriore. quod ego nigriore & longiore interpretor. Idem tamen Plinius alibi Ophidion appellat. Mihi visus est hic piscis eius penè formæ, quam hîc depictã vides.

ὄφρις θαλάττιος, Græcis: Serpens marinus, Latinis: Draco marinus & Ophidion,
Plinio: Serpens de mer, Gallicé.

MURENA.

Nihil est Murena in Oceano rarius, cum tamen aliis litoribus planè sit vulgaris. Anguillam magnitudine ac figura refert: sed recurto & crasso est magis corpore, cum tamen adulta anguilla omnibus modis hunc piscem magnitudine exuperet. Colore est ut plurimum fulvo, cute glabra & laxa, qua facilius quam Anguilla exuitur. Duas Murenarum species esse comperio: Marem paucioribus maculis distinctum, ac quibusdam veluti stellis conspersum. Fœminam pluribus aureis notis, ac veluti guttis vndecunque variam: vnde Ovidius,

Auratis Murena notis, merulæque virentes.

Proinde omnes prominentem cutem in vertice per tergoris longitudinem, ut sui generis pisces habent, solaque præter sui generis Serpentinis pisces, Murena pinnis lateralibus caret, magnamque cum Serpente inire societatem traditur: vnde Oppianus,

Serpenti nubit, promptèque ex æquore saltat

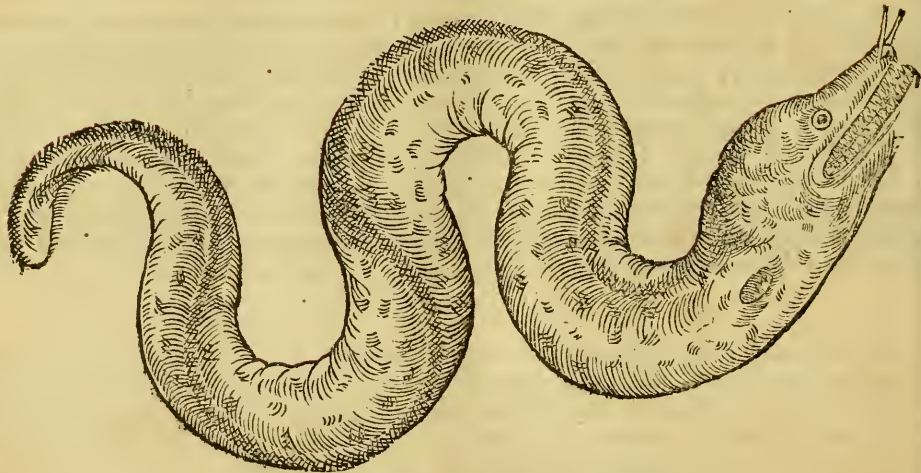
In littus.

Foramen vtrinque ad latera circa ceruicem habet, per quod ad latentes brachias sanguineasque; vtrinque sunt quatuor subtus inclusas, aquam subinde immittit, atque egerit: rostrum exprorectum habet ut anser, ast nullo linguæ rudimento conspicuo prædita: Oculos paruos, rotundos, glaucos, pupilliam nigerrimam: Dentes longiusculos, acutos, in ordinem per maxillas dispositos. Oesophagum latum ab eius rictu incipientem, in cuius orificio hamuli leniter vncinati ad gulam circa fauces spectantes, linguæ vicem supplent, ac statim à branchiis folliculus teres spinæ incumbit, flatu turgidus, natationis commodioris usum præbens. Hepar habet subfuluum, oblongum, stomacho incumbentem, lon-

iusculum, cui fel cyaneum magnitudine auellanae contentum inhæret. Lienem oblongum stomacho annexum, vertebrae minus frequentes, sed oblongiores quam Anguilla: in quibus hoc etiam animaduertendum est, processus inesse transversos, ac sursum spectantes, præter aliorum piscium naturam. Cæterum carnem habet candidissimam sub cute ductibus obliquis ac transversis, ut in mustelo dispositam variis musculis hinc & inde abeuntibus cõmunitam, suauem ac delicatam, sed nullis spinulis breuibus ac recurtis conspersam, quæ manducantibus plurimum fastidii adferre solent. Deterrima est (inquit Galenus) Murenarum caro ex fluuiorum ostiis, qui culinas, balneas, ut latrinas expurgant piscatorum: quanquã neque flumina ipsas subire, aut in stagnis versari potuit. Quod reliquum est, morsus Murenæ admodum piscatoribus perniciosus esse solet. Quamobrem ubi hanc cæperunt, & ex nassis intra lintres immiserunt, forcipibus apprehensum eius rostrum iaculo atterunt, spinulamque frequentibus ictibus diuerberant, ne postea diffiliat. Marinus est piscis, neque quicquam habere videtur cum nostra Lampetra commune, quam in Galleonimo Galeni descripsimus, veluti te sequens pictura docebit.

Μυρένις, Græcè: Vulgo, Μυρένη.

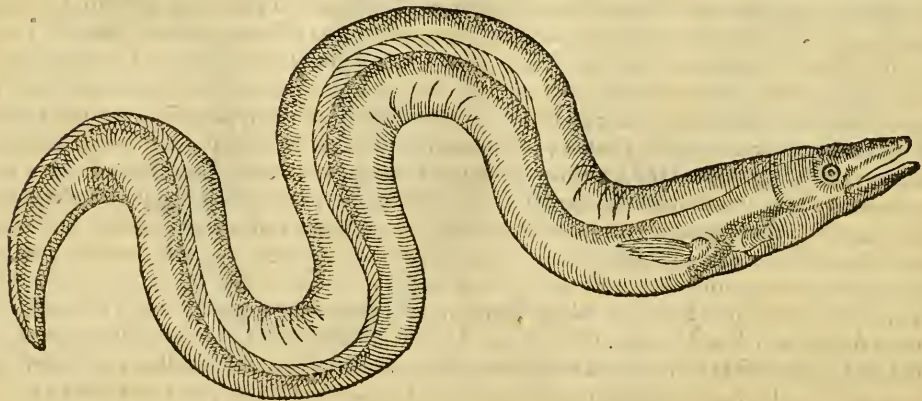

CONGER.

Congros inter pisces dura carne præditos Galenus libro secundo alimentorum connumerat, succósque falsos & crassos in corpore generare asseuerat. Nostris Gallis, apud quos maxima ex Oceano Congrorū copia est, maximorum quidem ac ferè Cetaceorum per æstatem: minorū autem aliis anni tēporibus adferri solet: Græcum atque adeò Latinum vocabulū ferè retinuit, *Vn Cōgre*: Massiliēsis *Ficla* vel *Ficla* vocatur. Romanis, apud quos ex Tyrrheno non ita frequens piscis adfertur, *Drongo* vel *Brongo* appellatur. Huius quidem piscis duo discrimina esse compertum habui. Alii enim nigri sunt, alii paulò magis candidi, hoc est, quidpiam in tergore atque extremis pinnis nigrum referētes. Omnes glabra atque lubrica pelle integuntur: Oculos (quos etiam argenteus circulus Iridis loco ambire videtur) nigros habent: Dorsum in summo tergore elatum. Lineam vtrinque rectam, corpus ad latera interfecantem. Dentes pro capitis magnitudine breues, per ordinem in maxillis dispositos: Labra admodum crassa, quorum superius rudimenta quædam cirrosa præ se ferre videntur: quæ dum comprimuntur, mucosum quiddam emittunt. Os prægrande: Linguam Anserinæ ferè similem, albam. Hepar quoque pallidum, Lupino simillimum, cui sinister lobus dextro multò longior est. Stomachum admodum grandem, à quo ad rectum intestinum vnica est tantum reuolutio. Conger paruus ab Anguilla, hac præcipuè nota distinguitur, quòd rectam lineam, pallidam, vtrinque per medium corpus à branchiis ad caudam delatam habeat, ventèrque illi magis albicet. Dentes præterea Anguillæ in hoc à Congro differunt, quòd cõfusi in vtraque maxilla dispositi sint, eiuşque labrum superius horrescat. Congros ita decipiunt piscatores: Minores pisces funibus copulatos (quorum singuli singulos hamos habent) maioribus scopulis, qui sicci, posteaquam mare decessit, rema-

nere solent, alligant : quos, cùm maris fluctus rediit, à Congris deuoratos comperiunt, & eos in siccis scopulis altera die relinquit mare: ipsosque Congros ob escam deuoratam relictos reperiunt.

Κόνγρος, Græcis: Congrus, Latinis: Vn Congre, Gallis: *Cauorofa*, Vulgo Græco:
Drongo, Romanis: *Fielax*, Massiliensibus.

ACVS MAIOR ET MINOR.

Acum Genuenses *Acuin* nominant, idque ad discrimen Galei aculeati, quem *Aculatum* dicunt. Gallia huic pisci, & potissimum Lutetia & Rothomagū, Orphiæ nomē indidit, *Des Orphies*, Græcia *Zarzanæ*, Italia *Acusigole*, olim Bellone & Raphis vocabatur. Ea nobis alioqui rarò adferri consuevit, quia serò apparet & capitur. Grandior in Oceano euadit, quàm in Adriatico, vbi vix digiti crassitudinem excedit: Latinorum nonnulli à figura *Aculeatum*, non quòd acuminata sit, nominauerunt. Huius duæ obseruantur, vt mox dicam, species. Sesquipedales in Oceano capiuntur, duorum pollicum crassitudine, squamis tenuibus obseptas: tergoris partem præ tertitudine lucidam habentes, vt etiam veluti argenti repercussione in oculos vibrent. Viridem præ se ferunt aristam, hoc est, tergoris spondylos. Acus peculiare habet notas quæ *Scombro* & *Thynno* etiam conueniunt: Suprà enim & infrà ad caudam, septem pinnulas seu appendices à se inuicem distinctas habet, quæ deinceps ad caudam deferuntur. Pinnam sub ventre in medio corpore & supra tergos gerit: duas autem vtrinque ad latera, branchias vtrinque quaternas: Rostrum porrectius in exilitatem fastigiatum, tenue, crenatū dentibus, sel iecori annexum. Fœtificat serò, & hyeme parit. Nostri recentibus tantùm vtuntur: contrà Illyrii, & qui orientis plagas incolunt, apud quos sale condiri, vt mox dicetur, solent.

DE ACV ALTERA MINORI.

Est aliud genus magnitudine tantùm à priore differens, tenuibus etiam vestitum squamis, linguā exilem, & dentes molares obtusos in ore habēs, nō vt prædicta: brāchias quoque vtrinque qua-

tuor, septem etiam vt in maioribus supernè & infernè, & in cauda propendentes pinnulas, caudam bifurcam habet: nunquam digito crassior excrescere solet, nec pede longior euadere. In insula, nomine Lissa, olim Phana affatim capitur, qua indigenæ, cum multa dolia sale condierint & impleuerint, nauigio inde transferunt, vt externis maximo quæstu diuendant: Est enim conditura admodum suavis. Siquidem sale inueterata, cruda cum pane edi solita est. vnicam tantùm amborum dedimus effigiem, vt puta quòd ambobus notæ eadem ferè conueniant, nec nisi magnitudine discrepent. De hoc pisce Oppianus etiam meminit isto versu,

Ambæ Sphyræxæ (inquit) longæ tenuésque Belonæ.

Etsi stomacho minimè gratam, malum procreare succum, & parum nutrire Xenocrates senserit: Diphilus tamen probum efficere sanguinem dixit, nostris maximè in deliciis apprime expetitur.

Ἀβλεννὴς, ῥαφὶς seu βελόνη, Græcis: Acus & Aculeata, Latinis: *Acuin*, Genuensibus:
Orphies, Lutetix: *Aguilles*, Gallis: *Zarganes*, Vulgo Græcorum:
Aguisigole, Italix dicitur.

SPHYRÆNÆ DVÆ.

Sphyrænæ interdum Marluciorum modo exiccari solent. Venetiis rarò recentes videbis. In Gallia ex Oceano nunquam, quod sciam: in Corcyra nihil frequentius videndum occurrit. Græcorum vulgus, quod ab Italis voces mutuatum est, non Sphyrænās, sed Lucios marinos, quod Gallicè *du Merluz* dici possit, nominat. Lesbii Mitilenis incolæ *Sphyrnā* pronuntiant: sed Græci, qui in Asia agunt, *Zarganes* dicunt: vocē, inquam, falsa quæ Bellonæ pisci debetur. Sphyrænā Lucium marinum ideo in Græcia vulgò vocare solent, quòd Lucio fluuiatili persimilis sit: cùm tamen res eadem non sit: nam Merlucius & Sphyræna differunt. Miror ego cur eam Athenienses Cestram dixerint. Massiliensibus vulgò cognita est, apud quos *pes escomé* nominatur, quòd Scalmo multùm affinis sit, id est vtrinque fastigiata. Est autem Sphyræna oblongo corpore prædita, cuius duæ obseruantur species, quæ inter se minimè dissidere comperirentur, nisi vetustas indicio esset: Siquidem harum altera Trachurum siue Surum colore refert, atque eodem modo sub ventre albicat: Altera autē senescens Mormyri laterales picturas colore assequitur. Lineam habent vtrinque ad latera, vt in Lupo dictum est, quæ à branchiis rectà ad caudam fertur. Squamis lente multò minoribus obsepiuntur. Capita habent oblonga in mucronem desinentia. Oculos latos, cæsius, dentes in maxillis oblongos, alioqui raros, vt fluuiatilis Lucius. Hoc eis peculiare esse deprehenditur, quòd inferiores eorum maxillæ in Pelamidis modū superiorem magnitudine vincant. Brachias vtrinque quatuor habent. Eorū pinna mihi pro corporis magnitudine breues esse videntur. Supremum dorsi cacumen illarū duabus pinnis præditum esse comperio, quarum anterior quinis aristis seu aculeis vallata est: caudam bifurcam habent: Linguam autem scabram, & denticulis exasperatam, ad cuius radicem meatus rectà ad cor

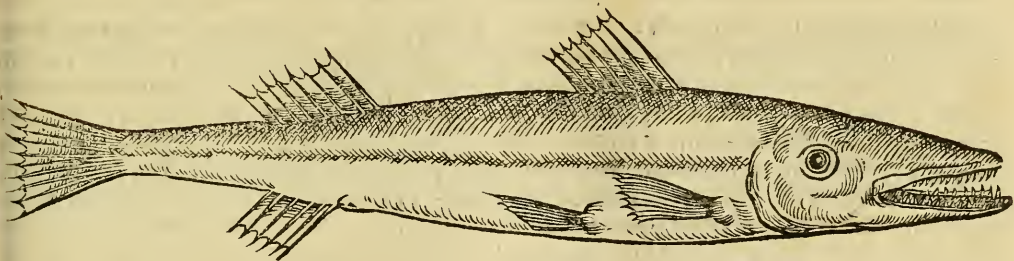
perducitur. Cor porrò oblongum, sub quadam vesicula alba inclusum, quæ multis piscibus pro auriculis cordis substituta est. Hepar sub diaphragmate stomachum ambiens, cum in gyrum palpat. Pylorus à stomacho confurgit, tam multiplici apophysum seu cacorum cæsarie intertextus, ut pœnitus stomachum contegant, quos nemo numerare possit. Fel ab hepatis lobo dextro latere in folle oblongo dependet: reliqua intestina adnumerari possunt. Natura huic follem vento plenum, ne adimum fideret, donauit, oblongum, anteriori parte bifidum, utrinque in acumen exeunte: Spina dorsii raris vertebris coagmentatur. Sunt qui Sphyrænā Oxyrinchum vocari debere credant, ut puta quòd rostrum eius videant acuminatum. Sed cum de Lucio fluuiatili agemus, ista fusius persequemur.

De Sphyræna Oppianus istis versiculis ita canit,

Si Sphyræna sinu retis claudatur in amplo,
 Latum perquirat laqueum, quo lubrica terga
 Serpentum in morem labatur retibus amplis.

Theodorus Gaza, Aristotelis interpres, Sphyrænam Malleolum conuertit, aliter quàm Plinius, qui hanc Sudim hoc modo nominat. Sunt præterea (inquit) à nullo autore nominati, Sudis Latinè appellata, à Græcis Sphyræna, rostro similis nomine, magnitudine inter amplissimos rarus, sed tamen non degener.

Σφύραγμα, Græcis: Sudis, Plinio, vel, vt Gafa vertit, Malleolus: Italo & Græco vulgo,
 Lucro marino: Sphyrnam, Mitilenis: Zarganes, Asiaticis:
 · Pes escomé, Massiliensibus.

De minoribus piscibus ouiparis, spinosis, & squama contectis, in pelagios,
 litorales, & saxatiles diuisis, & primùm de pelagiis. Caput XIII.

Quemadmodum saxatiles pisces ad saxa & scopulos refugiunt, & litorales ad litus pascuntur:
 sic pelagii toto viuunt Oceano. Huiusmodi iam permultos inter Cetaceos tradidimus. Nunc autem
 reliquum est, vt minores dicantur, in quibus Halecula, Chalcis, Harengus, Mullus, Dentalis, Syna-
 L.iiii.

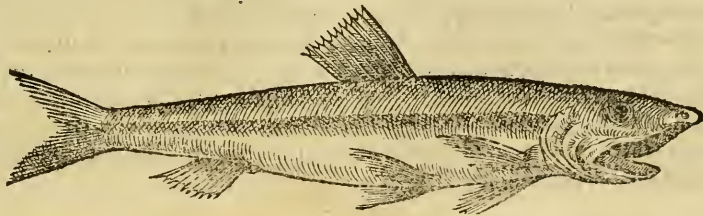
gris, Pelamis, Mormyrus, Erithrynus, Salpa, Trachurus, Aurata, Hirundo, Miluus, Cernua, Orphus, Scöbrus, Coliás, Lacertus, Mystus marinus, Coccix triplex, Lyra, Cephalus, & Mugil numerabuntur.

H A L E C U L A S E V H A L E C .

Pisces, quos Galli & Hispani *Anchoy* dixerunt, Veneti *Sardonos* nominarunt, ad Chalcidum differentiam, quos illi *Sardellas* vocant: sed Romani pro *Sardonis Sardas* intelligunt: Tractus litorum Liguriæ incolæ, *Cueuri*, *Cueunari*, vel *Cueuneuri* appellitant, sicque Genuenses: Romanum vulgus *Alicy* nominare mauult, quasi *Haleces* diceret. In incrementi minuti pisces sunt *Haleculæ*, sed in salfuris cæteris omnibus meliores euadunt: vt earū *Muria*, in sapore, inferior *Garo* nõ sit. Sui generis piscis esse vel ex hoc probari potest, quod *Columella* inter pisces annumerat, qui sunt incrementi parui: *Digito* enim raro longiores & crassiores euadere comperiuntur. Et quemadmodum *Harengus Celerinum* refert: sic quoque *Halecula Sardinam*. Is prorsus squamis caret, & branchias exteriores latas gerit: *Spurcitiis*, cæno & arena vescitur. Et quemadmodum *Anates* & *Anseres* rostris cænum commouët, & eo sese exaturant: sic etiam *Haleces*, quæ cum *Sardinis* sæpenumero capi solent, arenis & spurcitiis exaturati comperiuntur. Si tu *Haleculam* interiicias inter oculi aciem & solem, omnino eam transparere videbis, dempta tamen linea argentea, quæ vertebrae spinæ comitatur, quæ sanguinem continet. Exiguam in summo tergore habet pinnam: Cauda ei bifurca est, corpore magis tereti prædita, quàm lato. Pinnis lateralibus, si bene memini, caret. Caput magnum ei est. Hoc habet mirabile, quòd dum oscitat, amplum os aperit, vt serpentis potius os, quàm piscis appareat. Hinc meritò *Græci* olim *Licoftomos*, siue os lupinum nuncupauerunt. Alii nonnulli *Lupum* simpliciter dixerunt. Linguam nullam habere, nec linguæ rudimentum creditur. Solent præcindi *Halecularum* capita,

antequam saliantur. Nam gnari piscatores sciunt tãtam inesse amaritudinem in felle eius, vt id vnã cū capite auferãt. Quo fit vt ferè semper sine capitibus in doliolis cõditæ nobis deferãtur. Salitæ, crudæ semper eduntur. Hyeme vt plurimùm à fine Decembris vsque ad quadragesimam (quo tempore etiam Sardæ) capiuntur. Enixius hoc studui, vt ex longioribus & crassioribus nanciscerer: sed nunquam palmi lōgitudinem pertingere, & pollicis crassitudinem assequi comperi. Argẽteo colore micant, tergore verò ad ceruleum accedẽte. Multi hos falsò fel in capite gerere credũt: Habẽt enim id intestinis annexum, quod hoc modo auferũt. Altera manus caput trahit, vt cum ea manu viscera, quibus fel hæret, eximãtur: tamen recẽtes Haleculas frixas in sartagine cum oleo vel butyro, vel in craticula affatas, vnã cum visceribus optimi saporis esse deprehendi. Viscera habet nigerrima, sed Peritoneum albissimum, contra quem salpa: Stomachum pallidum, oblongũmque. Apophyses non habet in duodeno plures quã viginti. Fel per longitudinem intestinorum protensum ita confusum, vt minimè sit conspicuum.

Halecula, Latinis: *Anchey*, Gallis & Hispanis: *Cueuneuri*, Genuensibus: *Cueuri*, incolis portuum De le Specie & Veneris: *Sardoni*, Venetis: *Aliczi*, Romanis.

CHALCIDES SEV SARDINAE.

Galli, qui ad mare Oceanum siti sunt, nullum piscem agnoscunt, qui Sardinæ nomine vocetur, quòd nullus apud eos piscis sit, qui Gallicè *sardina* dicatur, nisi aliunde falsus adferatur. Mutant enim nomen *sardinis* Galli, & *Celerinos* vocant. Sed nõnihil interest discriminis in magnitudine, quod quidem mox indicabimus. Celerini maris sunt Oceani alũni, Sardinæ Mediterranei. Quemadmodũ autem Boops & Mena, Erithrynus & Phagrus, Sparus & Aurata, Cantarus & Melanurus, Bulbus seu Blennus & Scorpena, Flesus & Quadratululus, Barbula & Limanda, Rhombus & Fleteletus, maximam habent inter se similitudinem: sic Celerinus cum Harengo ita æquiparantur, vt nisi exactè inspiciãtur, non dignosci possint. Quòd si quispiam Celerinos idem cum Sardinis esse mihi non credat, imprimis eum intelligere oportet, Celerinum tam popularem esse in Gallia piscem, quàm Sardinam in Mediterraneo mari. Celerinus siue Sardina paulò Harengo minor est, squamis intactus latiusculis, leuiter superficiei corporis vti in Mullo hærentibus, & facilè decidentibus & transparentibus. Pellis quæ subest, omni argento lucidior esse solet: Harengus verò magis compresso corpore constat. Ambo ora aperiunt grandia, Dentium rudimentis carentia, linguam habentes conspicuam. Celerinorum branchiæ variæ annulos describunt. Circinati enim sunt in circuli formam interna parte multum ferrata, quibus cibos secernunt in mari, eo modo quo anates & anseres suis rostris serratis in cœno. Ex quo planè liquet, Celerinum spurcitiis maris vesci & arena, non autem piscibus vel præda. Imbecilla enim labia & maxillas nullis dentibus horrentes habet. Dum autem irritũ mare est, & procellis compulsus, tunc in modum nubis per mare nunc huc, nunc illuc circumferri solent. Quam rem cùm non ignoraret Oppianus, hæc scripsit,

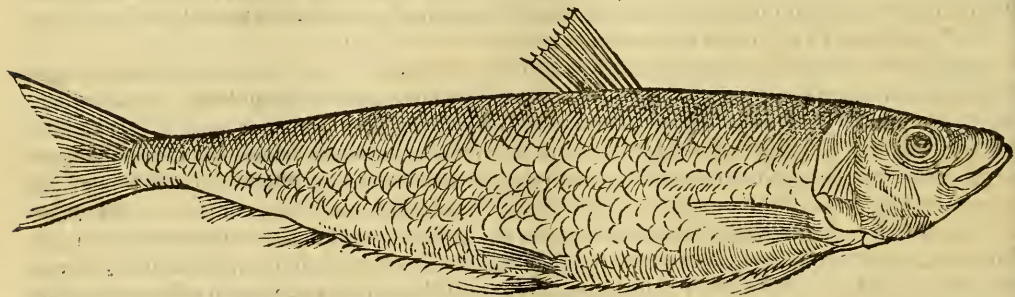
Chalcides & Triffæ passim Abramidésque feruntur,
 Atque cateruatim percurrunt æquoris vndas,
 Et curuis habitant scopulis, & littora visunt,
 Alternántque imas Ponti, currúntque per æquor,
 Hospitium mutant semper, pontóque vagantur.

Stomachum talibus, quibus dixi, spurcitiis semper plenum habent. Circa pylorum innumeræ sunt Apophyses, vt facilè sexaginta connumeres. A pyloro reliqua intestina vsque ad rectú descendunt. Hepar verò habet in duos lobos partitum, fel hepatis annexum. Cùm desierint amplius videri Celerini, Harengi nobis adferuntur. de quibus tempestiuum est vt differatur.

Harengi mihi de genere Chalcidum esse videtur, quos in Mediterraneo mari etiamnum capi planum faciam. Etenim Carnispruii tēpore, cùm Romæ agerē, hos in foro vulgò ferri cōspicatus sum: non tamen illic Harengi nominabātur, sed Sardoni: promiscuè enim nulla habita differētiæ ratione vnà cum Sardinis vēdi solent, vt sic commixti, Sardoni vulgò vocentur. Sardinā vel Sardellā maris Mediterranei, eundem esse piscem quē Celerinū Oceani, nemo dubitare potest, cuius natura ea est, vt paulò magis in mari Oceano, quàm in Mediterraneo excrescat. Ne verò mihi ipsi quispiā impo-
 suisse credat, cùm dico quotidie Romæ Harēgum videri, & Celerinum eūdem cum Sardina vel Sardella esse, hoc mihi adiiciendum operepretium fuit, quòd omnes diligenter obseruaui, & aristas, quas sub ventre in linea recta habent, numeravi, sed Celerino asperiores, quàm Harengo deprehendi. Lineam itaque in his asperam transuersis aristis obfirmatam cernito, qualē Lechia & Liparis habent, sed multò valentiolem, Harēgo debiliolem, cuius latera nullis teguntur squamis. Celerinis verò contrà, asperiores sunt hamuli, qui inter duas squamas coarctantur. Harengus præterea corpore est multò Celerino siue Sardono latiore præditus, ad Liparem piscē magis accedens. Vterq;

lineam sub ventre triginta quinque vncinulis asperulam habet. Gallia nihil isto pisce vulgaris no-
uit, nec commodius aliquid, quo homines sua ieiunia exaturent. Iconem Harengi adposui: nam
tanta est illius cum Sardella siue Celerino affinitas, vt ex pictura vix possint discerni.

Harengus, Gallis & Anglis: *Sardonus*, Romanis: genus
aliquod Chalcidum.

MULLVS SIVE TRIGLA.

Trigla iis potissimum, qui mari abluuntur, notissima esse solet, longius tamen in Mediterraneis ferri, si cum pipere in pasta incocta condiatur. Parisienses vulgò *Rougetos barbato*, vel *Surmuletos* appellitant, ad aliorum piscium discrimen, quos Mulli Geneatis nomine, id est imberbis illis venire solet. Veneti à barbibus *Barbonos*, Burdegalenses & Baionæ *Barbarinos* dicunt. Trigla ideo à Græcis dictus est hic piscis, quòd ter anno pariat, quod Oppianus versiculo isto testatur,

Accipiunt Triglae trino cognomina partu.

Latini Mullos ex eo dixerunt, quòd quum coloris sint rubri, Mullorum colorem, quod Calceamenti genus apud Romanos erat, referunt. Eius rubedinem testatur hoc versu Ovidius,

Squalus tenui suffusus sanguine Mullus.

Perpaucos admodum pisces noui, qui Triglae naturam sortiantur. Nam is nec linguæ, nec dentibus os communitum habet: squamis Mullus latiusculis contactus est, sed quæ leui contactu auferantur: tamen ubi ablatae sunt, rutilus color multò pulchrior in cute apparebit. Tota piscis moles rubet quidem, sed veluti versicoloribus lituris notata rubris & luteis, & in quibusdam purpureis cõperitur. Mulli ut plurimum non excedunt palmum, neque binis libris grauiores fiunt, quod iam ab omnibus antiquis testatum est. Ideo per sæpe mullum bilibrem dixerunt, tametsi Mulli trilibris Horatius & Seneca quadrilibris meminerunt: hoc tamen portentum arbitror, quemadmodum & quæ à Licinio Mutiano è mari rubro apud Plinium produntur.

Mullus Scarum propemodu referret, ni Scarus paulò latior esset: ventrem ferè planum habet: ideo non falli creduntur qui trilaterales triglas censuerunt. Caudam habet bifurcam, idcirco laterum pinnae veluti

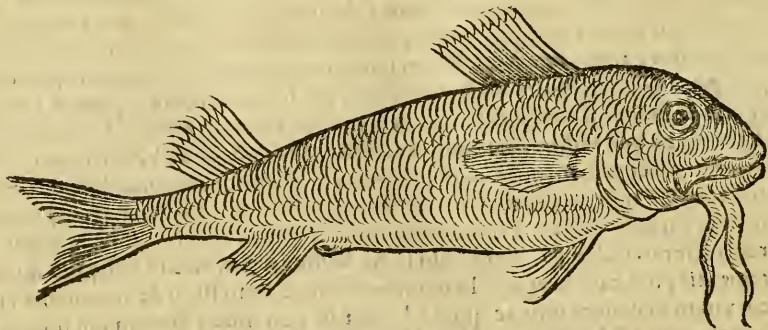
in acutum tendentes. Pinnas duas in tergo gerit, quarum anterior ceruici multum vicina est. Altera verò non longè à cauda distat : duas præterea sub ventre gerit, alteram inter anum & caudam. Oculos erui magnitudine : Barbis duabus sub mento seu cirris albis, mollibus, flexilibusque, veluti *Mytus* barbatur. Stomachum forma rotundum: œsophagum habet gracile, oblongum & tenue. Integras deglutit Chamulas, Telinas, Mitulos, Pectines & Conchulas passerum modo, quas in stomacho conficit. Hepar in latere sinistro situm habet. Felle non est admodum grãdi præditus. Cæcis siue appendicibus pluribus communitus est. Veneri *Triglas*, apud quos affatim capiuntur, incoquant, & in succo acido & piperato immergunt: Sciunt enim eas dura carne constare, vt tali modo diu incorruptas seruent: Siquidem hac ratione conditas per urbem vendentes circúferunt. Aëtius eadem quæ Galenus de Mullo habet: Ex pelagiis piscibus (inquiunt) est Mullus; æstimationem apud homines reperit, tanquam excellenter in cibo iucundus sit. Habet autẽ duriozem omnibus pelagiis generis carnem, non pinguem, sed friabilem: & propterea magis quàm alii pisces nutrit, vbi probè cõcoquitur. Quidam iecur eius & caput voluptatis gratia magnificiunt. Hic quoque pelagicis piscibus annumeratur, inquit Galenus. Celebratur autem apud homines, tanquã voluptate cibos reliquos superet. Omnium ferme aliorum carnem habet durissimam, & valde friabilem: quod idem, ac si dicas nihil in eo esse lentoris neque pinguedinis. Nutrit certè, cum probè confectus fuerit, omnibus aliis piscibus copiosius. Diximus autem antea, quòd cibus durior, ac crassiorum partium, & (vt sic dicam) terrestribus, alimentum corpori præstat copiosius, quàm humidior ac mollior, præsertim quando præter id, substantiam habet corpori alendo accommodatam ac familiarem, quæ substantia voluptate indicatur. Nam alimenta quæ tota substantia ab alendis animalibus sunt aliena, ea autem non profus, aut insuauiter manduntur. Ex familiaribus verò quemadmodum humidius minus nutrit: ita coquitur facilius ac distribuitur. Ergo Mulli caro iucunda quidem est, vt quæ alimentũ est hominum na-

turæ accommodum. Et quanquam aliis piscibus sit durior, mandi tamen quotidie potest, propterea quòd friabilis est, & pinguedinis expers cum quadam acrimonia. Nam pinguia & lenta cibaria, statim vt sumpta fuerunt, celeriter implent, & appetentiam euertunt. Præterea, quod maius est, compluribus deinceps diebus ipsorum esum non sustinemus. Verùm Mulli hepar à gulosis propter voluptatem summopere expetitur. Quidam verò ipsum per se mandere volunt, sed Garelæum, quod vocant, in vase cum pauxillo vini præparantes, & in eo viscus ipsum tantisper comminuunt, quod totum simul ex ipso & humidis præparatis succus vnus fiat simplex ad sensum & similis, in quo Mulli carnes intinctas mandunt. At mihi profectò nequaquam tantæ suauitatis esse videtur: neque tantam corpori vtilitatem adferre, vt tantopere sit concupiscendū, vt nec ipsum caput. Quanquam gulosi hoc quoque laudant, ac secundas post iecur ferre prædicant. Cæterum intelligere nequeo, cur permulti grandissimos Mullos emptitent: cùm nec adeò suauis sint carne, vt minores: nec ad coquendum faciles, vt quæ dura admodum est. Ob eam igitur causam, cùm quendam aliquando interrogassem, qui ingenti pecunia prægrandes Mullos emerat, quòd illos tantopere expeteret, respondit se primum propter hepar illos tanti emisse, tum autem & propter caput. Verùm hæcenus de Mullis hæc dixisse, huic sermoni, in quo vtilitatem inquirere instituimus, satis fuerit. Porrò optimi Mulli fiunt, vt alii etiam omnes pisces, tum propter mare purum, cùm propter alimenta. Nam qui cancellos vorant, & grauiter olent, & insuaues sunt, & ad coquendum difficiles, & mali succi: hos porrò dignosces, si prius quidem, quàm vescare, ventrè refeceris. Inter vescendum verò ipse statim gustus ac olfactus iudiciū adferet. Hæcenus Galenus. Item alibi sic de Mullo scribit, Mulli verò quòd dura eorū caro sūt, & ab excrementis pura, non sunt ad saliendum accommodi. Item libro de attenuante victu. ita habet, Qui autem vitam in maiore otio, ac quietè degunt, iis non modò ab eiusmodi suum esu est temperandum, verum etiam à syluestribus: Abundè enim fuerit eis aibus montanis vesci, & piscibus

saxatilibus, ut puta Iulide, Fuca, Merula, Turdo, Scaro, & in summa, omnibus quæ habent carnem mollem, simul ac friabilem. Mullorum friabilis quidem est, non tamen mollis. Item paulò post habet, Quum igitur saxatiles desunt, Afellos, Mullos, & alios eiusdem generis pelagicos possumus exhibere, & eos potissimum qui cum sinapi manduntur: cuius generis est Scorpius. Plura alia apud Plinium de hoc pisce leges, quæ breuitatis gratia prætermisi.

Τείλις, vel Τείλη, Græcis: Mullus, Latinis: Barboni, Venetis: Rougets barbets, & Surmulets, Gallis: Barbarins, Burdegalensibus.

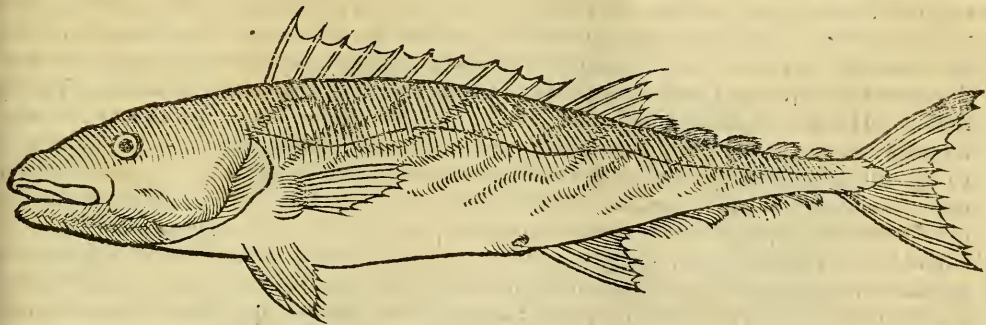
PELAMIS.

Pelamidem, Scombrum, Thynnum, & Orcinum, paruos, si rectè obserues, nusquam eos quidem ex suo genere desciscere, atque in aliud transire comperies. Quamobrem multùm mihi absurdum videretur affirmare, Pelamides ex paruis Thynnibus originem ducere. Tota piscis moles argenteo colore micat: squamis integitur tenuissimis: caudam lunatam habet: lineam ad latera nigram, quæ corpus per medium vtrinque interfecat, à superiori branchiæ angulo rectà ad caudam protensam. Pinnas vtrinque ad branchias vnam, duas sub ventre: quarum quæ tergoris fastigium occupat, ea continua est, vt in Sargo ac Sparo: & præter has, quintam aliã ab ano ad caudã protensam. Branchiarũ (quæ vtrinque quaternæ numerantur) spineum tegumẽtum multùm illi est carnosum: cuius generis est vtraque maxilla, præsertim inferior: dẽtes in ordinẽ dispositi, atq; in ferræ modum incisi. Lingua aliquantulũ lata, sed oblonga & aspera, branchiis inhærens, quarum quæ capiti magis vicinæ sunt, ipsi carni confusæ apparent. Oculos in Melanuri modum grandes ac varios habet: cor triangulare ac spongiosum, in cuius pericardio carunculam inuolutam cernes, quæ leui calamo inflata distenditur. Hepar pallidum, in duos oblongos lobos diffusum, ventriculum vndecunque fulciens. Pelamis omnibus promiscuè pisciculis vescitur, Anguillis, Golionibus, Caridibus, Salpis: quamobrem apophyses illi ex Pyloro prodeunt ferè innumeræ, quæ eius ventriculum fibris omnis generis contextum ambiunt. Lienem habet gracilem, per ventrem extensum, quatuor digitos longum, intestinis inhærentem. Fel luteum, folliculo gracili è dextro hepatis lobo dependens, bis reflexum, vt in Marina Tinca dicetur, spleni vicinum: quod si extenderis, octo digitos longum comperies. Vulua Pelamidibus fœminis (vt in aliis piscibus) est bicornis. Pelamides (ait Galenus) sale con-

ditæ, laudatissimis falfamentis non cedunt: vnde passim vsitato nomine falfamentum Sardicum appellatur. Post Sardas autem ac Pelamides, Myli, qui ex Ponto afferuntur, plurimùm laudari solēt in condimentis. Ego verò, vt Galeni eodem loco mentem interpreter, Pelamides cum Thynnīs aliquando contuli, eundemque ambobus habitum figuramque deprehendi: pinnas, caudam, ac tergoris appendices vtrique persimiles, eademque forma tornatos. Verum etiam Pelamidem cum grandi Scombro si quando conferas, vtrisque eisdem pinnarum ordines, & corpus eodem pacto efformatum esse conspicias. Sic quoque Colia cum Scombro, & Scomber cum Lacerto conueniunt. Pelamidum capturam docens Oppianus, sit ait,

Lino circundant tenui, & maris æquora verrunt,
 Et contis quatiant vndas, strepitumque refundunt
 Pelamides sonitu pauidæ, subitoque tumultu
 Concussæ, celeres ad pendula retia currunt.

Πηλαμῖς, Græcis: Pelamis, Latinis: Palamida, Maffiliensibus & Italis.

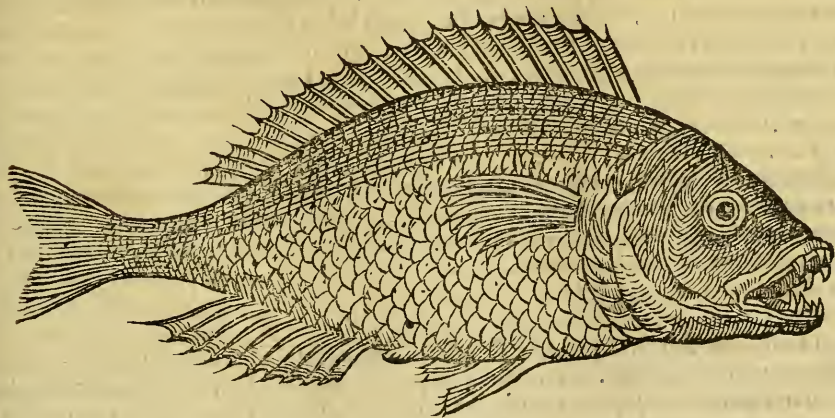

DENTALIS SĒV DENTEX.

A dentibus caninis atque exertis (quales habet Cinædus) suam Dentalis desumpsit appellationē, Synodontes Ouidio mutuata à Græcis nomenclatione dictus, nostro littori admodum rarus, aut eo nomine ignotus, de quo sic Oppianus,
Denticem Boces, Hippuros fallit Iulus.

Piscis est latus, ferè circinnatus, & veluti planus, in tantam plerunque magnitudinem excrescens, ut sex libras pendeat. Communium tamen pondus; trium aut quatuor librarum esse solet. Dentex Columellæ pelagius piscis esse censetur, qui & arenoso gurgite optimè pascitur. Pinnam gerit in tergo continuam, viginti spinulis seu aristis refertam, quæ ad caudam desinit: ac rursus aliam ab umbilico versus caudam protensam, præter eas quæ vtrinque ad branchias feruntur, ac rursus duas alias quæ illi sub ventre sunt. Cæterum bifurca est eius caudæ pinna. Denticis caput in acumen fastigiatum est: oculi ut Melanurus prægrandes, squamæ latæ, branchiæ vtrinque quatuor. Venæ in lateribus seu lineæ octo, rectæ, vari coloris, id est, ex leui rufo nigricantes, atque in fuscum elanguescentes. Ea autem linea quæ piscibus vtrinque in lateribus data est, Dentici non multum arcuata comperitur: linguam mollem habet: Dentes in superiore maxilla quinque, in inferiore octo, exsertos omnes, reliquum maxillarum denticulis deinceps serratum est. Illyrii atque Epirotæ Dētales (quos plurimos circa Quadragesimam capiunt) in caudam ac caput diuidunt, & cum squamis, ex aceto & sale addito croco incoquunt, inde gelu conficiunt: quod quum iam incoctum est, doliolis condunt & fretum traicientes, ad Anconam & alias vrbes deferunt: atque hoc pacto tres & quatuor integro: menses illæfos seruant, quos deinde publicè diuendant. Dentici magna est cum Aurata similitudo sed mox discrimen comperies, si quidem exteriores branchias spinosas esse perceperis: præterea tegumentum perpetuò Dentali rubet, neque ciliâ habet aurea. Genuinam & antiquam ubique retine appellationem. Grandis & adultus frequentior quàm paruus, ita ut mihi pusillos Dentales rarò videri contigerit.

Συνίδης, Græcis: Dentex & Dentalis, Latinis: Maffiltensibus, Vñ Denté: Italis, Dentale.

SYNAGRIS.

Synagridem vulgus Græcum optimis notis à Synodonte distinguit: Dentex enim magis recur-
 to est corpore. Synagris Cyprini in modum, veluti circino ita circumductus, vt pro longitudine ac
 M.iii.

latitudine magis crassus appareat. Caput vtrinque compressum habet, pro sua crassitudine planum ac latum, oculos quemadmodum in serpentibus elatos: tergus aciei oculorum subiectum, quod huc atque illuc siquando commoueat, varios colores edit. Caput habet veluti aureum, & lineas versicolores complures per squamas, quarum nonnullæ cæruleæ sunt, aliæ aureæ, deinde subnigræ, mox virides, vel his coloribus commixtæ. Verùm ea quidem linea quæ latera interfecat, eo modo non variat: nigra enim est: Proinde squamis contegitur corui, rotundioribus & latioribus, sed tenuioribus. Caudam gerit admodum bifurcam, & pinnas laterum valde in acutum desinentes, arundinis alæ in modum oblongas. Pinnam aliam in tergore continuam gerit, vicens aristis communitam, quarum quæ capiti finitimæ sunt, firmiores atque acutiores conspiciuntur. Umbilici pinna denis aristis constat: quarum duæ priores, aliis fortiores comperiuntur. Narium foramina circa oculorum fontes illi sunt peruia. Dentes canini, vt Synodontis, in superiori & inferiori maxilla, quorum quatuor præcipui aliis longiores eminent. Quum autem maxillas coniungit, dentes pyxidatim in alterutrâ coeunt: linguam exeret albam, oblongam, & modicè compressam. Cor habet sub branchiis angulosum, diaphragmate interseptum: Hepar pallidum, in duos lobos diuisum, quorum dexter sinistro maior est, sub quo fel includitur, duos digitos longum, gracili vesicula inclusum. Lutea sunt eius intestina, præter rectum quod inter cætera candicat. Stomachus quoque illi est oblongus, per ventrem protensus, ex cuius summa parte proptèr Œsophagum tres tantùm appendices siue apophyses numerantur. Lienem, vt Iuniperi bacca, orbicularem habet, à stomacho dependentem, firmis venis alligatum: Vuluam vtrinque bicornem, per longitudinem spinæ exporrectam, ouis in numeris refertam. Synagrides circa Corcyram (quo in loco nomen antiquum apud vulgum retinent) calamis decipi conspexit: rarè enim nassis decipiuntur, sæpius tamen euerriculis. Synagridibus vesicæ ventosæ (quæ piscibus datæ sunt ne immergantur) geniculo interceptæ comperiuntur: quod cæteris piscibus marinis, aut

saltem paucis, minimè accidit. Quum itaque Synagris Latinū nomen non habeat, non est quòd eum Denticis nomine ob confusionem appellemus.

MORMYLVS.

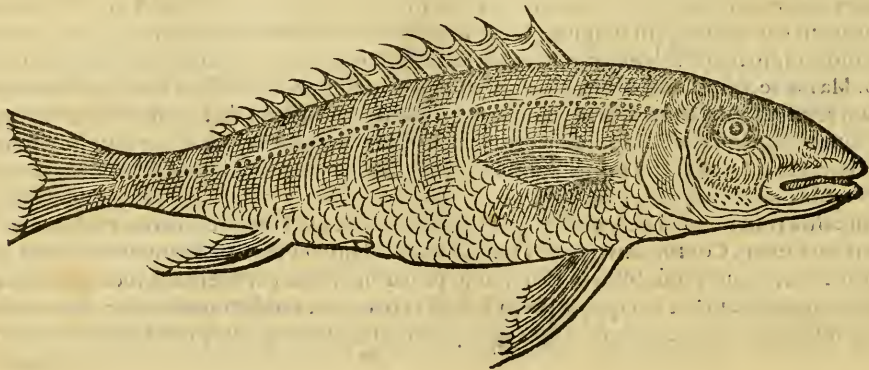
Veteres à marmoreis maculis & eiusdem albedine Mormyro aut Mormylo nomen indiderunt, quam appellationem vulgus adhuc retinere comperio: nam & Byzantini Mormyrum nominant, de quo sic Oppianus,

Tæniæ imbelles, & picto Mormylus ore.

Mormyrem vocat Ovidius, Theodorus Gaza vertit Mormurum, cuius eadem ferè effæt cum Melanuro corporis compositio, nisi longior effæt, & denis lineis transuersis suggillaretur. Melanurus præterea oculos multò maiores habet: caput, vt Erythrinus: corporis autem constructio aliquantum ad formam Mænæ accedit. Totus Mormylus lacteo, aut, si maui, argæto colore nitet, sed eius caput potissimum refulget: Melanuri autem color magis opacus est. Labia habet carnosæ, squamis pellucidis ac tenuibus conuestitur. Salpa & Mormylus pictorum epitheton obtinuerunt: hoc tamen inter se distant, quòd Salpa reëtis pingatur lineis luteis: Mormylus verò, duodecim subnigris transuersis super albissimum corpus in cinereum opacum declinantibus: labium superius in modum tubi, veluti in calua insertum habet: dentes exiguos, exertos, in maxilla superiori deinceps dispositos: in inferiori non item. Continuum tergoris pinnam duodecim aculeis communitam ostendit posteriori parte inermem. Eius cauda bifurca est: laterum pinnæ in acutum desinentes. Linea quæ latera intersectat, ab angulo branchiæ incipit, & (vt in Boope) arcuata ad caudam perducitur. Huius oculi parui sunt, paulò altius ad ceruicem siti: caput quoque longiusculum. Si quispiam rictum eius contemple-

tur, ossicula duo vtrinque protendi conspiciet, & linguam albam ac breuem. Cor illi situm est inter anteriores pinnas, trigonum: Peritoneum nigerrimum, vt Salpa: Hepar vtrunque magnum, stomachum ambiens. Pylorus (quod miror) sine apophysibus comperitur. Tres habet intestinorum reuolutiones. Lienem in latere sinistro exiguum, nigrum. Conchas, Telinas, Channas, Carides, & omnis generis pisciculos edit: quod idem Trigla facit: sed Trigla (vt iam diximus) integras deglutit: caret enim dentibus.

Μορμύλος, Mormyrus, vel Mormylus, vel Mormur: aliis Mirma: vulgo, Μορμύρο:

ERYTHRINVS, SIVE RUBELLIO.

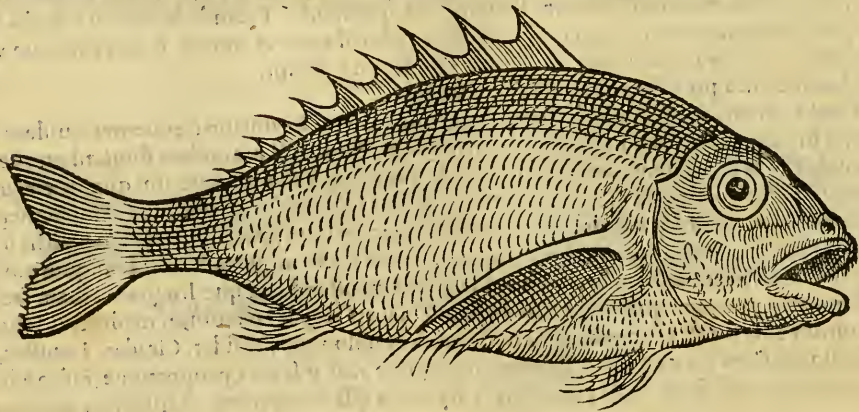
Erythrinus Græcis à colore rufo & à rubro, Rubellio Latinis appellatur: alii Rubeonem vocant: qui, quòd Phagro similis esse (dempta magnitudine) videatur, ob id vulgo Gallico *Pageau* nominari cœpit, vel quòd impuberes nobilium pueri principibus seruientes *Paggi* dicantur. Maſilienſes enim Pagium intelligunt, ad discrimen Pagri, quem etiam *Page* nominant: Veneti Arborem: Græcum vulgus, mutatis literis, Lethrinum: Romani Fragolinum appellant. Proinde Erythri rubedo læguet, neque (quòd ad eius formam attinet) vt Mulus, teres est, sed latus vt Aurata. Rubet equidem vt Mulus: sed rubedo ambobus non conuenit. De qua Ouidius ita cecinit,

Orphus, cæruleaque rubens Erythrinus in vnda.

Pager Erythriño maior est: cætera satis inter se conueniunt. Erythriño frequentes quidem insunt squamæ, & firmiter inter se coniunctæ: caput vtrinque planum, ad Auramidem fluuiatilem accedens: caudam habet bifurcam, latam: pinnas oblongas, in cuspidem abeuntes: quarum quæ in tergore magis exprorecta est, ea continua esse conspicitur, in quam spinulæ seu aculei duodecim numerantur. Oculos habet latos, quorum iris pupillam ambiens, argenteus apparet: pupilla autem illis nigerrima est, nares patulæ, dentes exerti ac prominentes, supernè octo atque infra totidem, quorum molares multum obtusi sunt. Riçtum oris non valde grandem ostendit, in quo linguam albam facilè cõspicies, branchias vtrinque quatuor: cor, eruo paulò maius: Hepar lacteum, in mediocres lobos partitum, quorum pars sinistra longior exit, cui stomachus oblongus subsidet. Cicadas, Locustas, Carides, Pisciculos & Cancros vxnatur. Splenem non habet aliis piscibus proportione respondentem: paulò enim maior esse solet. Ouis plenus circa Aprilem esse comperitur. Aristoteles pelagium esse

dixit: in quo genere marem non reperiri affirmat, quòd omnes qui capiuntur, oua in vtero ferre cõperiantur. Erythrinus sapore iucundo est, & alimentum præbet copiosum. In cibo sistere alium, Venerem tamen concitare creditur. Plinius ait Rubellionem in vino putrefactum, iis, qui biberint, tædium vini adferre.

Ερυθρίνος, Græcis: Rubellio & Rubéo, Latinis: Pageau, Massiliensibus: Gallis, Vn Pagez: Venetis, Arboro: Vulgo Græco, *Lethrinari* vel *Lethrini*.

SALPA.

Nimium falluntur qui Salpas Germanorum *Stocfisch* esse autumant. Sui autem erroris ansam ex Plinio arripuerunt, qui eam nusquam percoqui posse, nisi ferula verberatam, prædicauit. Inter cæteros pisces non est alius qui suam constantius retinuerit antiquam appellationem: siquidem vulgo Græco, Italico & Gallico nihil de priore nomenclatura immutauit: Massilienses tamen Sopi pronuntiant. Oppianus,

Salpæ habitant variis distincti tergora guttis.

Romani hanc vulgò non Salpam, sed Sarbam vocat. Piscium nullus est colore pulchrior, quàmquam admodum sit vilis. vnde Ouidius,

Atque immunda chromis meritò vilissima Salpa.

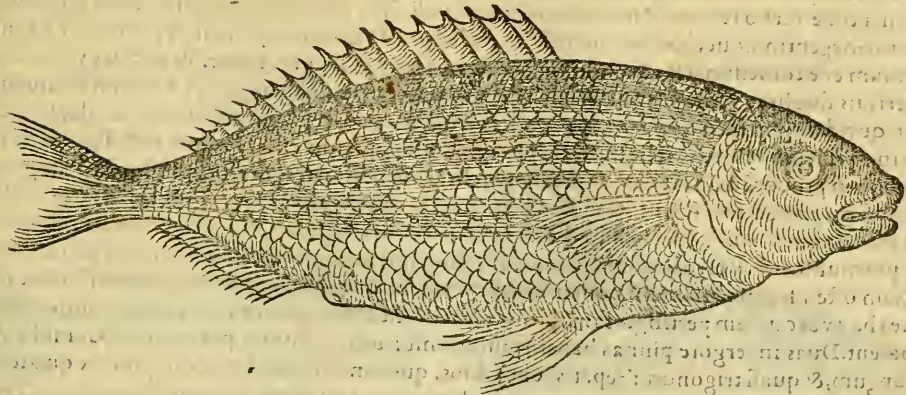
Salpas turmatim vidimus ab imo gurgite ad litus marinū ferri, ac deinde algis herbisque marinis pastas, in mare celerrimè demergi. Piscis huius moles rarò excedit duas libras: est enim mediocris crassitudinis, oblongus, & latus. Squamas aliorum piscium more gerit, latas & varii coloris: pinnā vtrinque ad branchias vnā, duas sub ventre: aliam in tergo continuam, translucidam, duodecim aculeis præmunitam: Lineam vtrinque in lateribus habet nigram, ac rursus nouem alias rectas coloris lutei, quæ piscem miro artificio, melino colore depingunt. Caudam habet bifurcam, & circa anum pinnam vnā, duobus tantum aculeis fortibus communitam: caput vt Auratæ tornatum: dentes in labiis firmos: in superiore maxilla sedecim, in inferiore octodecim: Os pro corporis mole paruum, nec labia infarcta, vt in aliis piscibus: Oculos melinos, pupillam nigram: Peritoneum omni nigredine nigrius. Cor pericardio inclusum, triangulare, suo sepro ab inferiore ventre separatum: Stoma-

chum oblongum, per ventrem extensum, latum quidem, ut Scari, & ferè semper herbis plenum: Pylorus, stomacho coniunctus, quatuor tantùm apophyses habet, qui stomachum circundant. Hepar illi est valde magnum ut Scaro, sed magis ad colorem cinereum inclinans, in tres lobos partitum. Vesiculam fellis oblongam habet, in dextro hepatis lobo positam. Branchias vtrinque quaternas, sed eas quidem geminas: quamobrem branchias in Salpa sexdecim numerari posse dixeris. Lingua Salpæ est mediocris, vulva vsque ad diaphragma extensa, ovis referta, bicornis. Capitur in Illyria omnibus anni temporibus. Spinas (quas pro costis vtrinque decem habet) falcatas gerit, ad spinam latas, sed ad ventrem mucronatas. Spina autem Salpæ, quatuor & viginti vertebrais cõstat, per quam nervi insignes ad latera protenduntur: qui ex duabus primis vertebrais originem ducentes, etiam ad pinnas deferuntur. Cæterum Salpa Scari modo in opsonium apparatus: Carnem habet mollem, fungis quodammodo respondentem, paucas spinulas. Si quis eius squamas auferat, eidem lineæ rectæ, luteæ, in cute apparere videbuntur, quæ in squamis iam apparuerant. Ideo ipsa colorum varietas nõ in squamis, sed in cute existere faciliè comprobatur, ut iam in Mulo & Rubellione diximus.

Σάλπη, Græcis & Latinis: Sarba, Romanis: sopi, Massiliensibus.

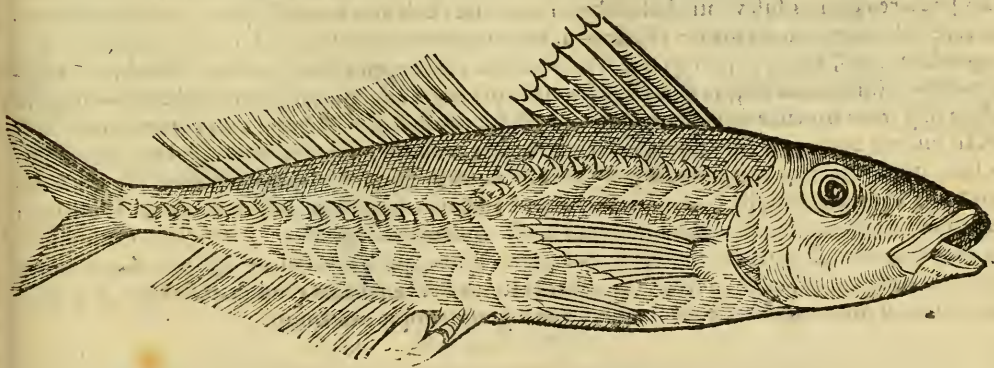
T R A C H U R V S.

Romanum vulgus non Trachurum, sed Suarum vocat, quem Veneti *in Saro*: Massilienses autem maiorem huius generis piscem Suueram, minorem vero *in Egiptu*, vel *in coquina* appellat: Genuen-

ses un sou vel *Surelle* nominant. De hoc pisce nusquam dubitatum fuit: quandoquidem vsque adeò insignibus notis præditus est, vt facillè vbique cognoscatur. Reflexos enim versus caudam quadragenos vtrinque habet vncinos, vnde nomen illi inditum. Trachuris Genuenses vasa viminea implèt, quibus (maximè verno ieiunio) Mediolanenses ac Laodicenses, alique Longobardi, mari remotiores vescuntur: Argentinosque, à colore quem sale conditi præ se ferunt, appellant. Trachuros de genere lacertorum esse confessum est: Scombrósque colore, figura, & sapore referre. Branchias vt Harengus & Celerinus duplices vtrinque quaternas, atque in ore crenatas habent. Os vt Scombri admodum grande, in quo dentium loco quædam apparet scabrities: magnos (vt Melanurus) oculos: dorsum ex cyaneo in caruleum relucens. reliquum corpus quod sine squamis est, argentum tersissimum de coloris principatu prouocare, imò etiam superare potest: Vndantes in tergo habent lituras. Mugilem aliquando magnitudine æquant. Caudam bifurcam & oblongam gerunt, pinnas laterum valde fastigiatas, vtrinque vnam ad branchias & sub ventre. Ea autem pinna, quæ est vicina ano, duobus aculeis præmunita est. Porrò lineam vtrinque tabellis asperulam per latera à branchiis ad caudam productam ostendit, quæ etiam illi nomen dedit: vnde illum quadrangularem caudam habere dixeris. Linea hæc vbi caudam pertingere incipit, in arcum reflectitur, quo in loco tabellæ multò asperiores apparent. Duas in tergo pinnas habet, spinis non multum rigentibus præmunitas: Cor subrubrum, oblongum, & quasi trigonum: Hepatis lobos duos, quorum sinister dextro longior, ex quo fel dependet: vuluam ouis vnde cunque refertam: vesiculam vento turgidam, spinæ incumbentem. *Τετραουρον* & *Σαυρον*, à nonnullis vocari proditum est. Quæ appellationes mihi lacertum quærenti exhibuerunt negotium: nam quum vulgare nomen id significare videatur, facillè credidi, ex Græco Sauro, qui Latinis Lacertus dicitur, vulgus in Italia surum effecisse. Quum autem Oppianum diuerso carmine Trachurum à Sauro distinxisse animaduertirem, credidi diuersum à Trachuro esse debere:

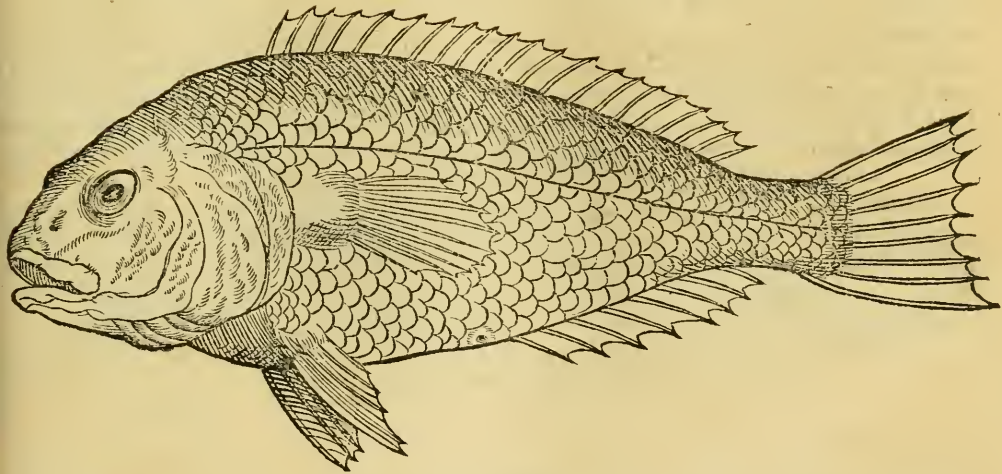
de quo in Lacerto post Scombrum fusius. Trachurum Galenus & Aëlius ægrè confici putauerunt: neque enim hoc pisce, nisi salito, Græci, Itali, atque adèò Galli vescuntur. Sed Gallis nullū peculiare nomen habuit: hi enim quū Trachurum Scombris esse persimilem animaduertent, Spuriū Scombrum nominarunt, *Maquereau bastard*.

Τετραυρος, Græcis: *Suro*, Venetis: *Vn Suereau*, Massiliensibus: *Vn Sou*, Genuensibus: *Suro*,
Maquereau bastard, Rothomagensibus & Parisiis.

Vnde et inquit Sicut in Italia dicitur in
 aequilano Mare habetur in Italia AURATA.

Aurata mari mediterraneo cognita, Gallis tamen ignota (nihil enim habet cum Dorada Maffilië-
 sium commune, de qua in Anthiis dictum est) Oppiano à fulvis superciliis Chrysochrys appellatur.
 In Dētalibus longitudinem ac latitudinem excrefcit. Pinnam gerit in tergore continuam, quatuor
 & viginti ariftis munitam, quarum duodecim anteriores in mucronem definunt. Reliquum pinnæ
 obtufum est. Porrò duos fert aculeos in alia pinna quæ ano vicina est, Sargi aculeis imbecilliores.
 Duas præterea pinnas sub ventre habet, & vtrinque circa brāchias vnam: lineam super oculis vtrin-
 que ferè obliquam, aureo nitore micantem, vnde Græcis nomen habet. Est & in Aurata peculia-
 ris quædam nota, quam tu percipies, vbi est linea illa arcuata, quæ latera vtrinque diuidit, & ad brā-
 chias definit: inibi enim magna quædā vtrinque litura nigra fuggillatur. Dentes habet albos, optimo
 ordine in gyrum maxillæ difpofitos, oblongos & subrotundos, vt Sargus: non autem latos vt Sca-
 rus. In interna autem maxillæ parte, multos præterea molares vt Sargus habet, fed in Sargo latio-
 res funt, quibus plerique in annulis pro gemmis vtuntur: fiquidem peroptimè eos lapides refe-
 runt, quos Gallico vocabulo *Crapaudinas* dicimus. Caudam habet latam, bifurcam, & penè lunatam:
 branchias vtrinque quatuor: labra admodum crassa: squamas latiusculas, vt Dentalis. Pelagius pi-
 fcis est, partim faxofis, partim arenofis locis degens: Litora quoque fequitur. Fufcina sæpenumero
 capitur interdium, atque etiam noctu dormiens, vt lupus. Carnem habet candidam, folidam, & quæ bo-
 num procreat fuccum, abundèque nutrit, facilè digeritur atque excernitur.

H I R V N D O .

Nullis horret aculeis Hirundo, quaternis admodum grandibus alis in lateribus prædita: Grandi

N.i.

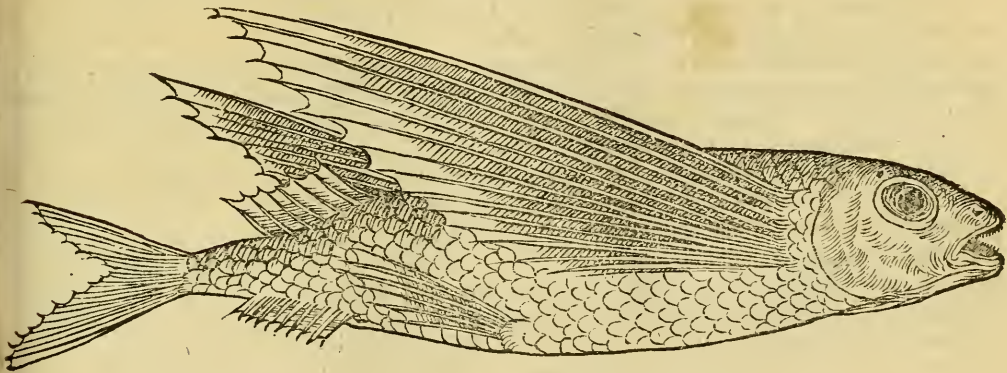

est ut Cephalus capite, oculis magnis, ore non ita amplo, nullisque dentibus referto : ceruice plana: Vnicam fert in tergore pinnam, caudæ vicinam: lineam, quam alii pisces in lateribus sursum habent, illa deorsum sub pinna gerit, quod nulli præterea pisci accidere memini. Hæc enim linea piscem in partes æquales minimè interfecat : nam quæ ad ventrem spectat, ea minor est : quæ verò ad tergos maior. Cephalum ferè magnitudine æquat, iisdemque contegitur squamis. Caudam bifurcam & latam habet, in qua peculiarem obseruare notam poteris, quòd inferior pars, superiori latior sit. Præterea, si pinnas laterum ad caudam conuertas, eas totum corpus longitudine præcellere videbis. Squamas habet latas, nigras pinnas, caput & reliquum corpus ad Harengum accedit. Oppianus,
Loligo, miluísque rapax, & mitis hirundo.

Volat (inquit Plinius) hirundo sanè perquam similis volucris hirundini. Nobis alioqui rarior, nequæ adeò cognita, nisi propter naturæ miraculum (quòd tam grandes alas habeat) homines eam siccat & afferuarent, & in domibus suspenderent.

Χηιδά, Græcis: Hirundo, Latinis: Arondelle de mer, Gallis: Landola, Massiliensibus.

M I L V V S.

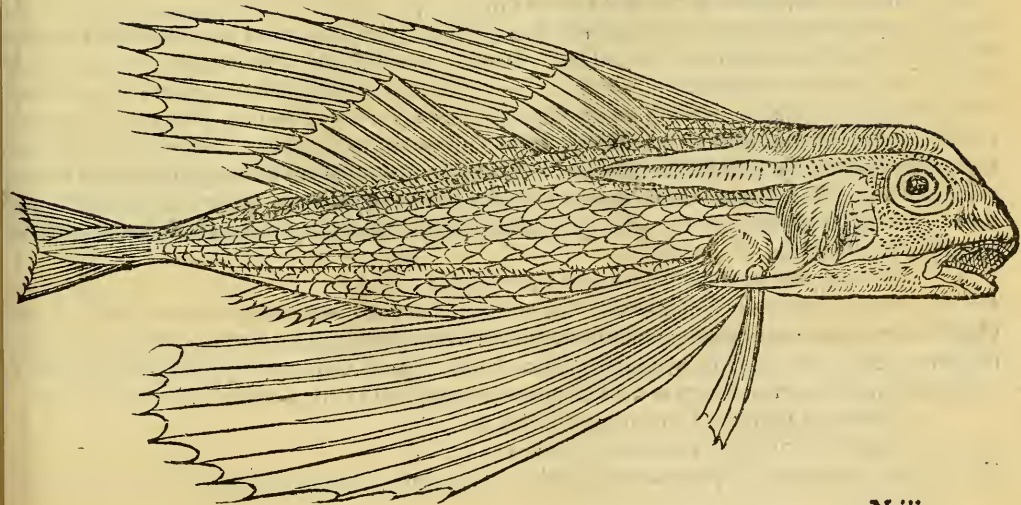
Milui pisces Massiliæ cognoscuntur, sed falsò vulgari nomine Landolæ appellantur: quò id nomen potius hirundinis debeat. Venetiis rarò in foro piscario adferri vidimus: Romæ verò tam populares sunt, vt ferè pro nihilo habeantur: vulgus Nibium vocat. Est autem vulgari eorum lingua Nibius, idem quod Miluus. Multi contendunt eum vocari debere hirundinem, sed quum ferat minaces

aculeos, & pinnas spinis munitas, non video quòd rectè ita esse possit. Sunt qui piscem, quem Veneti Lucernam vocant, Miluum esse credant: de quo, suo postea loco. Nullum scio piscem (dempta hirundine) cuius alæ maiores sint, quàm Milui: volatu enim opus habuit, vnde Oppianus,

Quùmque timent magnum venientem è marmore piscem,
Hos nanti similes dices, similesque volanti.

Ita enim in sublime efferuntur Milui, dum ab alio pisce in mari percussi sunt, vt alati esse videantur. Horum tria genera obseruari solent. Proinde tereti corpore Miluus est, sessilibus squamis vndique contactus, vt in serpentibus dicemus. Pinnae vtrinque ad latera habet, sed tam longas, vt palmum excedant, latas verò totidem, quæ corpus ipsum longitudine superant. Possèt Miluus totus à suis pinnis circūduci, ex quarum latitudine non miror, si aliquando percussus metu in aërem se efferat. Si quis Milui ventrem, caudam & cutem obseruet, in vtroque latere duos squamarum ordines (asperarum ferè, vt in Trachuro) videbit, quas pro maximo robore habet: quibus fit, vt ea parte ferè quadrangularis appareat. Rostrum illi est sinuum & recuruum. Oculi magni atque elati. Caput osseum, in quo sunt aculei quatuor, ad caudam spectantes. Cucullam habet osseam, cuius duo superiores aculei, nequaquam mouentur: inferiores verò attolli ac deprimi possunt. Lituris in tergore notatur ex cyaneo virentibus: dentibus caret. Lienem habet oblongum, subrubrum. Miluago (inquit Plinius) quoties cernitur extra aquam volitans, tempestates mutari, Trebius Niger est author.

Ἰέξ, vel ἰχθυός, Græcis: Miluus, Latinis.

O R P H U S .

Nullus est marinus piscis, qui Cernuæ nomine possit appellari: neque video quòd ille piscis (quem vulgus Romanum & Neapolitanum *Cernam* vocant) cum eo conueniat, quem Græci Orphum nominant: quo magis miror, cur passim qui Orphus legitur apud bonos authores Græcos, Cernuam Latinè conuertant, quum nullus sit inter Latinos authores antiquos qui vnquam pro pisce marino Cernuam Latinè pronuntiauerit aut intellexerit. Tametsi Romanum vulgus Merulas, & quos Genua *Canadellas* vocat, *Cernas* appellet, & Cernæ vox triuialis in ore piscatorum percipitur, vnde alii Chanam, alii Percam marinam, Cernuam vocant: tamen Cernæ vox eis inconstans esse solet. Quamobrem quum nullus ex Latinis authoribus antiquis fidem faciat, quòd Orphus Cernua vocari debeat: mihi visum est Orphi potius, quàm Cernuæ appellationem retinendam esse. Est autem Cernua, piscis fluuiatilis, quem suo loco pingemus ac describemus. Legitur quidem Cernuus in versione Oppiani Latina,

Cernuus in scopulo ponti, quem verberat vnda.

Sed hoc loco non de Cernua pisce intellexisse videtur, vt ex carminibus Græcis constat. De Orpho Oppianus tanquam pelagio pisce meminit. Vulgus Græcorum multa ei nomina imponit. Sed quia in litore Gallico videri non solet, nomen Gallicum non inuenit. Orphus (inquit Aristoteles) breui ex paruo insignem magnitudinem accipit. Orphum (ait Oppianus) Trigla capit. De hoc sic Ouidius,

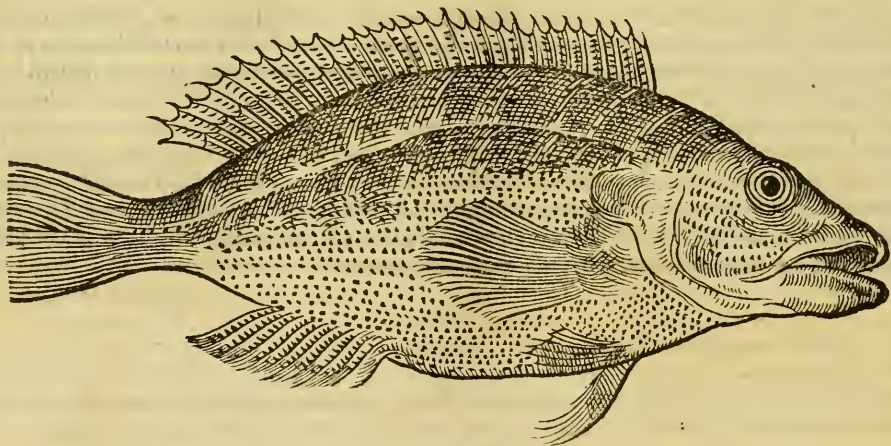
Cantharus ingratus succo, tum concolor illi

Orphus, cæruleaque rubens Erythrinus in vnda.

Nam piscis, quem nunc *Rophum* Græcum vulgus vocat, rubet, quanquam etiam aliorum colorum

ideri possit. Cretenſes *Cheludam*, alii *Acheludam*, plerique *Petropsaro* nominant. Magis compressus est quàm teres, hoc est, plus in latum, quàm in longum effusus, vt Phycis. Os habet paruum vt Canharus, squamas, quibus cõtegatur, asperas, corpori firmiter inhærentes, ita vt vix possit desquamari. Pinnæ tergoris, laterum, ventris & caudæ, variis coloribus insignes spectantur. Pinnam aliam in ergore cõtinuam, decem aculeis munitam habet: Caudam minimè bifurcam, item laterum pinna & ventris obtusas. Labra, vt Scarus, carnosæ: dentes quoque Scaris persimiles, minores tamen, branchias vtrinque quatuor. A media sui corporis parte secundum dorsum liuet ac nigricat, albicat sub ventre. Caput est illi penè rubeum, vt Channæ: herbis vescitur, vt Salpa & Sparus. Maculam in radice caudæ, vt Melanurus, nigram gerit. Piscis hic lautiores Græcorum epulas honorare solet, apud quos siue frigatur, siue elixetur, aut assetur, semper est magno in pretio. Orphi vox apud Galenum passim legitur, sed Latini Cernuam conuertunt: quum tamen (vt iam dixi) Cernua pro pisce marino nusquam legatur. verùm hoc ex Theodoro manauit, ex quo demiror interpretes Galeni, Aëtii, Pauli, & aliorum, Cernuam exprimere maluisse, quàm Orphum.

Orphus, Græcis & Latinis: *Cheluda*, & *Acheluda*, Vulgo Græco, & *Petropsaro*.

S C O M B R U S .

Scombros per omnia maria affatim capi solere, vel hoc argumentum esse potest, quòd vbique

cognoscantur. Itali nomen Latinum retinent. Galli *Macareos*, hoc est lenones vocant, quòd verno tēpore eos pisces, qui nostro vulgo *Virgines* vocantur, statim subsequi soleant. Scombrum Genuenses *Vn Oreol*, Massilienses, *Vn Horreau*, Angli *Macrel* appellant, qui in Oceano tanta crassitudine proficit, vt pari cum Pelamidibus magnitudine plerunque euadat. Nostri Scombrum supra craterem leuibis submissis prunis exassant, atque ilico sapidum reddūt: sed eum prius fœniculo viridi circumuoluunt, vt vim ignis obtundant. Scombris Angli intestina exerūt, & capita auferūt, reliquum multa deinde aqua elixant, sic piscem reddunt exuccum & insulsum. Magnus est in Propontide & tota Græcia salitorum prouētus. Mirabar cur vulgus Græcum minores Sombros *Colias* vocaret, quum tamen *Icesius* author antiquus, Sombros, minores quàm *Colias* esse dixerit. Garum ex Scombris & *Coliis* apud Byzantinos fieri solet: quanquam nihil vetat ex quouis alio pisce garum fieri posse, vt postea dicitur. Ac quòd multus sit etiam apud exterarum regionum Scombrorum prouentus, inde est colligendum, quòd Scombrariam insulam apud Strabonem à Scombris dictam comperias: verum horum quidem captura multum est diuersa in Oceano, ab ea quæ in Ponto, Propontide, Hellepontio, Mediterraneo & Adriatico mari esse solet. *Oppianus* Scombrorum Ponti capturam ita describit,

Insulos capiunt Sombros, Thynnóque furētes,

Quum vident alios Sombri curuamine velis

Clausos, &c.

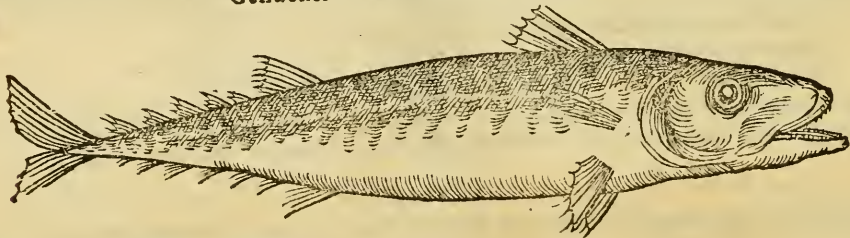
Cæterum Sombri iconem hîc non apposui: quòd sequens *Coliæ* pictura cum Sombro omnino conueniat: neque Scombrum fusius descripsi, quòd plura de hoc in *Colia* mox dicturi simus.

COLIAS.

Colias Græcis, ab aue eiusdem nominis (quam nostri vocant *Vn Gay*) dicta est: quòd eius latera

Coliæ auis modo, multis coloribus variegata conspiciantur. Porrò Lemnit, minores Scombrus vulgò Colias nominant, quemadmodum & Tassi, Samothraces & Imbri. Verùm quid inter Scombrum & Coliam interfit, nihil aliud obseruari posse puto, quàm quòd Colias magis parvus sit, quo præcipuè salito uti solent: Scomber verò paulò maior. Aiebant autem quidam Lemnii indigenæ (dum ab eis sciscitarer, quid Colias esset) Coliam idem cum Scombro non esse: sed quum nullam viderem notam, qua virunque distinguere possem, totam in magnitudine posui differentiam. Massilia Cogniol nominat. Dixerim itaque libenter Coliam piscem Scombrorum pusillorum generis esse, modò vulgi calculis adstipuler: Icesio tamen in hoc refragor, qui Scombrum Colia minorem affirmat. Tu Scombri pusilli iconem cernito.

Σκόμβρος μικρός, quem ego κολίαν antiquorum esse puto: vulgus enim Græcum nunc κόλιον nominat. Gallicum vulgus Maqueriau: Angli Macrel: Genuenses Orcol: Massilienses Horrean.

LACERTVS.

Dictum est paulò antè, quum de Trachuro ageremus, Græcorum atque Itatorum vulgus, Surū, detorto à Sauro, id est Lacerto nomine, Trachurum appellare. Quinetiam Genuenses quoddā Scōbri genus vulgò Lacertum vocant, cuius tergus multò magis, quàm aliis Scombris viret, & venter est variegatus, quem re vera Coliam esse Scombrini corporis paruitate liquet. Cæterùm quòd ad Lacertum attinet, ego equidem genus pisciculorum cum Galeno & Philotimo esse censuerim, non autem speciem. Constituit enim ille tertio alimentorum Lacertos inter pisces mediæ carnis inter duram & mollem, atque facilè eos in ventriculo confici posse. Fatebor quidem picturam cuiusdam pisciculi ostendisse mihi Romæ agenti Dominum Amsterdamum, cuius caput veluti lacertæ terrestris esset, insignibus dentibus præditum: ex quo contendebat Lacertum piscem vocari debere. Verùm eius quidem generis non est, de quo antiquissimi authores intèllegerint. Vnde etiam illud Oppiani,

Atque lacertorum gentes, quæ putrida pascunt
Inter cœnoscas voluentes corpora sordes
Saurides, Scepani, &c.

MYSTVS MARINVS.

Mystum marinum piscatores quidā Veneti, quum semel inter cæteros cæpissent, oborta est, me præsentè, inter eos de ipsius nomenclatura contentio: horum enim quidam propter grandia labra

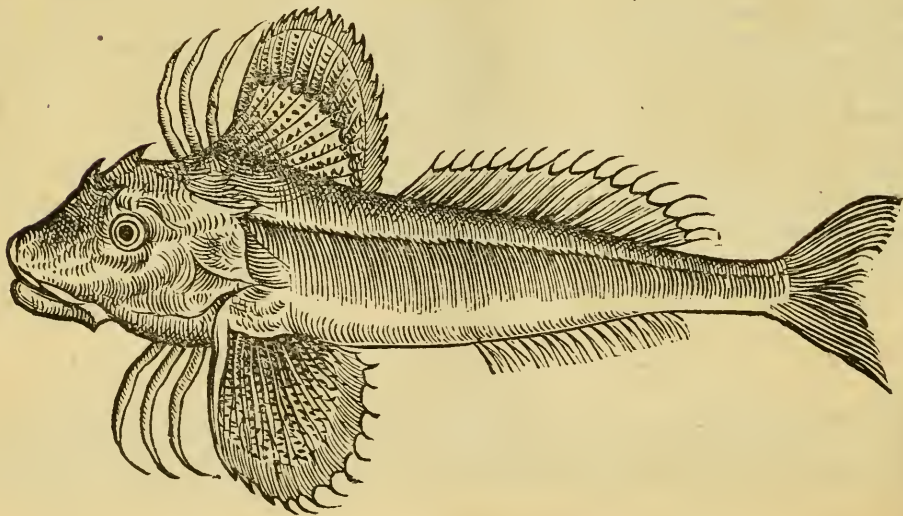
& barbulas his adhærentes, Porceletam (genus quoddam Sturionis) esse contendebant: alii, propter lineas transuersas, quas in lateribus gerit, Mormyrum vocabant. Tandem autem lis eorum dirempta est, quum ego Mystum illis esse disserui: etenim quemadmodum marinus Lucius, sic Mystus etiam marinus fluuiatilem refert. Proinde Mystus argenteo colore nitet: corpus habet oblongum in Mormyri modum, denis vtrinque lineis transuersis nigricantibus delibutum: venter illi dorso candidior est, ac magis tersus: cauda bifurca, sed pinnæ laterales, Frago breuioribus & latioribus. Verum quæ in tergore est, decem crassioribus ac breuioribus spinis constat, quàm Cantharus: quæ verò ab ano ad caudam fertur, ea duobus tantùm aculeis obfirmatur. Cæterùm oblongo est capite, vt Sphyræna, aut fluuiatilis Mystus: Oculis non valde magnis, quorum irides aurei sunt: labris prominulis, mollibus, crassis, Sturioni similibus, sola antrorsum, pro dentibus, scabritie exasperatis. Cirrhi autem tenui membrana maxillæ inferiori coniunguntur. Molares quidem habet dentes in oris posteriore parte sursum ac deorsum abditos, ordine multiplici dispositos, albos, paruos, breues: branchias vtrinque quaternas. Sapida est illi supra modum caro, mollis, alba, friabilis, spinulis haud valde referta. Squamæ cuti fortiter inhærent, quæ multò maiores quàm in fluuiatili sunt. Proinde stomachus Mysto est oblongus, in quo arenam, Conchulas, Tellinas, Pectines ac Mitulos comperies: nullas præterea apophyses in eius pyloro videbis.

C O C C Y X , S I V E C V C V L V S .

Nihil est Cuculo pisce in piscariis Gallicis frequentius, cuius corporis compages & habitus ad Callionymum accedit, & Miluo quodammodo est similis. Grandibus est pinnis præditus. quamobrem Oppianus Cuculum celerem cognominauit. Cuculum rufum esse, Numenius est author, vnde

nostris à rubedine *Rougetus* dicitur. Pseusippus tradit Mulo esse similem. vnde nonnulli Trigolam à similitudine appellant, vt iam in Trigla diximus. Corio contegitur membraneo, squamis carente, nisi hæ sint admodum subtiles, atque in dorso minus quàm in ventre. Duos habet ordines asperitatum in tergore, veluti squamas in seinuicem incumbentes, inter quas duæ pinnæ tergoris continentur: quarum, quæ capiti vicina est, nonis obfirmatur aculeis: altera ad caudam obtusa sine aculeo exporrigitur. verum etiam vnam iterum vtrinque ad latera habet: ac pro pinnis anterioribus, cirrhos nunc atque inde ternos, spineos, qui in aliis piscibus non videntur: branchias vtrinque quatuor: Caput osseum, rugis exasperatum, in quo aculeum vtrinque vnam (vt in dracone marino dicitur) circa branchias exertum reperias. Dentibus caret, quorum loco aspera tantùm habet labia: Carnem habet duram, friabilem, albam: quapropter à Romanis Caponis nomine appellatur. Tellinas, Chamas, Conchulas, Cancros, Vrsos, Astacos, Locustas, & id genus crustatula edere solet, quibus eius stomachus dum secatur, distentus esse cõperitur. Diphilus Cuculũ cum Miluo contulit. Ait enim Miluum: lurioris esse carnis quàm Cuculum: reliqua huic per totum ferè similis est.

Κόκκωξ, Græcis: Cuculus, Latinis: Rouger, Gallis:
Lucerna, Venetis.

COCCYX ALTER.

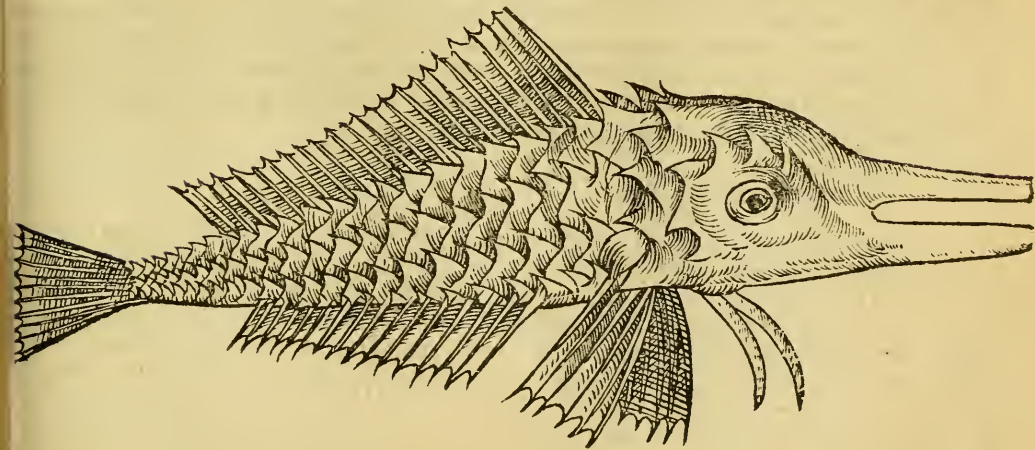
Coccyx alter, quem à grunnitu nostri, atque adeò Angli *Gournauntum* vel *Grandinum* vocant, Cuculorum generis est, Rothomagenfes *Tumbam* appellare solent: hic quidem superiore Cuculo multò maior euadit, ac nigriori cute contegitur: quanquam etiam fuscæ cuiusdam rubedinis sit particeps. Latas habet pinnas ad latera, ceruleas, quas vtrinque per mediũ ferè corpus expandit, miluinis breuiore: Duas præterea in tergore. Corpore est crassiore ac recurto, ventreque grandiore, Genueses *Orgam* vel *Organum* vocant: alii Canistrum, *Vn Cosano*. Hoc in summa præcipuè interest inter vtrunque Cuculum (præter magnitudinem) quòd Cuculus primi generis pinnas vbique ferat rubras: alterius verò notæ, de quo sermo est, ceruleas. Vtrunque nostri in deliciis habent, primum tamen præferunt.

LYRA.

Lyra Cuculorum (ni fallor) generis, à prominentibus furculis ossis dicta, inter eos pisces numeratur, qui vocales esse creduntur. Quis autem pisces vocis expertes esse ignorat? Sed vocis loco quosdam veluti stridores ac sonos nonnulli exprimunt, qui facilè nostris auribus percipi possunt, vt Lyra, Chromis, & alii permulti, quos ob id prisca existimauerunt esse vocales: Græcis *ἰχθύες φωνούπες* dicuntur, quorum similes in Aorno Arcadiæ fluuio esse traduntur, ab incolis *πιπιλίαι* vocati. Ego verò (inquit Pausanias) hos pisces, quum caperentur, aliquando me vidisse memini: vocem autem, quanuis vel ad vesperum apud fluuium expectassem (quo maxime tempore vociferari creduntur)

nunquam equidem audiui. Cæterùm Massilienses Lyræ *Malarmat* vocant: Genuenses, *Pesce armato*: Romani à bifurcato rostro, *Pesce forca*. Squamas non habet, sed earum loco osseorum vallo bene munitur: ex quo Characem esse coniciebam: vnde Massiliensium cognomen. Piscis autem exsiccato ossa illa dura integra permanent, vnde à quibusdam Holoosteos nominari posse contenditur. Porrò Lyræ pauca carne constant: quamobrem nisi paulò maiores edi non solent. Hoc sanè à Cuculo differunt, quòd Cuculus ternos habeat vtrinque in lateribus Cirrhos crassos: Lyræ tãtùm duos. Labrum inferius multis cirrhis barbatũ, neque continuã habet tergoris pinnã, sed duas. Quòd ad reliquum attinet, hepar pallidum gerunt, in tres lobos distinctum, quorum vtrinque est vnus, tertius stomacho incumbit: Intestina qualia in Exoceto comperiuntur, nisi quòd rectum intestinũ habent angustissimum.

Aúex, Græcis ac Latinis: Romanorum vulgo, *Pesce forca*: Massiliensibus
& Genuensibus, *Malarmat*, vel *Mararmat*, quasi maris
armatum dicerent.

CUCULUS ALIVS.

Est & alius piscis Romæ tritissimus, quem piscatores *Griczo* vel *Riczo* vocant: hic squamis obducitur crassissimis, & tangenti asperulis, velut in Galeorum pellibus videmus. Rougetum Gallicum, atque etiam Grundinum, capite, pinnis, cauda, & toto corporis habitu refert, vnde piscatores plerique caponem nominant. Hirta squamarum cogerie horret: duos habet aculeos in pinna, ad caudam spectantes, vt Draco. Rostrum vrinque officulis duobus prominentibus communitum est, multò quàm in Grundine seu Gournauto longioribus. Rubet vt Cuculus & Lyra: Lyraeque ferè similis est, nisi aculeis illis, minacibus & rostro bifurcato careret.

CEPHALVS, SEV MUGIL.

Et si permulta authores Cephalorum genera tradiderint, tamen vna tantùm species vulgò nobis est cognita, quam Galli (etymo fortassis à Mugile deducto, quem Massilienses *Vn Muge* appellant) vocant *Vn Mulet*. Græcum vulgus Cephalum maiorem (ex quo Botarghæ fiunt) Cocliano vocat Veneti *Vna Ceuola*. Aristoteles primum Cephalum, deinde Chelon, postea Sargum, postremò Mixum nominavit. Padi accolæ Cephalos grandes *Miesine* vocant, voce ad Mixium aliquantulum accedere *Strechadorum* vulgus *Vergado*: Massilienses *Calug*. Quanquam autem Cephalus multas habeat species, tamen marinorum duæ tantùm esse creduntur, Cephalum scilicet & leinum. Qui ad oras Padi agunt, eos variis nominibus pro magnitudine appellant: Canestrellos enim minimos, quos i canistris ferre solent, Græcum vulgus Gillaros nominat. Alios quoque Bastardos, medios inte

maiores & minores. Alios Letreganos cæteris paulò latiores. Bofeguas alios, mediam magnitudinẽ inter Letreganum & Miesine sortitos. Sed quum omnes peculiari differentia ab vna specie nõ multum alieni sint, ausim proferre Aufonium eundem Capitonem vocauisse: cuius hæc sunt carmina,

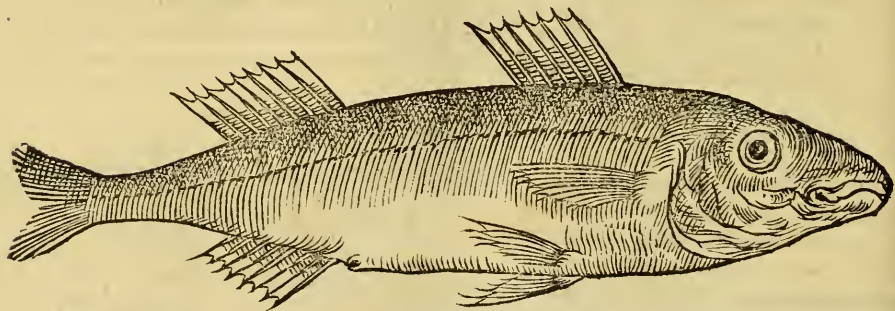
Squameus herbosas Capito inter lucet arenas,
Viscere præ teneris fartim congestus aristis,
Nec duraturus post bina trichoria mensis.

Oppianus de Mugile,

In pelagi populis, norit qui pascua, solum
Ingenio mitem Cephalum, iustumque vocabit.

Non gaudet saxosis, sed maritimis paludibus, & fluuiorum ostiis, vbi copia influit dulcis aquæ: acutissimè audit, tamen interdum dormiens fuscina capitur. Ventriculum habet auium modo carnosum: ex cuius altera parte plures exeunt appendices. Optima eorum Mugilum caro (inquit Galenus) qui in puro mari viuunt, præsertim si ventorum flatibus agitetur. Inter cæteros pisces Cephalus maximè vtranque aquam perfert, marinam scilicet & dulcem: & hæc habet naturam, vt aduerso flumine natans quàm longissimè à mari discedat.

Κεφαλος, Græcis: Latinis, Mugil & Capito: Muler, Gallis: Cephalo, Italis.

De Piscibus litoralibus.

CAP. XV.

Litorales dici possunt pisces, qui in scopulis ad litus viuūt: cutémque glabriorem habēt, quā vt squamosi esse credi possint. Huius generis sunt Aphritides & Aphixæ. nam Aphidii qui non na dicuntur, eius generis sunt, è quibus pusilli nascuntur. à Gobiis vel Gobionibus Cobites, & qui e Atherina procreantur. Aphritides & Aphri dicuntur, qui in fossulis ad litora relinquūtur. Sic è Tr

gla quoddam Apuæ genus Trigliten Dorion cognominauit. Sibotes seu Ribotis, Engraulis, Corachidia, Voiadia, Tiphlimidia, & Membrada, quas aliqui Phalericas Apuas vocant, siue Aphias, ex horum piscium saxatiliū sunt genere, piscibus (vt ait quidā) iam grandibus aptissima præda. Vnde etiam pisces in suum genus scire, neque suis quidem parcere creduntur. Quod tamen cetaceis minimè accidere cognitum est. Cæterum litoralibus addemus Draconem, Callionymum, Blennium, Exocetum, Mænam, Sinnagridem, Boçem, Gobium, Paganellum, Atherinam & Lauaronum.

APHRITIDES, SEU APHIAE.

Inter Aphritides & Aphias nihil præter solius nominis discrimen est. *Nonnatos* vel *Nonnados* vulgus Genuense nominat, quasi non adhuc prouectos dicere vellet. quorum duæ sunt insigniores differentia: peculiari autem nomine alii ab albedine Biancheti, alii à rubedine Rosseti, & Romæ *Pesci noui* appellantur. Omnium quos aqua producit piscium minimi. Sunt qui sui generis esse asseuerent, non autem alterius progeniem: & quòd maiores euadere non possint, hoc argumentum adferunt, quòd omni tempore anni piscari soleant, feranturque eiusdem perpetuò magnitudinis in foro, quod tamen falsum esse comperi. Multi enim horum piscium ter, quater, & quinque eodem anno pariunt, vt Trissa, Trigla, Cyprinus: ac, si quis attentius aduertat, inter eos annumerabit etiam Gobios, Mænas, Cephalos, Sargos, Sparos, & id genus pisces, quos ideo seorsim describere propriis capitibus operæpretium fuit. De Aphritidibus & Aphias sic Oppianus ad finem libri primi,

Aphritides imbellæ genus non sanguine natæ,
Spuma nascuntur, de spuma nomina sumunt:

Hos denfos cœtus Aphias dixere priores,
 Engraulis etiam perhibent hos nomine dictas:
 Piscibus expositæ cunctis gratissima præda.

M E M B R A D A A P H I A .

Maffiliensium vulgus Membradas Meletas vocat: Rothomagenses, & qui in litore Oceani (vbi Sequana in mare ingreditur) obuersantur, appellant *Vn Crado*, Genuensium vulgus *Arachia*. Membradam autem nihil aliud esse quàm Christiæ foeturam, ab authoribus traditum est, vnâque cum spinis edi solere. Hos pisces ad litora Mediterranei maris incolæ sale condiunt & adseruant: in Oceani autem litore, piscationi inserviunt, vile vescentibus edulium. Membrades & Trichides, Archestrati, Engrauli, Encrasilochi, & (vt ait Ælianus) Zycostomi, pisciumque id genus cæteri, quibus vnâ cum spinis vescimur, flatuosum atque humidum præstant alimentum.

C O B I T I S , E P S E T V S , E T T R I G L I T E S , A P H I A E .

Qui Venetis in piscaria diuenduntur pisciculi, quos vulgus *Marsionos* vocat, hi sanè sunt Græcorum Cobites & Epseti: sic enim Dorion huiusmodi litorales pisciculos nominauit, quos omnes ex Atherinis pisciculis procreari censet, qui in fossulis relinquuntur, Nilo recedente. Ego verò à Gobiis nasci putauerim, & vulgo nostro vocari *Mennisæ*. Terentius minutos pisciculos nominauit.

Trigliten quoque Dorion vocauit pisciculum omni anni tempore ferè apparentem. Siquidem quû Trigla ter anno pariat, Triglites Aphias genus semper apparere potest. Hi sunt pisciculi Aphri-

tides, quos Genuenses Rossetos nomināt. Nam qui pisciculus Icesio Cibotis dicitur, is est quē etiam Ligures bianchetum ab albo colore vocant. Sunt enim (inquit Icesius) in Aphiarum genere quidam albi & admodum tenues ac spumei, quos Cibotides nonnulli appellant.

APHIARVM RELIQUAE SPECIES.

Pisciculorum minimorum (inquit Oribasius) genera quaedam sale asseruantur, quæ vnà cum acrioribus oleribus eduntur. Horum alia vocantur *καρκίδια*, alia *βρωείδια*, alia *κόλλια*, alia *πφλωίδια*, omnia stomacho infesta, aluum citant, nec facillè concoquuntur. Proinde Aphiarum omnes, grandiori capite constant, oculos habent elatos & nigros, vnde ex Apollodoro proditum est, meretriculas quasdam Aphias fuisse cognominatas, quasi Apuas: quòd minutulæ forent albæque, atque oculis grandioribus: Alioqui Apuas (authore Chrysippo) Athenis ob affluentiam nimiam dicitabāt esse mendicorum opsonium.

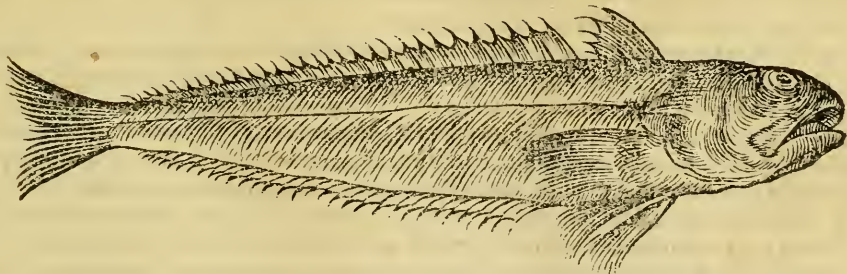
DRACON MARINVS.

Litoralis est marinus Draco, à iam descripto serpēte longè diuersus, omni mari familiaris. Gallis *Vinca* aut *Viuio* dicitur, quòd præter aliorū piscium naturam, captus diu extra aquam viuat, Angli *Viuer* nominant. Massilienses Plinianam vocem sequuti, *Vne Araigne*, quasi Araneum dicere maluerint: Genuenses Traginam nomine à Dracena corrupto vocauerunt. Pelagus etiam est piscis æquè ac litoralis. Demissis in profundum lineis setis, multus capitur inter insulas Ægæi maris. Sed hoc piscatores diligenter obseruāt, ne captum draconē manu cōrectent: eiúsque caput lapide conterūt:

deinde hamum ab ore auferunt. Draco enim si nudus contingatur, aculeo venenato totam manum perimit, nisi promptissimè occurratur: febrem ac delirium protinus excitans, ac totum brachium inflammans. Cuius adhuc viventis punctura formidabilior est, quàm demortui. Nam etià à demortuis inflatum vulnus multum nocet. Aiunt autem ad id, remedium esse, si ab eodem aculeo iterum atque iterum vulnus pungas. Oblongus est piscis, forma pugionis modo compressa: vnde à quibusdam Gallicè *Poignastre* vocatur. Non habet squamas, aut saltem exiliores quàm sint terrestrium: dentibus est breuibis, crebris & tenuissimis: os vt Draco serpens dentibus communitum habet. Oculis grandibus præditus est, branchiis vtrinque quatuor simplicissimis, & pinnis vt Callionymus vel Exocetus. Duas fert in tergore pinnas, quarum anterior capiti vicina nigra est, quaternis horrens aculeis. Ea autem pinna quæ subsequitur, lōgior apparet, & per dorsum porrigitur ad caudā, quam valde latam habet, nec adeò bifurcam. Inferior pinna vsque ad anum excurrit. In spineo exteriori tegmine vtrinque ad branchias aculeum habet ad caudam spectantem, translucentum osseum longum. Obliquas in tergore ostendit maculas, multorū quidem colorū, sed fuluæ reliquas vincūt. cor illi rubrum est, seminis cicerculæ figura: hepatis lobi duo, quorum maior in sinistrum tendit, cui subest folliculus fellis. Lien à fundo stomachi dependet subnigrum. Stomachus sursum reflectitur: ex cuius pyloro sex apophyses prodeunt, quibus intestina in orbem obuoluuntur, atque alia tanquam in alia ita reflectuntur, vt longitudinis nihil sit in recto. Vuluam autem habet bicornem, par-uam. De hoc Dracone sic Oppianus,

Cantibus & bibula nulli pascuntur arena,
 Auratæ fuluæ splendoris nomine dictæ,
 Et Symii & glauci & densato dente Dracones.

Δαίχρον, Græcis: Araneus & Draco, Latinis: *Vina*, Gallis & Anglis: *Stragma*, Venetis:
Genuensibus, *Traigne*: Massiliensibus, *Poignastre*.

CALLIONYMVS, SIVE VRANOSCOPIVS.

Vulgaris est Callionymus piscis, Aristoteli inter litorales adscriptus, multis nominibus pro variis nationibus appellatus: Græcis enim à nominis pulchritudine Callionymus, & ab oculorum situ qui cælum suspiciunt, Vranoscopus dictus est. Romani Missorem vocant. Genuenses *Vn Prete* vel *Preue*, Veneti *Bec in cauo*: Massilienses *Rascassa bianca*, quasi album Scorpionem dicerent. aliud vulgus voce obscæna *Tapecon* nominat. Aliis etiam *Responsadoux* dicitur, Oppianus Hemerocitam vocauit,

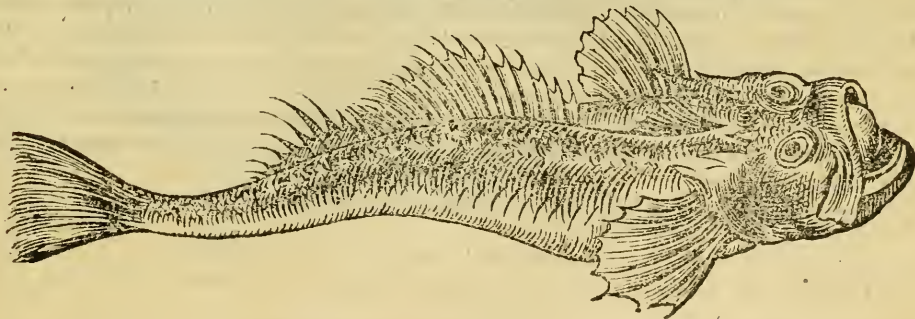
Stultitia excellit cunctis ferus Hemerocita:
 Est pecus ignauum, capitis cui vertice summo
 Sunt inuersa supra radiantia lumina rictus:
 Est inter medios oculos, lucésque profundo
 Conterit in somno solidas prostratus arena.

Adeò viuax est piscis, vt si hunc internis omnibus priuaueris, nihilominus moueatur. Pinnae molles atque obtusas habet, translucentes duas in tergore, quarum ea, quæ capiti vicina est, vespertilionis alæ similis esse videtur. Est enim nigra velut in Scorpione marino & Dracone. Pinnam caudæ latam habet, ceruicem quasi compressam, in cuius superficie parui oculi positi sunt, atque interstitium, id quod est inter oculos, cõcauum apparet, nec alium reperias quem magis Silonem iudices. Siquidem is non, vt alii pisces, os antè gerit, sed valde supra caput habet, vnde Veneti supradictum nomen ei indiderunt. Inferiorem maxillam ita sursum retractam habet, vt inter oculos iuncta esse appareat. Oris hiatus, quum id expãdit, tam grandis est, vt velut in ipsa ceruice infarctum tubulum habere videatur. Ambæ spinæ exteriores branchiæ, vtrinque ad caudam spectantes, aculeo in extremis præmunitæ inueniuntur. Squamis caret: Cinereus totus in tergore conspicitur, supinus vero candicat. Branchias vtrinque quaternas habet. Cor pericardio inclusum, erui magnitudine. Voracissimus est, quapropter stomacho est amplissimo, villis omnis generis prædito ac bene confirmato. Hepate vero pallido, stomacho incumbenti, cuius pars maior sinistrum occupat latus. Vesicula fellis in formam lachrymæ rotunda sub dextro hepatis lobo conspicitur, nucis auellanæ magnitudine: humorémque continet oleosum, ad ocularia medicamenta accommodatum. Porrò lienem habet lentis magnitudine, planum & orbicularem, rubrum, stomachi parti sinistrae incumbentem: Apophyses multas in pyloro, intestina nodis intersepta, quæ propriis nominibus distingui possunt,

ter tantum circumflexa, antequam ad rectum perueniant. Firmum habet Œsophagum, vt etiam pisciculos ariftis tergoris bene munitos deuoret: cuiusmodi sunt parui Scorpiones ac Dracones: proinde ieiunus piscis contrahitur, satur dilatatur. Vuluam bicornem habet ouis plerunque refertam: secundum spinam vsque ad septum protensam: Carnem, qualis est Draconis marini. Etsi autem Romani Missorem vocent hunc piscem, Missoris tamen vox ad eum pisciculum etiam pertinet, quem nos *Chobotum*, Itali *Boculum* vocant: is enim Callionymo quodammodo respondet. Cæterum Gallica huius appellatio alteri etiam conuenit, quem nonnulli Halesurion vocauerunt, de quo in Genitali marino suo loco differemus.

Callionymus & Vranoscopus, Græcis: *Messor*, Romanis: *Preue* vel *Prete* Genuensibus: *Bec in cauo*, Venetis: *Responsaux*, *Rascassa bianca* & *Tappecon*, Massiliensibus.

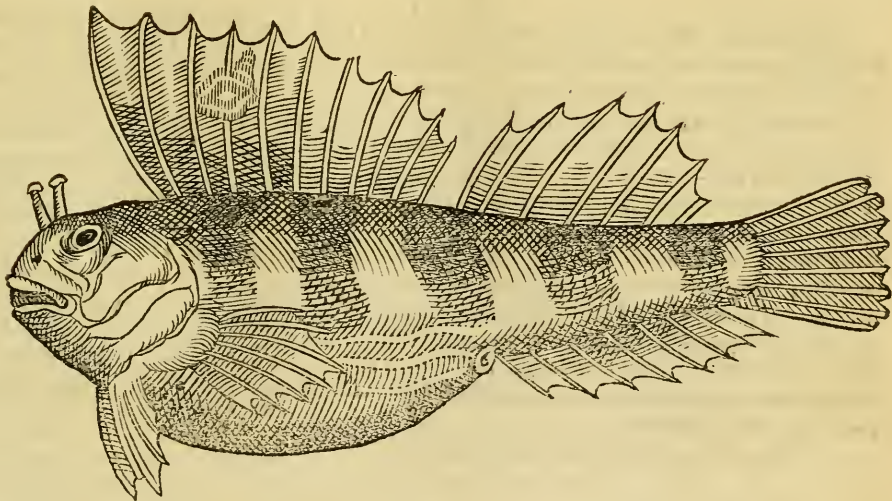

B L E N N V S , V E L C A E P O L A .

Blennum ab ignauia dictum puto. Corcyrenses & Zacynthii Cæpolam à cepæ similitudine vocant. Est autem ea magnitudine, quæ paruam Scorpenam non excedat. Grandi capite, spiculis valato, turgido ventre, rarius quàm alii pisces sagenis capi consuevit. Scorpenam colore refert, atque ita flauus est vt cæpa. Duas pinnas ad dorsum habet: latam præterea vtrinque vnam ad latera, & sub ventre geminam. Magnos exerit oculos & nigros. Ore est maximo ac deformi vt Scorpius. Superius labrum ipsi capiti, veluti tubus quidam, infixum est. Dentés ei vsque ad eò tenues sunt, vt eius maxilla potius exasperata, quàm denticulata esse videatur. Squamis integitur leui contactu decidentibus. Voracissimus est vt Callionymus. Linguam habet albam ac conspicuam: Squillis, Apuis & pisciculis vescitur, quos latens in algis captat. Cor habet laxum, hepar album. Tota huius pisciculi moles quadrantalem non excedit longitudinem. Crassitudo eius (vt cæpa) mediocris esse consuevit. Hunc nisi multo sale condieris, nullius erit saporis: quamobrem Græcorum pauperiorum cibus esse solet. Corio contegitur vt Callionymus, Cocyx & Miluus. Quosdam audiui qui hunc Boacam perperam vocarent. Blennorum cinis (inquit Plinius) cum Ruta, vesicæ vitia & calculos sanat, quum de diæta cardiacis obseruanda loquitur: bulbi cuiusdam piscis litoralis meminit, qui fortassis ad Cæpolam accedit. Oppianus,

Smarides Blenni cum Scaris Boces vtrique.

Βλενός, Græcis: Cæpoia vulgo Græcorum.

EXOCETVS, SIVE ADONIS.

Exocetum ab Ἐξω κηλί κοίτη quidam (nescio quàm commodè ac propriè) dictum esse putant, quòd in ficcum exeat. Vulgus Constantinopolitanum Clinon vocat. Genuenses *Vna Bauecqua*: Massilienses *Vn Gabot* vel *Gauot*. Romani cum aliis minutis piscibus confundunt, modò Ceruam, modò Missorem appellantes. Frequentissimus est Oceano, neque quispiam est qui indigenis Oceani congrorum piscationi magis faueat quàm Exocetus. Nam quòd vrticis plurimum delectetur, atque vrticæ circa litora inter cautes hæreant, ille mari profundius mergi recusat. quamobrem recedente mari sub petris & foraminibus aqua refertis contineri mauult. Agricolaë autem loca saxosa adeuntes, antequam æstus reciprocetur, lapides dimouent, vt inter scopulos, in quibus delitescunt, Adonides captent, & hamos quos chordis alligant, inescunt, quibus ita ad caudem ligatis aduentantes cum æstu Congros ac Galeos illuc capere possint. Exoceti sub lapidibus vel in cauis cautium quiescentes, in rupibus Bononiæ penè innumerè reperiuntur: quos si quispiam manu imprudēs attrectauerit, sentiet horum dentibus magnam ferendi vim inesse. Indigenæ Comasci vulpem vocant, *Vna folpe* pronuntiantes. Exocetus species habet plures, quarum vna cristata est, Massiliæ frequens, primo aspectu aliquatenus Gobium referens: cute enim glabra obducitur. Firmos dentes vt Scarus habet. Colore est subrufo vt Scorpæna, multis aliis coloribus cõfuso. Totus piscis (vt Anguilla) lubricus est, & sine aliqua squama ac spina, præterquam Spondylorum. hinc vulgus Græciæ *Glinos* nominauit. Non excedit crassitudinem quam pollex & Index amplecti possint. Continuum habet tergoris pinnam, ac nescio quid supra oculos, quod veluti à pellis laxitate procedit. Cæterùm laterũ pinnæ reliquorum piscium formam non seruant: nam hæ veluti inuersæ conspiciuntur. Pinnas, quæ illi sub vëtre sunt,

duobus tantum cirrhis radiatas habet: Dentes ordine dispositos, Sparo frequentiores & numerosiores, maxillis firmiter insertos. Interanea ad Scarum accedunt. Cristati porrò Exoceti caput ad Chamæleonem accedit, in cuius cacumine pinnam videas Galli cristam prorsus referentem. Caudæ pinnam & laterum rotundam habet, duas præterea sub sterno: alteram in tergo, continuam, admodum latam, quemadmodum & ea quæ illi sub cauda est. Dentibus anterioribus acutissimis præditus est, quales sunt canini nostri. Cute integitur laxa, multis coloribus, ut draco, variegata, ut primo aspectu Draconem esse iudices. Viuax supramodum esse comperitur: triduū enim vel quatrimum absque aqua uiuit. Chamas quoque conficit & conchyliis, atque interdum vrticis pascitur. Branchias tectas habet, & paruo foramine peruias: sed & detectæ vtrinque quatuor numerantur.

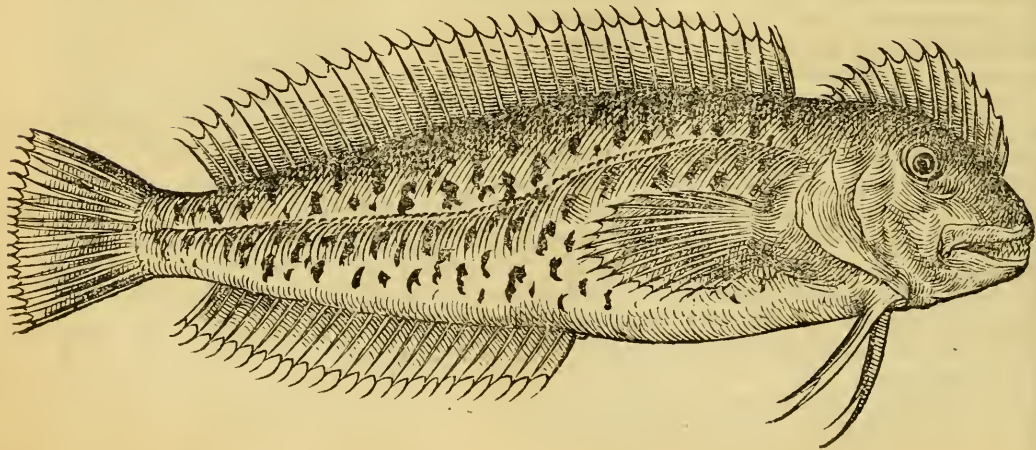
Tertium Exoceti genus, etsi Byzantinis piscatoribus non alio quam Glini nomine pernoscat, ac nonnullis Chelidonium appellatur: tamen à Glinio ac cristato Exoceto hoc differt, quòd rarò sex digitorum longitudinem, & duorum pollicum crassitudinem excedat. Squamis caret: lituras per tergo melinas, cyaneas ac fuluas habet, & continuam tergoris pinnam, mollem: caudæ autem latam, uti & laterum, omnes varii coloris. Branchias tectas ut Muræna, quam notam quum ego semel piscatoribus ostendissem, id eos coegit proferre aliud quiddam à Glinio esse. Spinea branchia exterior, ut in Dracone marino, duobus aculeis obfirmatur: sed ab eo dissidet, quòd quilibet aculeus duobus ferratis denticulis sursum repandis & aduncis fulcitur. Caput multis coloribus polymitum habet, os grande, inferiorem maxillam latam & planam, dentes Glinio priori aliquantum minores. Is dum scinditur, branchias non ostendit integras, sed rudimenta coloris paulò magis rubri, quam in Muræna. Oppianus,

Est inter scopulos ponti, quos abluit vnda
Piscis ab Actæis quondam cantatus Adonis.

Multi Exocetum dicunt, quòd profilit vndis
In littus sicca ponens tellure cubile.

Αδώνις, vel Εξώνις, Græcis: Exocetus, Latinis: *Baueca*, Genuensibus: *Volpe* vel *Folpe*,
Comasci indigenis: *Gauor*, Massiliensibus: *Glinon*, Constantinopolitanis:
Missor, Romanis, sed falso.

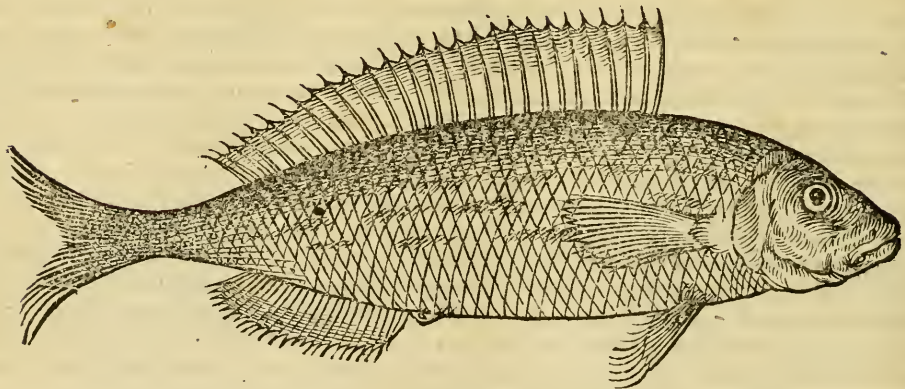

MÆNA.

Herbosis litoribus gaudent Mænæ, quæ & *Μαγίδες* Græcis dictæ sunt, gregales quidem, & rarò (quod sciam) in Oceano capi consuetæ: Massilienses *Mendolas*, Veneti *Menolas* vocant. Litoris vtrinque notantur, Smaridibus, Boopis & Giris persimiles, nisi paulò latiores ac breuiores cernerentur, & squamis Smaride tenuioribus contegerentur, breuiorique essent capite. Lineam in lateribus rectam habent, quæ in Smaride arcuata est, rarissimèque palmum excedens. Porrò Mænarum in colore differentias obseruauit duas: aliæ enim luteo, aliæ litoris cyaneis aut asureis conspersæ sunt. Pinnae tergo-
ris, laterum, & caudæ transparent, & maculatæ sunt: quæ verò dorso incumbit, ea duodecim aculeis riget, posterior obtusa est. Os si Mæna clausum contineat, minigum quidem apparet: sed dum hiat, rictum magnum ostendit: cuius superius labrum tubi in modum, vt in harègo infractum est. Oculos habet rotundos, quorum iris subruber est. Maxillæ asperitatem quandam dentium vice præ se ferunt. Mæna si desquametur, albissima atque argentea spectabitur, sed tergus liuore quodam sub oculis in purpureum gemmante depingitur. Eius hepar fungosum ex lacteo pallefcit: sub cuius lobo dextro fel luteum oblongo vasculo includitur. Splen illi est in sinistro latere nigrum, stomachus oblongus. Omnium piscium fecundissima, post brumam parit, quo tempore melior esse solet. Forma rotundior fœminæ, porrectior & latior mari. Ouidius,
Fœcundumque genus Mænæ.

Μαῖνα aut Μαῖνις, Græcis: Mæna, Latinis: Mendola, Maffiliensibus: Menola, Venetis.

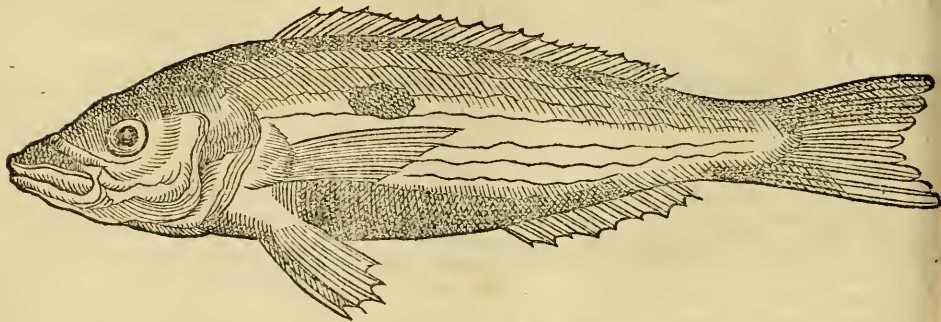

S M A R I S S E V C E R V S Q V E M G I R V L V M V O C A N T.

Litoralis quoq; est Smaris, Græcis & Ouidio dicta, squamis paulò quàm Mæna latioribus. Lineã à capite ad caudã habet arcuatã. Corpore est penè tereti & minori quàm Mæna, sex digitos lon-

go. Color ex cyaneo hilari in argenteum micat, tergore obscuriore, ventre candidiore. Vnicam in dorso pinnam & caudam bifurcam gerit. Pinnas habet in lateribus acutas, sub ventre geminam. Græcos apud Anconā vidi, qui Giroſ falitos coëmentes Maridas vulgò vocarent. Est tamen in Smaride peculiaris nota, qua à ſui ſimilibus dignoſci poterit. Nam cùm os aperit, labia exerit, tanquam ex tubo pyxidatim inſarcto. Græcos vulgò eorſdem piſces vocare Smarides audiui, quos Veneti vulgò Giroloſ nominant. Tametſi Smariſ, Boca, & Mæna diuerſi piſces ſint, ſimillimãſque notas habeãt, quibus ab inuicem diſtingui poſſunt. Boca enim lituris caret, quibus Smariſ prædita eſt. Smariſ quoque aſperiores fert ſquamaſ: lineãſque reãtaſ, ſerie quadam in lateribus diſpoſitaſ, qualeſ in Mæna cernimus: ſed Mæna nullo ſeruato ordine confuſaſ. Vulgus Romanorum Smaridem, Spigarum nominat, ad differentiam Spigolæ, id eſt, Labraciſ. Sunt qui non Spigarum, ſed Rotonetum dicere malint, affinitate decepti: nam vox illa ei piſci debetur, quem ego Boopem vocaui. Maſſilienſium vulgus ab antiqua voce Latina aliquantulum deſſectens, pro Giris *Giaretſ* pronuntiat. Tantam habet Boca cum Smaride affinitatem, vt diſcriminis palàm nihil penè intercedat, quàm in capite. Boca enim roſtrum habet quaſi reciſum: Giruſ verò ſiue Smariſ longiuſculum. Cæterum Bocæ corpore ſunt rotundiore, vnde Rotoneti Romanis vocantur. Girulorum aliud genus eſt album, & ad Mænaſ magiſ accedens: vnde vulgus Maſſilienſium, *iaretſ blancſ* vocare ſolet. Giruli Cerri ſeu Mænae planioreſ ſunt, quàm Boopes, quanquam ambo tereti ſint corpore. Dioſcorideſ Smaridi proprium caput adſcripſit, eiuſque multa medicamenta connumerat, quem ſequuti Galenuſ, Pauluſ & Aëriuſ, eadem ferè habent. Smariſ colorem non aliter, quàm Mæna mutat.

Σμαεῖς Græcis, Marida vulgo Græcorum, Spigaro Romanis, Girolo
Venetis, Giaret Maffiliensibus.

BOCES VEL BOOPES.

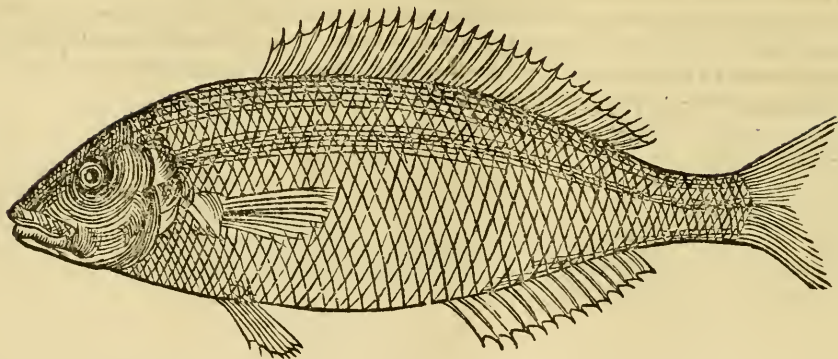
Boces vel Boopes Maffiliensium vulgus Bogas, vt & Romanum vocat: apud quos multum frequentes sunt, Venetiis non item. Dux huius piscis cognoscuntur differentia: si quidem earum alter minor est, & perpetuo parua, altera paulo maior. Boces à mænis ita distinguere poteris, quòd Mæn

videas latiori esse corporis compage, nigriore colore, & vtrinq̄ue lituram vn̄am habere. Boca perpetuò parua est, & pro sua magnitudine crassiori constat capite, corpore magis tereti. Boces & Mænx seu Gerres eandem corporis constitutionem, hoc est, pinnas, squamas & capita habent. Boopes nulla litura variantur, sed ambo tereti corpore præditi sunt. Giruli autem seu Smarides magis nigricant, & lituris variegantur. Boces teretiores sunt, Giruli magis plani. Bocum color hilaris ac quodammo- do aureo fulgore nitet, vt tergora colore ad aurum inclinante micare credas. Oppianus,

Denticem Boces, Hippuros fallit Iulus.

Box, vt Athenæo placet, dictus est *ῥοῦξ τὸν βολῶ*. Piscis est paruus, oculos pro corporis ratione grãdes habens, adeò vt Aristophanes Bizantinus non *βόακκα* aut *βῶκκα*, sed *βόωπα*, ab oculorum magnitudine potius appellandum esse dixerit, quasi bouinos haberet oculos. Gregalis est & litoralis piscis, herbofis gaudens. Duos habet in capite calculos, non prorsus rotundos, vt in passeribus, sed oblongos, vt in merlangis. Boces multis modis conditæ carni priui tempore diuenduntur, potissimùm Anconæ, more Illyrico, ex gelu confetuatæ, aliæ sale inueteratæ vn̄a cum girulis, id est, Smaridibus. Colorem aureum etiam sale conditæ, retinent.

Βωξ vel βόωψ, Græcis: Boga, Romanis & Massiliensibus.

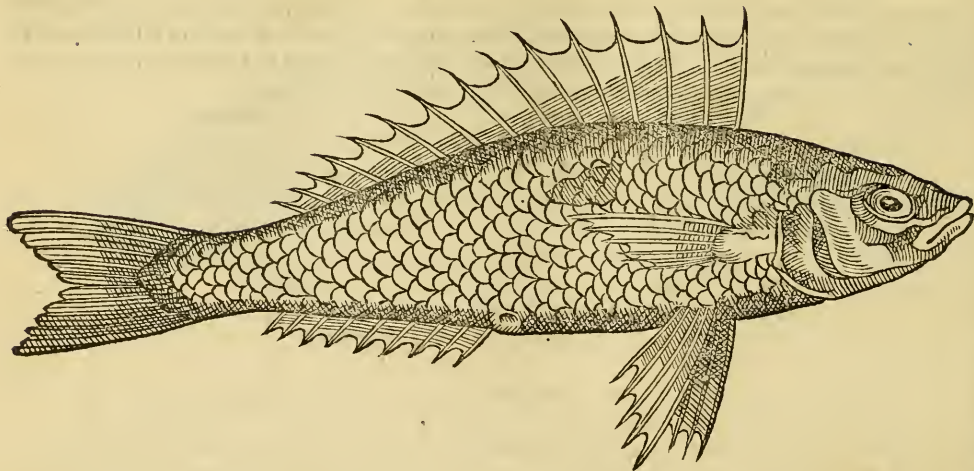
ALTERA BOCA BOGYRVS OVIDIO DICTA.

Qui pisciculus litoralis Bogue & Reneau Massiliensibus dicitur, is Genuensibus Ruello vocari solet. Coloris est eiusdem cum Erythrina pisce, dentibus, pinnis ac capite consimilibus, sed reliquo corpore differunt. Nam Box vulgare bocam refert, eodemque circino tornata esset, nisi magis ad Ery-

thrinum accederet. Verùm linea quæ corpus Erythrini interfecat, per medium vtrique arcuata est. In hoc autem re $\check{c}$ ta prætenditur, neque Erythrini gibbam habet. Dentes præterea anteriores breues & acutos ostendit, sed tam superiores quàm inferiores molares sunt, vt Sargo, quod etiam Pagro & Erythrino accidit. Hanc quoque peculiarem notam insignem habet, quòd eius branchiarum exterior spina ad radices nigra est. Nihil vetat quominus eum esse piscem asseramus, quem Ouidius Bopgyrum vocauit, in scopulis viuentem. Massilienses à Boopa & Gyro, id est, Smaride, idem ei nomen indiderunt, ac Bopgyrum, quasi dicas Bocem Smaridem, appellarunt.

Boggyrus Plinio, Bogue Reneau, Maffiliensibus.

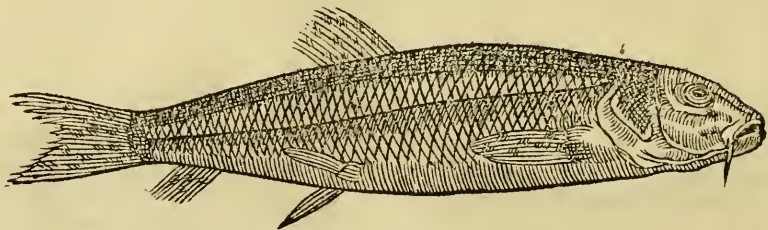

GOBIVS AVT GOBIO MARINVS NIGER.

Gobiones marini Venetis *Goi*, Genuensibus *Guigiones*, Romanis *Missori* vocantur: quãquam *Missoris* vox ad plerosque alios pisces transferatur. Incolæ urbis *de le specie*, & qui Portum Veneris ac Genuam inhabitant *Zozeros* nominant. Eminentes ac turgentes supra caput oculos gerunt, cornea tunica, alba, & vt serpentibus, dura obductos: aduersus aquarum impetum, aut vt sursum facilius (quẽadmodum *Vranoscopus*) cernãt: vix excedunt duorum pollicum crassitiem, aut palmi longitudinem. Rarò enim pedales & brachiales euadunt. Cæterùm *gobio marinus* (de quo hîc tantùm est sermo) etsi lubricus est, tamen squamis integitur hirtis, pinnamque habet vnã in tergore, continuã, mollem, & sine aculeis: Branchias vtrinque quatuor, latas atque obtusas: ac præter has sub ventre etiam duas, sed ea quæ caudam constituit, rotunda est. Dentes præterea exerit paruos, tenues & subrubros. Porrò *gobionum* corpus teres est, paucis spinis refertum: color varius: etenim qui *gobiones* circa algas versantur, ad viridẽ inclinant, alii ad cinereũ colorẽ accedunt, nonnulli albicant, alii ex fuluo in nigrum degenerant: omnes grandiore sunt capite, & lata ceruice. Ac, quod ad internas eius piscis partes attinet, peritoneum *gobionibus* foris albũ est, intus nigerrimũ: Hepar dextro lateri magis incumbit, pallidum, de quo fel dependet, veluti *ianthinum*: intestina multis circunvolutionibus inflectuntur. Stomachus illi est oblongus, pylorus multis apophysis præditus: vulua vndeunque ouis referta. *Gobio* (inquit *Galenus*) litoralis est piscis, ex eorum numero qui parui perpetuò permanent. Præstantissimus autem ad voluptatem, coctionem, distributionem, & succi bonitatem est is qui in arenosis litoribus aut saxosis promontoriis viuit. Non autem æquè est iucundus, neque boni succi, neque ad coquendum facilis, qui in fluuiorum ostiis aut stagnis maritimis

versatur. Plura apud Dioscoridem.

Κωβίος, Græcis: Gobio aut Gobius, Latinis: *Gau*, Venetis: *Gnigion*, vel *Zozero*, Genuensibus: *Gallis*, *Gouion de mer*.

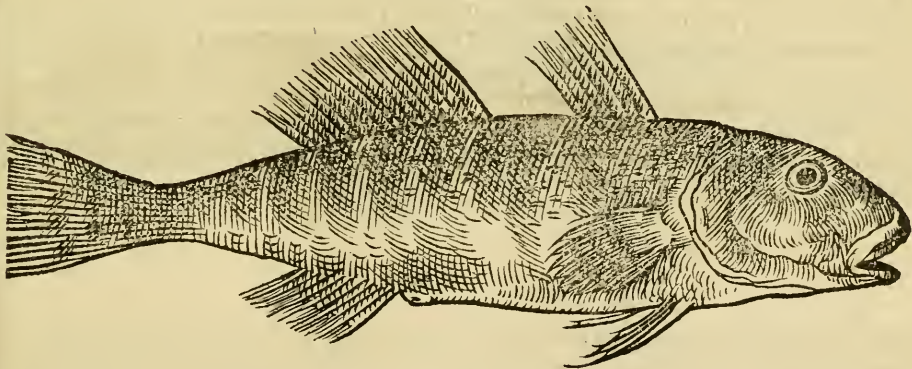

G O B I U S A L B U S .

Gobius albus qui etiam marinus est, à priore multum differt. Veneti *Paganellum* nominant: Icesio magis quam niger commendatus. Cutè integitur scabriore, neque vnquam ita adolescit, crassiorèque est capite. Ac, quod ad insigne vtriusque discrimen attinet, aduertendum est Gobios vnicam in tergore pinnam gerere: Paganellos geminam. Præterea vt Paganelli saxatiles sunt: sic magis ad rufum colorem vergunt, teneriorèque habent carnem, vt Diocles prodidit. Gobii (Diphilus ait) Per-

cis simile præstant alimentum : qui verò ex iis parui sunt & candidi, teneram habent carnem, minimeque virus olent. Gobionem saxatilem κῶρον vocant: De quo plura in fluuiatili dicemus.

Gobio albus, *Paganellus* Venetis dictus.

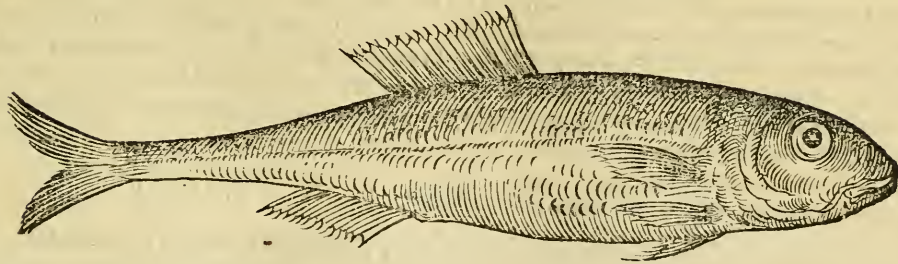
A T H E R I N A.

Atherinam Græcum vulgus, Romanum Latharinum vocat: quanquam eorum nonnulli cum

alio pisce confundant, quem Lauarolum nominant, de quo postea dicitur. Veneti Angoellam, Masfilienfes *Senle*, Genuenses *Quennaro* appellant. Pisciculus est rarò digiti crassitudinem excedens, neque extenso digito longior: Argentei coloris, translucente corpore, & quod soli obiectum, vt vitrum transpareat: lineamque ostendit internè obscuram, rectam, à capite ad caudam, à sanguine qui in spina diffunditur, prouenientem. Oculis est grandibus, lingua candida, pinnam vtrinque in lateribus, & geminam alteram sub ventre habet, quæ piscem in partes æquales secat: ac præterea tenuem aliam, & paruam fert in medio tergore pinnulam. Cæterum cor gerit vt semen Oxalidis triquetrum & oblongum, pericardio perbellè inclusum: branchias vtrinque quatuor: costas item vtrinque decem omni capillamento tenuiores: vertebrae adeò exiles, vt vix ab acie oculi perspicacissima discernantur. Atherinæ Vranoscoporum, Scorpionum, Blennorum, & piscium aliorum præda. Apud multos sunt maximi prouentus, estque piscis sui generis delicatissimus: cuius apud quosdam quæstuosissima piscatio fieri solet.

Aθελιν Græcis, *Atherina* Latinis, *Latharina* Romanis, *Angoella* Venetis,
Quennaro Genuensibus.

L A V A R O N V S.

Alium pisciculum *Atherinæ* simillimum Romanum vulgus agnoscit, quem *Lauaronum* vel *Lamonum*, Massilienses *Cabassonum*, Genuenses *Capassonum*, à capitis magnitudine vocant, magnamque habet cum fluuiatili *Lauareto* affinitatem, de quo postea suo loco dicturi sumus. Eiusdem pretii Romæ *Lauoroni* esse solent cum *Atherina*: illucque cum *Sardinis* & *Aleci* mixtim ferri consueuerunt. Grandiore sunt capite quam *Atherinæ*, magis recurto ac compressiore ad ventrem corpore, & pau-

lò latiore transparent vt Atherinæ, maximamque habent cum iis affinitatem . Squamis multis integuntur, quæ detectæ argenteū colorē præ se ferre videtur. Duas in tergore gerunt pinnulas, vtrinq̃ue ad latera vnā. Dentibus carent vt harengus: cor exiguum, oblongum, triquetrum habent: Hepar pallidū, cui stomachus subest, pisciculis & caridibus paruis nonnunquam refertus : intestina ad anū tribus circunvolutionibus reflectuntur: Fel ob eius exiguitatē conspicuū non habet: spinas quoque fert nullas: Carnē albissimam & leuissimā: calculos duos in capite gerit, Sesamo minores : Squamas paulò quàm Atherina latiores & numerosiores. Proinde cū berula Romæ frequens edi soleat, & vulgo *Lauarona* dicatur: ac circa hanc frequens pisciculus, de quo hîc sermo est, reperiri soleat: merito Lauaronum ab herbæ sibi peculiaris nomine dixerunt: alioqui nullum occurrit mihi nomen antiquū quo ego hunc piscem exprimere possim.

De piscibus saxatilibus,

C A P. X V I.

Pelagiorum piscium quicumque non apud litora tantum, sed inter saxa & scopulos agunt, hi Græcis *περσῆνοι*, Latinis saxatiles appellantur. Maximus est horum numerus : Omnes spectatæ pulchritudinis, inter quos principem locum obtinet Scarus, secundum quem Sparus, Sargus, Cittarus, Scorpio, Scorpena, Pagrus siue Sageus & Phagor⁹, Lepras quæ & Psigros, Iulis, Phycis, Turd⁹, Merula, Picus, & Cynædus à nobis describentur. Hi igitur pisces quum inter scopulos & saxa viuant, ab aliis qui toto pelago & litoribus obuersantur hoc differunt, quòd tantum inter nuda saxa vitam traducant : quales sunt qui Oppiano Myli vocantur. Galenus libro de attenuante victu inter saxatiles pisces enumerat, Iulidas, Fucas, Merulas, Turdos, Scaros. Idem de alimentis, Scarum (inquit) Merulā, Turdum, Iulidem, Fucam, Percam à locis, in quibus versari comperiuntur, pisces saxatiles appel-

tantur. Non enim in lacubus aut arenosis, aut terris litoralibus, sed in petrosis promontoriis delitescere ac pátere consueuerunt. Inter quos Scarus suauitate excellere creditur, secundum hunc Merulæ & Turdi: Tertio loco Iulides, Fuçæ ac Percæ. Porrò (inquit) alimētum quod ex iis sumitur, non modò ad coquendum est facile, sed hominum etiam corporibus saluberrimum. Aëtius petrosos pisces ac saxatiles appellat, degentes vbi petræ sunt, & litora saxosa. Sed ad particularem horum descriptionem veniendum est.

SCARVS.

Scarus, litoralis piscis, saxatilium longè delicatissimus Galeno, cautibus asperis atque herbosis scopulis gaudet: nullus in Propontide, Ponto & Hellesponto, in Creta plurimus: quem paululùm exassant, deinde sale inspergunt, vt diutius incorruptus seruari possit. Habet vtrinque appendices transuersas atque eminentes ad caudæ latera, quas in nullo præterea pisce vnquã conspexi. Corpus Scari ex liuido rubet vt mulus. Squamis contegitur latis & translucidis. Caudam & pinnas habet obtusas vt coruus: branchias duplices, vtrinque quaternas. Vulgus Creticum in hodiernum diem antiquam appellationem retinuit. Phycidem marinam quodammodo refert: Siquidem planum nõ habet corpus, nec prorsus oblongum. Caput vtrinque compressum vt mulus: dentibus est obtusis, quorum incisorii nostris sunt persimiles, quibus herbas quæ saxis inhaerent, detruncat: rictum non valde magnum edit. Scari turmatim se conferunt ad pabulum, redeuntque distento stomacho. Phascelos & pisa, vt Sardinæ betas, plurimùm expetunt: vnde Cretensium vulgus Phascolis Scarò uotano nomen indiderunt, quorum folia nassis immissa, ad Scarorum piscationem mari submergunt: alioqui calamis & hamis vix deciperentur. Corporis Scari moles vix vnquã maior est, quàm quæ polli-

ce & indice comprehendi possit, neque rarò est spitame longior. Mirum est Aristotelem Scarū protulisse carnivororum, quosdam etiam scripsisse Scaros nonnunquam marinis leporibus vesci, quamobrem iis non sine magna præcautione vtendum esse (præsertim si recentes fuerint) eorūque interanea choleram excitare. Proinde Scarus vnicam habet in tergore pinnam, tenuibus aculeis asperam: sub ventre autem quatuor, ad ventriculi custodiam, qui delicatis ac sapidoribus herbis refer-tus, à piscatoribus expeti solet. Cuius rei causa ventriculum & hepar (quod alioqui prægrande illi natura ferè absque vlllo felle præbuit) vnà cum fæcibus, addito sale atque aceto, conterunt, pulmen-tum inde cibis idoneum conficientes. Insuper enim est Scarus, nisi cum suis fæcibus edatur: Vnde Epicharmum dixisse aiunt, ne deorum quidem cibis Scari fæces eiiciendas esse. Hoc autem edulio compotores Græci quaterni, interdum seni in lectulis sedentes post frequētes panis taleas intinctas, otonas plerunque vini maluatici amphoras epotant. Scarus (inquit Columella) totius Asiæ & Græ-ciæ litoribus Sicilia tenus frequentissimus nunquam in Ligusticum, nec per Gallias enauit ad Ibe-ricum mare: vnde hoc etiam mirum fuit, Scaros è mari Carpathio aduectos Optatum, classis Clau-dii Tiberii Cæsaris præfectum, inter Hostiensem & Campaniæ oram, passim strauisse. Varro Scarum in piscinis dulcibus feruari prodidit: Apud antiquos (inquit Plinius) nobilissimus habitus Acipen-ser: sed Scarò datur hodie principatus, vt qui sui generis cæteros suauitate præstet. Dicitur ruminare Scarus, atque ob hoc Ruminalis appellatus est.

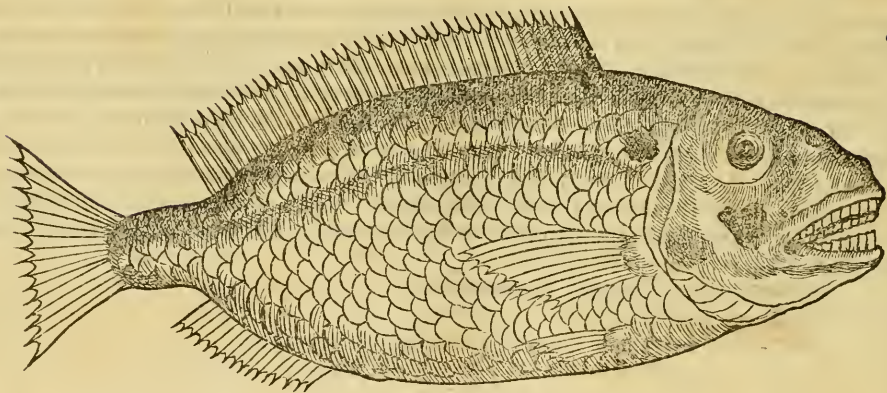
S P A R V S.

Tametsi Romæ Spari quotidie ex mari in forum piscarium adferantur, tamen piscatorum ne-mo piscem hūc Spari nomine agnoscit. Promiscuè autem cum Auratis & Sargis diuendi solet. Car-

linotum vel *Carlinum* vocant : Genuenses magis ad primum etimum accedentes (vt & incolæ Portus Veneris) *Sparlum* dicunt. Spari autem à Sargis solo colore distinguuntur. Sparus enim ex auro refulget, ac lituram in cauda habet, vt Sargus: sed os habet multum dissimile. Proinde Sargus veluti circinnato dorso apparet, Sparus verò protenso, & capite ad Mormyrum accedente. Ambobus peritoneum nigricat, vt Salpæ: Sparo tamen magis albicat. Branchias ambo easdem habent, vt etiam dentes incisivos: sed caninos, ad latera, vt Dentalis. Sparus præterea girum qui est supra pupillam luteum habet: squamis contegitur latiusculis, quanquam eadem ambobus & eodem numero spinas & pinnam in tergore ferant. Sparus tres habet aculeos sub spina quæ est vicina ano. Cordis figura Sparo & Sargo eadem: triquetrum enim est, sed Sargo minus & paulò pallidius: lienẽ quoque Sparus habet rubrum, gracilem, oblongum, rectum, in dextro latere situm: Sargus verò subnigrum & ferè circinnatum. Ambo marinos culices, pediculos, & æstrum venantur: stomachum vterque piscis oblongum habet. Intestina etiam vtrique similia essent, nisi Sparus candidiora & pinguiora ostenderet. Ouidius,

Et super aurata Sparulus ceruice refulgens.

Sparus Græcis & Latinis, *Carlinotus* Romanis, *Sparlus* Genuensibus
& incolis Portus Veneris.

S A R G V S.

Sargi nomen antiquum Massilienses ac Genuenses adhuc hodie retinent Vn Sarg, Romani Sargo
ne, Veneti Vn Sargo vocant. Oceano Gallico ignotus piscis; mari rubro & Nilo peculiaris: è quibus lo

cis vsque in montem Sinai ad eius regionis incolas magno commodo ac pretio deferri solet. Nota cum Sparo peculiare habet: ambo enim tenuibus squamis contecti sunt, planoque sunt corpore. Linea ambobus à branchiis arcuata vtrique per medium corpus deducitur. Pinnam continuam in tergore gerunt, caudam bifurcam, in extremo, ut Melanurus, nigram. Verùm pinna, quam Scarus ad anum habet, vnico, ut coruus, armatur aculeo. Branchiarum exterius tegumentum spineum, nigrum est. Oculos habet cæcios: dentibus exertis præditus est, ordine dispositis in superiore & inferiore maxilla, numero octonis, humanos ipsa effigie referentibus. Oris rictum mediocrem, pinnas in acutum desinentes. Sargi dum recenter ex aqua prodeunt, transuersis lineis, ut Mormilus, sunt insignes: vnde apud Athenæum Sargus & Melanurus *πολύγραμμοί τε καὶ μελανόγραμμοί* dicuntur. Hæ autem lineæ minus sunt demortuis conspicuæ: Vnde Ouidius,

Insignis Sargusque notis, insignis & alis,

Et signis veluti palis horrentia terga

Occulit. Oppianus,

Polypus & Sargus saxiferus accola duri

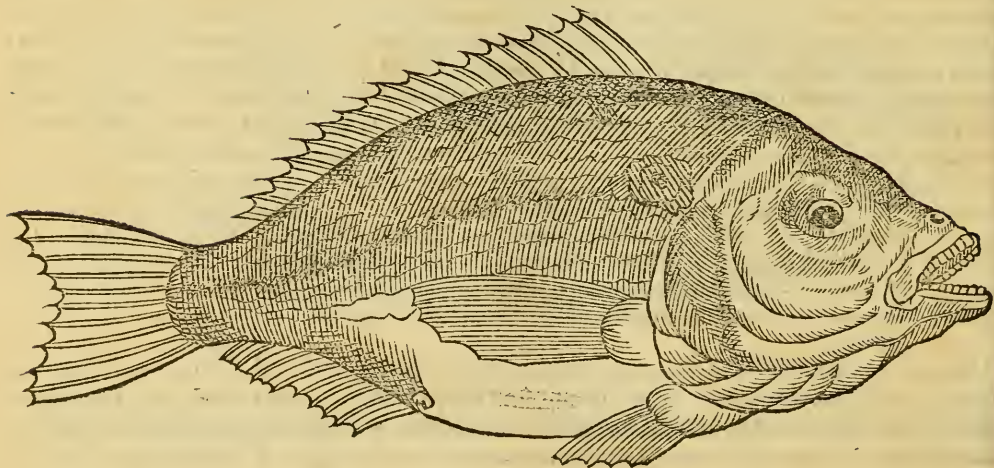
Hic domus est Sargis, hæc statio læta Scienis.

Vxores Sargi multas & Merulus ardens

Ducunt.

Est & alius piscis fluuiatilis ex genere mugilum, cui etiã Sargo nomen est, sed hic de marino tantum sermo est: fluuiatilem suo loco describemus. Cæterum Marinus Sargus Mulum seu Trigla semper comitatur. Nam cœnum eo fodiente pascitur, & imbecilliores pisces, ne illuc adnatent, vterque arcere solet.

Σαργος Græcis, Sargus Latinis, Sarg Maffiliensibus,
Sargone Romanis.

CITHARVS SEV CANTHARVS.

Citharus piscis Lutetiæ ex Oceano tritissimus, à cuius vulgo *Bremma* marina, dum Abramidem nominare conatur, appellari solet. Massilienses *Cantenam*, Genuenses *Cannam*, alii *Daphanum*, *Dephanum* vel *Tephanum* vocant. Citharum autem siue Cantharum minimè ex hoc dictum puto, quòd Canthari vasis exprimat effigiem, aut quòd Cantharo, id est, scarabeo (sic enim Theodorus vocat) similis sit, vel quòd cantare sciat: sed potius (vt ait Apollodorus) quòd Apollini sacer sit, vt & mulus Proserpinæ, Bocoas Mercurio, Catulus Libero patri, Apua Veneri, Neptuno quoque Pompilus. Citharus in Melanuri formam circinnatus est: squamis integitur ex Indico splendentibus: vnde Romano vulgo *Zaphile* dictus. Os habet paruum, inferiorem maxillam latam, in qua breues sunt dentes, confuso ordine dispositi: labrum superius, veluti in calua infarctum: caudam bifurcam, cuius superior pars longior est, quàm inferior: Supercilia nigricantia, atque oculos cæcios, quorum pupilla nigra est, in ambitu pallida: lineam arcuatam, vtrinque in lateribus cyaneam. Gregalis est: rarò enim solus capitur. Vescitur herbis, carne, pane & caseo, ex nauibus in mare proiectis. Capitur nassis, hamo & sagenis. Branchias habet vtrinque quaternas: quarum suprema spinea siue ossea flexilis est. Pinna tergoris duodecim aculeis rigentibus est communita: cui quæ vicina est, tribus tantum vncinis obfirmatur. Video porrò Sargum, Melanurum, Auratam, Sparum, Synodontem, Dentalem eodè ferè circino tornatos esse, vt vix ab oculatissimo atque assuetissimo distingui possint. Ego verò in foro piscario Londinensi memini me vidisse Cantharos quosdam lineis albicantibus variegatos, alios cyaneis, alios ex luteo nigricantibus, rectis quidem, sed non ita conspicuis, vt in Salpæ tergore videas. Zenocrates hunc piscem inter grati saporis & boni succi edulia, qui & abundè nutriant, faci-

lèque in corpus digerantur, & aluum modicè cieant, connumerat. Quod ad Citharos attinet (inquit Galenus) Phylotimum vehementer miror: his enim cum Rhombus sit multum abfimilis, carnem tamen habet ipsis molliorem: est etiam afellis longè inferior. Quidam frixis citharis in sartagine vescuntur: alii verò ipsos exaffant, aut in patinis condiunt: quæ apparandi ratio, cruditates prouocat. Ad coquendum autem sunt præstantissimi, qui albo iure condiuntur ad hunc modum.

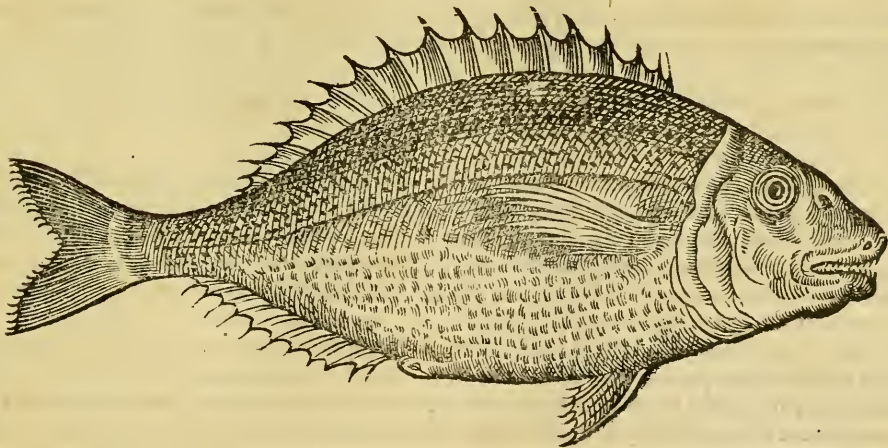
Iuris albi quo condiebantur Saxatiles pisces, descriptio ex Galeno, Plinio, & Dioscoride.

Copiosam aquam ubi pisces incoquere voles, primùm iniicito, deinde olei quod satis est adfundito, cum paucis anethi & porri: ac cum pisces semicocti fuerint, salis tantum inspergito, quoad totum ius falsum nondum appareat. Hæc preparatio vel ægrotis ipsis est accommodata: quibus verò inculpata est sanitas, hos primùm in sartagine frigito, secundo loco super craticula affato: his deinde oleum, garumque cum paucis vini condimentum esto. Frixis verò plus vini garique addere conuenit, minus olei. Hæc Galenus.

Ius album, ait Plinius, è scorpionibus, Iulide & saxatilibus virus non respicientibus coqui debet, cum anetho, Apio, Coriandro, Porro, additis oleo & sale & olere marino.

Retentum (inquit Dioscorides) piscium ius, modò per se, modò ex vino potum, aluum subducit, priuatim ad hunc usum: Conficiatur è Phycidibus, Scorpionibus, Iulide, Percis, & recentibus aliis saxatilibus, nec virus respicientibus, simpliciter cum aqua, oleo & anetho.

Κίσαρος Græcis, Cantharus Latinis, *Tanua* Genuensibus, *Zaphile* Romanis, *Bremme de mer* Gallis, *Cautena* Massiliensibus.

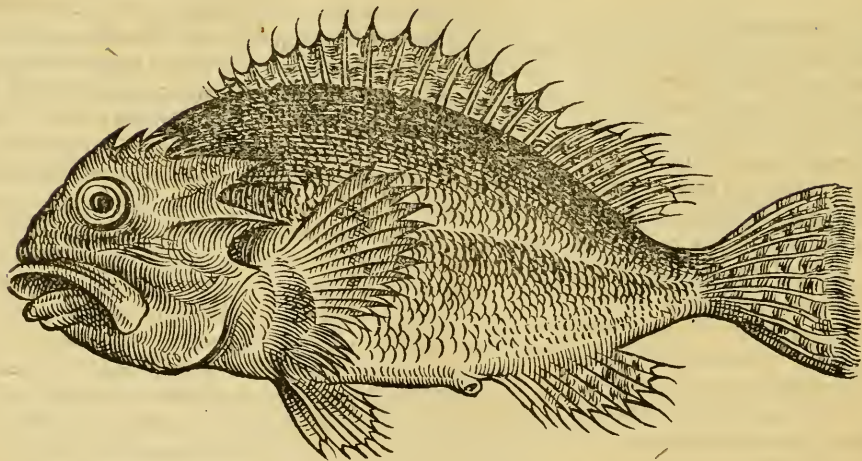
SCORPIO MARINVS ET SCORPÆNA.

Scorpio nostro Oceano infrequens, Mediterraneo multum familiaris, vbiq̄ suum nomen retinet: Græcum tamen vulgus *Scorpidi* pronuntiat, ad Scorpænæ differentiam, quam *Scorpinam* nominare solet. Pelagius & saxatilis est piscis, sed Scorpæna palustris & cœnosa. Scorpionem Massilienses Scorpænā vocāt, Genuenses Scorpium, ad discrimen Scorpænæ, quam *Strasinam* dicunt, Massilienses verò *una Rasquessa*. Ea quidem cineritia est: Scorpius autem rufus, & multo maior, atque appendices super oculis, vt Glinos seu Exocetus habet. Tam Scorpius quàm Scorpæna pinnam in tergo continuam duodecim aculeis munitam gerunt, reliquum pinnæ obtusum. Caput habent admodum grande, aculeis acutis præmunitum: pinnas vtrinque ad branchias admodum latas: Os, denticulis confusis, vt in Lampuga, munitum. Omnino Scorpio vincit Scorpænā: caput enim huic est paulò maiusculum, reliquum corporis in acutum tendit. Squamis tegitur adeò tenuibus, vt his carere videatur: oculos habet in grādi capite exertos vt bufo: brāchias superiores plurimum spinosas, spiculis aliis versus caudam, aliis in girum armatas. Vterque piscis admodum viuax est: nam exenteratus, & corde carens, mouere tamen (Orphi modo) non desinit. Grandes supramodum in mari circa Eubœam capiuntur. Oris rictum tam vastum aperiunt, vt caput alterius piscis, quod suum æquet, facilè admittere possint. Maxillas autem in eo rictu sic dilatāt, vt in tubis videmus: dum enim os claudunt, statim postea recondunt. Est illis quoddam linguæ rudimentum potius, quàm vt absolutam esse dicas. Pinnam proximè ad anum exporrectam habent, tribus aculeis asperam. Caudam ferè circinnatam, reliquas pinnas rotundas: nam pisces, quibus cauda est bifurca, his quoque pinnæ in acutum tendunt. Scorpius & Scorpæna, ossicula quatuor vncinis vallata in ingressu faucium ha-

bent, quibus cibum, quem venati sunt, in stomachum iniiciant. Cor illis valde paruum est, cui vesicula alba ac flatu turgida incumbit, quæ, vt quidam pulmo, vacua contrahitur. Diaphragmate præditi sunt: Hepar ostendunt album, in quinque veluti lobos distinctum: quorum sinister reliquis maior, fel oblongo folliculo inclusum continet: ventrem satis grandem: lienem rubicundum, in opposito fellis latere situm: Pilorum nouem appendicibus aut apophýsibus suffultum: intestina pauca, quæ binis tantùm giris inflectuntur. Tota horum piscium spina vertibulis vigintiquatuor constat: calculum in capite gerunt. Caridibus, Aphiiis, Sparulis, Gobionibus, & omnis generis piscibus paruis vescuntur. Athenæus Scorpium & Scorpænam & colore & succo differre tradit. C. Plinius Medicus epilepticos in cibo Merulis, Turdis aut Scorpionibus iuuari scribit: Disentericos quoque Scorpænam cumino & aceto conditam iuuare. Nos autem Scorpænæ iconem hîc nō descripsimus, quamobrem tu Scorpione contentus eris.

Σκόρπιος Græcis, Scorpius Latinis, scorpædi vulgo Græco.

PAGRVS SEV PHAGRVS.

Pagros quum ex Oceano nonnunquam viderimus, miror quòd Galli propria horum appellatione careant Fecit hoc sanè affinitas quam hic piscis habet cum Bremma fluuiatili, qui Latinorù & Græcorum est Cantharus: vnde non Galli solùm, sed & Angli quoque Cantharum & Pagrum (quanquam falsò: plurimùm enim inter se dissident, vt mox dicetur) Bremmam fluuiatilem appellaerunt. Vulgus Græcum antiquam vocem imitatum, *Fangro* dixit: Itali *Vn frago*: est enim is Fragi colore, sed paulò magis diluto: vnde Ouidius Pagrum rutilum facit, vt & fuluum Synodontem. Solitarius ac carniuorus piscis est, modò pelagijs, modò litoralis, in saxorum cauernis degens. Est & alius fluuiatilis marino inferior: cuius generis refert *Ælianus* in *Ægypto* aduentum Nili præcurrere, ac paludum inundationem prænuntiare. Pagrus extuberat vsque ad magnitudinem Sargi: caput tamen habet crassius, pupillam nigram ac iridem in eius ambitu; coloris aurei. Superiorem maxillã cum labio in tubi modum ceruici veluti infarctam, neque cranio inhærentem, quam (dum oscitat) exerit, postea verò contrahit. Foramina duo vtrinque ad oculorum fontes habet: dentes acutos, quorum quatuor anteriores, tenues quidem & parùm falcati, caninos referrent, nisi breues & veluti serrati essent, quos vtrinque alij tenuiores subsequuntur: ac postremò molares duplici ordine dispositi, rotundi, obtusi, sed inferiores superioribus breuiores: estque illi quoddam in ore veluti exiguum linguæ rudimentum: Squamas gerit rotundas, tenues, & vt mulus, latas. Caudam bifurcam, atque ob id pinnas in acutum desinentes. Cæterum Pagrus non magnitudine tantùm ac crassitie Cantharo persimilis est, sed ipsis etiam dentibus ab Erithrino dissidet. quod Venetijs aliàs patritio Danieli Barro me ostendisse memini. Præterea ore Pagri ac faucibus adapertis, totam eius partem internam

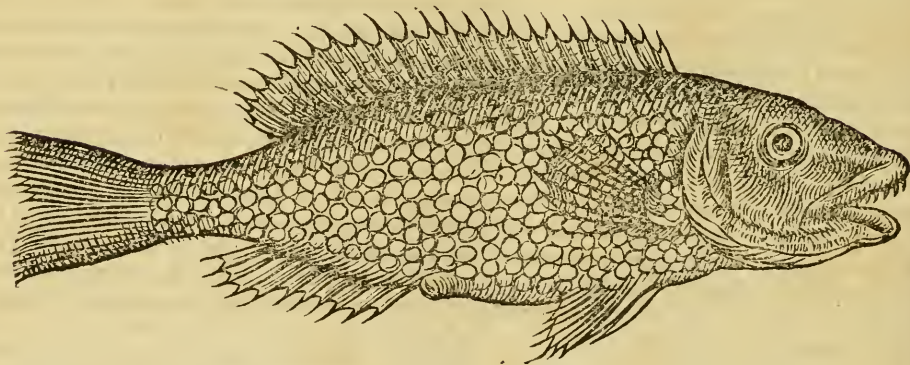
ruberrimam & ferè sanguineam contemplari poteris. Argenteam inter oculos vtrinque habet offi-
 colorum maculam, oculósque admodum grandes. Peculiaris quoque illi est litura vtrinque ni-
 gra, lata in lateribus circa ceruicem, vbi linea est quæ piscium corpora interfecat, qua maximè à
 cæteris atq; Erithrino piscibus distinguitur: ea nonnihil nigricantis habet coloris, ta&u&que aspera
 persentitur. Continuum præterea in tergore pinnam, rubram, duodecim aculeis communità ostendit.
 Galenus Pagrum inter duræ carnis pisces annumeravit. Verùm quum Pagrus multò Erithrino
 maior extuberet, volui Pagellum cum eiusdem magnitudinis Erithrino componere. Magna enim
 est inter hos pisces similitudo, sed Pagellus crassiori corpore constat, Erithrinus tenuiori. Tergoris
 pinna Pagello crassior, Erithrino minor. Caput Pagello breuius, Erithrino longius: Pagello pupilla
 oculi crySTALLINA, iris rubet, Erithrino iris albet, & pupilla nigrescit. Pagelli pinna & cauda crassa,
 Erithrino tenuiores. Pagrus recurtus piscis, vt Sargus: Erithrinus magis est protensus vt Aurata.

L E P R A S.

Saxatiles quidam pisces ab Oceano in mediterraneis deferri solent, Leprades, Merulæ, Turdi,
 Phycides, & id genus cæteri: quibus varia (ob antiquæ vocis defectum) nomina imponere solent: alii
 enim *des Rosses*: alii (vt Armorici) Gallinas marinas vocant. Nihil istius piscis colorum varietate pul-
 chrius. Vix autem palmo longior in mari Adriatico excrescere solet, cum pedè & amplius in Ocea-
 no excedere comperiat. Proinde Lepradi nomen è re ipsa probè inditum est, quòd easdem sugil-
 lationes habeat, quæ in psora vel lepra laborantibus visuntur: quamobrem Numenius etiam Ψόρον
 appellauit. Caudam & pinnas, quas vtrinque ad branchias & sub ventre habet, eodem modo rotun-
 das esse videmus. Continuum tergoris pinnam gerit, sedecim aculeis munità, atque aliam sub ventre

ano vicinam. Multiplici colorum respersu distinctus est: omnésque pinnas transparentes habet, leues, molles, luteo, rubro, ceruleo, viridi, & aliis coloribus maculatas: totum denique corpus tā exactè polymitum, vt maculas nunc cancellatas, nunc rectas, nunc in obliquum sparsas, in ipso pisce comperias: quanquā omnes ferè squamas, ad oram rubore suffusas habeat. Cæterum os habet paruum, dentes albos, acutos, Cynædo breuiores & obtusiores: maxillam superiorem tubi in modum cranio infarctam, vt penè duo labia carnosâ esse credas. Squamas exerit latas, linguam albam, pene solutam. Spinea pinnula exterior branchiarum carnosâ est. Linea quæ piscibus vtrinque latera diuidit, nequaquam in hoc pisce recta procedit, sed à superiori branchiæ angulo arcuata secundum tergus deducta est: mox vbi tergoris pinna desinit, illuc quidem linea reflectitur, & quidem arcuatur: deinde recta per mediam caudam defertur. Caput ipsum non ita multis coloribus cancellatum est, sed lineas hinc inde diductas, ex cæruleo, viridi ac rubro mixtas ostendit. Oculos habet paruos, rotundos, quorū pupilla nigra est: iris verò aëri similis, quē si quando in girū contorqueat, cyaneum, deinde aureum, postremò argenteū circulum in crySTALLINI coloris fulgorē referre conspicias. Quòd autē ad internas eius partes attinet, peritoneum illi cōspicias esse album: Cor exactè triquetrum: Hepar ex pallido lacteum, ad sinistram magis protensum, tribus constitutum lobis, sed vno tantum longo & duobus breuibus, multis venulis rubicundis circumductum: Lienem planum, oblongum, minoris digiti magnitudine rubrum: fellis autem vesicula duos digitos longa est. Est omnium ferè eius intestinorum eadem capacitas, vt propriè in eo stomachus videri non possit. semel tantum à stomacho ad anum reuoluuntur, multisque obducuntur omentis, ac multa pinguedine perfunduntur. Lactes habet copiosas, vuluam vtrinque bicornem. Eius est naturæ Lelepris, vt etiam omnes saxatiles deuoret, nihilque in stomachum demittat, quod non antè optimè dentibus attruerit.

Ψόρος καὶ Λεωρεὶς Græcis, Lelepris Latinis, Vieille Gallis, Poulle de mer, Armoricis, aliis Rosse.

I V L I S.

Pulchriorem piscem Iulide mare non habet : quamobrem hunc Veneti & Massilienses *Donfellam* & *Domisellam* vocant. Genuenses *una Zigurella*, hoc est, puellam, nominant. Vulgus Græcum non Iuli-

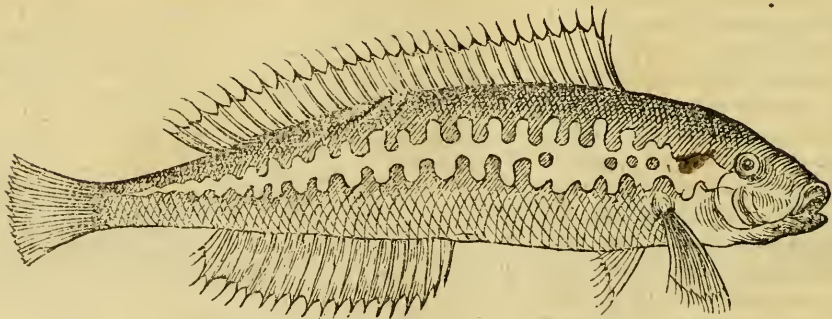

dem, sed *Illecam*, vel *Iglecquam* pronuntiat, Rhodium *Afdelles*. Nonnulli etiam *Zillo* malunt pronuntiare. Vulgaris est admodum pisciculus: cuius Oppianus ita meminit,

Ore venenato sic lædunt stigmatæ paruo
Iulides has homines, qui findunt æquora vasta.

Et quanquam cum Phycidibus & Iecorinis (quas *Lambenas* vocant) magnam habeant similitudinem: vulgus tamen hos pisces ab inuicem peroptimè distinguere nouit. Non vna est Iulidum species: euariant enim colore, sed semper reuertuntur ad suas notas, quibus ab inuicem discernuntur. Iulis vix excedit palmum longitudine. Habet enim corpus gracile & oblongum vt *Sphiræna*: cuius crassitudo rarò excedit, quantum pollex cum indice capere possit. Tanta est colorum in huius tergo-
re varietas, vt in eo Iridem depictum vtrinque videas. Squamis enim contegitur tenuissimis multorum colorum, super quibus duæ lineæ rectæ, cæruleæ, virides, melinæ, rubræ ac fuscæ apparent. Pinnam in tergo continuam, ac reliquas totius corporis, vt & rotundam caudam, habet omnes versicolores. Verùm linea quæ vtrinque corpus intercipit, haud recta fertur, sed ad caudam aliquantum incuruatur. Oculos habet paruos, pupillam nigram, horumque rubentem iridem. Dentes ostendit albos, acutos, aduncos, vt *vespertilio*, multò plures in inferiore maxilla, quàm in superiore: labia quoque crassa. Rarò quidem retibus, calamis & hamo frequentius capitur: singularis inter saxa degit. Quamobrem *Galeno* & *Dioscoridi* meritò inter generosos saxatiles, & qui mollem ac friabilem habent carnem, annumeratur.

Ἰγλις Græcis, Iulis Latinis, *Donsella* Venetis, *Zigarella* Massiliensibus & Genuensibus, *Iglacqua* vulgo Græco, Cretico *Afdelles*, Rhodiis *Zillo*.

P H Y C I S .

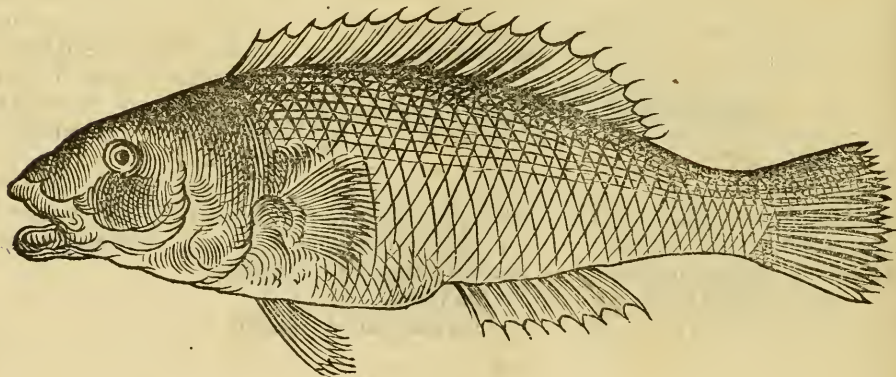
Phycis Massiliensibus *Rognau*, multorum etiam colorum est piscis, fluuiatili *Tincæ* persimilis Hunc Veneti promiscuè *Lambenam*, Genueses *Lagionum*, Romani vt plurimum *Merlinum* vocāt Nam id genus omne piscium coloratorum, nomine *Pstaci*, *Pauonis*, *Turdi* vel *Merulæ* illis(mi

nus tamen rectè) vocari consuevit. Græca vox est Lambena, sed ad exprimendum eum piscem vulgaris. Memini me vidisse quasdam Phycides omnino fuscas, alias rubentes, alias virides, nonnullas mistis coloribus varias. Omnes pinnam tergoris (vt Sparus) continuam gerunt, duodecim aculeis munitam: ac rursus ad branchiarum latera vtrinque vnam habent, & sub ventre duas. quarum singulæ squamis teguntur latis, firmis, sæpe vliginosis. Dentibus illis in ore pares non sunt: nã in superiori maxilla vtrinque ad latus dentem vnum tantum, aut ad summum duos connumerabis: In inferiore autem maxilla multò plures, omnes quidem oblongos, albos & acutos: sed retrò in maxillis multos molares habent. Cæterùm Phycidum color externus quanquam euariet: interanea tamen perpetuò eadem in omnibus mihi apparuerunt. Voraces pisces sunt Phuscæ, quamobrem grandi atque amplo sunt stomacho præditæ. Omnibus est lacteum hepar, ad sinistram magis extensum. Fel tamen lateri dextro incumbit, oblongo folliculo inclusum, colore subluteum. Gregales non sunt, vt neque Iulides. Labia habent crassa & carnosa: versantur in scopulis. Molli carne præditæ sunt & dulci: quæque nisi multo sale & aceto condiantur, gustui minus placebunt, neque friabiles erunt. Cuius rei Dioscorides & Galenus in capite de iure piscium meminerunt. Ouidius,

Atque auium dulces nidos imitata sub vndis.

Solus enim hic piscis in alga nidificare, atque in nido parere, traditur.

Φόκος Græcis, Phuca vel Phycis Latinis, Pauo vel Merlo Romanis, Lagionus Genuensibus, Roquan Massiliensibus, Lambena Venetis, Lampina vulgo Græco.

T V R D V S.

Varia autem nomina piscibus indiderunt Græci pro colorum, quibus ipsas referrent, varietate

te, vtque hoc pacto singulos rectius distinguere possent. Parum enim, aut ferè nihil Turdus piscis à Turdō aue distat: de quo sic Oppianus,

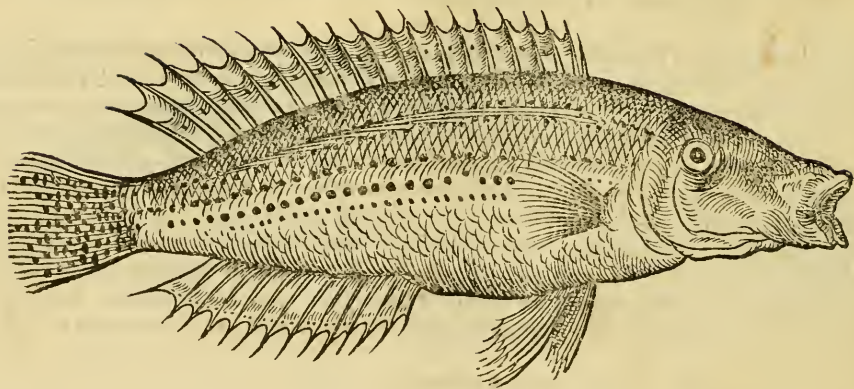
Iulides & Percæ, Canni, Turdique virentes.

Et Ouidius,

Tum viridis squamis paruo saxatilis ore.

Sed est in vulgari Turdo magna hallucinatio: à qua tibi magnopere cauendū est. Neque enim Glaucus piscis (quem Massilienses falsò Vmbrinam, Veneti Turdum nominant) verus Turdus marinus dici debet. Vndantes enim in tergore ac transversas lineas gerit, & coruum duabus, quas in tergore & circum sub mento gerit, pinnis refert. Sed qui inter Genuensium Lagionos peculiariter Turdus dicitur: certè is quidem meritò Turd⁹ est, ex eo potissimùm vocatus; quòd cùm eius color ex rufo in melinum vergat, ad viridem tamen inclinet. Squamas habet tenues & frequentes, geminantibus in medio punctis nigris, rubris, & alijs per totum corpus distinctas: Pinnam in tergore continuā, mollem, & vt cardui folium laciniatam, nervis octo bene fultam: Caudam longiuiculam & subrotundam. Os aspectu paruum: quod tamen dum aperit, grandem ostendit capacitatem. Lingua ei alba est. maxillas habet dentium loco asperas atque horrentes. Primo aspectu Phycidem, hoc est tincam fluuiatilem refert. Pinna quæ huic ab ano ad caudam protenditur, tribus aculeis obfirmata est. Quæ autem sub ventre sunt, foris vtrinque aculeo rigent. Locustas, Garides, Sparos, Crāgines, Sargos adhuc paruos venatur. Stomachum habet figura oblongum, per ventrem extēsum, pylorum permultis apophysis obfessum: intestina nodis distincta, & ter vt tuba quædam reuoluta. Carne constat molli & laxa, aliàs tamen sapida. Hepatis lobos habet vtrinque æqualiter dispositos. Plinio medico lib. 5. cap. 13, Cyclas appellari mihi visus est, quem ait pleureticis maximè cōuenire. Est enim piscis molli carne & naturā humidus & digestibilis, inquit, quem & Ptisanam marinam vocant.

Κίχλα Græcis, Turdus Latinis.

M E R V L A .

Vulgaris Merulæ (quæ Græcis κόσσυφος dicitur) nomenclatura multò constantior, quàm Turdus esse videtur. Nam piscatores maris Ligustici, Adriatici, & nostri quoque, hoc est Mediterranei, &

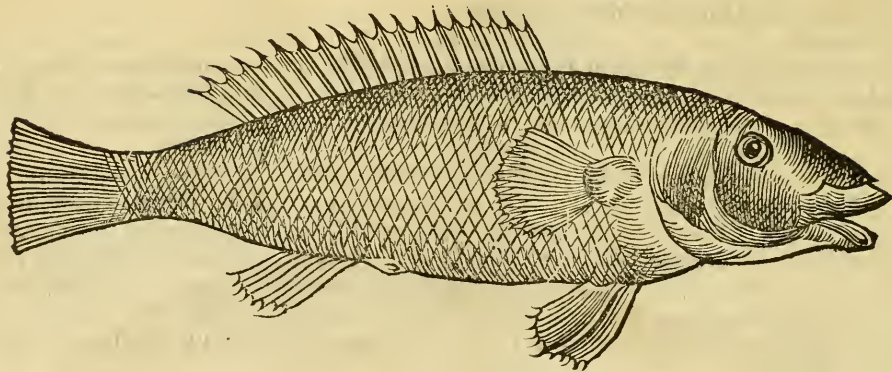
num, Merulam agnoscunt, quam cum Phycidibus etiam confundunt. Romani tamen inter cæteros vnum sibi constituerunt piscem, quem proprio nomine *Merlo* nominarunt, sæpe etiam Canadellas, Canadellas & Phycides Merulæ nomine vocant. Oppianus,

Vxores Sargi multas & Merulus ardens
Ducunt.

Merulam Itali æquè atque Phycidem Tincam marinam vocant: vnicum non seruat colorem. Latiores habet, quàm Turdus, squamas, pinnam in tergore multis stipatam aristis. Quæ autè illi sunt id latera & sub vètre, hæ aculeo muniuntur, vt Turdus: Caudam nõ habet bifurcam. Cæterum hoc vnum mihi in Merulæ anatome dignum occurrit: quòd cùm hepar habeat album in duos grandes lobos partitum: fel tamen exerit tenui vasculo inclusum, & reuolutionibus duplicatum, cuius longitudo est sesquipedalis, quod nusquam nisi in hoc pisce obseruavi. Quanquam Aristoteles Hamiã recenset vesiculam fellis habere, suo intestino pari processu annexam: sæpe etiam replicatam, redactamq; aliquatenº. Proinde Merula vertebrae dorsii habet valde crassas. Plinius medicus piscẽ aspratilem vocat. Idem, Dandi sunt (inquit) pisces Merulæ, Turdi aut Scorpiones epilepticis. Idem de diætã distemperantiæ hepatis, Merulam, Cossyphum & Ceredam offerendos esse iis, qui hepate sunt calidiore, recenset: sed ego eum pro Cossypho Turdum puto intellexisse, alioqui Merula & Cossyphus idem sunt. Ouidius,

Auratis Muræna notis, merulæque virentes.

Κόσσυφος Græcis, Merula Latinis, Merlo Italis.

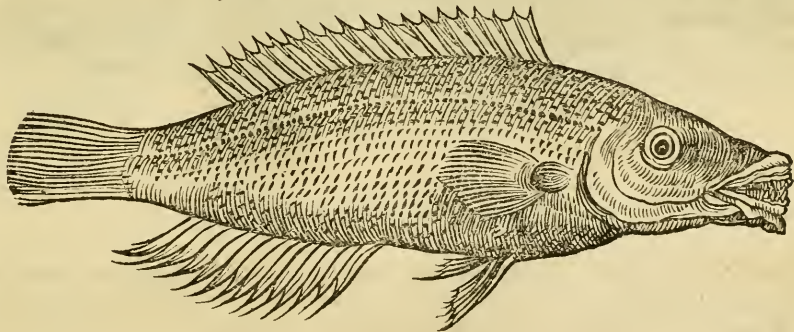
P I C V S P I S C I S .

Inter saxatiles pisces, quos Massilia *Roquaux* vocat, vnus est colorem habens varium, ad Cynedū propius accedens, qui vulgò *Vn Pic*, vocatur. Sed quum multa in eo non obseruauerim, pauca hæc dixisse satisfuerit. Frequens inter saxatiles pisces Massiliæ reperitur.

CYNEDVS.

Cynedus à caninis dentibus, Aristoteli *ἰψηστὴς* & *ἀλφιστικός*, fului aut rutuli coloris piscis nominatur, qui etiam Massiliensibus *Vn Sanur*. Saxatilis est, cuius color, vt reliquis saxatilibus, euariat. Peculiaribus quoque notis ab aliis distinguitur. Vt plurimum enim totus lutei siue cerei coloris est, quibusdam tamen sui corporis partibus admixtum rutilum colorem habens. Præterea squamas in gyrum crenatas gerit, quæ multa scabritie horrent. Nullus saxatilis tam firmos dentes habet, à quibus nomen ei inditum fuisse puto. Hos in maxillis ostendit bono ordine dispositos, oblongos & acutos, vt piscis dentes esse minimè dixeris, sed alterius cuiuspiam carniuori terrestris.

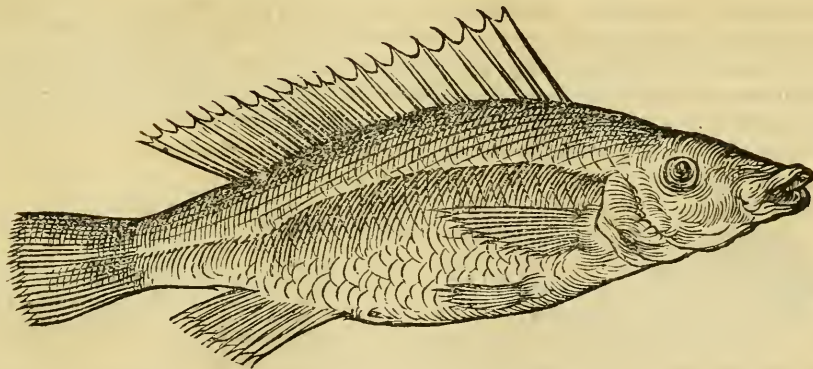
Ἀλφιστὴς & *ἰψηστὴς* Græcis, Cynedis vel Cynedus Latinis, *Vn Sanur* Massiliensibus.

CANADELLA.

Ligustico mari cognitissima Canadella, elegantem ac varium habet colorem, bona tamen ex parte purpureum: neque vnquam ad eam magnitudinem extubérat, ad quam alii pisces saxatiles. *Sachetum* Veneti vocant, qui dum viuus capitur, spinosum quiddam è branchiis vibrat, quo manus contrectantium ferit. Labiis est magnis vt Cynedus, sed dentibus ab hoc & à Phycide longè dissimilibus: quorum quum anteriores acutos, & ferè caninos habeat, posteriores tamen obtusos ostendit. Pinnam dorsi continuam, & (vt in Scorpione marino) crenatam: reliquas branchiarú pinnae vtriusque luteas: qui color etsi vt in aliis saxatilibus vt plurimùm euariet, eadem tamen corporis moles, eadem forma huic permanet. Squamas habet lituris viridibus, cinereis, rubris, & interdum castanei coloris variegatas, atque extremam branchiam (quæ illi ossæ est) crenatam vt lupus. Rostro est acutiore quàm Lambena: optimúmque, vt reliqui pisces saxatiles, alimentum præbet.

Canadella Illyrii & Liguribus, *Sacheto* Venetis.

HEPATVS SIVE IECORINVS.

Hepatis color ac magnitudo Hepato pisci nomen dedit Græcis ac Latinis. vocatur etiam à colore rutilo & subobscuro *λεβιάς*. Vulgus Venerorum *sachetum*, vt etiam Canadellam indifferenti nomine appellat: solo enim colore (qui paulò magis in Hepato fuscus est) inter se differunt. Eius dentes

obtusiores sunt quàm Phycidis, & pectinatim coëunt, vt in Cynedo: squamis integitur asperis, colore cum Phagro aut Erythriño simili. Calamis vt plurimum decipi solet: rarò enim euerriculis capitur. Huic pisci Galenus carnem inter duritiem ac mollitiem mediocrem esse docet. Saxatilis est, vt Diocles prodidit, & in cauernis latitat in alto mari. Calculos in capite gerit vt Saxatiles omnes.

Sunt quædam deiectiona marina algis adnata ac vegetantia, quæ aliquando Sagenis in piscationibus irretiuntur: tantam similitudinem cum cocto animalium Hepate habentia, vt omnino Hepatis lobum referant. Quæ si naribus admoueris, tetrum admodum foetidumque odorem percipies, imò ipsis spongiis recentibus foetidiore comperiuntur.

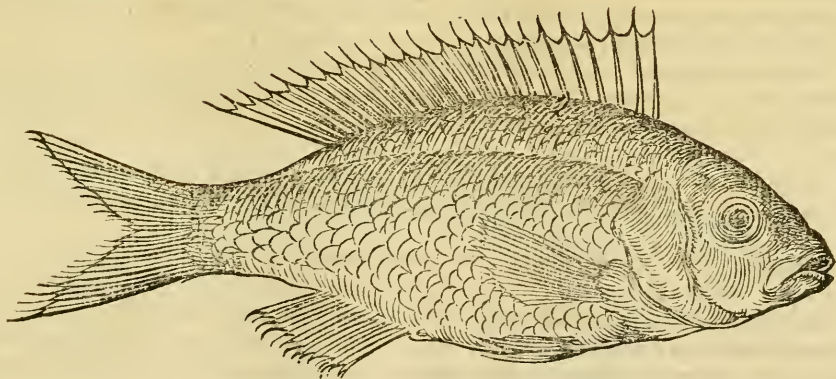
C A S T A G N O L A, P E C V L I A R I S

Massiliensium pisciculus.

Castagnola à colore corticis castanæ vulgo Genuensium, Massiliensium, & incolarum Portus Veneris dicta. Grandem pro sua magnitudine habet in tergore pinnam, caudam longam & bifurcā, pinnam vtrinque ad branchias vnam, & duas sub ventre. Squamis contegitur latis. Corporis figuram in Cyprini modum circinnatam habet. Branchias vtrinque ternas, quarta dempta quæ clauiculæ ipsi corpori iungitur. Hepate est vnus tantum lobi, stomacho incumbentis, vt in Delphino diximus. Stomachum rotundum habet & duodenum, sine apophysibus inhærentem ieiuno: colon admodum gracile, ter tantum cum aliis intestinis obuolutum. Vere & æstate copiosissimus capi solet: nihili tamen à piscatoribus fit: est enim popularis.

Castagnola, vel Castaneus piscis.

C H A N N V S.

Chanum Græcis dictum volunt, quòd is piscis moriens, perpetuò hiet, ac rictum edat: unde etiam Latinis hiatula dicta. Massilienses, apud quos plurimus est, *Serranos* vel *Serratanos* vocant, Ge-

n uenſes *Bolaffos*, incolæ Portus Veneris *Barquetas*. Tanta eſt huius piſcis cum Orpho, Hepato & Perca marina (cum qua publicè diuendi ſolet) ſimilitudo, vt piſcem penè eundem eſſe credas: ſed Perca marina Channis ſunt maiores, lineiſque latis, tranſuerſis ex rufo nigricantibus tergora diſtincta habent. Channi autem promiſcuè tranſuerſas & rectas lineas ferunt. Oppianus,

-Phagrus Channi ſeducitur eſca.

Ouidius,

Concipiens Channæ gemino fraudata parente.

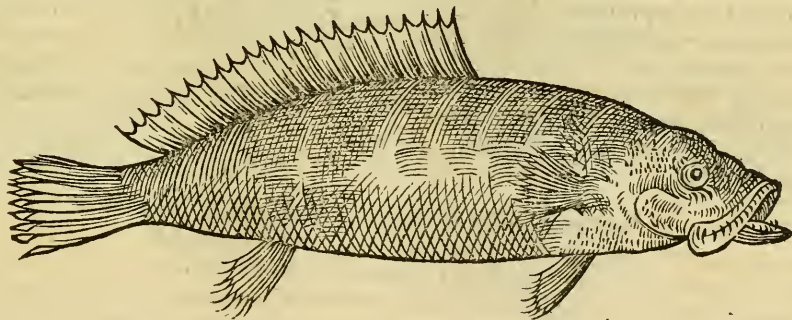
Græcorum vulgus *Channo* vocat. Piſcem iſtum irretitum non capiunt, ſed calamo fallunt ex hamo, & maxime ſi carcinis pro eſca vtantur: eos enim appetunt auidiſſimè. Channa calculos in capite gerit, vt Perca, Scorpio, Cephalus & Vmbrina. Omnes porrò Channos oua ferre ac foeminas dici poſſe Ariſtoteles tertio de generatione animalium ait. partim enim receptacula habent ſeminis genitalis, partim vuluas. Carnem habent mollem & tenellam, Perca tamen durioſam.

P E R C A M A R I N A.

Perca marina à fluuiatili non ſolùm corpore, ſed etiam pinnis maximè differt. Marina enim continuam ac ſolam in terгоре pinnam habet, cum tamen fluuiatilis duas in dorſo ferat. Simillima eſt Channæ, ſed craſſiori corporis compage conſtat. Nullam (quod ſciam) ex Oceano uſquã vidi: Maſſilia tamen frequentiſſima eſt. Ac, quod ad coloris vtriuſque Perca diſſidètiã attinet, hoc præcipuè an:maduertendum eſt, marinam Percam ex colore veluti ſanguineo nigricare: tranſuerſas habere in lateribus zonas, latas, à dorſo productas, & pinnam in terгоре continuam. Cæterum nunquam maior, quàm fluuiatilis, excreſcere conſuevit. Dentes lupi modo paruos habet: ſquamis tegitur aſperrimis: branchias habet vtrinque quaternas, eaſque duplices nouiſſima excepta. Viuax eſt

Callyonimi modo: linguam non habet manifestam, sed quatuor officula in faucibus aspera, quibus
 viuorum piscicorum cibum (gulosa enim est ac carniuora) in stomachum demittit. Oppianus,
 - piscator promptus in æquor
 Demittit Percas, & Niliacos coracinos.

Πέρκι vel ὄρκις Græcis, Perca Latinis, Italis & cæteris *une Perche.*

MELANURVS.

Melanurus à nigris in cauda maculis Græcis appellatus, Venetis *Ochia*, Genuensibus *Oia*, Mas-

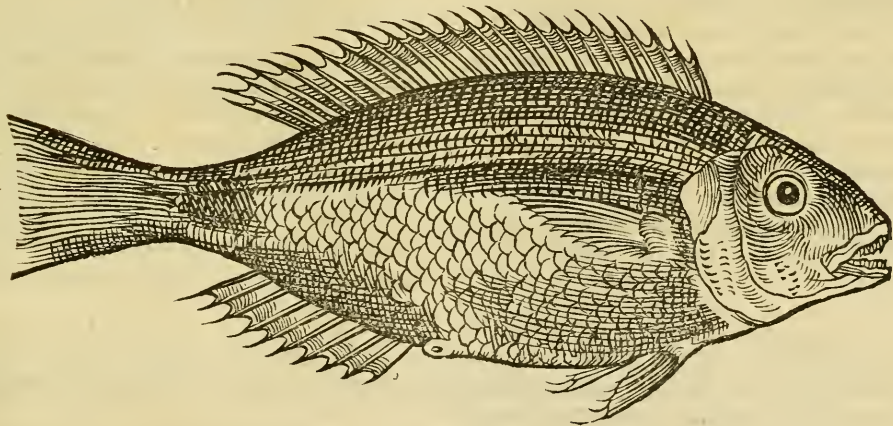
filiensibus *Oblada*, & circa Niceam *Auguyara* vel *Oyara*, ab oculorum magnitudine, in Oceano Gallico perrar^o, in Adriatico ac Mediterraneo frequentissimus est. Sunt Massiliæ qui *Oilladigam* vocare malint. Vulgus Romanū ab insignibus oculis *Ochiatam* nominavit, ad discrimen *Torpedinis oculatæ*, quam *Ochiatellam* appellant. Piscis hic latitudine, longitudine & corporis circino cum *Dentali*, *Sargo*, *Aurata* & *Sparo* conuenit. *Oppianus*,

Haud facili paruus *Melanurus* fallitur arte.

Longè diuersus est à *Melandrino*, de quo etiam paulò pòst: gerit enim *Melanurus* latas squamas, atque vnicam in tergore pinnam, éstque gregalis & saxatilis. Dentes habet robustos, colorem vt *Sargus*: branchias vtrunque quatuor, aculeos in pinnis, quales *Cantharo* esse videmus. Crassitudine ac magnitudine est mediocri, neque amplius quàm vnam & sesquilibrium vel duas ad summum pendet. *Saxatilis* est *Melanurus* (inquit *Aristoteles*) & prope litora in locis arenosis, alga pascitur, *Coracino* persimilis. *Ouidius*,

Quin laude insignis caudæ *Melanurus*, &c.

Μηλανοσπος Græcis, Melanurus & Oculata Latinis, Ochia Venetis, Oia Genuensibus,
Augiata incolis Portus Veneris, Oblada & Olladiga Massiliensibus.

De piscibus amnicis & lacustribus,

CAP. XVII.

Amnicorum vel lacustrium appellatio ad eos tantum pisces pertinet, qui in lacubus aut amnicibus viuere coguntur, nec inde facile egredi possunt. Multorum enim piscium proprium est, ut in eodem tractu inuicem minimè permisceantur, neque ex vno loco in alium facile commigrēt, aut suos limites excedant. Cuius rei exemplum est lacus Conius in Macedonia, in cuius margine tam copiosi Lipares capiuntur, ut ex eis nauigia impleant: verum si ultra processeris, ne vnum quidem reperies. Quemadmodum autem varia flumina ac lacus, diuersos ac peculiare pisces alunt ac procreant: sic diuersis eos nominibus vocari oportuit. Ac quod marinorum piscium nomina tam varia, quam fluuiatilium aut lacustrium reperiuntur: hoc ideo factum est, quod tam frequentes ubique non sunt marini atque lacustres. Proinde amnicorum ac lacustrium classis sunt, Cyprinus, Carpio, vterque Salmo, Solmonulus siue Sario, Salar siue Trutta, Thymalus, Lauaretus, Umbra & Umbla: item Umblo-nus, Epelanus, Cernua, Perca, Lucius, Orchis, Mystus siue Barbus, Agonus, Barbota, Saraquus, Liparis, Pulcella, Plestia, Alaufa, Claria, Aper, Leuciscus, Squalus, Sargonus, Cephalus, Abramis, Alburnus, Soëta, Varinus, Phoxinus, Tinca, Bubulca, Andromis, Spinarella, Scylla, Parus.

Tales quoque Sequana sibi familiares habet, ac producit, quos vulgus Gallicum vocat *Vaudoises*, *Epelans*, *Barbeaux*, *Carpes*, *Gouions*, *Bremmes*, *Gardons*, *Haseaux*, *Brochers*, *Efcreuisses*, *Anguilles*, *Cheuesnes ou Chemineaux*, *Mulets*, *Tanches*, *Aloses*, *Truittes*, *Saulmons*, *Beccars*, *Pucelles*, *Loches*, *Ables*, *Rosses*, *Lamproyes*, *Perches*, *Moufniens ou Chabots*, *Barbones ou Marmones*, *Grenoilles* & *Tortues*.

Mediolanensium etiam lingua totidem pisces agnoscit, ex aqua dulci profectos: apud quos *Barbari* vel *Barbati* grandes, parui autem *Balberi* reperiuntur: sic etiam *Tenche*, *Lucxi*, *Agoni* magni ex Benace

lacu: Agoni mediocres ex lacu Lemano: Agoni minimi ex Comensi lacu: Bottæ & Treiffæ ex Tycino: Carpani ex lacu Benaco & Comensi. Truttæ trium lacuum, quarû quæ ex Luganensi lacu omnium minimæ sunt: Stregiæ quoque ex Ticino. Proinde reperiuntur etiam Teuiere, Vaironi, Freguereuli, Vcelli, Botte, Scazconi, Oradigue, Pigne, Floride, Cauerzati, Perseche, Persegnette, Arborelli, Bartoni aut Grisoni (quos aiunt felle carere, sunt autem nostri Gobii) Lampredotte, Anguille, Souette, Scardene, Stregie, Porcelene, Rane, Zedole, Scæ ueridmi, & plærrique alii.

Anglorum autem pisces ex Tamesi & aliis Britannix fluminibus hisce nominibus agnoscuntur, Creny, Pilzrel, Troutte, Barbel, Perlæ, Cheuin, Schemelt, Vmbers, Bremme, Roches, Daces, Tenche, Ruff, Schriemp, Prans, Gogyn, Bleu, Carpe, Lochys, Menoys, Culse, Eils, Lampres, Schafolings, Fausen, Griggs, Pollards, Mullet, Basse.

Ferrarienses item ex Pado hos vulgò pisces agnoscunt, & ita nominant, Gobetti, quasi gibberosos vocent, qui Cyprinis minores sunt, quos Roma Borfolos vocat. Item Grascie, Squalle, Trutte, Raseguentele, Raine seu Carpane, Gous, Varoe, Steirioni, Ladeni, Porcelene, Copese, Streggie, Cauedani, Barbuli, Souette, Chieffe, Tinche, Scardole, Galane, & Luczi. De quibus nunc seorsim differendum est, atque à primo exordiendum.

C Y P R I N V S.

Inter amnicos pisces antiqui Cyprinum optimè descripserunt: Galli *Carpam* (quæ ex Sequana & Arari laudatissima esse solet) Placentini *Carpanum*, Ferrarienses (vt & multi accolæ Padis) *Carpenam*, Veneti *Rainam*, Romani *Burbarum*, Græci (qui Turcis inseruiunt) corruptè *Sasan*. Strymonis amnis accolæ *Grin-di* vocant. Sed Ætoli antiquam Cyprini nomenclaturam retinent, *Kyprinos* enim adhuc vocant. Proinde ne *Carpam* cum *Carpione* confundas, imprimis tibi cauendum est: differunt enim inter se plurimum: habent quoque Padis accolæ ad Comasum, piscem marinum Cyprino per simi-

lem, cui vnica est in tergo pinna, atque vtrinque in lateribus ad branchias vna, duæ sub ventre, piscem Scarpam vocant: de quo iam in Coracino dictum est: de Cyprino sic Oppianus,

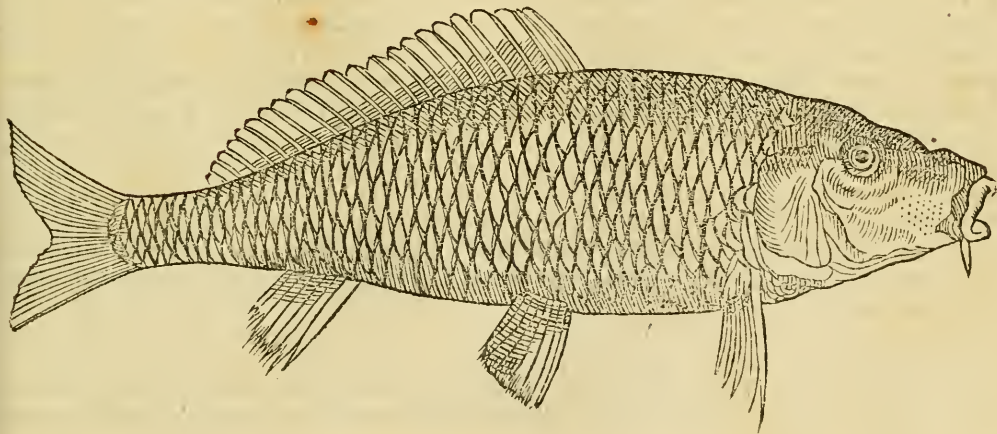
Sombri, Cyprini, stabulantur littora iuxta.

Ac paulò post,

In pelago foetus quinos edit Cyparinus.

Fluuiatilis & lacustris est, & (vt Dorion author est) gregalis ac carniuorus, cuius latera vtrinque latiore carne turgent. Squamarum quoque rotundarum serie tam firmiter vallatur, vt meritò Lapidotus appellari possit: lapidum enim ietus facilè repellunt eius squamæ. Communis Cyprinorum longitudo sesquipedalis esse solet: at bipedalem mensuram excedere rarū est. Proinde Cyprinum fluuiatilem, palatum ita carnosum ac molle habere scribit Aristoteles, vt nisi diligenter inspexeris, lingua esse videatur. Vada petit cūm parturit. Post Glanum (ait Aristoteles) tardissimè augentur Cyprinorum oua: augentur tamen quæ mares custodiunt ad mili magnitudinem: Sopitur quandoque Cyprinus tonitruo magno, vt Glanus, sed lenius. Cæterum ex Cyprinorum ouis Cauiarium rubrum fieri solet, Iudæis dicatum: nigro enim (quod ex Sturionum ouis conficitur) eis ex lege est interdictum. Quapropter qui ad Capham urbem ad Tanaim siti sunt, magnū ex rubro Cauiario lucrum consequuntur. Cyprini duobus aculeis armantur, altero in tergoris pinna, altero in ea quæ ab ano ad caudam est posito. Pinnas habet duas, vnā vtrinque prope brāchias. Branchias quoque vtrinque quaternas, easque duplices, nouissima excepta habet, dentes in ore non habet, sed tantū in ingressu faucium.

Κυπρινος Græcis, Cyprinus Latinis, Carpe Gallis, Carpena Farrariensibus & Padi incolis, Raina Venetis, Burbarus Romanis, Grinadi Strymonis accolis, Sasan Græcis, qui Turcis seruiunt, Ætolis Kiprinos.

C A R P I O .

Carpio non ita magnus piscis, Benaci lacus alumnus, lautioribus Italorum mensis plurimum expeti solet. Quamobrem illi certis, quibus frequens atque edulis est, anni temporibus, captum sagenis piscatoriis, raro autem hamo, piscinis ad litus includunt: quem haud diutissime adseruant, ne nimium macilentus ac deterior euadat: frixus enim & salitus, atque interdum aromatibus conspersus, longius circumferri ac per vrbes Italiæ diuendi solet. Sed & Genuenses ad huius rei imitationem, vulgarem suam *Carpionatam* conficiunt, atque in multa loca per verna iciunia transferunt. Ea autem plerisque bonorum ac saxatiliū pisciū generibus in sartagine feruenti oleo incoctis constat. Trachuros enim Atherinas, Sargos, Sparos, Erythrinas, Bocas, Mænas, Pagros, Auratas, & huius generis permultos prius frixos, ac modico sale inspersos, & in canistris cancellatum dispositos, lauro, myrtho ac lauro intertexunt, Romani nunc fricturam, nunc *Pesce de sfollia* nominant, atque hos esse pisces existimo, quos Plinius medicus Viscellatos vocauit. De piscibus (inquit) aspratilibus viscellatum cum aniso conditum aut pipere modico dabis. Item lib. 5. cap. 24, Dabis Echinos, Pectines, Pippiones & pisces viscellatos. Puto quidem eum viscellatos, quasi fiscella vel vimine conclusos atque asseruatos intelligere voluisse. Vulgare autem Carpionis nomen inde tractum esse autumant, quod pionem (id enim erat antiquum piscis nomen) carius quam putaret, aut etiam par esset, supputanti hospiti cuidam, gratiose scommate quidam aduena responderit, carum pionem edisse se potius quam pionem. Est autem truttarum generis piscis, sed teretius illi est corpus, barbi siue mysti in modum, carniuorus & phrygani edax. Quamobrem oblongis dentibus non in maxillis modo, sed & in palato & super ipsa lingua præditus est. Squamas habet tenues, lituras in tergore subruffas ac ni-

gras. Ventrem candidum atque argenteum, tergus subnigrum. Vnicam ac breuem pinnam, secundum dorsum extensam atque eminentem carunculam iuxta caudam : obscuram in lateribus lineã, in quibus nullæ sunt pinnae, sed ipsarum quoddam veluti rudimentum sub ventre ad branchias. Huius piscis corpus aliquantulum falcatum est, neque pedẽ excedere vnquã est visum: cætera Troctam refert: nam squamarum & pinnarum seriem eandem esse in vtroque facile conspicies, capite tamen est longiore.

SALMO VEL SVLMO.

Salmonem cetaceum piscem dicere poteris, si quidem ad eius solam magnitudinem aduertas: vt plurimum enim cubitorum lōgitudinem, crurisque crassitudinẽ æquat: squamis tamen est pro corporis ratione admodum tenuibus: quæ maculis per totam cutem conspersæ, orbiculos ruffo ac luteos referunt. Miror piscem hunc vulgo tantopere cognitum Græco nomine carere. Paruam in medio tergo pinnulam habet, & ab ano sub cauda rursus aliam carneam ac pinguem. Caudæ autem pinna subrotunda est: porrò quatuor aliarum pinnularum, quas sub ventre gerit, duæ sub branchiis positæ sunt, aliæ ventri incumbunt, ci oppositæ, quam in dorso sitam esse diximus. Lineã vtrinque in lateribus rectã à branchiis ad caudam deductam habet. Pinnulas luteis & rubris maculis, vt reliquum corpus distinctas. Dentium illi (præter aliorum fluuiialium morem) sunt quatuor ordines in palato, vt serpenti Ceraſto: lingua quoque dentibus hamatis exasperata, exertosque ostendit maxillæ inferioris dentes, plures quidem quàm superioris: branchias ad radices linguæ vtrinque quaternas: stomachum in longitudinem protensum, pro tanto corpore valde angustum: hepatis vnicum tantum lobum pallidum, stomacho assidentem, ad sinistram inclinatum, de quo fellis vesicula ex viridi

in nigrum abiens, dependet:lienem atrum veluti sanguine suffusum, apophyses in pyloro penè innumeras. Aufonius,

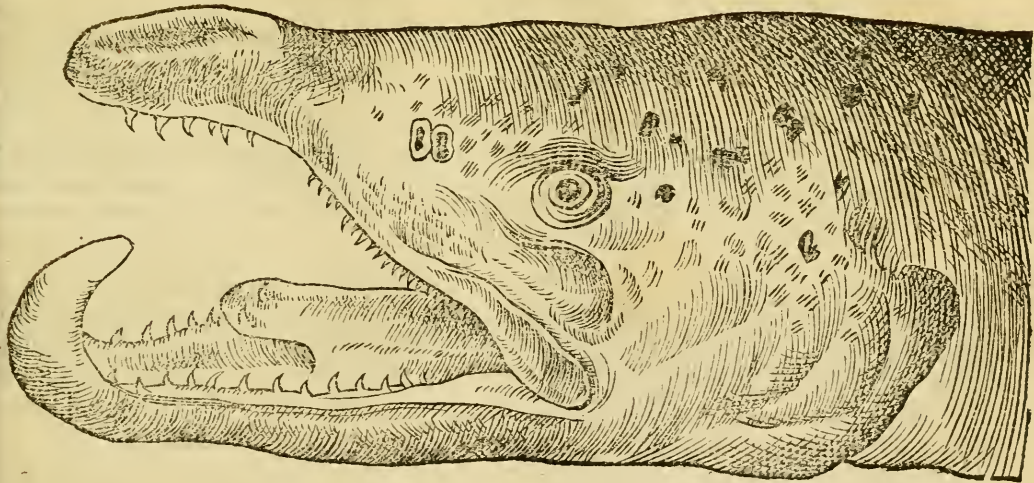
Nec te puniceo rutilantem viscere Salmo   Transferim.

Magnus est in Sequanæ ac Lygeris ostiis, in quibus è mari exiliens cum Alosis repurgatur, ac delicatior fit. Maior ad Tamesim Britannicum, qui Londinum alluit: sed illi Salmonem in longum per medium, nos commodius in transuersum dissecamus atque apparamus. Salitum quoque oleo atque aceto conspersum gratissimo sapore comedimus. Recens per hyemem ac verna ieiunia saccharo ac cinamomo conditus & cariophylo pertusus, ditiorum mensas honorare solet.

Est & alius prægrandis Salmo (fœminam esse autumant) quem vulgus Gallicum ab eius ore prægrandi *Beccard* vocare solet. Alii à ferendis ouis *Borriere*. Differt is à mare Salmone, quòd labrum inferius in hami modum aduncum habeat. In superiore enim labro foramen est ad palatum tendens, in quod hamus maxillæ inferioris se recipit, pyxidatimque in tubi modum insinuatur. Crebrioribus quàm Sulmo mas, iisque subrubris ac rufis orbiculis in cute variegatur, atque in Lepradis modum multis coloribus suggillatur. Linguam habet truttarum more albam, multisque denticulis obseptâ: cuius radices in quaternas vtrinque branchias finduntur: palatum quatuor dentium ordinibus insignitum: Oculos cæcios, rotundos: ad quorum fontes paulò inferius vtrinque duo insunt foramina ad olfactum. Pinnæ laterum tergoris & caudæ cum mare conueniunt. Vnà capi solent, atque eodem modo in fluuiis & in mari versari. Cæterùm Salmonis fœminæ capitis & oris iconem tantùm hîc adposuimus: reliqua enim notiora esse puto, quàm vt ad oculum ostendi debeant.

Caput Salmonis foeminæ.

SARIO VVIGO GALLICO

Trutta Salmonata.

Est & in Truttis (de quibus mox agemus) conspicua quædam differentia. Etenim qui huius generis piscium duos vel tres pedes excedunt, variisque ac rubris lituris conspersi apparent, regales vel Francæ dicuntur: quas si cum parvis Salmonibus conferas, nihil discriminis interesse comperies, præter purpureas maculas, quas in lateribus tam copiosas non habent Sulmones. Est ergo Salmonata trutta, quidpiam medium inter Salmonem & vulgarem truttam, quam nõ ineptè Sarionem Aufonius appellasse videtur,

Téque inter geminas species neutrumque & vtrumque
 Qui necdum Salmo, nec iam Salar ambiguúsque
 Amborum medio Sario intercepte sub ævo.

Itaque Scarionem hoc esse interpretor, quòd Gallicè *Truite Saulmonnee* nuncupamus. Truttis quidem grandior est, & copiosioribus maculis conspersus, Salmone autem minor: sed cuius caput ad Salmonem accedit, eandemque carunculam carneam, eandem caudam, easdemque pinnas ac squamas habet, sed pluribus lituris conspersas. Porrò internam Sarionis anatomem sequenti, qui de Trutta est, capite videbis.

SALAR GALLORVM TRVTTA.

Diuerfa est Æliani Trocta ab ea Trutta quã mox descripturi sumus. Est enim Trutta piscis flu-

uiatilis, Trocta verò marinus. Trutta præterea eos riuos subit, qui magno impetu feruntur: vnde sapius miratus sum (cùm alpes conscenderem) etiam in ipsis ferè montium Sanesii & Iuniperorum iugis, Truttas in torrentibus ab indigenis capi solere: nam eos pisces aduersos amnes scandere vel è præruptissimis magno impetu decidentibus aquis delabi persæpe visum est: quibus in locis rarò pedales fiunt, atque illuc castigatiores ad esum fieri, & ægrotorum corpora magis sana, ob agitationem atque exercitationem reddere creduntur. At, quæ stagnantibus aquis ac quiescentibus fluuiis degunt, in maiorem vastitatem extuberant: porrò Saxatilium piscium classis est Trutta: habentque Truttæ ferè omnes peculiarem appendicem siue apophysim iuxta caudam, quam eandem Salmones vtrique, Sariones, Vmbræ, Lauareti, Carpiones, Epelangi, Thymali, Emblones, Humblæ, & quidam alii habere conspiciuntur: pinnæ sunt illis ad latera frequentissimis maculis conspersæ, nunc subluceis, nunc subliuidis, sed rarioribus quàm in Sarione, frequentius tamen purpureis, quas Ausonius etiam ei tribuit hoc versu,

Purpureisque salar stellatus tergora guttis.

Quòd autem Trutta multigena sit, id quidem ex stellis statui vix potest: Nam diuersi amnes eiusdem generis pisces diuerso modo pictos habet. Ex Rilla enim flumine Neustriæ, Truttas variis notis pictas videas, aliis atque aliis multùm diuersas, rametsi in eodem tractu cæperis. Quod & in aliarum quoque regionum piscibus obseruari potest. Trutta magnam non fert in summo terгоре pinnam, sed iisdem maculis, quibus corpus, conspersam. Pinnas duas sub ventre superiori tergoris oppositas, & duas ad radices branchiarum. vnam iterum versus caudam, proximè ad anum. Squamis integitur tenuibus: lineæque multùm conspicua, à branchiis per latera medium corpus intersecat: oculos habet rubentes. linguam dentibus numero senis vncinatum, & oris rictum dentibus bene munitum, vt quinque horum ordines in superiori parte palati facilè dinumerare possis: branchias

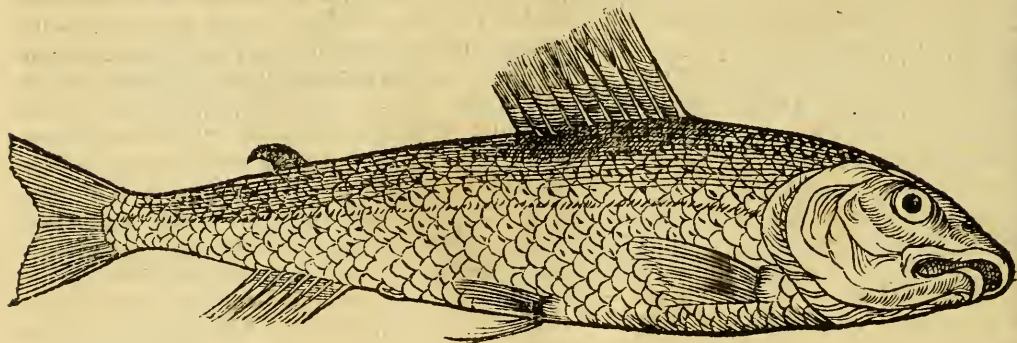
utrinque quaternas: Cor illi est trigonum, grandis stomachus. Phryganiis, deiecit amētisque vescitur. Pylorus tam multis apophysibus obsessus est, ut eas dinumerare non possis: tamen expertus ultra centum inesse comperies. Hepar habet pallidum & sine lobis. Intestina ter tantum reflectuntur. Aruernos, Burgundiones ac Picardos aut Belgas, adde etiam Gebennenses honorat, à quibus ad nos adfertur, magnisque habetur in deliciis.

THYMALVS.

In Ambra fluuio Italiae Malignanum octo à Mediolano stadiis alluente, Thymalum piscem capiunt, in qua maior non euadit, quam qui sesquilibram ad summum pendeat. Truttacei generis est, apprimè delicatus, quem vulgus Themerum vocat: atque hunc auri arenulis ac ramentis in Adafumine vesci autumat. Omnes eius pinnae atque ipsum corpus quodammodo truttam referunt. Latera lituris nigris ac frequentibus suggillata, ut Carpio. Lineas rectas in squamis ut Mystus habet. Caput in acutum tendens ut in Stregis vel Souettis dicitur. Pupillam oculi minus rotundam: branchias valde simplices, utrinque quatuor. Linea quae eius latera secatur, à superiori branchiae angulo spineo oritur, & recta ad caudam praetenditur. Linguam ostendit albam: dentibus caret, imò ne vllis quidem ipsorum rudimentis praeditus est. Pedis longitudinem non excedit, nec trium digitorum latitudinem. Mediocris magnitudinis Mystum refert. Branchias habet subflauas, ventrem pallidum: tergus ex liuido in opacum tendens, branchias ut Harengus vel Sardina, solidioribus barbulis obsessas: quae etiam ad fauces circa orificium Oesophagi asperitatibus horrent, vncinatisque officulis constant, ut in piscibus marinis dictum est, quibus cibum recipit, quem in stomachum demittat: multa pinguedine omnia eius intestina obuoluuntur. Cor tam exiguum habet, ut ne quidem cor ei

inesse credatur. vnicus est hepatis lobus, statim vbi gula finit stomachum amplectens, in quo exiguum
 fellis rudimentum vix apparet. Vescitur non auro (vt plerique putant) sed (vt approbat *Ælianus*)
 insectis aquatilibus, deiectionamētis, millepedibus, pediculis, caridibus, pulcibus aquaticis ac terrestri-
 bus: ego scarabeum terrestrem aliàs in eius ventriculi fundo reperi. Apophyses plures ex pyloro de-
 pendent, à quo statim sequitur intestinum vnum gracile, rotundum, quod ad rectum tendit, in quo
 excrementa recipiuntur, & ad anū deferuntur. Lien ei tā magnus ferè est, quàm hepar: quod in nullo
 alio pisce vnquam videram: oblongus, rubra pinguedine mixtus. Folliculum verò piscium natatio-
 ni accommodatum plenum perpetuò vidi in hoc pisce, ac per spinam delatum. Thymalum (inquit
Ælianus) Ticinus fluuius Italiae procreat: qui ad cubiti magnitudinem accedit, & Lupi & Mugilis
 communem & mediam speciem similitudinēque gerit. Eius capitis odor non indignam admi-
 rationem habet. Tanta enim suauitate flagrat, vt etiam si piscem non cernas, gratissimam tamen api-
 bus herbam (à qua nomen traxit) odorare putes. Hæc ille. Proinde Thymali adipem incolæ diligen-
 ter adseruant, quem auribus esse salutarem aiunt: quod etiam *Gillius* notauerat.

Θύμαλος Græcis, Thymalus Latinis, *Théméro* & *Thymara* Mediolanensibus.

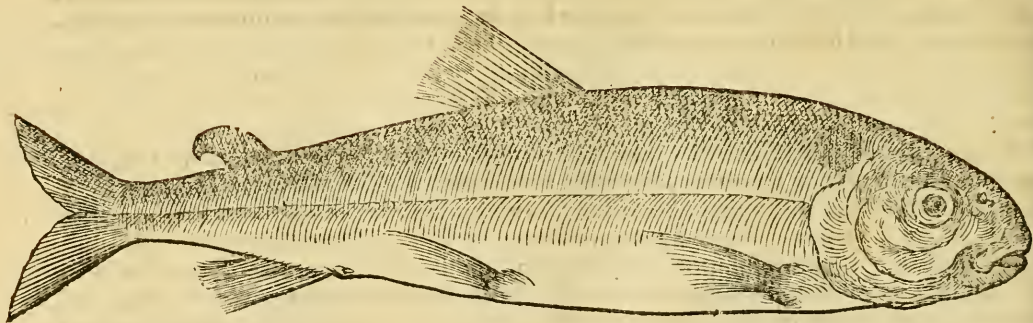
L A V A R E T V S.

Truttacei generis ac saporis est Lauaretus, ex lacubus *du bourget*, *d'Aiguebeleme*, & *Lemano* ad nos adferri solitus, nostris principibus in magnis deliciis habitus: vnde regionum œconomorum chartæ frequentem Lauaretum descriptum habent. Piscis Lugduni satis cognitus, *Vmbræ* simillimus, nisi simus esset, dentibusque omnino careret: *Bisulam* tamen vulgarem magis refert. sed Lauaretus nū-

quam pedem excedit, neque crassior est eo, quod pollex & index capere possunt. Capite est oblongo, squamis tenuibus, albis, atque, vt in Trutta, paruis. Exiguam in tergore gerit pinnam, duas ad vëtris latera vtrinque circa branchias, ac totidem sub ventre ei oppositas, quæ tergoris fastigium occupat. Aliam quoque paruam in eo interstitio, quod est inter caudam & anum, quæ omnes nigricantes apparent. Linea à supercilio subrubra per latera ad caudam protensa insignis est: cauda bifurca, pinnisque ad extrema nigris, fimbriatis ac laciniatis. ventre est laxo ac prægrandi vt Trutta. Hoc itè à cæteris piscibus differt, quòd nare est recurta, atque (vt in harengis ac Lochiis) officulis quibusdam prominentibus insigni, labris nullum dentium rudimentum ostendentibus: appendice glabra ac carnosâ caudæ insidenti, in Vmbra modum. Neque tamen dentibus caret: officula enim ad eius fauces atque Cæsophagi ingressum vtrinque conspiciuntur, senis hinc inde denticulis, vt in Themolo, communita. Branchiæ illi sunt vtrinque quaternæ ac simplicissimæ: quarum extrema, quæ capiti inhæret, reliquis sanè minor est: nullis in lateribus maculis est insignitus, totumque huius piscis corpus dempto tergore argenteum est. Verumetiam si ad eius internas partes aduertas, costas quinque & triginta vtrinque cõnumerabis: cernésque illi cor esse pallidum ac trigonum, pericardio inclusum: hepar album, vnus tantum lobi, vt in Exoceto & Delphino: in cuius latere dextro fellis vesicula adsuta est. Lien à sinistris apophysibus & stomacho incumbit. Intestina nullas habent reuolutiones. nam gula vsque ad vëtriculi fundum deducitur, qui per piscis longitudinè delatus, ac sursum quidè reflexus, duodenum parit adenibus suffultum, in cuius gibbo innumeræ apophyses spectantur: ex quibus vena oritur, per quam sanguis defertur ad hepar. à pyloro sequitur aliud intestinum, quod nullis anfractibus circumductum, recta ad anum tedit. Vuluam vtrinque bicornem habet, tenuibus ouis conspicuam. Cætera in congeneribus piscibus describentur.

Lauaretus.

V M B R A F L V V I A T I L I S .

Vmbra Allobrogibus nostris valde cognita ac familiaris, *Vne Vmbre*, delicatissimi saporis piscis ac nutrimenti peroptimi, Truttarum ac Lauaretorum generis, auro vesci credita in fluminum ac lacuum verticibus degens, pedem non excedit. Squamas habet tenues, ventrem elatiusculum, caput quàm Trutta, oblongius. tota sub ventre argentea, dorsum terfissimum habet, ex liuido opacum.

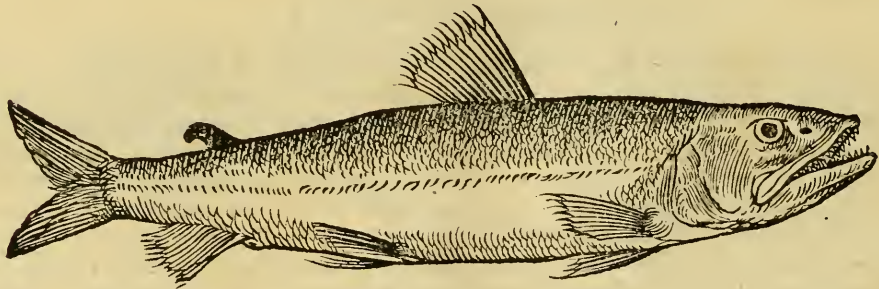
Caudam bifurcam, tenuem in tergore pinnam, quaternas sub ventre: duas priores non in lateribus (vt quibusdam alijs) sed multum inferius ad ventrem sub branchiis, carunculam supra caudam, vt in Truttis & Salmonibus diximus. Lacus, quem Allobroges vulgo d' *Aiguebelette* nuncupare solent, a fatim Vmbras promit. Fel Vmbræ paulò amarius sentitur, quàm Lauareti. Eius autem iconem non apposui, quòd ad Vmblam proximè accedat.

V M B L A V E L H V M B L A.

Diuerfa est ab Vmbra, quæ etiam litera mutata, Vmbla vulgò dicitur, eadèmq; huius piscis esset cum Truttis figura, nisi gracilitate, longitudine ac colore ab his dissideret. Eorundem lacuum est incola quorum & Vmbra. Nullis suggillatur lituris, quibus tamen vterque Salmo, Trutta, Sario & Carpio variantur. Colore est magis argenteo, quàm Vmbra. Vnica est & parua eius tergoris pinna: branchiam habet iuxta ventrem vtrinque vnã: duas sub ventre huic oppositas, omnes sine aculeis. Vitimæ piscem in duas æquales partes interfecant: sed pars quæ ad caput vergit, paulò longior est. Eius cutis adeò glabra est, vt squamis carere videatur. Tergus præ multo liuore opacum apparet: venter præ albedine vti argèrum micat. Eam apophysim etiam habet carnosam supra caudã, quam Vmbra, Lauareti, Salmones, Sariones, Thymali, Carpiones, Epelangi & Truttæ habent: quaternis prædita est dentiũ ordinibus in palato, serpentiũ more. Linguam ostendit aduncis in gyrum dentibus, crenatis, exertis, & hamatis senis, vel eò pluribus communitam, præter quos maxilla etiam inferior paruulis alius exertis & parum falcatis in ambitum vallitur: branchias habet vtrinque quatuor. Latera eius virgula recta secantur vtrinque per medium corpus, parum repanda versus ventrem, quam à capite ad caudam vsque protensam habet. Carniuorus est piscis quisquiliis & phry-

ganiis pisciculis, caridib⁹, & huiusmodi spurcitiis vescitur. Pinguis apud Allobroges capitur, ac partitio includitur: tantique fit, quanti ditiorum bursa æstimare potest. porro interna eius anatome cū Trutta omnino conuenit.

Vmbra seu Humbla.

EPELANVS.

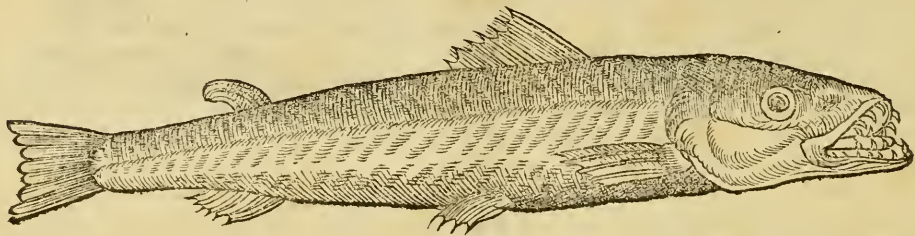
Saxatilis est Epelanus noster, vel hoc nomine præter saporem delicatissimum commendatus, quòd violam gratissimè redoleat: quamobrem quidam hunc piscem Violam posse vocari censent,

argumento *Æliani*, qui ab odore thymi *Thymalū* nominatum putat. *Cæterū* *Epelanus*, *Sequanæ* litorū alumnus, partim marina, partim fluuiatili gaudet aqua. *Neustricis* *Caudebeccanis* vberimus, cuius maior prouentus est circa vindemias : quanquam etiam toto anni tempore capiatur, sed non est post vindemias ita delicatus. *Sabinelæ* ab odore vel à pinguedine vulgus *Anglorum* (apud quos copiosissimus est) vocat. Tereti ac tenui est corporis compage, nonnunquam dimidium pedem æquante. Totus argenteus, transparenterque modo *Atherinæ*. *Truttam* præter cætera dentibus refert. Quinetiam appendicem mollem habet ad caudam, quam *Carpio*, *Themolus*, *Vmbra*, *Salmo*, *Trutta*, *Sario*, *Lauaretus* & *Vmbra* gerunt. Oris rictu est amplo, dentibus (vt *Vmbra*) circunvallato : qui etiam linguam vsque ad fauces in gyrum reflexi obsepunt. Cæterum glabro est corpore: vnde falso quidam a fellorum generis esse iudicarunt: capite ad *Merlucium* accedente: lingua quasi gemina, hoc est, in cuius radice posterior quædam appareat, in qua multò plures dentes sunt, quàm in anteriore. Pinnam in tergore fert paruam, totum piscem in æquales ferè partes diuidentē. Caudam quoque bifurcam, branchias vtrinque quaternas, decolores & violam olentes: Quatuor sub ventre pinna profert, duas sub branchiis, alias huic oppositas, quas in tergore gerit. Transparenti est corpore, dempta linea nigra quæ spinæ internæ parti inhæret. Calculos habet in capite rotundos, albos, quosque facilè forinsecus propter piscis transparentiam per cranium videre potes, sub posteriore cerebri parte sitos, vbi medulla in cerebro desinit. Cor branchiis semicircularibus & simbriatis est admodum vicinum, ac scutiforme: desinit quoque in angulos, rubrūque est, cui molles ac sanguineæ subsunt carunculæ, quæ huic tanquam aures in terrestribus famulantur. Illæ enim mouentur cum corde, quod septo ab hepate dirimitur: vnus tantūm lobi, in longum demissi ad sinistrum latus. Stomachum desinentem in mucronem habet in *V* literam efformatum: lienem admodum rubrum, seminis *Atriplicis* in modum latum. Cūque stomachi dextrum latus sursum vsque ad hepar

reflectit, illic geniculo intercipitur: vbi apophyses duas latas emittit, quæ veluti secundum ventrem constituuntur. Aliud post hunc subsequitur, quod nec pylorum, neque ieiunum, neque ileon commodè nominare possis: siquidem sine anfractibus recta ad anum procedit. Sed rectum geniculo intercipitur, estque ruberrimum. Mesenterio nullam admixtam pinguedinem habet, quo stomachus & intestina obsidentur, vt nihil aliud in ventre quàm adipem esse dixeris. Caridibus, culicibus, aphiiis, æstro, lendibus, millepedibus, pediculis, & eiusmodi detritamentis vescitur.

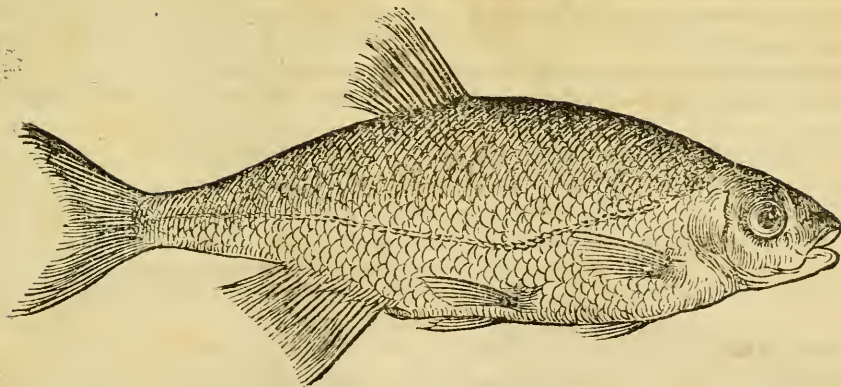
Est & alius Epelanus fluuiatilis, altero crassior & breuior, cuius iconem deinde etiã cernere poteris.

Epelanus marinus Gallis, *Schinelt* Anglis, Viola quibusdam.

Epelanus fluuiatilis.

CERNVA.

Piscis quoque saxatilis est Cernua, Gallicis annibus ignota, Britannis *Ruff* vel *Rouff* dicitur. Non est autem Perca marina aut Orphus (vt iam supra contendimus) neque aliorum quæ sp am est,
T.ii.

qui Cannam melius exanimem referat . Nam mortua hiat , & oris rictum apertum tenet. Etſi autē faxatilis eſt, plurimū tamen habet viſcoſi lentoris ſquamis adiuncti. Gobium marinum (dum natat) hoc potiffimum refert, quòd pinnas omnes laterum, caudæ & tergoris, multis tranſuerſis lituris nigris, variegatas oſtendat. Cæterum recens capta, hilari quadam ac ſubiurenti opacitate, ceu Pauonis torques, refulget. Imò verò extra aquam eduſta, ac ſuo humore deterſa, aureo fulgore in caruleū abeunte inſignis eſt. Percam plurimū æmulatur, niſi tranſuerſis lineamentis (quæ Percæ inſunt) careret, oréque eſſet magis recurto: huius caput ad Sparum accedit, atque eoſdem habet colores: oculos elatos, cæſios, admodum perſpicuos & tranſparentes. Cernua hoc potiffimum ſigno dignoſcitur, quòd ſpineum branchiarum tegumentum, crenatum vt in lupo, & ſua rima luxatum habet. Vbi autem linea quæ piſcium latera ſecat, ad branchias incipit, ibi aculeum ad caudam ſpectantem draconis marini modo videas. Sed & hoc à Perca diſſidet, quòd Perca duas in tergore pinnas habeat, Cernua verò tantū vnicam: nulliſque dentibus, ſed neque lingua manifeſta prædita eſt: ſquamifque eſt quadrangulis, robuſtis, crenulis tenuibus in gyrū incifis conteſta, quæ piſcē hunc ſcabrum admodum efficiunt, vnde Anglis nomen habet *Ruchl*: in quo etiam Cynedum & Paganellum imitatur. Rarus eſt apud Tameſin: plurimus autem in Ranello, quod Oxonium præterfluit. Nam is piſcis apud Britannos Perca ſalubrior eſſe creditur: æſtate tantū capitur: latet enim per totam hyemem. Proinde à Cernua radiis ſolaribus obieſta, maculis nigris per dorſum diſtingui percipitur: at tota ſub ventre candicat. Ad æſophagi ingreſſum in faucibus quatuor oſſicula detata, duo in ſuprema, duo in infima parte gerit, quibus cibum in ſtomachum demittit. Eius cor ſuo pericardio incluſum, & ſepto ab aliis viſceribus ſeiunctum eſt: quod è corpore extraſtum Callyonimi, Scorpiſonis, Exoceti, Orphi, Cannæ, & multorum aliorum in morem diu mouere non deſinit, atque in ſyſtole quidē exangue & contractum: in diaſtole autem multo ſanguine madere atque expanſum eſſe conſpicit-

tur. Huius porrò hepar ex pallido ruffescit, sinistra stomachi parti incumbens : à quo lobi duo exiles dextram regionem occupant, ac pylorum fouent . Interanea omnia Cernuæ peritoneo argentei coloris circumcluduntur. Vasculum fellis tenui villo alligatum à sima iocineris parte dependet, atq; è longo stomacho pylorus exit: cui tres tantum apophyses breues & albæ annectuntur . Lienem inter spinam & stomachum maiorem in hoc pisce pro magnitudine eius quam in aliis vidimus , parum lunatum, venis, neruis, & arteriis sanguineis ipsi stomacho alligatū: Duodecim quoq; veluti vniones erui magnitudine carnosos , tamen candidos, & calli duritiem habentes, in quibusdam Cernuis conspexi: quorum vnusquisque vermem inclusum, gracilem, oblongum, rotundum, ac teretem contineret qui ex venis meseraicis dependerent inter colon & ileon, ad eos anfractus, in quibus lactes esse solent : nam etiam Lumbricos, Ascarides in sesquiulnam longos aliquando comperimus . Cæterum Cernuæ rectum intestinum rubrum est, quod cæteris alioqui piscibus pallidum apparere solet . Ego verò puto Acerinam Plinii Medici recentiorum Cernuam esse : quumque Exocetum Romanis piscatoribus semel ostenderem, vt vulgare eius nomen ab iis siscitarer, illi Cernam vocabant, quod tamen vocabulum etiam ad Percam fluuiatilem transferre solebant.

PERCA FLVVIATILIS.

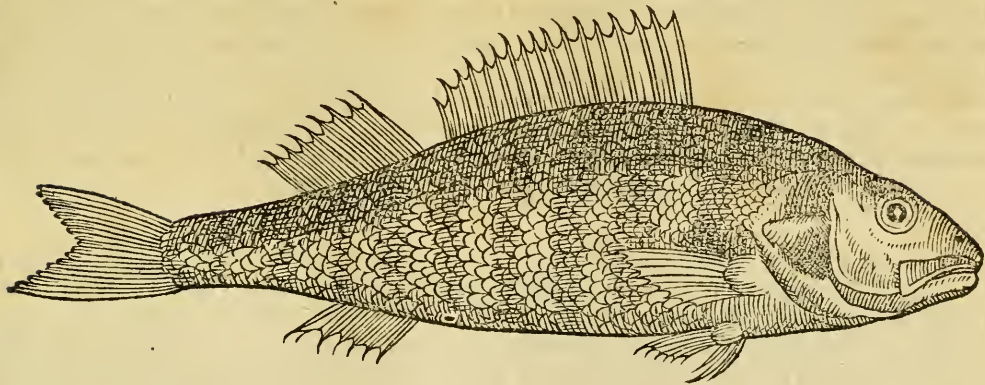
Percam Latini vocant, Galli *Vne Perche*, Hetrusci *Vna Persega* , Angli *Perc*, Romanum vulgus *Cernam*. Parit fluuiatilis Perca (inquit Aristoteles) in fluuiorum & lacuum paludibus atque arundinetis. In partu emittunt suum foetum continentem, eo quo ranæ modo. Ausonius,

Nec te delicias mensarum Perca silebo,

Amnigenas inter pisces dignande marinis.

Aridis squamis teguntur Percæ fluuiatiles : duas habent in tergore pinnas: marinæ vnicam ac continuam. Marmoris in modum transversas fert in lateribus maculas, à tergore prodeuntes: branchias vtrinque quaternas, easque duplices: quod itē Aristoteles scripsit: Anterior tergoris pinna duodenis firmatur aristis aculeatis. Ea autem quæ ab ano versus caudam fertur, aculeo crenato vallatur. Duas in lateribus pinnas habet, vtrinque vnam, quasi in medio corpore: alias quoque duas sub medio ventre. Dentibus caret, sed habet labia denticulis horridula: caudam bifurcam. Huius piscis hepatis non amplius quàm vnus lobeus apparet. Duas in pyloro gerit apophyses, intestinorū reuolutiones paucas habet, fel coloris vitrei sub hepatis lobo maiore. Philotimus tertio de alimentis (inquit Galenus) Percas inter pisces molli carne præditos annumeravit, vt & Gobiones, Fucas & Iulias.

Πέρκη Græcis, Perca Latinis, *Persega* Hetruscis, *Vne Perche* Gallis.

ANGVILLA.

Anguilla vbiq̄ue satis cognita, serpentina species est: Cui non esse masculinum fœmineumue genus, neque hanc coire, nec oua parere vulgo creditum est: nullamque vnquam captam fuisse, quæ

T.iii.

aut semen genitale, aut oua haberet. Meatus quoque vel semini vel vuluæ accommodatos nulla re-
 cisa ostendere. Quanquã nonnulli tradant conuolutis sibi inuicem anguillis, attritu corporum mu-
 tuo mucorem quendam in arenam limumque distillare atque ita generari. Sed id certum est anguil-
 las è fluuiis in mare descendere, & vtraque aqua gaudere ac perfrui, omnes lentum ac pituitosum
 in corporibus succum generare: marinam tamen gratioris esse saporis, qua salita plurimum vtun-
 tur Itali Adriatico vicini. In anguillis nigrarum & albarum tantum obseruantur differentia. Nam
 quum marem quidam dicunt caput habere amplius atque oblongius, foeminam repandius: hæc nõ
 maris ac foeminæ differentia est, sed generis. Etenim quæcũque ex iis ipso aspectu à cæteris differunt,
 eæ quidem foeminæ appellantur, atque in anguillarum genere præstantiores sunt.

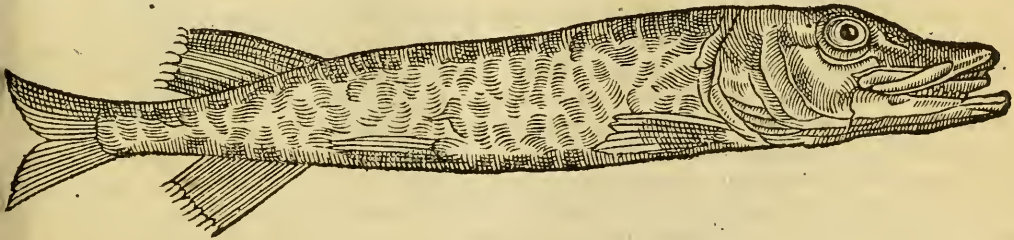
L V C I V S.

Quantum fallantur, qui Lucium Lupum esse putant, in Labrace ac Sphyræna diximus. Nam &
 Græci qui Veneris seruiunt, Sphyrænam Lucium marinum nominant: qui verò Turcis subiiciun-
 tur, *Turcies* vocant. Minores Lucii in Anglia *Pilæ*: cum autem adoleuerint, *Lutæ* vocantur. Gregalis nõ
 est Lucius: & quanquam nuper editus sit: tamen nunquam nisi solus euagatur: solertis in compa-
 rando sibi victu naturæ piscis. siquidem stans contra fluentis aquæ raptum, quoties ranam vel aliud
 quidpiam delabi aut moueri aduertit, illuc sese protinus emittit, atque ei aculatur in prædam: vnde
 Galli *Lanzon* vel *Lanceron* vocant. Alii ab eius ore prægrandi *Becquetum*: alii quòd oblongo sit corpore
 vt veru, *Brochetum* dicunt. Angli pingues admodum Lucios habent ac magnos. Omnes autem Lucii
 tereti atque oblongo sunt corpore, capite in acutum proteso, albo, ac liuido, aut etiam subnigro. Squa-
 mis paruis, hiatu grandi, dentibus caninis, longis & transparentibus, in gyrum per maxillas infle-

xis. branchiis vtrinque quaternis, cauda bifurca: quatuor sub ventre pinnas habent, duas caudæ vicinas, quæ inter se mutuò opponuntur ad pinnarum teli effigiem. Hepar illis est pallidum, per ventrem ad latus stomachi porrectum: à cuius lobo fel porraceum in grandi vasculo pender: lien sub reuolutione stomachi, ad quem fibra ex felle demittitur. Tres tantum reuolutiones intestinorum habet, apophyses nullas. Cor magis turbinatum, quàm trigonum. Cæterum inter Italicos & Gallicos hoc est discriminis, quòd Gallici in longum protenduntur, sùntque deliciores: Italici verò ventre sunt prominente, & corporis veluti truncata mole atque in latum exporrecta. Cæterum an sit Oxyrinchus Strabonis, quem Niliaci piscatores sacrum habent, id mihi controuersum est.

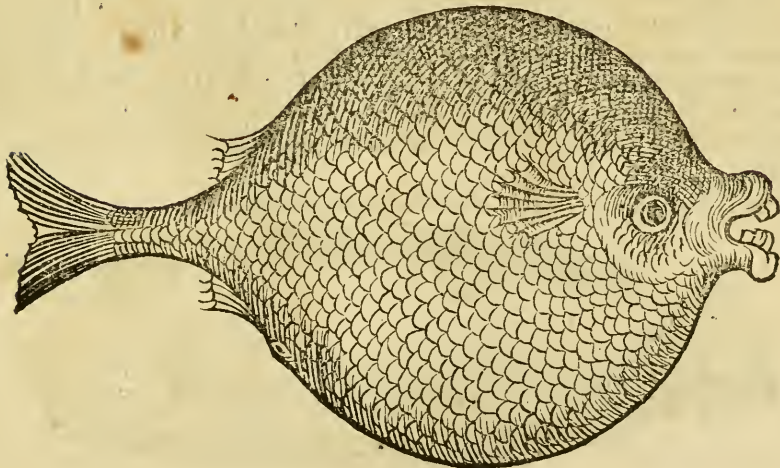
Lucius Latinis, Brochet vel Becquet Gallis.

ORCHIS VEL ORBIS.

Edulis nõ est piscis, Ægyptiis ex Nilo familiaris, qui à testis forma Græcis ὄρχις dicitur: neque ad aliud amplius capi solet, quàm vt illi eius pellē tomēto impleāt, & alienigenis diuēdant. Capitur circa Saiticam præfecturam, vulgo *el Saet* dictam. Duo sunt eius genera, ambo rotunda, corio duro contexta, vt lagenam imitari videantur: vnde Græcum vulgus *Flascopsarum*, id est, lagenam piscem dixerunt. Piscem rotundum apud Plinium legas, sine squamis, totumque capite constare, contextumque durissima pelle: cuius notæ huic propemodum pisci cõueniunt, quem antiqui testem ob rotunditatem, alii verò orbem appellarunt. Venetum vulgus perperàm columbum nominavit.

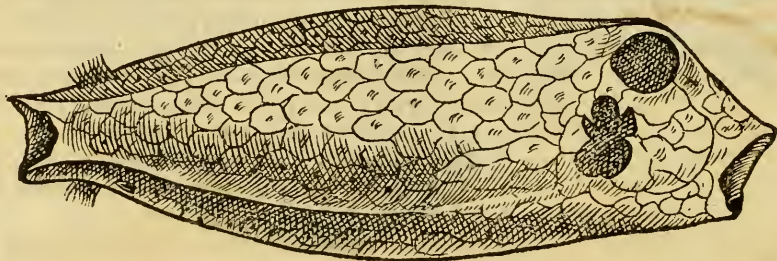
Orchis Græcis & Latinis, aliis Orbis, *Flascopsaro* vulgo Græcorum
& Columbus.

ALIVS PISCIS NILOTICVS.

Vidimus quoque alterius piscis Nilotici Sceleton halosteo n à circulatoribus circumferri, cuius forma ad pentagonum accederet, pedalis interdum longitudinis, quē cū nacti essent incolæ, curabant ab interaneis protinus emūdari, deinde verò testam illam duram, qua contegitur, multos annos incorruptam seruabant, vt inde lucrum consequerentur, quòd à negotiatoribus externis nouitatis gratia huiusmodi piscis emi sit solitus. Cæterum dum viuus est, penicillum in cauda habet, & pinnas supra & infra caudam: ac rursus pinnam aliam vtrinque: oculos albos, os paruum. Color eius lactescit, & velut in pallidum languet. Eius iconem proximè cernito. Cæterum eius nomen me hucusque latuit.

Piscis cuiusdam Nilotici sceletos.

ALIVS ITEM PISCIS NILOTICVS,

αἰώνιος, nisi Clariam Niloticam esse dicas.

Memphis pisces quidam edules circumferuntur è Nilo capti: quorū nonnulli sunt insipidi, alii ita viles, vt à pauperibus tantū edantur: quorum ex numero quendam obseruavi, cuius glabra pellis vt Anguillæ erat, Clariam, hoc est, Lotam Gallicam referentem: vnde Clariam Niloticam vocari posse credidi. Pedalis est longitudinis, brachiisque crassitiei. Caput Callyonimi habet, grande, carnosum: magnum inter oculos spatium, sesquidigiti mensura. Oculos emittit grandes, eodem ferè modo quo in Callyonimo sitos: quorum pupilla ex nigro fulua est: iris autem albet. Merlangum colore quodammodo refert: cirrhos duos semipedem longos ac molles gerit: vnde Barbatulam plerique in Ægypto vocant. Superius labrum paruos admodum dentes duobus ordinibus dispositos habet: inferna autem maxilla tantū exasperata est. Linguam vix habet conspicuam: caudam latam & bifurcam: in qua forinsecus duæ sunt appendices cornæ, rotundæ, palmum longæ, quæ in nullo alio pisce cernuntur. Branchias ostēdit vtrinque quatuor, sub quibus pinnas videas vtrinque oblongas, singulari aculeo serrato munitas. Pinnas iterum alias sub ventre duas, ac rursus vnicam, continuam, in tergo carnosam, vno tantū aculeo munitam. podicem longè à cauda: hepar in multos lobos partitum: stomachum oblongum: intestina paucis anfractibus reflexa. Cæno, spurcitiis & pisciculis vescitur. Folliculum, qui piscibus datur ad natādum, fauī in modum crebris foraminibus perforatum habet, vt corpus quoddam spongiosum videatur: oua edit paruula. Memini me vnum huius speciei piscem in litore proiectum circa Busirim vidisse, qui cubiti longitudinem excessisset.

MYSTVS, FLVVIATILIS BARBVS.

Mytus quoque frequenter in Nilo capitur. Sed quomodo Lucius Italicus à Gallico differt, sic

Nili Myſtus à noſtro diſſidet. Noſter enim Myſtus oblongus eſt, & quaſi teres: Niloticus verò craſſo & recurto eſt corpore: eiufdem tamen coloris ſunt: & eo modo barbibus quatuor ſeu Myſtibus exornantur. Niloticus noſtrum Cyprinū ipſa forma ferè æmulatur: ventre enim habet expanſum. Tanta craſſitudine in Nilo proficit, vt eum Memphis libras viginti pendentem viderim: quo in loco Mythus vel Myſtus dicitur: vulgus Græcum *Myſtacho* pronuntiat. Eſt & aliud quiddam, quod Græci vocant *μυſτινὸν*, de quo in Balena diximus, oblongis aſſulis, cauda tenui. Latini muſculum vocāt. ſetas multas habet ſuillis ſimiles, caudæ equinæ proximas. Quidam volūt hoc in ore Balenæ contineri. Cæterum Myſtum prouectiorem Galli *Vn Barbeau*, minorem autem *Barbarin* vocant: Romæ Barbi Tiberini plurimū laudantur. Vulgus Mediolanenſe iam adultos Barbos, Barbaros vocat: minores verò Balbetos, Angli *Barbel*. Quanquam etiam marinum Mullum Galli Barbatum appellant: de quo cum Trigla dictum eſt. Auſonius de Moſellanis piſcibus,

Tuque per obliqui fauces vexate Sarani,
 Qua bis terna fremunt ſcopuloſis oſtia pilis,
 Cū defluxiſti famæ melioris in annem
 Liberior, laxos exerces Barbe natatus:
 Tu melior primore æuo, tibi contigit omni
 Spirantum ex numero non illaudata ſenectus.

STRINSIAS SIVE BOTARISSAS.

Glanum piſcem refert, quem Inſubres & Taurini Botariſſam nomināt, dempta tamen magnitudine. ſunt enim tam propinqua ſimilitudine, vt eorum alterum maiorem, alterum verò minorem

dicere possimus. Huius piscium generis alii in flumine capiuntur, alii in lacu. Qui autē ex Verbanō, hoc est, maiori Italiæ lacu adieruntur, libras quatuor grossas, id est, septem libras cōmunes pendunt. Qui verò in Ticino capiuntur, libram vnam grossam, seu libras tres communes non excedūt: ideo hos Mediolanenses paruos ad discrimen maiorum vocant. Colore præterea diffident: Nam qui in flumine capiuntur, nigricant, & sunt vnicolores: qui autem ex Verbanō sunt lacu, ex flauo in cinereum colorem vergunt, & fuluis maculis distinguuntur. Cū autem ad Luganum lacum vētum est, pagorum incolæ nomen eis mutant, & *Strinça* nominant. Nam quum aliis eius nomen à Botto qui Gobius est, componatur, Botorissæ dicūtur. Mediolanenses pro bottis eos intelligunt, quos Romani *Missoros* nuncupant: quorum progenitos Veneti Marsionos appellant, adulti autem, Gobii albi dicūtur, vulgò *Paganelli*. A Lota siue Barbota fluuiatili, sola etiam magnitudine differt: nam Botatrissa Verbanī, aut maioris lacus Barbota, duplo maior excrescit, estque popularis Mediolanēsum cibus. Longitudinis semipedalis plerunque esse solet: crassitudinis verò quantum pollex cum indice amplectatur. Caput veluti compressum, crassum & latiusculum habet, reliquum corpus vt Anguilla lubricum. Anguillam quoque referret, nisi curto esset corpore. Duas præterea fert in tergore pinnas carnosas, quarū anterior capiti vicina multò minor est, quàm secunda quæ in summo est, & ad caudam desinit. Alias habet pinnas in lateribus molles & latas vt conger aut Anguilla: duas iterū sub ventre minores, caudam latam & mollem: vnde mihi dubium est, piscem hunc inter Gobiones minimè adscribi debere. Sunt enim squamæ Gobioni & pinnae spinosæ. Cæterum colore luteo prædita est Botatrissa, & cinereis ac fuluis maculis variegata: Chamelopardalis in modum ventrem grādem habet, & faciliè putrescentem. Nam & mollis & tenellus est piscis, dulci carne & palato gratissima præditus. Mediolanenses hunc piscem cum cute, vt Græci Anguillas, frigunt: sed frictæ Botatrissæ pellem in membranæ modum sequacem & lentam habent.

CLARIA FLUVIATILIS.

Claria marina in Afellis iam descripta est: fluuiatilis autem, quam hîc adducimus, vilis est pretii ac nominis. Cœnosa est, vbiq;e satis frequens: vulgus Barbotam, non à barbibus aut arunco nominat, sed ex hoc quod Galli barbotare, cœnum & limum rostro, anserum modo, commouere dicunt: Lugdunenses Lottam nominant: sunt qui Marmorum vocent. Itali *Botola*, alii Botum vel Botam. Anguillæ aut Congri modo glabram cutem habet, atque idem caput. Cirrho recto breuîque & simplici in maxilla inferiori barbatur. Continuâ in tergo pinnâ gerit mollem, ad caudam (quæ illi rotûda est) desinentem. In nonnullis duas pinnas in tergo videas: quarum exigua est quæ capiti magis est vicina: sed & inter anum & caudam rursus aliam pinnam gerit: vnâ præterea vtrinque in lateribus circa branchias, quas vtrinque quaternas habet: duas verò sub ventre capiti multum propinquas. Cæterum duos in inferiori maxilla habet denticulorum ordines, admodum paruos: atque in superiori maxilla totidem, vt nihil quàm asperitas in eis sentiatur: nam alios etiam in fornice palati gerit. Tergus & latera fuluum vel subliuidum colorem habent: venter autem albicat. Semipedalem non excedit longitudinem. Hepar lobum oblongum ad sinistrum latus demittit, sub quo est stomachus. In pyloro apophyses seu cæcos viginti quinque connumerare potes: lienem quoque videas, neque dextro neque sinistro, sed in medio spinæ stomacho in hærentem. Anus eius propinquior est capiti, quàm caudæ. Intestina pluribus quàm tribus inflexionibus non circunducuntur. Oua in bicorni vulua fert vtrinque permulta.

AGONY S.

Tres sunt apud Insabres lacus, in quibus piscem vulgari Mediolanensium idiomate Agonum

nominatum capiunt, varium quidem eum: Larius enim lacus, qui hodie Comensis cognominatur, Agonos educat exiguos, ac magis populares, Sardis similes, dempto quòd ventre sunt latiore: neque aliò quàm Mediolanum transferuntur, aut saltem rarò Mantuam prætergrediuntur. Eos doliis muria conditos adseruant, quanquam etiam mediocriter sicci sine muria comperiantur. Verbanus lacus, quem lacum maiorem cognominant, multò maiores Agonos quàm Larius educat. Indigenæ urbium, quæ ad eius litus sitæ sunt, Aronan, Palencza, Cornobio, Locarna & Engudre vocatos pisciculos magno prouentu capiunt, media magnitudine inter Larios, & eos ex lacu Luganæ, quos indigenæ urbium nominant Campignon & Buisson. Benacus autem lacus magnitudine insignes agonos profert. Sed nec Verbanus aut Benacus Agoni muria cõdiri solèt vt minores. Est lacus piscosus qui vocatur Grigole, Patauii finitimus, in conspectu montis Celisi non longè à Verona, ad cuius latera Adix amnis influit, Veronam præterlabens, fluitates sustinens insulas, vt Orcomenus, sphondylito feraces: in eo indigenæ pisciculos capiunt, quos Sardanelas vocant: quorum magna piscatio post hyemem fieri solet (gregales enim sunt) quibus magna etiam dolia complent. Cæterum Agoni omnes squamas habent læui contactu decedentes, tenues, latas & transparentes: corpora argenteo colore nitentia, sed parum nigricant in tergo. Desquamati, supra argentum terfissimum refulgent. Oris rictum habent grandiusculum sine dentibus: pinnam in tergo simplicem, paruam, duas in lateribus sub branchiis, quarum omnium exterius tegumentum spineum in medio crenatū est. Oculos valde grandes proferunt: caudam in penicilli modum discissam: vtrinque nonnunquam lituris duabus rotundis ac nigris, interdum pluribus suggillantur in tergo. Lineam sub ventre habent ferratam, ad anum definentem: quam si digito in aduersum confrices, cultri modo acutā percipias. Branchias habet vtrinque quatuor, interna parte veluti fimbriatas. quòd etiam Harægis, Celerinis, & id genus piscibus accidit. Cor vt semen Cicerculæ trigonū inter anteriores pinnas sub branchiis occultatū. Hepar subru-

brum sinistro stomachi lateri & œsophago incubans, ipsūque pylorum amplectens. Stomachi figura in conum turbinatur: à cuius superiore parte pylorus exit, multis apophysibus cæcis ac longis circumdatus. Lien dextræ stomachi parti inhæret, ruber: à pyloro intestinum non reflectitur: sed rectà ad anum tendit. Triginta sub ventre officula acuta, asperam in hoc pisce lineam cōstituentia, connumerare potes.

SARACHVS.

Sarachum Epirotæ (vulgus Albanenses vocat) vt & Græci piscem eundem nomināt, quem Mediolanenses Agonum. Duo enim trēsue lacus sunt in Epiro, in quibus Sarachi capiuntur: quos vbi sale condierint, exiccauerint, & fumo infecerint, Venetias, Anconam, & aliò nauigiis transfuehunt. Quorum eos maximè in pretio habere solent, quos *de la Boiane* huius nominis flumine ac lacu cognominant. Horum verò duæ comperiuntur species, alterū minus, alterum autem Clupeæ ferè magnitudinis. Minores Sarachi quadrante longiores non sunt, maiores pedalem implent longitudinē. Ambo eadem linea sub ventre præditi sunt, qua Clupea insignita est. Sunt ex Græcis qui Sarachos vulgò Stauridas vocent.

TRICHIS, GALLIS PVLCELLA.

Trichidem antiquorum, Virginis aut pulchellæ nomine Galli cognoscūt, *Pucelle*: quòd veris initio, dum huius piscis capturæ dant operam, sine ouis vt plurimum capiatur, vel quòd Sombros (quos illi etiam Lenones vocant) proximè subsequatur. Capitur in multis annibus, ac præcipue

Ligeri, contra raptum fluminis. Anglia ex Tamesi *Schalde* vocat. Harengum grãdiorem vix vnquam excedit: aut si quando excefferit, appellationem mutat, actum quidem, adultæ Alaufæ nomén accipit. Nonnulli Pulchellas ab Alaufis diuidunt: quorum tamen sententia multis argumentis refelli potest. Quidam Galliæ tractus fictas aut *femctes* vocant, Andegavi *Conuersos*: & qui Baioniam incolunt, *des Gautes*. Sed audi quantum ab harengis diffideant: Harengi corpore & capite latiusculo præditi sunt, labro prominulo: Pulchellæ, oblongiusculo. Punctis harëgus caret: Pulchella ternis atque interdum quaternis rotundioribus nigris in lateribus ac tergo vtrinque insignitur. Lineã præterea sub ventre vt Celerinus habet asperam, qua etiam Harengus caret. Sed Celerino hamuli rotundi sunt, & ferè sub squamis conditi: Pulchellæ verò foris eminent, quemadmodum in Trachuri caudæ lateribus. Trichias, vel (vt Aristoteli placet) Trichæas, cum Pontum ingreditur, videtur quidem ac capitur: sed exiens nusquam adhuc conspectus est.

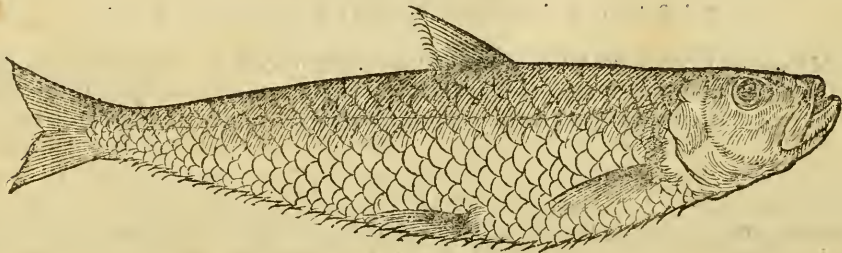
LIPARIS, MACEDONIAE PISCICVLVS.

Est in Macedonia lacus, quem vulgus Conium vel Limnum *Pischiac* nuncupare solet: in quo Liparides affatim capiuntur. quæ toto habitu Sardinam referrent, nisi ventrem magis in latitudinem distentum haberent. His meritò à pinguedine nomen est inditum, quòd vel leuiori ignis calori apppositi pisciculi, toti ferè in pinguedinem resoluantur. Caput illis est vt harengis tornatum: labrum tantum inferius asperitate leuit denticulatum: laterum, ventris, tergi & caudæ pinnæ vt Sardinis esse solent: lineam quoque sub ventre asperam habent ac transfuersam, quam piscatores circa anum fecant, vt inde humor, qui in ventre continetur, effluat: deinde sale cõditas holosceno per oculos trahunt, atque ita diuendunt. Liparidum captura veris vigore vberior esse solet: sunt enim eo tempore

meliores. Leui contactu squamas exuunt: Cutem habent argenteam . Horum pisciculorum ex Conio pago multa scortomata Theſſalonicam mittuntur, & ad Chryſitem (quam nunc Siderocapſan vocant)transmittunt : quas illic Harëgum guſtu æmulari, & ori gratiſſimas ac delicatiſſimas eſſe comperi. Liparis plerunque mixtim cum Leſtya ferri conſuevit : quæ quanquam multò minor ſit, tam è eodem quo Leſtya pretio venditur . Ea pars lacus Peſchiaci, quæ Conium pagam alluit, Liparidibus tantùm ſcater: quas eodem ferè modo quo Thriffas in palude Mæotide decipere ſolèr, nempe cãtu & teſtarum concrepantium harmonia: ad quam ſaltantes accurrūt, atque incautæ retia ſubeunt. Macedones autem ſcientes Liparides turmatim vagari, retia circumponunt, earũque examen quærunt: quod vbi inuenerint, lintribus obſident: deinde remis aquam quatientes eas terrèt, quas pecudum modo, magno grege abigunt , perſequunturque quouſque in retia inciderint : mox omnes ad litus adducunt.

Liparis Græcis & Latinis.

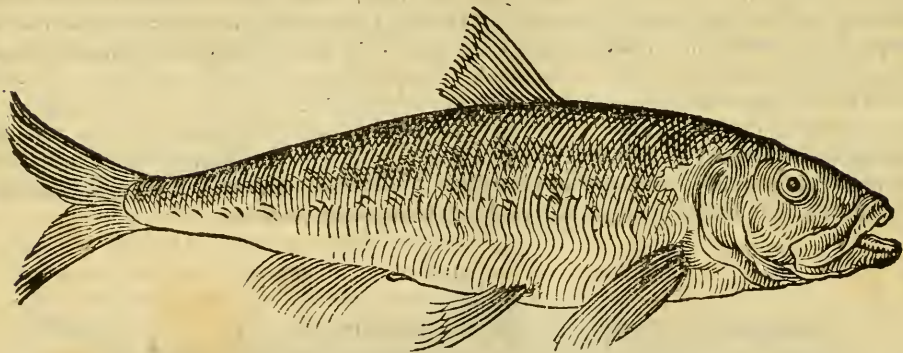

CLUPEA, SEV ALOSA.

Alosa, Gallicè *Alose*, *Chiepa* Italis, *Lachia* Romanis, Latinis *Clupea*, in *Abramidis* modum tornata est, nisi corpore esset multò longiore ac crassiore. Lineam asperam, & veluti cultellato mucrone scindentem gerit: qua (vt *Plinius* tradit) *Attilum* ingentem *Padi* piscem exanimat. ea verò acutior est in pusillis piscibus. Per multi contendunt *Alosam* à *Clupea* longè diuersam esse. Grādes porrò & adultæ *Alosæ*, *Thrissæ* etiam dicuntur, idque maximè cùm ad iustam magnitudinem peruenerint. *Thrichides* verò appellantur diminutiua voce, cùm nondum in perfectam molem excreuerint: tunc enim magis aristosæ percipiuntur. Nam *Thrissæ* pulpas habent carnosiores, minúsque aristis obseptas. Ascendentes flumina semper capiuntur, nusquam autem descendentes. *Aristobolus* author est *Thrissas* ascendere in *Nilum*, sicuti & *Cestres* absque *Crocodilorum* metu.

Θείσα Græcis, *Clupea* Latinis, *Alofa* Aufonio, *Leczia* Romanis,
Chiepa Italis, *Alofe* Gallis.

P L E S T Y A .

Strimonis amnis accolæ vilem admodum piscem agnoscunt, quem illi vulgò *Plestyam* nominant: qui & in Macedonia ad *Pischiacum* lacum plurimus est: quo in loco modò *Platanes*, modò

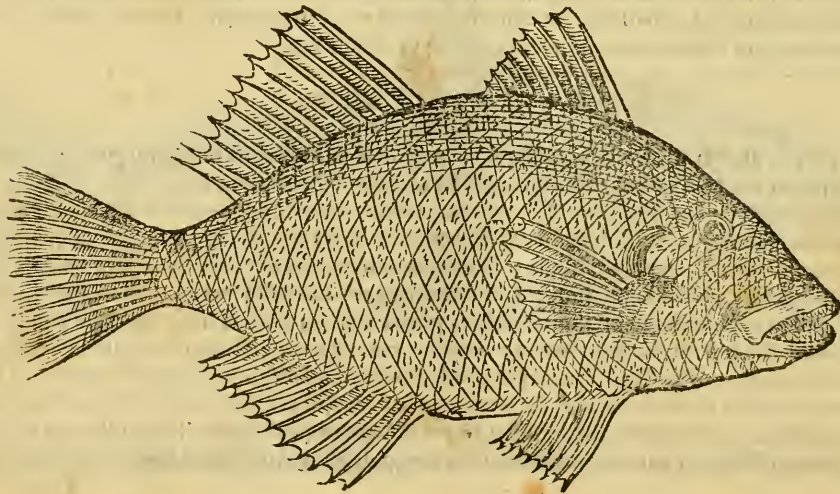
Plectya, modò Platognia vocatur. Latus piscis est, atque ea forma tornatus, qua Abramidem fluuiatilem conspexisti. Multis spinulis abundat, atque eodem modo holostheno transfuitur vt Liparis, & per paria diuenditur, muria optime maceratus. Frequentes squamas habet, rotundas ac tenues. Tergus eius nigricat, venter candicat. Os non aperit ita grande, quod etiam omnibus dentium rudimentis caret. Metallariis ad Chrysitē (quam Siderocapsan vocat) opportunus est in fodinis. Carne constat dura, stupacea, palato ingrata. Partem eam quæ ab ani pinnula ad caudam fertur, prominētem habet, corpus in Bremmæ fluuiatilis modum compressum.

DE APRO PISCE.

Capros Aristoteli, Plinio Caper, aliis Aper, piscis est quem amnis Achelous gignit, qui nonnunquam grūnire creditur. Eum primū apud Epidaurum, quam nunc Ragousam vecchiam vocant, conspexi, Cyprini magnitudine. Hic aliorum piscium more branchias non habet detectas, quamquam quaternas intus conditas ferat, vt Exocetus & Muræna. Os paruum ostendit, in quo dentes albi, humanis æmuli, in gyrum siti sunt. Duas fert in tergo pinnas, quarum prior, fortibus aculeis obfirmatur, quibus audacter, si quos pisces oderit, aggreditur: pelle integitur dura atque aspera, qua ligna expoliri possunt. Squamis caret: Altera pinna tergoris vicenis neruis constat: Corpus habet circinnatum & planum: Lineas fert cancellatas in cute: Vnam vtrinque gerit in lateribus pinnam: Oculos sursum in capite sitos: Pinnam in cauda rotundam. In summa, piscis hic aliorum nō seruat normam. Et quum Capriscus, quem in Trago pisce descripsi, affine nomen habeat cum Capro, cauendum est tamen ne nomenclatura Apri, Capri & Caprisci te decipiat. Illyrii piscium affinitate decepti, piscem istum *Chiergner* vocant: sed vox ea Sargo debetur. Aper enim Sargi modo corpus torna-

tum habet. Erit forsitan is quem Athenæus porculum fluuiatilem vocat: quem etiam ex Aristotele vocalem esse tradit.

Ποτάμιος χοῖρος Athenæo, καΐσπος Aristoteli, Aper Latinis, Caper Plinio.

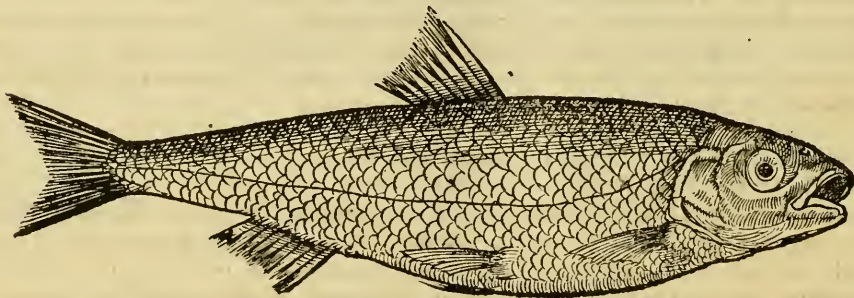

LEUCISCVS, HOC EST, ALBICILLA
feu Albicula.

Leuciscus Icesio species est Mugilum: Parisienses Vne *Vandoise*: Ligeris accolæ à mira velocitate, iaculum Vn *Dard*, Angli *Dices*, Lugdunenſes *Suiſſam* vocant: quem optimè vt nos à Squalo diſtingunt, Inſubres *Streiam*, Vulgus Græcum *Leucorinum* vocant. Accolæ lacus *Biſtonii* (cuius aqua partim dulcis, partim falſa eſt) *Lilinguam*, Huius nondum prouecti piſcis, veris initio magnum numerum capiunt, & modico ſale conſperſum atque exiccatum, Byzantium ferunt, venduntque Maio, Iunio & Iulio menſibus. Corpore longiore & anguſtiore eſt quàm *Streia*. Hunc Romani piſcatores à *Squalo* non diſtingunt: neque enim adeò exactè piſces fluuiatiles, vt Galli, internoscunt. Etenim *Leuciscus* aſpectu multò hilarior eſt quàm *Squalus*, minoribusque ſquamis contegitur: Albo colore nitet, & veluti inter ſquamas ſtriis rectis interſtingitur: Caudam bifurcam & pinnas albas profert, neque ita latas vt *Squalus*. Nulla habet dentium rudimenta: Linguam albam, branchias vtrinque quatuor. *Squalus* præterea *Leucisco* maior euadit. Porrò etiam Ablunt ſiue *Alburnum* ſimillimum eſſe videbis *Leucisco*: tamè eſt paulò craſſiori corpore, & ſquamis elatioribus, ac labro inferiore melius inſarcto. Eſt etiam nonnihil diſcriminis in linea quæ vtrinque corpus interſecat. Siquidè *Leucisco* non tam arcuata eſt, quàm *Alburno*: & *Alburnus* rotundiori corporis compage conſtat, ad Cephalum magis accedente. *Leuciscum* enim *Galenus* cum fluuiatili *Cephalo* componit, ac de *Mugilum* genere eſſe ait: ſuòque tempore *Leuciscorum* magnam copiam condiri ſolere, atque in magno haberi pretio. Horum capturam ex *Epiri* lacubus maiorem fieri diximus, quos *Epirotica* lingua *Scouranicos* vocat. Veneti his maximè vtuntur, quos ad ſe nauigio adferri curant: eodèmq̃ue

propè vocabulo vtentes Scourancas nominant. quæ cum Leucorinis maiores sint : ambo tamen pisces sale conspersi & fumo infecti atque exiccati, ad externos mitti, vt nostri Harengi foreti, consueverunt. Quanquam autem Leucisci inter Mugiles adnumerentur, tamen stomachum non habent ita carnosum, peritoneū albissimum, cor trigonum, duos hepatis lobos pallidos, sub quorum dextro fel continetur: Splenem rubrum. Sed & interstitium, quod inter oculos Squali & Leucisci intercedit, discrimen inter vtrunque diluet: minor enim in Leucisco est capacitas, & calua rotundior.

Λβυλιονος Græcis, *Vandoise* vel *un Dard* Gallis, *Daces* Anglis, *Leucorini* vulgo Græco,
Lilinga indigenis ad lacum Bistonium, *Stregias* Insubribus.

SVETA.

Sucta Ferrariensis Leucisco quàm Squalo magis similis, semipedalis est, rostro vel ore Lauareti, sed subobtusio, neque vt Squalo in gyrum grandi. Capite acuminato, cauda & branchiis vt Leuciscus. Branchias enim habet paruas, tenuibus fibris constantes: sub quibus mox in ingressu œsophagi seni vtrinque dentes comperiuntur, pyxidatim in seinuicem infixi, alioqui maxillæ huius piscis omni dentium vestigio sunt destitutæ: squamisque est paulò latioribus quàm Leuciscus. Peritoneū interna parte ei nigerrimum est, vt in Salpis: cor spōgiosum: intestina in multos anfractus circumuoluta: hepar in duos lobos discissum: quorum sinister longius progreditur, & stomachum fouet, quem ferè vsque ad anum comitatur. Lien lateri sinistro stomachi incumbit. Fel ei est admodum grande. Cæno & spurcitiis vescitur vt Sturio. Adamat flumina quæ magno impetu ex montibus deuoluuntur: ideo in Pauera flumine rapidissimo, quod quindecim à Bononia milliariibus, quatuor autem à Modena distat, & in Padum influit, affatim capiuntur.

SQUALVS.

Veneti & Romani Squalum vocant, quem piscem Insubres Cauedanum, Placentini & his finitimi *Canezale*, Parisienses *Testardum*, alii *Vn Cheuesne*, Lugduñenses *Vn Musnier*, prouisoires aulici *Vn Vilain*, alii *Callastro*, Cenomani & Andegauenses *Vn Chouan*, vel *Vn Testard*, Angli *Chieuen* vel *Polards* appellant, quorum nominum bona pars à capite, quod crassiusculum hic piscis habet, profecta est. Eū nondum adultum *Ganetum* Romæ vocari audiui. In morem Cephalii extuberat. Cùm autem Cepha-

lorum quatuor sint genera (vt Icesio placet) quorum omnium deterrimus est is qui Chelon siue Bacchus appellatur , nos nō sine ratione eum quarto Cephalorū generi adscribi debere existimamus. Siquidem hic Cephalum capitis effigie, ipsōque adeò colore refert, atque omnium Cephalorum magis est insuavis : vnde Villanum aut vilem aulici ichthiopolæ commodè nominarunt. De hoc meminit Ausonius, cū de Thedone scribit,

Et nullo spinæ nociturus acumine Thedo.

Cæterum genuina Testardi appellatio, Gallica quidem est, ad Thedonē non nihil alludēs, sed Cheuinæ magis Anglica est, ad maiores pisces huius generis pertinens . minores enim palmum non excedentes *Polards*: paulò autem maiores *Chius* vocant . Pedales enim sunt, & persæpe longiores, hoc à Mugilibus differentes, quòd Mugiles duas ferant in tergo pinnas, hi verò vnicam tantūm eo loci parvam, duas in lateribus, ac rursus vtrinque vnam: duas rursus sub ventre, superiori oppositas, caudam bifurcam . Leucisco prorsus persimilis esset , nisi squamis paulò latioribus contegeretur. Cervicem & caluam quodammodo planam habet vt Mugil : patulas nares, inferius labrum admodum grande. Os dentibus vacuum : pupillam in medio oculi nigrant, quarum iris lucida plurimūm apparet. Caueto autem ne pro Squalo Scarū proferas. Est enim is idem qui & suprā Scatina dictus est.

SARGVS QVI ET CEPHALVS, ET GARDONVS.

Sani piscis cognomen suo Gardono Galli tribuunt, quem Romani piscatores, atque adeò reliquum Italarum vulgus *Lascam*, Angli *Roscies*, Placentini *Agullam*, Mediolanenses *Oladigam*, alii *Ocradigam* vocant. Cū itaque Gardonum istum vbique prouenire, & Cephalum Sargoni formam retinere videam, facillè quidem in eam sententiam inclinavi, vt Gardonum seu *Lascam* crederè Sar-

gonem Cephalum ab Aristotele vocatum esse. Nam quum duo potissimum sint Mugilum marinarum genera, Cephalus & *ῥήσος*, id est ieiunus (vt Dorioni placet) reliquæ species fluuiatiles aut lacustres esse censentur: quo in numero sunt Sargones Cephali, latiore forma quàm alii præditi: vnde Sargi, vel (vt Theodoro placet) Sargones vocati sunt, nunquam ad Cyprini magnitudinem accedentes. Pinnulam tenuem vnicam in tergore iugo, non autem longam (vt Cyprinus) gerunt: cætera vt Squalus. Sed est corpore compressiore, & magis recurto, pinnasque subrubras habet. Parui Gardoni pinnam caudæ longiorem exerunt, quàm Leucisci: & antequam in extremum pinnæ (quæ bifurcata est) desinant, rotundantur. Latiusculis squamis conteguntur, ipsoque capite magis ad Leuciscum quàm ad Squalum accedunt. Oblongius & paulò crassius habent corpus quàm Abramis, sùntque tergore quàm Squali magis nigricante, & auri colorem referente. Porrò piscatoribus Romanis Reuillonorum vox paruos Gardonos exprimit: reliquos autem mixtim pisciculos fricturam vocant. In Ambra Malignanum alluente, plurimus est hic piscis, quem eò loci Oradigam vocant, Mediolanenses Oladigam, alibi Doradam, quòd in eo tractu huius caput aureo colore fulgeat. Sed & Perusinus Italiæ lacus, omnium longè delicatissimos huius generis pisces proferre solet.

A B R A M I S F L V V I A L I S.

Abramidem Galli atque Angli Græcam dictionem secuti *Vne Bresme*, Placentini Arbohicam, Itali Scardolam siue Scardam, Veneti Russatam vocauerunt. Latior & planior est piscis quàm Lasca: cuius generis qui mediocri sunt magnitudine, Lutetiæ *Haseaux* nuncupantur. Mihi sanè Plestyæ (de quibus iam antè diximus) huius pisciū notas habere videntur: quarū color corporis albicat, & tota mole compressæ apparent. Oculorum pupilla non est vt in aliis nigra, sed veluti crystallina: iris ve-

rò albiſſima, ac tredecim ſquamarum ordines vtrinq̄ue in lateribus habent.

Eſt & alius piſcis Abramidi ſimillimus, paulò tamen minor ac vilior, quem Galli *Vne Roſſe* (quasi vetulam Abramidem) Angli *Roche* vocant: huncque Abramidis Spurium eſſe autumãt. Is nigricat in tergore Gardonis modo: pinnas quoque rubras habet. Sed quum Abramidi id non accidat, meritò ab Abramide diuerſus eſſe iudicabitur. Corpus habet craſſiuſculum: caput quoque ad Gardonem potius, quàm ad Squalum accedens, leui rubore ſuffuſum: Squamas aſpectu triſtiore: vilis que eſt apud piſcatores ac vulgus pretii, carniſque inſulſæ.

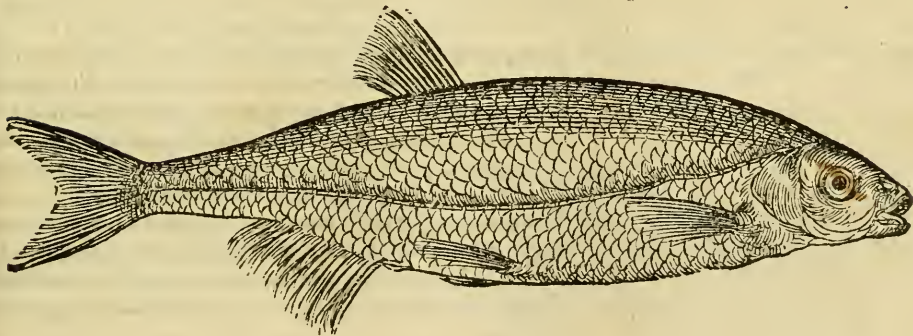
A L B V R N V S.

Galliſca appellatio *Abli* ſeu *Ablete* quodammodo ad eum quem Auſonius Alburnum vocat, aludit. Hunc Placentini *Arbolinum* vel *Arborinum*, vt & Mediolanenſes, nominant. Ego circa *Verſellas* in amne *Lagogna Ticinum* influente *Scauardinum* à piſcatoribus audiui appellari: Angli *Bleis* nominant. Affatim in Pado capiuntur: à quibuſdam *Agulla* dicitur. Ferrarienſes non alia appellatione eum expriment, quàm *Pefquerel* vel *Stregiæ*: cum tamen *Stregia* alibi ſit idem quod *Leucifcus*. Argenteis tegitur ſquamis, ac tenuibus: cuius tamen dorſum paululum opacatur. Sex digitos longus eſt: quam meſuram rarò excedit: ex *Sequana Epelano* eſt ſimillimus: vixque ad duorum digitorum latitudinem extenditur. Lineam habet vtrinq̄ue arcuatam, quæ eius latera diuidit. Nare eſt parum reſinosa. Mihi negarunt piſcatores Mediolanenſes *Arborinum* felle præditum eſſe: quod ex ipſa diſſeſtione poſtea comperi. Alburnum, vt reor, ab albedine vocauerunt, quemadmodum & *Albicillum* quem in *Leucifco* iam deſcripſi. Auſonius,

Quis non & virides volgi ſolatia Tincas

Norit, & Alburnos prædam puerilibus hamis

Alburnus Latinis, *Ablette ou Able* Gallis, *Arborinus* vel *Arbolinus* Placentinis & *Mediolanensibus*, *Scauerdin* Versellensibus, *Bleys* Anglis, *Agulla* accolis *Padi*, *Pesquere!* Ferrariensibus.

LOCHIA, PISCICVLVS.

Delicatissimus etiam est saxatilis pisciculus vbique frequentissimus, quem Galli *Vne Loche*, Me-

diolanenses *vsel*, Placentini & Parmesani *Goufangle*, Locham Romani piscatores, alii Morellam vocant. quod postremum nostro Veroni fluuiatili magis debetur: Lodenses *Zedele*, Ferrarienses *squatola* nominant. In Rifileio amne (finitimo vrbis Italiae cui nomen est *Ciuita de Castella*) *Lopole* vocantur. Duo sunt horum genera: quorum quæ Gallis *Loche Franche* dicitur, palato quidem delicatior est: quæ verò cœnosum limosumque tractum incolit, crasso & obeso corpore constans, atque ob id pinguis Lochia cognominatur: valetudinariis admodum perniciofa est. Cæterum Lochias quidam Galli nominare malunt *des Perces*, quòd cùm riuulorum indigenæ oblongo, tereti ac lubrico sint corpore, petras videantur perforare: Duos enim habent in branchiis aculeos, vtrinque vnum ad caudam spectantes, dentium cerasitis longitudine, quibus sese impellunt, vt minima inter lapides foramina subeant. Viuax est admodum pisciculus, minoris digiti crassitudinem non excedens. Pinguis verò Lochia, indicis digiti crassitudine est, quinque digitos longa, tota lituris seu punctis distincta: notasque in tergore & lateribus habet, nunc grandes, nunc paruas ac nigricantes, quibus ipsa etiam quodammodo pulla apparet: sed ventre est candido. Pinnam vtrinque vnam in lateribus gerit: item sub ventre duas: in tergore verò summo vnam admodum paruum, item sub cauda ad anum alteram. Pinna caudæ rotunda est: reliquæ omnes transparentes, obtusæ & latæ. Cirrhis quaternis, duobus (barbi modo) tanquã mystacibus insignis est. Os habet paruum sub longo naso: eiusque intestinum statim à stomacho (quem hepar fouet) recta per ventrem ad anum ducitur. Fel dextro hepatis lobo adsurum: Lienem insignem, & rubrum habet. Cor sub branchiis, suo pericardio obuolutum. Oua singulari vesicula, vt aliis piscibus bicorni folliculo conclusa.

DE BOETA SEV GOBIO FLVVIATILI.

Pisciculum alium fluuiatilem Parisienses *Gouion*, Lugdunenses *Geisor*, Lodi accolæ *Grison* appel-

lant: qui aliquibus *Moline*, *Placentinis Varon*, *Mediolanēſibus Vairon* dicitur. Etenim quem nos Gallicè *Veron* vocamus, illi *Esbrefon*, *Hetrusci Ionctium* appellant. Vulgus Italicum ad mare positum nullum agnoscit Gobionem fluuiatilem sub nomine Gobii, quod neque olim Latini & Græci, imò nunquam Gobionis fluuiatilis meminerunt prisca. Nam etsi è Gobionibus dixerint quosdam in fluuiorum ostiis aut paludibus viſitare, tamen semper de marinis intellectum est. Fluuiatilis sic est ubiq; promiscuus, vt non alter frequentior piscis, aut magis plebeius occurrat. Itaque de illo Gobione agimus, quem *Aufonius Barbis* insignitum hoc carmine notauit,

Propexitque iubas imitatus Gobio Barbi.

De marino minimè intellexit: siquidem ille barbibus caret. Porrò Gobii fluuiatiles retinent in popinis Gallicis claritatem, quam eis idem poëta tribuit,

Gobio non maior geminis sine pollice palmis
Præpinguis, teres, ouipara congestior aluo.

Romani pisciculorum minorum nullum habent discrimen, omnesque mixtim conchulis exceptos diuendunt, & Morellos nominant. Porrò noster hic Gobius caluariis bubulis in aqua proiectis oblectatur, illique degit: quod scientes Ligeris accolæ, bouum caluarias studiosè adseruant, quibus in Ligerim immersis Gobios alliciunt, quò facilius eos postea capiant. Quemadmodum autem duo sunt in mari Gobiorum genera nominibus distincta, sic altera etiam est Gobii fluuiatilis species à superiore dissidens, de qua sequenti capite docebitur.

G O B I V S F L V V I A T I L I S A L T E R .

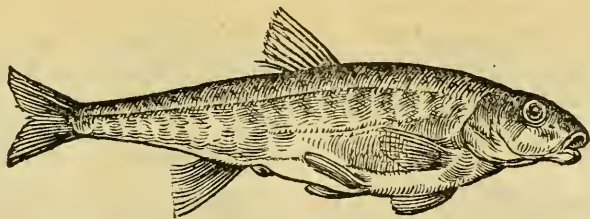
Multis cognominibus exprimitur alter fluuiatilis Gobio. Nam quòd grandi capite cõstet, Galli

Chaborum dicunt, Romani Misoris nomine appellant. Quòd autem in riuus pistrinorū aquaticorum versetur, Cenomani *Vn Musnier* appellauerunt, Mediolanenses *Vn Scatzo* & *Bot*. Hic enim est cui propriè vox Botoli adscribi debet, quo nomine eum Ferraria quoque vocare consuevit. Quemadmodum autem Paganellum marinum iam diximus plurimum à Gobione diuersum esse: sic de hoc fluuiatili dicendum est. Communis autem Botorum appellatio alludit ad antiquam Boëtorum nomenclationem. Eos enim Aristoteles *βοίτες* appellat, quos in fluuiis sub saxis stabulari tradit. Capiuntur autem à nonnullis saxo percusso, sub quo latent: protinus autem exturbantur, vt qui audiant, & per strepitum tententur. Versellenses *Boueiolum* vocant: rustici verò Paganellum.

P H O X I N U S , Q V I V V L G O V E R O N U S .

Pisciculum inter cæteros magis varium Galli *Veronum* vocant, Angli *Memoz*, Romani *Morelle*, Florentia à maculosa cute *Pardellum*, Mediolanenses *Esbrefon*, alibi *Sanguinerol*, cuiusmodi ad oras Scisæ Seruæ & Lenæ reperiuntur. Hūc etiam vulgò *Fregueroul* & *Freguan* vocare solent. Crediderim autē Fregaroli nomen huic inditum esse, quòd ferè semper ovis prægnans sit: atque ob id Phoxinum Aristotelis esse autumo, qui statim ferè, vbi natus est, ovis refertus esse vel absque coitu deprehenditur. Squamis caret, atque albus esset, nisi punctis nigris & tenuissimis lituris sugillaretur: ex quo eum Romæ *Morellum* vocant. Pinnæ laterum multum ad vèrem tendunt: quarum radices quæ corpus pertingunt, rubro sunt colore suffusæ, inde *Sanguinaria* dicta. Nigricat quoque in tergoribus per interualla. Linea quæ latera vtrinque secat, arcuata quidè est, sed non tantum quàm Borfolis. Albicat sub ventre. Pariunt Phoxini (inquit Aristoteles) vt Percæ in arūdinetis, ac fluuiorū & lacuum paludibus, quas *φολιμιάδας* vocant, quæ prope fluuios & lacus stagnant.

Veronus Gallis, Menoz Anglis, Morellæ Romanis, Pardilla Florentinis, Esbrefon Mediolanensibus, Sanguinerol aliis Insubribus.

EPELANVS SEQVANAÆ.

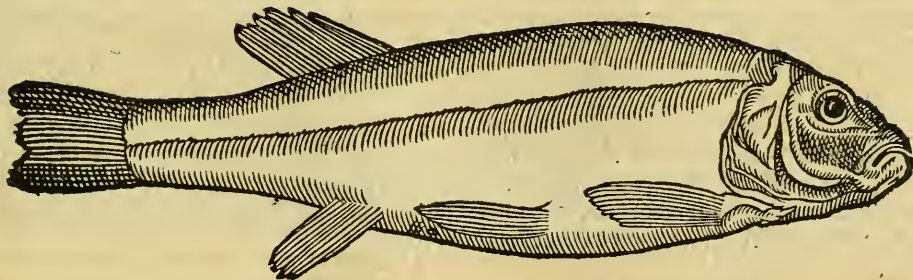
Epelanum Sequanicum Lutetiæ frequentem, quasi excellanum, à præstâtia qua cæteros sui generis pisciculos excedit, Ferrarienses *Borbolum* vocant, Alburno simillimum, atque hoc tâtum ab eo dissidentem, quòd rufas radices pinnarum Gardonis & Veronis modo habet, ac lineam quæ latera eius secat, versus caudam admodum inflexam & velut arcuatam. Quinque digitorû longitudinem, pollicis latitudinem interdum exuperat. Pisciculus est odoratus, de bonitate & principatu cû aliis omnibus contendens. Rothomagenses *Ouellam* eo argumento nominant, quòd semper ovis prægnâs sit. Epelanum si suas squamas habentem conspicias, præ nimia albedinis tersitudine tibi refulgere

videbitur. Squamis autem exutus, tergus ostendit variis coloribus emicans in iridis aut arcus celestis morem.

TINCA.

Tinca Italis & Latinis, Gallis *Tenche* dicitur. nam vbique suam appellationem constantissimè retinuit. Popularis est piscis ac cœnosus: qui quum vbique frequens sit, mirum est, quòd à priscis Romanis nullum nomen habuerit. Virides (inquit Ausonius) vulgi solatia Tinca. Fullonem Aristotelis esse crediderim. Gregalis est Fullo (inquit ille) & partus tempore petit litora tranquilliora. Fullo autem dictus piscis, quòd eius decoctum detergendis lanæ fordibus inseruiat. Dorioni *μαφύς* vocatur: cuius decocto (inquit) macula omnis sordisue eluitur. quod nostri vulgi plerisque pro magno arcano habetur. Tinca Phycidi vsque ad eò similis est, vt vulgus Phycidè Tinca marinam vocet. Viridanti est squamarum colore, quas olida vlgine obsessas habet, seu mucore lento viscosas: ad eò tamen tenues, vt meritò iis carere dixeris. Singularem in tergore pinnam habet, eamque paruum: quaternas sub ventre, & caudam rotundam. Os nulla dentium asperitate communitum. Tergus & rotum corpus diuerso modo fulgere comperies. In Tinca porro capitibus calculi duo admodum exigui reperiuntur.

Tinca Latinis, vulgò Vne Tenche.

B V B V L C A.

Sordidus admodum & vilis pisciculus Gallico vulgo è re ipsa *Bouuiera* nuncupatur: aliis *Peteuse*, etymologia à bombis obscœnis tracta. Piscis est Sequanæ alumnus, non tamen vsquequaque frequens, vt qui non semper appareat. Nam quomodo Verones pisciculi nusquam Augusto, Septembri & Octobri tibi, aut saltem rarò apparebunt: sic Bubulca serò in conspectum venit, plurima vere

capitur . Bremmam ac Castagnolam marinam toto habitu æmularetur , nisi corpore esset minimo ; planus enim & latus est . Sed & argenteo nitore refulget , atque orbicularem magis habet formam , quàm in longitudinem protensam . Trium digitorum longitudinem non excedit , neque sesquidigitalem latitudinem . Soli obiecta , nigri nihil habere comperitur , quàm in linea quæ spinam comitatur ad caudam . Paruam in tergore gerit pinnulam , oculorum pupillam , omnem nigredinem superantem . Squamis tegitur magnis & latis . Carneū quiddam , vt Cyprinus (quatenus paruum magno licet conferre) in fornice palati ostendit , branchias vtrinque quaternas simplices , ac sub ventre totidem : caudam bifurcam . Ore est paruo , dentibus vacuo . Pisciculos istos respui credo propter fellis magnitudinem , quòd vix possint exenterari , quin eorum fellis vesica disrumpatur : quo per totum corpus diffuso , plurimū amari in vescendo sentiuntur : id autē sub hepatis lobo dextro coloris smaragdini , magnitudine pisi continetur . Folliculum vento plenum in vtero gestat geniculo interceptum . lienem stomacho inhærentem , rubrum atque orbicularem . Huius etiam intestina multis in gyrum reuolutionibus & anfractibus circunuoluta sunt .

A N D R O M I S , V V L G O D R O M I L L A .

Lugdunenses detortis quibusdam ab Andromide literis Dromillam vulgò vocant , pisciculum quem æstate frequentem habent , hyeme raró . Plinius Medicus lib. 5 . cap. 7 , Pisces pingues Pelagici (inquit) epilepticis prohibentur . Dandi autem sunt Merulæ , Turdi , aut Scorpio aut Scardus : de fluuiatilibus edant eum qui dicitur Andromis . Quibus ex verbis intuli piscem hunc macra ac sicca , & ob id salubri carne constare : quòd factum est vt Lugdunensium *Dromillam* cum Plinii Andromide cõrulerim .

SPINARELLA.

Spinarellam Galli *Vne Epinoche* vel *Epinarde*, Cenomani *Vne Rippe*, à similitudine seminis *Spinachæ* quod refert, vocauerunt. Itali *Spinarolum* à spinis quas in tergore gerit, dixerunt, Lugdunenses *Vne Arriere*. Magna pars Italiæ *Stratzarigha* nominat: quòd quemadmodum *Stratzæ*, hoc est vilia lintamina, inutilis ac nullius ferè momenti sit. Duo eius genera obseruantur, vtrunque omnium pisciũ fluuiatilium minimum. Hi dum in aqua degunt, aculeos quidem habent depressos: quos si ex aqua productis piscibus vel leuiter cõtingas, protinus arrectos senties. Horum prouectior ternos in tergore, pusillus verò senos gerit, adeò erectos in educto pisce, vt nisi vi deprimi non possint. Alium quoque in lateribus habent, vtrinque vnum: sunt de Galeorum genere, de quibus iam suprà egimus, atque affatim in Nare fluuio, qui hodie *Nexra* dicitur, capiuntur, potissimùm antequam immiscatur Tiberi, ad urbem quam *Aorte* vocant, paulò supra *Otricolim*: in qua etiam fricti, aliorum piscium modo, à plebe manduntur. Quo in loco quoties aqua paulò altius solito excreuerit, piscatores qui ad *Velini* lacus oras degunt (qui hodie *Pedalucus* dicitur) eò se conferunt, & tantam horum piscium multitudinẽ capiunt, vt ad vrbes *Narni*, & alias circumstantes multa onera transferant. Nostri verò huiusmodi pisciculos ob tergoris & laterum spinarum tædiũ, respuunt. Sed de sanguine præditorum piscium historia hætenus.

Petri Bellonii Cenomani de aquatilibus

liber secundus.

Exanguium differentiarum ac diuisiones.

C A P. I.

Anguine præditorum aquatiliū ratio libro superiore explicata est: superest ut de iis differamus, quæ Græcis *ἀραιμα*, nobis exanguia dicuntur. Horum alia dura quidē testa operiuntur, quæ illi *ὀσρακόδεσμα*, alia verò molli: quæ etiam *μαλακόσρακα* vocantur, atque alia rursus insecta, sub quibus magna marinorum ac fluuiatiliū phalanx continetur. Exanguium igitur molles à nobis describentur ac depingentur primū locustæ, cancri, & id genus cæteri. Secundum locum fortientur qui duriores testam habent: quorum fragili testa cooperta, deinde verò duriore contexta exprimuntur. Testaceorū autem duriorū alia quidē bivaluia, Græcis *δίθυρα*: alia uniuialuia, quæ & *μόθυρα* dicuntur: quale est Turbinatum genus, quod *στρομβοειδές* & *κοχλιώδες* dictum est. Quibus adiiciemus ancipitis naturæ animalia *ζώοφυτα* Græcis dicta, inter plantas & pisces ambigentia. Ultimo loco deiectiona marina, nominibus etiam insignibus prædita explicabuntur, quibus nonnunquam etiam vesci solemus. Sed à mollioribus est exordiendum.

De mollibus.

C A P. II.

Mollia aquatilia à mollis carnis piscibus medici distinguunt. Mollia nempe vocantur, quæ ne-

que squamas habent, nec cutem asperam aut testaceam, τὰ μαλακὰ ἢ μαλακὸς ἑρμα Græcis dicta: cuius notæ sunt Polypus, Osmylus, Lollius, Lolligo, ac Sepia. Mollis autem carnis pisces Galeno dicuntur, qui facilius quàm alii cõficiuntur, quique probè nutriunt, & quorum caro est mollior ac friabilior, cuiusmodi est saxatilium. Porrò sanguine carent mollia. Caput iis contra quàm cæteris inter crura positum est: rostrum psittaco persimillimum, carnem fungosam pro lingua habent: Pedes omnibus octoni, dissimili modo positi. Sepiæ enim atque Lolligines pedes octo habent supra duos maiores, & dentes exiguos in acetabulis, reliquos sex nouissimos breues: Polypus autem longos, & medios quatuor habet maximos. Sepiæ & Lolligines, promuscides siue prætenturas habent, binas, prælongas, & asperas, quibus veluti anchoris innituntur, ac sese confirmant, ne maris æstu suis saxis exturbentur, vtque è longinquo cibum ori admoueant. at iis Polypicarent, pedesq; in eundẽ vsum commodos habent. Mollium genus in cruribus geminum habet acetabulorum ordinem, à capite ad extremos vsque cirrhos productum: præter vnum Polypi genus, quod Eledona vocant: is enim solus ex mollium numero simplicem acetabulorum ordinem tenet. Habent præterea oculos grandiusculos, quorum discrimen exigua quædam efficit cartilago. Fistulam ante aluum paulò supra caput sitam & branchias gerunt, qua mare transmittunt, suumque atramentum effundunt. Pinnulam quoque habent circundantem alueum, vt natent, & se dirigant, quemadmodum pisces sua cauda penè cartilaginea, sed non omnia eodem modo. Natant mollia tum pedibus, tum pinnis: pedes autè vulgari nomine vocantur, qui alioqui sunt veluti branchiæ, barbæue aut cirrhi: Græcis περταίαι dicuntur, quibus adiunctum est caput. Mollia sensibus prædita esse omnibus constat. Nam & sepia & Polypi escarum odore alliciuntur, atque ita capiuntur. Neque eisdem saporibus delectantur: omnia præterea buccis inuicem admotis, mutuòque brachiorum complexu libidinem explent. sic enim ea coniungi necesse est, quòd natura exitum excrementi prope os inflexerit atque abdiderit.

POLYPVS VTERQVE.

Polypus à numero pedum (quibus octonis præditus est) appellatus: vnde vulgus Græcorum Octapodem nominat: Gallis *Vn Pourpre*, Massiliensibus *Secche poupe* dicitur. Acetabula in cirrhis plusquam octingenta habet, atque in quolibet cirrho plusquam centum: quæ in imo quidem maiora, deinceps verò minora fiunt, & quadam pellicula conteguntur, quæ horum dilatationis ac contractionis sunt causa. In interna cirrhorum serie, ad radices, rostrum illi est nigrum in medio corneum ac durum, psittaci rostro simillimum, quo cuncta etiam durissima comminuit. Oculos habet (vt testacea) extrorsum sitos in ea colli parte, ad quam alligantur cirrhi, qui beneficio naturæ palpebra integri possunt: quo fit vt parui admodum appareant, nec quicquam eorum præter id, quod in iis est, pullum cõspiciatur. Quod autem vulgus in Polypo caput vocat, id verò interna parte turgidū est, multisque loculamentis concauum, eius nimirum alueo ac fistula. Quodque Polypus in varios colores se commutare dicitur: id quidem à molli eius pelle prouenit, quæ faciliè glubi potest: cuius colorem nunc album, mox rufum, postea liuidum, mox variis coloribus distinctum videas. Pronus Polypus oculos ostendit: supinus verò, sua loculamenta: qua parte commodè dissectus, magis cartilagineus sentitur: atque in eius interaneis nescio quid turbinatum videas, quod cordis vel hepatis naturam habere dixeris. Verum id quidem protinus effluit & dissoluitur. Quod autem illi veluti cerebrum est, id quidem proportione magis quàm natura tale esse crediderim. Ab ore gula ei patet oblonga & angusta, in quandam ingluuiem amplissimam producta, cui adhæret ventriculus: à quo intestinum tenue (crassius tamen quàm gula) partem repetit superiorem, & iuxta os sursum tendit. Corneum quiddam vtrinque habet Polypus, in quo eius oua recluduntur: lucida quidem ea ac trā-

sparentia. Flagella autem ostendit quina atque interdum sena. Ego verò cum apud Epidaurum semel Murænas secarem, earum ventriculos cirrhis polyporum refertos comperi. Saxorum cauernas incolunt, atque illic cancris & paguris victitant. Visus est à nobis Polypus in portu Corcyræ nigræ, integram horam cum cancro decertasse. Continet humorem in se nõ nigrum, vt in sepiis, sed subrufum, quem in metu per aquam spargit. Biennio non amplius viuit, estque tibi obnoxius: atque à partu protinus senescere, debilitarique tam marem quàm foeminam referunt. Polypi ab esca se facile in sublime efferri patiuntur: sed vbi venerint sursum, & leuati extra aquam aërem senserint, mox elabuntur. Quamobrem veteratores Polypos antiqui vocauerunt. Quoties autē nautæ Græci (apud quos magis est edulis) grandem Polypum ceperūt, antequam eum incoquant, per mediam horam diuerberant, atque ad lapidem frequentissimè atterunt: hoc modo facilius coqui posse affirmāt: alioqui Polypus etiamsi in mille frustra cōscissus fuerit, tamen singula adhuc & colorem mutare & moueri videbuntur. Atque hic quidem magis est terrestris.

Esse autem pelagium à superiore diuersum Aristoteles facile comprobat. Quamobrem qui Polypus tibi mox proponetur, Aristotelis more terrenus ad discrimen pelagii nominabitur. Nam (vt scribit ille) terreni maiores sunt quàm pelagii. Pelagius autem corpore exiguo varióque præditus est, ad cibum prorsus ineptus.

Πολύπους Græcis, Octopus vulgo Græco,
Pompre Gallis.

BOLETENA, SIVE OZOLI, QVAM ET
Osmylum vocant.

Alia est Polypi species vulgo vbique cognita. Itali *Moscarolum* & *Moscardinum* vocant, nonnulli *Muguetinum*. Editur Polypi modo, neque ab eo dissidet, nisi quòd ad eam magnitudinem non extuberat. Tenuibus & oblongis præditus est cirrhis, & corpore minore, moscum suauiter olente. Nihil est prorsus in pictura huius aut descriptione, quod non superiori Polypo conueniat. Non desunt qui hunc exiccent, vt fragrantiam vestibus in arcis concilient. Plinius Ozænam dictam à graui capitis odore putat. Nimirum antiqui odorem, quem moscus, aut quidpiam simile refert, naribus grauem esse putarunt. Murænx hanc maximè consecretantur. Pollux & Ozænam & Osmylian vocari tradit Polypi genus, quod inter caput & cirrhos, branchiæ sue, fistulam gerit, qua tetrum odorem emittit: quòd Mænulas sepiolæque venatur.

ELEDONA, ALTERA POLYPI SPECIES.

Eledona à Polypo terreno cirrhorum prolixitate distinguitur. Crura habet longa, & vnus ex mollium numero simplicem tantùm in brachiis acetabulorum ordinem ostendit. cætera nanque omnia duplici (vt inquit Aristoteles) insigniuntur.

SEPIA.

Vt Græci affatim Polypos, sic Galli Sepias exiccant; vnde ab illis vugò *Seiches*, quasi exiccatae ap-

pellantur. Maior harum in Gallia est prouentus, quàm in Italia: Recentiores autem nullius sunt in Oceano pretii. Massilienses, ut & Genuenses, *Sepi* nominant. Veneti & Romani prisco nomine *Sepias* vocare norunt. Fluctuant, cum per senectutem deficiunt: ad quarum cadauera quoties piscatores aut nauæ Laros aues turmatim aduolantes conspiciunt, eò se conferunt: ac dum viuas vel mortuas extrahunt, hoc imprimis dant operam, ne atramentum (quod illæ viuæ dum se persequi sentiunt, effundunt) temerè diffuat. Bonum enim ex *Sepia* ius fieri posse negant absque hoc atramento. Proinde *Sepia* mutat colorem ut *Polypus*, alioque est latiore. Cirrhos seu crura octona quidem habet, sed breuia: quamobrem repere *Polyporum* modo non potest, sed maiorem natandi vim habet. Ex horum autem medio duo alii teretes ac longiores egrediuntur, quibus tanquam promuscidibus utitur: ac quicquid arripit, ori admouet. Venatur etiam suis illis prælongis prætenturis, non solum paruos pisciculos, sed etiam mugiles: ut etiam maiores nonnunquam euincat. Quinetiam iis prætenturis quoties tempestates vrgent, ad saxa adhæret, ac veluti quibusdam anchoris confirmatur. *Sepiæ* biennium ut plurimum non complent. His rostrum est aduncum veluti corneum, inter cirrhos situm, quo vel dura quæque conficiunt: vnde illud *Oppiani*,

Obuia non tenui lædit nos *Sepia* morsu.

Item alibi,

Callida furtiuam meditatatur *Sepia* prædam.

Inter mareni & foeminam hoc interest, quod foemina intestina continet duo, mammarum in modum extuberantia: quibus omnino mas caret: qui etiam est varius magis quam foemina, dorsoque ut reliquis partibus asperioribus, ac quibusdam lineis intersectis, cauda quoque anteriore. foeminae autem vulua ita articulata est, ut bifida conspiciatur: in qua vtrinque oua copiosa apparent candicantia, ac grandini similia. Atramentum in *Sepia* infra continetur ad aluum, quæ maximè intestinum petere incipit superiora: meatumque suum eadem obuolutum habet membrana qua intestinum: atque idem

foramen emittendi atramenti excrementique est : ea nempe fistula, quæ in supina eius parte posita est. Coëunt Sepiæ ora applicantes, & brachia inter se complectentes, natañtisque in aduersum. Parit foemina verno tempore, potissimum inter algam & arundines, proxime solum aut in sicco, perseveratque in emittendis ac ponendis ouis dies circiter quindecim. Cohærent autem ea inter se vuarum modo, neque sunt acinis grandiora. Mas enim humorem quendam mucosum emittit, cuius le-tore tenaciter inter se cohærent, efficiturque, vt quæ cãdida prius erãt atque exigua, mox atramento perfusa, nigra, maiorãque reddantur. Cùmque intra decimum diem proles iam intus constitit, tum rupta oui membranula Sepiolæ excluduntur. Hebes quidem est Sepia, sed mollium astutissima: Tum enim reddit atramentum, atque aquam conspurcat, dum piscatores aduentare persentit: quod idem Polypo accidit. Porrò os illi datum est fungosum in supina parte, ne facilè immergatur. Aiunt Thryallida (id est lucernæ stupam) Sepiæ atramento & æris ærugine intinctam, efficere vt circumstãtes partim iridis coloris, partim nigri videantur. Quam rem de solo etiam atramento fieri posse Anasilæus tradit. Præferuntur autem recentes Sepiæ Polypis. Aëtius Sepias ægrè concoqui scribit, & falsum humorem ac modicum continere: qui si tamen concoquatur, copiosum quidem alimentum, crassi tamen succi præbeat. Sepia (inquit Diphilus) elixa, tenera efficitur, ori grata, concoctu facilis, & aluum leuiter mouet. Condimentis acrioribus ob difficilem coctionem condiri solet, vinumque post hanc vetus meracum ac tenue bibendum quidam scribunt. Sepiæ coctæ atramentum (inquit Dioscorides) ægrè concoquitur, & aluum mollit. Oua Sepiæ vrinam mouent, renumque pituitas extrahunt.

Σηπία Græcis, *Sepia* Latinis, *Seiche* Gallis, *Sopi*
Massiliensibus.

L O L L I G O .

Lolligo longiori, quàm Sepia, corpore prædita est, atque eodem modo mollis est. Pinnulam habet non adeò angustam, neque per totum alueum circumactam, sed de medio orsam. Gallis *Casseros* vocatur, Romanis, Venetis ac Neapolitanis *Calamaro*, quasi atramentarium dicere vellent. Genuensibus & Massiliensibus *Totens*: iis verò qui Baionam incolunt, *Cornet* vel *Corniche*. Octo cirrhos vt Sepia habet, multò quàm Polypus breuiore, Sepia tamen longiore. Atramentum nigrum continet Sepiæ modo. Grædem quoque habet aluum & fistulam vt Sepia: gladium etiam in tergore, alteri tantùm huius parti inhærentem. Duo crura siue duas proboscides longas exerit ex cirrhorum cõgerie, teretes, multis in extremo torulis seu acetabulis concauas, quibus cuncta quæ venatur, capit, & ori admouet: & ad saxa quibusdam veluti iactis anchoris cõfirmat. His etiã vtitur, quoties de more palpat, & pisciculos retinet: quibus maiores quoque nonnunquam euincit. Rostrum porrò illi est Pfitaco simillimum. Lolligo diligenter, quicquid in stomachum demittit, rostro atterit. quocirca cuncta, quæ in eius stomacho percipiuntur, pulmenti faciem habent. Bina sunt illi ventris conceptacula, vt & aliis mollibus: sed alterum magis ingluuiem imitatur. Inter Lolliginem marem & fœminam hoc interest, quòd fœmina intestina contineat duo, quibus mas omnino caret. Coeunt ora applicantes, & brachia inter se complectentes, pariuntque in alto. Sola enim ex mollium genere pelagia est Lolligo: confertumque ac continuũ huic ouum quale Septis est: viuendi quoque spatium vt Septis breue nam exceptis paucis, bimatum non complet. Inter eos pisces qui se extra aquam in aère efferunt, Lolligo numeratur ab Oppiano his versibus,

Lolligo, miluúsque rapax, & mitis hirundo,
 Cùm timeant magnum venientem è marmore piscem,
 Profiliunt ponto scindentes aëra branchis.

Paulò pòst,

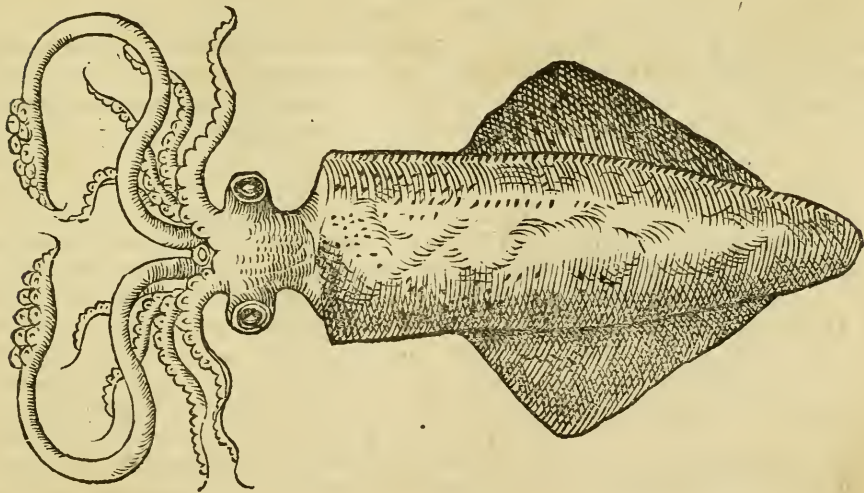
Effugit horrendos pisces hominémque sagacem

Lolligo.

Est autem, vt Diphilo placet, concoctu facilior quàm Sepia, atque ori magis grata: quanquam
 vterque vilis est piscis apud omnes nationes.

T&fis Græcis, Lolligo Latinis, *Torena* Massiliensibus, *Calamaro* Venetis, *Casseron*
Gallis, *Cornechs* vel *Corniches* Baionensibus.

L O L L I V S .

Lollius, Romanis ac Venetis Totena dictus, ipsa quidem Lolligine maior est, ut cubitorum interdum quinque esse soleat, inquit Aristoteles. Exteriore quoque corporis nota aliquantulum à Lolligine discernitur. Pars enim Lollii, quæ exit in acutum, in Lolligine latior est. Quinetiam Pinnulæ totum Lollium ambiunt, iunctæ perpetuæque, quæ alioqui in Lolligine partem aliquam vacuum relinquunt. Minus autem accedit ad Polypum quam Sepia: nam corpus ei oblongum est, cartilagineum, duabus pellibus obductum, gladium arctiorem & magis cartilagosum in tergore continens, translucidum vitri modo, tenui theca inclusum, rostrum aquilinum, psittaci figura. Sed eodem modo atramentum, quo Sepia, emittit: & cirrhos octonos habet, breues tamen, in quibus toridem acetabula conspicies, quot in Sepiis. Ac præter illos octonos, duo quoque longa flagella seu promuscides multis in extremo acetabulis circumfessa videbis, quibus à longè caneros, vrsos, astacos, paguros, & omne pisciculorum genus arripit. Porro Lollii acetabula, præter Sepiarum & Polyporum more, tribus introrsum aculeis ossibus robustis, in gyrum munita sunt: quibus veluti vncinis arripit quod cupit, ut non omnino sit tutum Lollium manu in ipso mari contrahere ac prehendere. Latas in gyrum diffundit pinnas: à cuius ore corneo gula prætenditur angusta, & usque ad stomachum longa, quem habet amplissimum, atque aded ingluuiem oblongam, quæ hunc præcedit. Quicquid exest, multum antè comminuit ac mandit. Non secus natat, ac Polypus & Sepia, eiusque caro eadem est quæ & Sepiæ vel Lolliginis, atque eodem modo cum suo atramento elixari ex aceto solet.

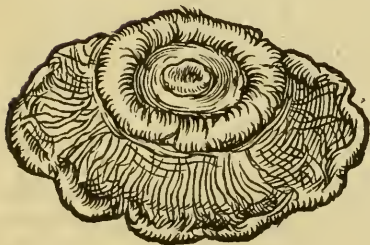
V R T I C A M A R I N A .

Vrticam inter molles pisces ob hoc recensui, quòd mollium modo in obsoniis edatur, alioqui certum est ancipitem naturam habere, atque inter ζώοντα (quæ plantanimalia à Theodoro appel-

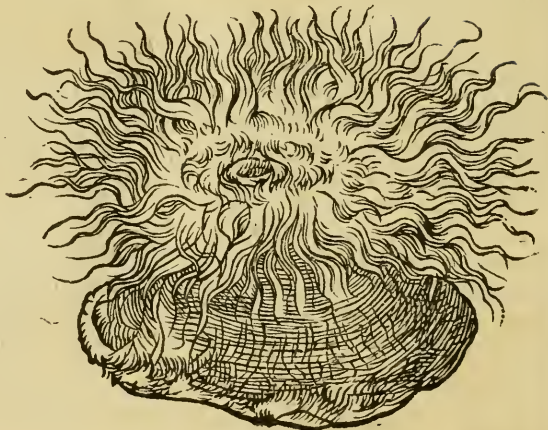
lantur) apud Aristotelem connumerari. Hanc Normanniæ littus obscæno vocabulo *Cul d'Asne* à cirrhorum cōtractione atque explicatione appellauit. Græcum vulgus quum terrestres vrticas *Zuchind.* vocet, marinas tamen Colycenas nominat, antiquum vocabulum imitatum, quo ipsas etiam marinas vrticas colycia vel coryphia vocitabant. Maris est potius deiectamentum, quàm vt magni fieri debeat. Plures eius obseruantur species. Quædam enim rubro colore suffusa est, altera magis cærulea, granulis in gyrum circūfessa. Vtraque marinū tuber contracta refert, explicata cæsariem, totū corpus rotundum ambientem. nam infinitis cirrhis antennarum papilionibus, aut Scarabei crassitudine constat. Contracta porrò Vrtica, orbicularis est aut teres: scopulis litoralibus (his potissimum marinis tractibus, qui ventorum impetum minus sentiunt) tam pertinaciter inhæret, vt nisi primo impetu diuellatur, vix postea nisi in frustra concisa dirimi possit, ad eò suas trichas arctissimè contrahit. Certum est Vrticas, Cochlearum modo, in mari serpere ac moueri, sed id quidem parcius. Porrò vtriusque moles magnitudinem iuglandis rarò exuperat. Cirrhos habet molles, duos digitos oblōgos, tenerrimos, gracillimos ac fragiles, insigni hac dote à natura præditos, vt quicquid attingerint, suis acetabulis retineant. Has Exoceti ac nulli auidissimè appetunt. Græcis edules sunt ob lentam ac copiosam mucilaginem, quam limacum modo emittunt. Quamobrem illi plurimas vrticas ligneo veru transfixas, & aliquantulū assatas, primum ex sale & aqua feruefaciūt: deinde farina cōspargūt, & ex oleo vel butyro in sartagine frigūt. Hibernis mensibus carne sunt constante atq; rigidiuscula: æstate autē deteriores sentiuntur. Vis quidē in his mordax, eundemque ferè quē terrestres vrticæ pruritū excitant: alioqui stomacho & ventri (vt Diphilus author est) gratæ sunt. Aluū atque vrinā cient, quæ præsertim scopulis perpetuè infixæ sunt, parciusque nutriūt. Xenocrates tradit, has quidē gustui suaves, sed stomacho ingratas esse: verū quæ passo aut vino mulso condiuntur, facilè concoqui, aluūmq; mouere, sed propter sequacē ac viscosum lētorē sæpius iteratas fastidire. Quapropter pauperum alimentum esse solet.

Ακαλίφη Græcis, Vrtica Romanis, Colicena vulgo Græcorum,
Cul d'asne, Gallis.

Vrtica contracta.

Vrtica explicata.

De Crustatis locustarii generis, cauda præditis.

CAP. III.

In exanguium classe censentur Crustata, quæ *μαλακόςρακα* Græcis ideo vocantur, quòd crusta corticea, non autem squamis, testa aut corio contegantur: tametsi Testudinum genera crusta contegantur penè ossæ: quæ quia sanguine prædita sunt, & amphibia, ideo seorsum ab iis quæ sanguinem habent, in amphibitis dicta sunt. Squillarum porrò genera, vt & cancrorum & locustarum, crusta integuntur: quales sunt Carabi leues, Astaci, Elephanti maiores & minores, Maia, Pagurus, Cancer, heracleoticus, fluuiatilis ac marinus: item Cancellus, Pinnophylax, Cammari, Carides, Gibbæ, Leones, Cicadæ, & huiusmodi. Sed quoniã mala costraca diuiduntur in Cancrarium & Locustarium genus, primùm de Locustario dicendum occurrit. Cancrarium autem genus cauda carere conspicitur, in quo à Locustario ac Squillis maximè differt. Porrò Crustata Galeno, Aëtio, atque aliis Græcis medicis intelliguntur, quæcunque tenui testa, dura tamen vestiuntur, quo maximè à testaceis differunt. Omnia quidem aiunt duræ carnis, difficilis coctionis, multi tamen esse alimenti.

V R S A M A I O R E T M I N O R .

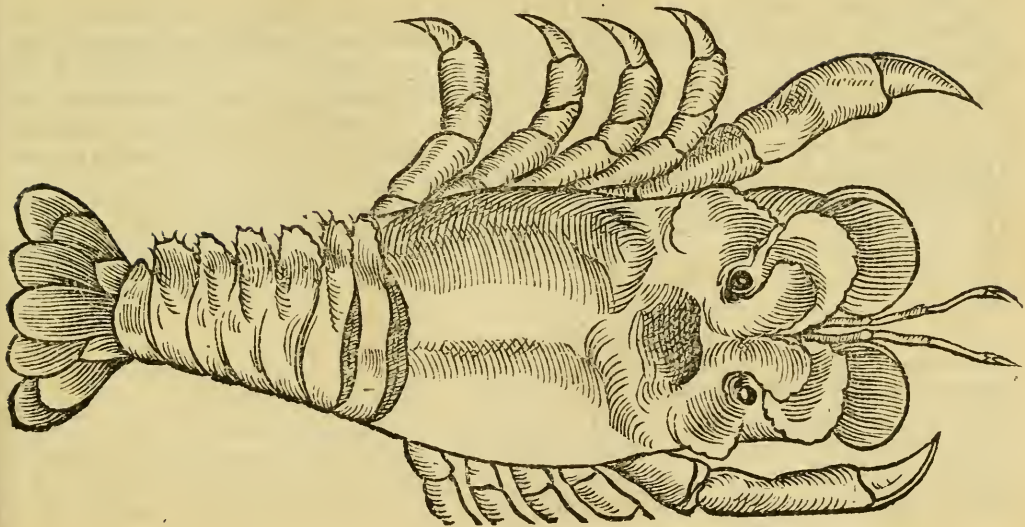
Vrsa, Græcis *ἄρκτος*, asperis saxosisque locis prouenit: ac locustarum modo forcipibus caret, eademque est cum locustis magnitudine. Vulgus Siculum ac Neapolitanum *Massacaram* nominat. Terrestris Vrsi in morem crasso ac recurto est corpore, eiùsque colorem habet, vnde illi nomen. Proinde tabellis firmis fortibusque loricata est, vt locusta terrestris, cubitalisque nonnunquam est: antenas ad prætentandum iter non habet longas, sed coloris cærulei, bifidas, atque vtrinque in lateribus

ante oculos duas, cornuum seu cirrhorum munere fungentes. Tota eius anterior pars vnico constat thorace, vulgus plastronum vocat. Quinos vtrinque pedes gerit, vnguibus robustis ac nigris munitos: falcatas tibias, articulationibus quinis interseptas. Os præterea subtus habet, vt cæterum Locustarium & Cancrarium genus. Arcto (inquit Aristoteles) idem pariendi tempus natura statuit, quod Locustis. quocirca per ver & hyemem, priusquam oua excludat, cibo laudatur: cùm excluderit, deterrima est.

Minor autem Arctos per omnia maiori respondet. Ligures Vrsitam appellant: crassiore est quàm Sparnochius corpore, & forcipibus vt Vrsa caret. Prætenturis quoque bifidis prædita est, & rostratum caput gerit. Cæterum est corpore robusto & recurto: omnes denique notas cum maiore cõmunes ostendit. Sed hic maioris tantùm Vrsæ iconem apposui.

Ἄρκτος Græcis, Vrsa crustata Latinis, Massacara Italis.

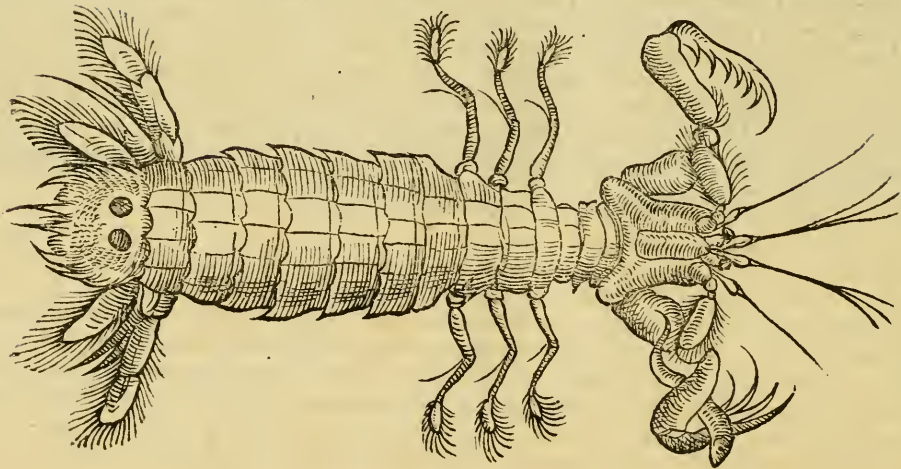

CICADA MARINA.

Est & Cicada Locustarii generis. Nam & caudam habet, & crusta integitur, Massilienses *Cigale de mar*, Romani & Genuenses Cicadam marinam vocant. Quæ autem Venetiis cicadæ nomine diuenditur, ea quidem adulterina est. Tenuis est huius crusta: cruda ita albicat, vt ferè transpareat. vnà cum pisciculis marinis sæpe suo cortice contacta extrahitur, & simul cum Carpionatis, Bocis, Mænis & Trachuris, canistris inseritur. Natura incredibili ferè artificio Cicadæ oblongum corpus decem tabellis affabre articulatis loricauit: quarum prima quæ caudam extremam conficit, pinnas in lateribus expandit. Cauda porrò duabus maculis phœniceis subrubris insignita est, quæ duorum oculorum speciem præ se ferunt, éstque aculeata & crenata. Prima tabella à cauda incipiens versus secūdā, tertiam, quartam, quintam & sextam, pinnulis fimbriatis multiplicibus subtus munita est: quibus dum in mari natat, aquam percutit & corpus incitat. Tres tabellæ, quæ sex prædictas subsequuntur, ternis vtrinque pedibus communitæ sunt. ad ceruicis autem initium duo brachia maiora oriuntur, quibus cibum apprehensum ori suggerit: sed ea aliter quàm cancris vel locustis forpicantur. sunt enim in longum exporrecta, atque in extremo grandioribus crenis suffulta, quibus quum cibum corripit, ex vno brachio ad aliam brachii articulationem transfert. Horum autem extrema velut in duritiem osseam abeunt, dentiscalpiis conficiendis ob id expetita. Pars huius piscis quæ capiti contigua est, in exile quiddam terminatur, & contra quàm cauda se in latum diffundit. Extra aquam prorsus immobilis & imbecillis est. Aculeum vnum habet vtrinque ori præfixum vt phalangium & Scolopendra, quo mordicus cibum à pedibus suggestum continet, quem postea dentibus conficiat, & in stomachum detrudat. Dentis illi natura in oris lateribus protulit, vnico

utrinque ossi crenato, V literæ formam referente infixos. Cuius anterioris partis officium est ea incidere quæ mandit: posterioris verò quæ crenas habet, conterere: Nam idem os, duos habet dentium ordines. Prætenturas duas in fronte breues, vrsinis similes ostendit, trifariam in extremo diffissas: ac rursus duas alias in lateribus, prædictis breuiores. Oculos habet virides, exertos, quos non aluo vt Cancrarium vel locustarium genus condit: sed ante hos pinnulas exporrigit eis similes, quas in cauda gerit: ex quo multi decepti, caudam caput esse crediderunt. Strias rectas in tergore atque in capitis tabella ductas profert. Pisce dissecto, dentes fortibus musculis moueri conspiciuntur, cerebrumque adeò esse exiguum, vt vix ordeï grani magnitudinem æquet, optici tamen ad oculos perducì apparent. Speusippus (vt opinor) nympham vocauit Cicadam. Nam Astacum, Carabum, Cancrum, Pagurum, Nympham, & Arcton similes esse dixit. Quanquam autem Cicadæ vtplurimum suo nomine à piscatoribus Romanis vocentur, tamen in earum applicatione Parnochiis abutuntur. Etenim Parnochiæ Cicadis sapidiore sunt, cariusque diuenduntur.

Τέτιξ Græcis, Cicada Latinis, Cigale de mar Massiliensibus,
Nympha Speusippo.

LOCUSTA MARINA, SEV CARABVS.

Quanquam Astaci Oceano quidem multùm sint populares, Locustæ tamen in eo maris tractu rariores esse solent. Has Massilienses *Langoustes*, Genuenses *Alagouftus* vocant. Locusta siue Carabus & Vrfa tam maior quàm minor, nullos habent forcipes: quo nomine ab Astaco maximè differunt: Crusta insectorum (inquit Aristoteles) primum genus Carabus, id est Locusta: cui proximum alterum est, quem Astacum vocant. Differt is à Locusta brachiis, quæ denticulatis forcipibus protèdit: atque etiam quibusdam aliis discriminibus, quanquam non multis. Hæc ille. Proinde quod ad reliquas differentias attinet, Carabus & Maia hirto sunt corpore: Vrfa verò, Astacus, Pagurus, Cicadaque læui. Et quemadmodum Maia à Paguro, sic Carabus ab Astaco ipsa asperitate dissidet: tota enim corporis anterioris pars Carabi aculeis riget. Hinc crudele illud Tiberii Cæsaris facin⁹, Qui locusta, apud Capreas, os piscatori cuidam dilacerari iussit. Vescuntur autem Locustæ pisciculis qui circa sua cubilia, quæ in alto locis asperis & cauernosis construunt, oberrare solent. Dentes primores binos habent magnos & concauos, in quibus humor continetur: atque inter hos quædam est caruncula, quoddam veluti linguæ rudimentum ostendens. Gula quoque illis est ante ventrem exigua: Stomachum habent conspicuum, in quo etiam dentes inesse conspiciuntur. Mox à ventre intestinum rectà ad caudam finit. Meatus quoque à pectore dependens, ad excrementi ostium pertinet: qui fœminis pro vulua, maribus pro genitalis seminis est receptaculo. Is in descriptæ carnis parte concaua, intestinum verò in deuexa apparet, vt media inter hos caro insideat. Locustæ dum coeunt, fœmina caudam supinam exponit, cui mas suam applicat. Fœminæ item sub aluo oua in rugas deponunt. Cornibus duobus, asperis, longis, sine prætenturis ante oculos longè proiectis palpant iter, more

Astaci, quibus alia minuta & leuiora subiacent: inceduntque sua natura antè (cùm nihil metuunt) demissis in latera cornibus: at vbi metuunt, fugiunt retrò, longèque sua cornua porrigunt. Natat Carabus pinnulis quas sub cauda gerit, atque extrema etiam caudæ pinna, tum quaternis pedibus quos vtrinque habet. Anteriores autem pedes maiores in natatu non mouentur. Pinnas habet in cauda quinas: reliquum quoque caudæ corpus, quinis tabellis læuibus loricatur. Cor Locustæ ex nigro rufescit. Consultò quidem Locustas cibariis aliquando incoximus, atque hoc pacto sapidiores esse perspeximus, quàm quæ inferbuissent. Nam quouis modo aliter incoctæ, Mutim (id autem esse putant piscis stercus) expuunt: cùm tamen ea Mutis totius piscis pars sapidior sit. reliquæ enim pulpæ duriores sunt, hæc verò fluida & mollis: vnde vulgare illud apud Prouinciales, *De la langusta, meglia merda, que la grusta*. Est autem reuera Mutis in ostracodermis, ea humida ac mollis pars, ad quam tendit gula: eique parti proportione respondet, quæ in sanguineo genere hepar vel cor appellatur. Galenus locustas inter solidæ carnis pisces enumerat. Has porrò Simeon Seth⁹ difficulter cōcoqui scribit, sed admodum nutrire, & falsi humoris sicci que participes esse, ventrem cohibere: feruntque (inquit) si eorum testæ combustæ bibantur cum meraco, renes calculosos repurgare, multumque arenosi lotii educere.

A S T A C V S.

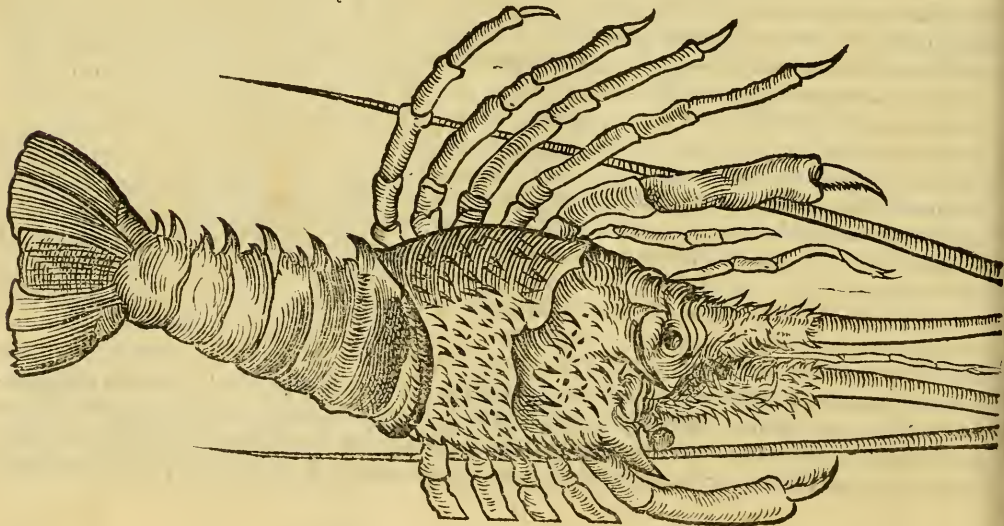
Astacum Galli *Vn homar*, Massilienses *Vn Ligumbault*, Genuenses *Lumbardo*, Veneti *Astase* vocant. Quinetiam Græcum vulgus antiquam Astaci appellationem adhuc retinuit. Constantinopolitani *Licxuda* vel *Lichuda* appellant. Sine humore longius è mari deferri nequit. quamobrem rarò viuus Lutetiæ visitur, putrisque est antequam eò perueniat, quemadmodum & omnia malacostraca. Asta-

cus à Carabo non magnitudine tantùm (est enim ille grandior) sed & ipso etiam colore differt. Carabus enim tantummodò rubet, Astacus ex rubro fuluóque liuescit. Carabus bláfos atque acuminatos anteriores pedes habet, Vrsinæ marinæ modo: Astacus extentos, ac forcipibus détatos, partémque mouentes superiorem adstringendo ad inferiorem. Cornua præterea ante oculos Astacus gemina habet, sed paulò quàm Carabus minora: quibus eodem modo iter prætendit, intus concaua: sub quibus alia quoque eodem numero minora latent ac tenuiora: super quæ oculi constituti sunt crassiusculi, non autem (vt Carabi) maiusculi. Læuem habet costam sine aculeis, præterquam anteriore parte, quo loco rostratam ostendit, ad robur in certamine. Dimicant enim Astaci inter se arietum more, cornua attollentes. Pedes vtrinque quatuor habent: quòrum duo priores in extremo bifidi sunt ad incessum: alii duo natatui magis inseruiunt, quàm apprehensioni. Tabellas in cauda quinque videas: In collo auté deinceps, hoc est vsq; ad caudá pinnulas paulò magis hirsutas, quibus in natando commodè vtuntur. Astaci à bruma iam oua ferre incipiunt. Aristoteles ante Arcturum oua excludere, abigere iam cocta, atque absoluta ab Arcturo reddere scribit, esseque tum optimum Astacum, cum grauidus est. Plinius medicus de disentericorum cibo pertractans, ac de calore nimio, ostracoderma & astagines optimi cibi esse tradit. Puto autem Astacos eum intellexisse. Simeon Sethus frigidus esse Astacos & humidos putat, & multum nutrire, sed ventrem cohibere, víxque concoqui posse, præsertim magnos, paruos autem melius: & eorum caudas, quàm chelas (hoc est, crura) difficilius concoqui, crassiorisque succi esse: quapropter condimentis emendari, atque ægris apponi solere: quinetiam ab eorum esu vinum vetus & rubellum potare suadet. Mnesicheo affos elixis meliores esse placuit, & ideo clibano incoquendos. Non parum in eis falsi succi contineri, vt in testatis creditur, minus tamen quàm in illis. Nautæ salina ex Astacorum forcipibus fabrefaciunt, in quibus sal in piscatione deferre consueuerunt. Indigenæ, qui apud vicos & castella in riparia Genuæ agunt,

non *Ligumbantum* eum ut Massilienses, sed *Lupagam* nominant : id quod ab incolis portus Veneris accepimus.

Ἀστᾶκος Græcis, *Astacus* Latinis, *Haumar* Gallis, *Ligumbault* Massiliensibus, *Lombardo* Genuensibus, *Astase* Venetis, *Lupagaur* incolis Liguriæ.

CAMMARVS.

Cammarus vel Gammarus, Gallis *Ecreuisse*, Romanis *Gammarella* & *Gambarus*, vulgo Græco *Caranus* vel *Caranidia*, à Caride nomine detorto appellatur: *Cammaro* seu *Gammaro* Padæ accolis: apud quos rotundiore est, & magis crenato quàm nostri Sequanici corpore, cuius etiam pes sinister dextro crassior est. Verum etiam Gammaros pusillos, quidam fluuiatiles Astacos vocauerunt. Genus aliud est (inquit Aristoteles) quod magnitudine cancrum non excedit, facile Astacis simile. Ex quo apparet Aristotelem huic pisci nullum nomen proprium indidisse. Nam ipse eodem loco testatur, quosdam esse inter crustatos minutiores, nullis penè nominibus annotatos. Athenæus author est Gammarum Latinè dici genus quoddam Caridis, & *καμμάριος* vocat, squillarum quoddam genus. Plinius historicus Cammarum diuersum à Squilla facit, dum lib. 27. cap. 3. radicem modicam, Cammaro marino similem esse ait: quo loco cognomento marini adiecto, Squillam intelligere videtur: quod ex Dioscoridis Græca lectione capite de Aconito probatur: *ρίζας* (inquit) *ὡσπερ πλεκτανίας καεΐδων ριζάντας*, hoc est, radices nigrescunt in modum cirrhorū Squillæ. Libro item 31. cap. 11. idem Plinius Cammarum enumerat cum sex & septuaginta piscium generibus, cum tamen paulò post Squillam eodem capite pronuntiet, Astacique appellationem lib. 9. cap. 31. habeat. Columella etiam Cammari vocem retinuit, quem inter animalia parui incrementi numerauit. Martialis,

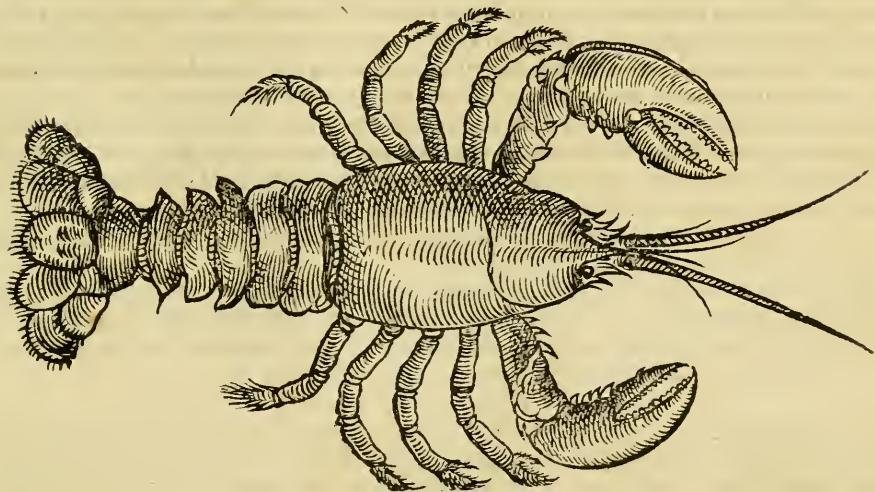
Immodici tibi flaua tegunt chrysendeta Mulli:

Concolor in nostra Gammare lance rubes.

Labuntur qui Cammarum pro cancro fluuiatili assumunt. Siquidem cum Cammarus (vt reliquum Squillarum genus) caudam habeat, Cancer esse non potest. Nullum enim Cancrum genus cau-

dam habet. Cammarum ergo id esse constat, quod quidam fluuiatilem Astacum pusillum dixerunt. Nam quum de Locustario genere sit, tota facie Astacum referat, & cancri magnitudinem non excedat, meritò cōcluditur, Gallorum *Eseruissam*, antiquorum Latinorum Cammarum esse. Nam eius bifurca brachia, duabus tantum articulationibus intercipiuntur, quæ duo pedes vtrinque forficulis in extremo dēticulati subsequuntur: reliqui quaterni non diffinduntur. Caudam quoque vt Cammarus quinque tabellis loricatam, pinnulasque in extremo quinque habet: ambobus idem ferendi & excludendi modus: iisdemque ambo cornibus, dentibus, rostris, mucronibus, tibiis, & externis partibus præditi sunt, quod idem de internis dicere par est. Porrò Cammari ventriculum, Mutis vndecunque ambit: multi falsò eius *Reicus* esse credunt: ego verò eius hepar esse puto. Multorum ciborum capax est stomachus, tam miro artificio fabricatus, vt etiam in eius fundo alterum os comperias suis maxillis ac dentibus refertum. *T*um in lateribus branchias habet, quot pedes. Porrò vtrinque in cammaris spiraculum seu foramen sub cornice ad latera oris videas, per quod aquam ore acceptam referunt. Quidam porrò calculi in Cammari capite reperiuntur, quos Carcinia nomine vocauerunt.

Cammarus Latinis, Escreuiffe Gallis, Gammarella Romanis, Caranis vel Caranidia
vulgo Græco, Cammaro seu Gammaro Padi accolis.

ELEPHANTVS, SEV LEO MARINVS.

Plinius Elephantum marinum sic depinxit, vt eius delineatio Astaco planè conueniat. Inter marina (inquit) sunt Elephantum Locustarum generis, nigri, pedibus bisulcis. Ego verò pro pedibus bisulcis quaternos intelligo, quos duo etiam brachia vtrinque subsequuntur. Addit præterea brachia duo binis articulis singulisque forficulis denticulata, quæ in Astacis cernimus. Nam singula grandia Astaci brachia, binis articulis intercipiuntur, & denticulatis forpicibus bisulcis armata sunt. Quamobrem aduultum Astacum à Latinis Elephantum etiam dictum fuisse crediderim: nam Astaci quantò maiores exeunt, eò nigriores euadunt. Quod autem ad Leonis appellationem attinet, coniciendum est Græcos Astacis grandibus nomina immutasse, & Leones potius quàm Elephantos appellare maluisse. Nam & Ælianus eam descriptionem tribuit Leoni, quam Plinius Elephantum, qui Leonem marinum inter crustacea nobilitiora complexus est. Genera cancrorum, inquit, Carabi, Astaci, Maiæ, Paguri, Heracleotici, Leones. Oppianus,

Τῶν ἢ ποικυσεῖς ἢ λέων, βλοσυρή ἢ Ζύγωνα.

quod sic Lippius vertit,

Magno errore Leo, post hos horrenda Sygæna.

Ælianus Leonem marinum Locustæ similitudinis esse scribit, sed corpore magis tenui ac gracili: brachiisque habere tum maxima, tum Cancris similia: & cæruleo colore esse, subnigrisque distingui maculis. Constat igitur Leonem eundem esse piscem, quem Elephantum: ac plurimum eos hallucinari, qui nostras *Escruissas* Leones esse putant.

SQUILLAE, GIBBAE MINORES.

Locustarii generis sunt Squillæ: quarum etsi multæ reperiuntur species, minores tamen gibbæ, vulgari nomine minimè carènt. Caridas Græcè vulgus & *Caranidia* vocat: Romani à Gâbis, id est, tibiis, *Gambarellis*, quod iis multiplicibus cõstent. Armorici *des Saulterelles*: salium enim Locustarum more. Massilienses vulgò vetustatis vestigia non nihil retinèntes, *Carambotos* vocant, deducto à Caride nomine. Qui

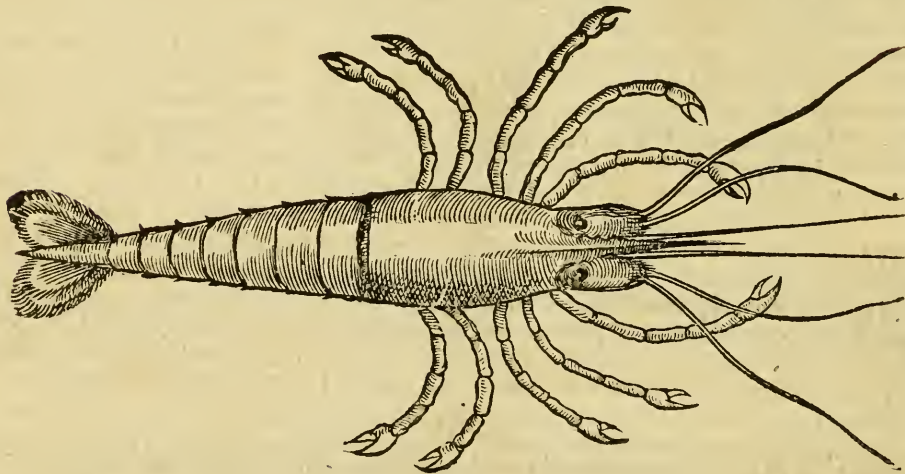

verò Galli littus Oceani incolunt, etiã à saltatione nominãt *Cheurentes*, quasi capreolas dicãt. Parisienses corruptè *des Guernettes*. Roïhomagenſes *Salicoquas* vel *Salcoquus* nominant: quarum quæ vaginis adhuc incluſæ ſunt, *Bouquetæ*: iis autè exutæ, *des Creuettes* appellantur. Veneti vulgo *Squillas* appellant: quarum frontispicia roſtris acutiſſimis prædita ſunt. De his autem ſic Oppianus,

Sunt Squillæ exiguæ: ſunt paruo in corpore vires,
 Et magnum & ſaturo præclarum labraca ventre
 Interimunt aſtu: properat, geſtítque teneri
 Labrax piſciculus, qui paruo robore poſſunt
 Non dare terga fugæ, non æquo occurrere Marte.
 Occiſæ occidunt hoſtem, perimúntque necantem,
 Cùm Squillæ riſtu piſcis ſorbentur aperto,
 Turmatim in medium deſcendit turma palatum,
 Et feriunt cornu, quod fronte inſurgit acuto.

Senos ante frontẽ gerit valde tenues cirrhõs, quibus Dioſcorides aconiti radices in fibras minutas abeuntes cõparauit: Caudam contractã, in cuius extremo pinnae ſunt (vt in cæteris Locuſtis) quinae: quarũ quæ medio loco poſita eſt, ſerratã, ſpinoſam, duram, atque in acutũ faſtigiãtam formam habet. quamobrẽ quaternas tantũ illi cõnumeraiſſe pinnas (vt in Crãgone dicetur) ſatis fuerit. Nõ ſunt audiendi qui Squillarũ pedes forcipibus carere putãt: Oua pariũt ac procreãt vt Lacuſtæ: ſunt enim illius interanea perſimilia. Veneris deſiderium mouent. Efficaces ſunt peculiari quodam munere ad mulierum conceptus. Tritæ atque ex oxymelite potæ, lumbricos ac tineas eiiciunt. Harũ etiam puluerem aiunt ei particulæ impoſitã, in qua cuſpis ſagittæ vel ſpinæ infixæ fuerit, phyſica quadã attractione eam educere. Quibuſdã tractibus adeò grandes euadunt, vt palmum interdum excedant, atque has quidem eſſe aliis efficaciores credunt.

Καεὶς Græcis, Squilla Latinis, Gambarella Italis, Saulterelles Armoricis, Cheruettes Parisiē-
sibus, aliis Cheurettes; Saillicoques Rothomagensibus, Caranidia vulgo Græco.

SQUILLA FLUVIATILIS PARVA.

Squilla fluuiatilis, sola magnitudine à marina discrepare videtur. Squillarū genere (inquit Aristoteles) continētur gibbæ, Crangines & paruæ, quæ maiores nunquā effici possunt. Quibus verbis ego hanc fluuiatilem, paruam appellari puto: Quemadmodum enim Vrsa parua (quæ Vrseta dicitur) cum maiori conuenit, vel Cancer marinus cum fluuiatili: sic fluuiatilis Squilla cum marina etiā conferri potest. Flumina nostra huiusmodi delicias non alunt. Romani eam in venereis epulis singularem habent. quamobrem lautiores mensas honorare solet: *Gambarellam* vulgò vocant, quam & *Gambarozolam* nonnulli malunt appellare: nomine fortasse à *Gambaro* (quæ nostra est *Scarauissa*) detorto. Mos est eas viuas asseruare, tuncquæ subfuluæ spectantur: nam coctæ ruffescunt. Longissimo à mari interuallo proueniunt: quod argumentum est eas originem à mari minimè traxisse: Squillis marinis multò minores sunt: Tibiolas vtrinque quaternas, tenues, oblongas habent, in extremo forpicatas: Cirrhus anteriori parte quaternos, oblongos, tenui filo graciliores, quibus iter quoquouersum prætendant, Latini prætenturas & antennas vocant. Pedes cum vtrinque quaternos habeant, duos tamen priores parte anteriore exporrigunt: quibus non ad gressum quidem, sed magis ad corripendum cibum vtuntur. Nam tribus posterioribus tantum incedunt. Pinnulis autem pluribus sub cauda positis in natatu vtuntur: quarum quinque in eius extremo transuersæ, earum corpus dirigunt. Harum autem media dura est, & gibbæ in modum ad oras crenata, vt reuera pinna dici non possit.

ALIA SQUILLA.

Est aliud Squillæ genus, gibba multò maius, vulgari piscatorum Romanorum nomine *Panno-*

chia dicta. Sunt qui *Camerugiam* & *Sparnochiam* vocent. Insignibus notis à gibba differt. Nam vbi in gibbis multiplices cirrhi spectantur (anteriori præcipuè parte) pedesq; omnes in extremo bisulci, Sparnochiæ duo oblongi tantum cirrhi prominent, & vngues acuminatos more *Locustæ* habet. Marina, pollicis crassitudinem æquat, semipedem longa est, tibiis quàm gibba minoribus. Pinnulas multas vt *Squilla* sub cauda ad natandum habet, & eodem modo quaternas in extrema parte caudæ: quarum ea quæ in medio sita est, si pinna esset, faceret vt quinque pinnae, vt in *Astacis* & *Carabis*, numerarentur: sed spinea duritie prædita cernitur, ac crenis horridula est. Anteriori autem frontis parte quatuor cornua æquali ferè longitudine videas. In quibusdã verò locis adeò magnæ nascuntur *Squillæ*, vt propè *Spithamen*, hoc est, palmum excedant: quæ quidem sunt aliis efficaciores. Crustatorum omnium sapidiores sunt, quas suspicor *Aristotelem* *κράγγοις*, *Theodorum* *Crangines* vocasse. Sunt enim *Crangones*, *Cariduni* siue *Squillarum* genus idẽ cum Romanis *Parnochiis*: de quibus sic *Aristoteles*: *Squillis* etiã gibbis (inquit) cauda & pinnae quaternæ. *Cranginis* quoque lateri caudæ utrinque pinnae adnexæ sunt: quarum pinnarum media utroque in genere spinulis horret: vnde perspicuum est, aliquid esse inter medias pinnas caudæ in *Squillis*, gibbis & *Cranginibus*, quòd spinulis horreat.

De crustatis Cancrariis, caudã carentibus.

C A P. I I I I.

Crustato *Locustarii* generi succedit *Cancrartum*, corpore rotundo præditum, caudãque minimè protensa, sed sub ventre reflexa: cum tamen *Locustis* *Squillis*que oblongum corpus sit, & quasi teres. *Cancrorum* autem multiplex genus seorsim enumerandum est, cum diuersam habeat naturam. Hoc tamen omnes conueniunt, vt mares differant à suis fœminis magnitudine, crassitudine, & applica-

tili illa cauda siue operculo. & enim in roribus amplicis in
ra, in quæ & oua abscondât. Aliàs cauda hæc in cancris minimi est vsus: quandoquidem prope ter-
ram vitam agere cauernâsque subire solent: nec plurimum natant. Et qui ex iis pelagii sunt, pedes
habent ad incessum tardiores: melius enim natant: ac quum Blæsi sint, & multum arcuati, facile mo-
uentur in latus: Et cum cætera animalia vel binis vel quaternis ducibus pedibus incedant, Cancra-
rium tamen genus octonis regi solitum est: cumque cætera crustacea auersa coëant, Cæcri tamē par-
te priore copulantur, sua opercula, loculosque rugosa illa ac mutua consertione copulantes. Latent
quinis mensibus, crustamque veris initio mutant, quemadmodum Locustæ: molliores quidem per-
spicue, sed duriores non item, vt Maiæ, quæ tunc quidem præ teneritate nõ satis ambulare possunt.
Cancris, totius corporis aluens indiscretus est, cuius humor internus (mutim nominauimus) palli-
dus est. Cæterum quicquid aquei humoris ore exceperint, id sanè per meatus sub oculis positos
euomunt atque emittunt. Quoties ergo aquam acceperint, vtroque tegumento os obturant, atque
ita respuunt humorem. Gula illis post dentes breuis admodum est, atque in ventrem bisulcum pro-
tinus defertur: cuius ex medio intestinũ simplex ac tenue procedit, sub operculo exteriori desinens,
quod caudæ loco habetur. Omni cæcrario generi brachia duo insunt forcipibus bisulca: sed qui sub-
sequuntur octoni pedes vtrinque quatuor, forcipibus carent.

E Q V E S C A N C E R.

Amphibios esse constat cancos equites, quibus hoc natura præter sui generis alios singulari
quodam munere tribuit, vt in maximis æstatis ardoribus, meridiano tẽpore agminatim è mari egre-
diantur, diemque sub Sole transigant, aut ad refrigerium, aut potius, ne à piscibus qui inter-
diu discurrunt, edantur: quos ego Memphi Hierosolymas proficiscens, fines Ægypti prætergres-
sus, ex Mediterraneo litore sub vesperam mare repetere, atque inde circa meridiem insequentis

diei gregatim exilire obseruavi. Tanta autem velocitate ferebantur (vnde equitum nomen habent) vt ne vnum quidem cursu consequi vsquã potuerim. Sed hoc etiam mihi magis admirandum esse visum est, lacertam ex Ambrosia (sub qua delitescbat) exilientem, cancrum equitem, quem venaretur, cursus velocitate me conspiciente nusquam assequutam esse: adeò volare potius quàm currere videbatur eques. Genus est quoddam Cancrorum in litoribus Phœnicia (inquit Aristoteles) tantæ velocitatis, vt vix à quoquam consequi possit: vnde *ἵππεις*, id est equites, appellarunt. iis nihil ferè intus propter inopiã est pabuli. Hippia vocantur (inquit Plinius) cursores Cancri, vti alii referunt, quòd longè lateque vagentur: modò circum litora errent, modò longius profiscantur: Grande phalangium non excedunt: Corpus habent coloris subalbidi, punctis subrubris conspersum, & (vt Pagurus) tornatum: crura autem vt Maia. Soli obiecti toti pellucidi sunt, præterquam in ea corporis parte quæ interanea continet. Oculos grano phaseoli non habet maiores, quibus acutissimè cernunt. Oblongi quidem sunt, ac vitri modo lucidi, per medium fului. Tibiæ sunt illis leuibus villis obsessæ, vtrinque quinæ: quarum duæ anteriores, brachia sunt forpicata, quibus cuncta (Cancri modo) cõplectuntur: reliquæ graciles, vnguibus rectis atque oblongis vallatæ. Edules non esse rectè quidem docet Aristoteles, propter alimenti inopiam. adeò autem parui sunt, vt singuli sesquiscrupulum vix pendeant. De hoc sic Oppianus,

ὅτι κείνη ἕρπει ἔκ κερπίων εἰσὶν αἰήται.

Errones cancri populis numerantur in istis.

Quod ita reddit Lippius,

CANCELLOS.

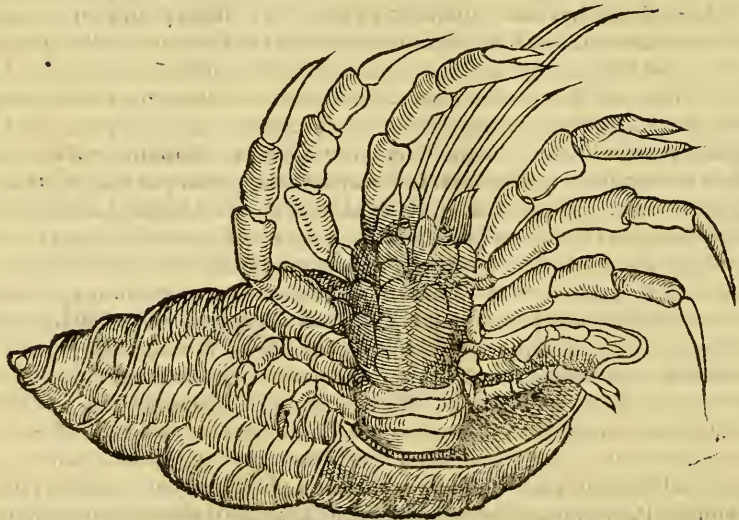
Partim Locustarii est; partim etiam testacei generis cancellus, in quo non minore admiratione

dignus est, quàm eques. Nam quum oblongus sit, ac seorsim nasci solitus, tamen in vacuis aliorum exanguium testis vitam traducit, modò has, modò illas petens: atque vbi vnam conspurcauit, tum ad aliam se trãffert. Nerites enim ingreditur aut Turbines, sæpe etiam Buccinas & Murices, atque adeò omne genus cochlearũ. Pomatiæ limacis molem rarò excedit. per littus graditur in sicco, suã testam ferens, viuítque multos dies sine aqua. Pedibus vtrinque ternis brachiatur villosis: quorum duo anteriores seu priores brachiis forcipibus bisulcis constant, quibus cibum ori admouët. Crusta dura pro cute vestitur, rubra, nunc cyaneo, nunc cæruleo, nunc fuluo, nunc rubro diluta. Duo illi pedes vtrinque, qui brachia subsequuntur, vnguibus in extremo oblongis & aduncis vallati sunt. Cirrhos antè quidem duos, rubros, sub oculis (Carabi modo) gerit: oculos instar Astaci elatos, quos porrigit ac contrahit, maculis albis distinctos. In summa, eius superior pars, Cancrí refert effigiem, inferior autem turbinis, quam in cochlearum clauiculis inserit: cùm tamen Locustæ caudæ similis sit. Tabellis enim loricator duris, sed obsequiosis: in quibus vtrinq; veluti pinnas duas habet. Extremum verò caudæ pinnulis tribus, vt & Cancrí, præditum est. Dentes osseos vt Carabus habet, quibus escas comminuit. Cùm autem prædam venatur, totam anteriorem partem suo domicilio exerit, & tunc similis araneis apparet: sed partem capiti & pectori subditam vastiorè quàm Araneus ostēdit. Ab ore œsophagus tenuis, vt filum ad stomachum protenditur. Intestina eius bis tantùm réuoluuntur: ac qui in eius stomacho viridis humor spectabatur, is in intestinis apparet candidus. Edulis non est, sed est ipse aliis piscibus gratissimum obsonium, Iulidibus, Channis, Orphis, Percis, & id genus saxatilibus. Quamobrem piscatores cancellos plurimùm appetunt, quos suis cochleis nudatos, ac viuos hamo impositos, suis calamis appendunt, hoc enim modo magnam saxatilium piscium capturam faciunt. Quod Oppianus multis versibus commodè explicat, quos hoc loco producere minimè opus esse videtur. Parua (inquit Galenus) sunt animalia, flauo colore, minimis Cancris similia,

quæ nulli comedunt. Horum enim prauum alimentum carnes corrumpit.

Καρκίνιον Græcis, Carcinion & Cancellus Latinis.

CANCER FLUVIATILIS.

Cancros fluuiatiles in Creta plurimos vidimus circa Colocasias, & in Atho Macedoniae monte, atque adeò in Ciliciae riuulis qui non longè ab Iffo defluunt. In Gallia nullos vnquam cõspexi: Crudi comedi possunt. Numerosi circa Romam, ligonibus effossa scrobe, vel etiam tribula capiuntur: ac diebus quibus carni interdictum est, baioco (qui noster dimidius est assis) ditioribus diuenduntur, filo appensi ac traiecti (vnde Romani *Filsus* vocant) ne duris forcipibus alter alterius tibias amputet, ac mutuis vulneribus se conficiant. Amphibios esse cõstat: longius enim ab aqua secedunt: integrã tamen hebdomadam, atque interdum mensem extra aquã degunt. Cæterum vterque Cancer tam marinus quàm fluuiatilis eodem cognomento Romæ appellatur *Grancio* vel *Granzo*. Vterque, crassitudinem oui gallinacei rarò excedit. Fluuiatiles duriore testa, rotundiorèque & crassiore cõtèguntur, viuitorèsq; ac deliciores sunt quàm marini: Præterea tibiis asperioribus, & brachiis fortioribus ac rugosioribus præditi sunt. Ambobus forcipes sunt multum crenati: sed marino frons nõ vsqueaque rotundatur: atque in gyrum crenas habet, quibus fluuiatilis caret. Marinus præterea liuidũ Loti corticis colorem refert, fluuiatilis ex rufo nigricat. Marino vngues extremam tibiarum articulationẽ faciunt. Fluuiatiles multas crenas in gyrum circa vngues habent. Proinde etiã marini leues sunt, & longiores tibias habent. Ambo in obliquũ feruntur, crusta fragili inclusi, oculisq; sunt rigentibus. Fluuiatiles præterea in sexu differentiã habent. Nã foeminae operculũ reflexũ subtus ferunt latiusculũ, sub quo ova per æstatẽ excludunt: maribus contra angustũ est. Hoc autẽ vnũ generale est in Cácrario & Locustario genere, vt dextrũ brachiũ sit illis sinistro forti⁹ ac crenati⁹. Edules omni tẽpore anni sunt fluuiatiles Cancri, sed æstate longè meliores, posteaquã durũ corticẽ exuerint. Luna itẽ plena vberiores, silente flaccidi sunt. *Ælianus*, Cácrus fluuiatiles etiã in Nilo reperiri tradit: Cũ autẽ Nilus (inquit) in

agros redundat, tum quidem circiter triginta antè diebus longius ab eo in loca eminentiora *Aspides* vnà cùm foetibus demigrant: quod munus à natura acceperunt, tanti vt fluminis, tamque operosi quotannis accessum ac recessum non modò non ignorent, sed ab eius etiam damno cauere sciant. Hoc idem facere norunt *Testudines*, *Cancris* & *Crocodili*. Proinde *Castorem* *Dioscorides* *Cancris* se explere tradit: sed id de fluuiatilibus intelligi oportere nemini dubiũ est. Etenim *Castor* in ripis fluminum versari magis est consuetus. *Simeon Seth*⁹, rectè admodũ fluuiatiles *Paguros* vocat, quos pulmonibus vlceratis mederi, sed vesicæ nocere scribit. *Auicennas* extenuatis valde conferre dicit, hoc est, hecticis, & lenta febre laborantibus: hos enim humidum, leue, ac modicè refrigerans alimentum suggerere affirmat: præsertim (ait *Galenus*) si in aqua prius decocti magna ex parte salsuginem innatam exuerint. Multa ex *cancris* fluuiatilibus sumuntur medicamèta, quæ tum à *Dioscoride*, tum à *Galeno* recensentur.

Καρκίνος ποτάμιος Græcis, *Cancer fluuiatilis* Latinis,
Granzo Romanis ac Venetis.

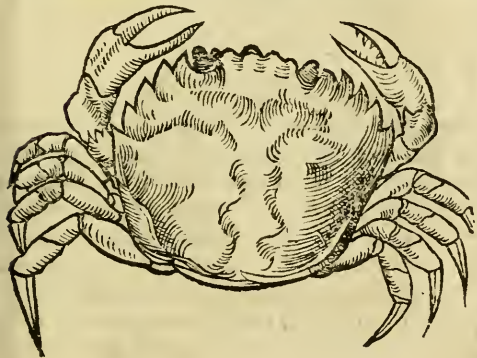

C A N C E R M A R I N U S .

Cancer marinus rotundo ac ferè cir-

cinnato corpore præditus est, anteriori parte crenis diuiso, crustaceo tegmine conuestito: cuius magnitudinem ad Pagurum, Maiam, Astacum & Locustam faciliè contuleris. Maiores enim trium aut quatuor digitorum latitudinem non excedunt. Marinorum color certè maribus quidem rubentior, fœminis ex liuido in cyaneum tendit. Mares autem fœminas opprimere videtur, antequam ineant,

Καρκίνος θαλάσσιος Græcis, Cancer Marinus Latinis, Cancres Gallis, Granceol Venetis, Grancio Romanis, Grancellia Ferrariensibus.

atque inter se diutissimè dimicant, arietum more. Crura in ventrem reflectunt dum incedunt. Ea verò habent blæsa, vtrinque in latere quaterna, & duo brachia forcipata. Hepate rubro constant, gustui dulcissimo, quod Aristoteles mutim nominare videtur: habent porrò intestina multiplicib⁹ cirrhis obsessa: mouenturque horum partes solidiores albis musculis agentibus, vt in Paguro docerimus. Tanta est marinorum cum fluuiatilibus cancris affinitas, vt vtrique simul mixti, vix nisi à perito, discerni possint. Sponte mortuus cancer prorsus abdicandus est, diuque extra aquam viuit. Veneti *Granceolum* (ad discrimè magni Paguri, què *Granciporum* vocât) nominant. Cæcos autem à Paguris eiusdem magnitudinis (cum quibus sæpe ab ichthiopolis permiscetur) ipsa glabritie primùm discernere oportet: Paguri præterea tibias habent hirtas, & brachia grandibus forcipibus vallata,

atque in nigrum colorem abeunt: in extremo liuent. Cancri omnino glabri sunt: quorum anterior corporis pars posteriore latior est. Ferrarienses, mares *Grancos*, foeminas *Crancellas* vocant, ac seorsim diuendunt. Dioscorides Cancros marinos eadem omnia posse quæ fluuiatiles, verùm ad omnia inferiores esse scribit. Cancri marini vel fluuiatiles (inquit Plinius Secundus) in cibo ex iure alliũm viridi cum ficu duplici, maium hydropicum auocant.

In Cancrorum marinorum genere, Veneti *mazanetas* nominant, Molecis similes: quorum alterum marem, alterum foeminã produnt. Mazanetas, foeminas esse volunt, Molecos verò mares, quos mollescere, ac vernationem exuere ferunt: contrà autem Mazanetas putant perenni contegi crusta, & nusquam decidere. Molecos quoque aut molecas aiunt, tum quidem torpescere, cum cortice exuuntur: quo tempore pasta molliores aliquando sensimus.

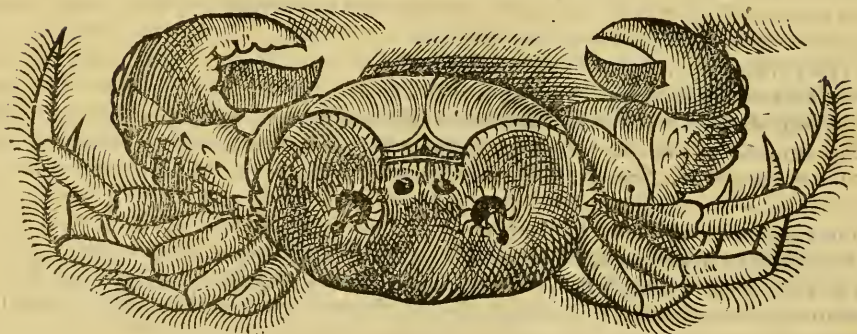
P A G U R V S.

Pagurũ Galli *Vn Chabre* vel *Vn Crape* nominãt. Græcia vbiq; hodie adhuc vulgò Paguri nomine cognoscit. Caue autem ne pro Paguro Pagrum dicas. Est enim Pagrus, piscis squamosus superiore libro descriptus, multum à Paguro diuersus. Pagurum autem hũc Normanni à rubro vel rufo, quẽ eius testa præ se fert colore, *Vn Rousseau* appellant: alii quòd coctus in pastilli modum pulmentum ferat, *Vn Tourcau*, quasi pastillum dicant. Massilienses *Carbasse* & *Fagule*, Veneti *Granciporum*, nomine fortasse composito, quasi Cancrum Pagurum dicerent. Sunt alii Galli Mediterranei maris incolæ, qui *Pagull* nomine à Paguro deriuato proferant. Respuit læues tractus, asperas cautes incolit, quas æstus maris in refluxu & reciprocatione siccas relinquit. Pagurus, vbi recessit mare, in arido relictus, ob metum crura contrahit, & torpentis modo immobilis quiescit. Crusta eius nouem in gyrũ

crenis imbricis modo incisa est. Adolefcit in caluæ humanæ magnitudinem, sed non ita orbiculatus euadit: cancris enim proportione respondet. Valida crusta integitur ac læui: crura blæsa, vtrinque quatuor habet, villis hirta, ternis articulationibus geniculata, in quibus vngues acuti oblongique sunt, minimè bifidi. Brachia bifulca parte anteriori binis articulis intercepta, forcipibus crenatis munita, in extremo nigra, quibus quæ constringunt vt edant, etiam dura confringere possunt: nam in eis durities est penè ossea. Quamobrem ichthiopolæ captos Paguros ar&æ ligatos seruant, ne sibi inuicem crura abscindant. Color viuorum multò viuidior est quàm demortuorum. In viuus enim præ nimia rosei exhalatione tergora veluti subnigra apparent. Cæterà cocti (vt aliud omne cancro- rum genus) mutant colorem. Caudam sub thorace reflexam habent, vnde hos caudarum expertes esse quidam coniiciunt. Branchias vtrinque in latere dispositas ostendunt, vt reliquum genus locustariū, sub tergoris crusta, senis ordinibus ad tibiaram radices insertas. Multò latiores sunt quàm longi, vt ex Oceano in pedalem plerunque latitudinem abeant. Quidam mihi visus est in Anglia decem libras pendere. In eius ore tot cōperies naturæ secreta, tot adstantes appēdices, tot pelliculas, vt coactus incredibile naturæ artificium necesse sit fatearis. Mutim (ea autem est hepar) habet dulcissimam, maxima ex parte subrubram, cum infinitis propè apophyfis, flauis, grandi stomacho adiacentibus. reliquæ partes internæ musculis albis constant, quibus externæ mouētur. Sethus, Carcini appellatione, Pagurum intellexit, Galenum secutus, Aëtium & Paylum. Salsi succi esse (minus tamen quàm ostracoderma) & ventrem sistere scribit. Inter lautissimos cibos hodie receptus est, quē tamen carnis & coctionis durioris Galenus assēuerat. Sed id (vt iam in Cancris dictū est) de musculis potius quàm de Muti (qua potissimum parte constat) intelligendum esse puto.

Πάγυρος Græcis, Pagurus Latinis, Carbasse Massiliensibus, Chabre vel Crape
 Oceano vicinis, Granciporro Venetis.

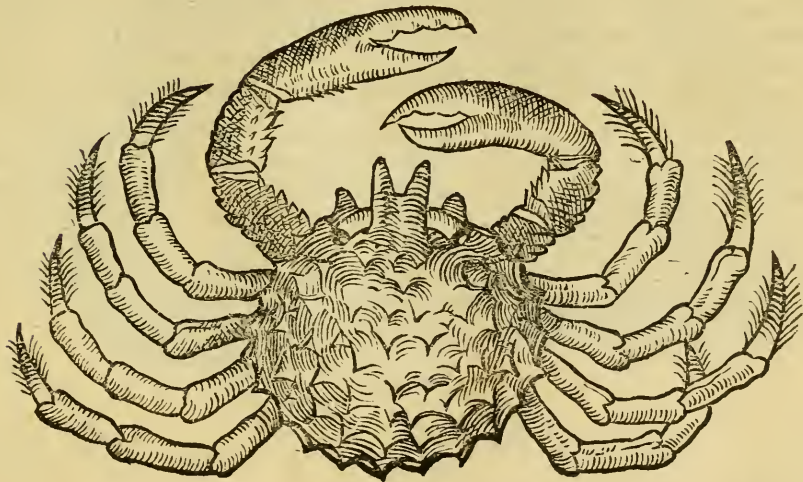
M A I A.

Maiam, ob similitudinem quam cum Araneo habet, vulgus Gallicum *Iraigne de mer*, quasi Ara-
 neum dicat, nominavit. Massilienses ab aculeis infinitis, quibus in tergore more Locustæ horret, &
 villis quibus vndique est circumseptus, *Vne squinaude* (ad pectinem, ad quem linum attenuatur, allu-

dentes) vocant. Veneti ac Genuenses à speculis, in Maiarum corticibus eleganter inclusis, *Specchio*, hoc est speculum dicunt. Alii *Granceolus* vel *Cancreolus*: Romanum vulgus *Grancitellus*. Pelagijs est piscis. Non enim vt Pagurus inter saxa, neque in sicco, minúsque temporis extra aquam degit. Hoc autem à Paguro differt, quòd Pagurus parte anteriore latus sit, Maia verò posteriore parte in latitudinem se diffundat, anteriore coarctetur, & angustior fiat, magis est præterea orbiculata quàm Pagurus. Crura quaternis articulis intercepta gerit, alta & exilia, forcipibus imbecillis dentata, quibus prædã ori applicat: corpus illi est tam graue, vt ad incessum ineptissima esse videatur, quamobrè in terra segnissima, in aquis velocissima est. Pedes quoque nõ habet forpicatos, sed vnguibus benè munitos, vtroque latere quaternos, quinque articulis interceptos. Cocta eodem modo, quo reliquũ crustaceum genus, rubet: sed viua aut liuet, aut virescit, aut rubore phœniceo aspersa est: quam si supinam contempleris, tria parte anteriore breuia specula ab ipsius crustæ tegmine continuata cernes, inter quæ prætenturæ duæ delitescunt. Tibias nõ habet leues vt Pagurus, sed multa scabritie exasperatas. Maia foemina, operculum latiusculum habet, sub quo duo foramina membrana oclusa in ipsis posteriorum tibiarum radicibus collocata apparent. Quatuor præterea vtrinque semicirculis vtitur in natando, à quorum radicibus octoni prodeunt pinnati ramuli, quibus hærent oua in foetis. Interanea cum Paguro aut Heracleotico Cancro conueniunt: quæ quicumque diligentius speculari cupiet, necesse est eum viuientis Maiæ testam superiorem detegere. Comperiet autem in capite, atque ad eò ore ipso dentes extrinsecus duos osseos: in palato autem carunculam qua linguæ vice fungitur: præterea ante dentes bina denticulata ossicula, atque in eius ore cavitatem statim ante gulam, in qua quod rubrum continetur, habet multiplices flexus: eius vuluam esse puto. Ex hac enim oua prodire compertum est. Subsequitur cavitatis satis capax, vacua quidẽ ea, dum ieiunus est piscis, vt vel os alterum, vel eius ventriculum esse dicas: cui etiam dentes adsunt (quemadmodum in *Locusta*) nume-

ro quaterni, incisorii, & vnus molaris: à quibus gula incipit, in cuius summo epiglottidem manifestè videas. Ea autem ad apophyses meatibus committitur adeò exilibus, vt vix appareant. & quemadmodum vulua adimplebat maiorem partem recessuum, sic apophyses vbiq̃ue per cauitates immittuntur, tenuibus tamen ligamentis adstrictæ, & maximè musculis. nec est aliud intestinum manifestum, quàm illud in quo desinunt apophyses, excrementi scilicet receptaculum. Est autem id teres, cæteris partibus incumbens, ad caudam vsque protensum. Sed & vesicam vtrinque vnã in ipsa aluo robustam, magnam & membranofam cernas: cuius exitus est per ea duo foramina quæ sub operimento latent. Branchias habet vtrinque sub testa in lateribus numero senas: quæ certa membrana ab ipso tegumento distinguuntur. aquam enim in ore acceptam per meatus qui ad radices crurum sunt, egerit.

Maia Græcis, *Maia* Latinis, *Iraigne de mer* Gallis, *squinada* Massiliensibus, *Specchio*
Genuensibus, *Granticella* Romanis.

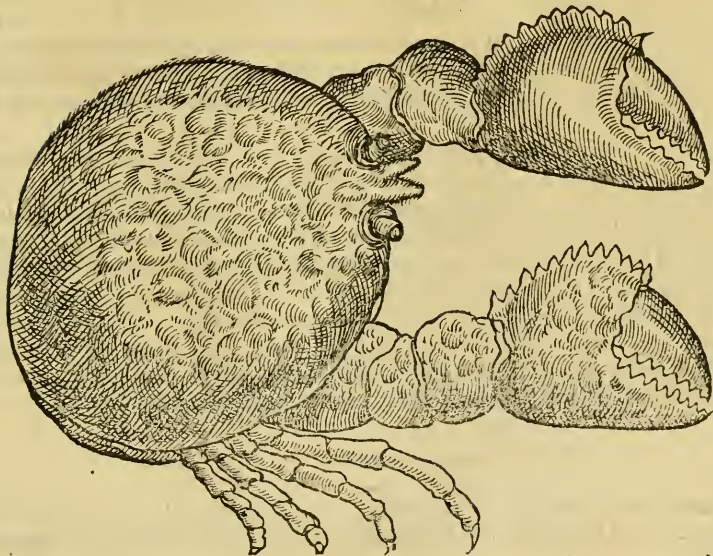

HERACLEOTICVS CANCER.

Complures Heracleoticum Cancrum videntes, Gallum marinum ea tantum ratione vocant, quod eius brachia videant in cristæ Galli modum tornata esse. Robustissimam crustam habet ac spissam. Plurimus in Sicilia litore: quâquam & aliquando ad facellum Adriani pontis Romæ in foro piscario vulgo diuendatur. Cancrorum genera (inquit Plinius) sunt Carabi, Astaci, Maiæ, Paguri, Heracleotici. Cancrorum (ait Aristoteles) maximum est, quas Maias appellant, & quos Heracleoticos vocant. Qui enim Heracleotici vocantur, crusta quoque firmiore muniuntur, vt Maiæ: & oculos habent paruo distantes interuallo. Sed crura illis breuiora sunt quàm Maiis. Heracleotici itaque cancri dorso non sunt aspero vt Maiæ, nec tam læui quàm Paguri: tamen idem est crustarum color. His tibiæ vtrinque sunt quaternæ, brachia duo admodum firma, binis articulis geniculata, forcipibus robustis bifulca, hispida, & bene armata. Horum enim pars superior, elatis crenis vallata est. Cùm autem Heracleas vrbes viderem adiacentes litori, vnam Ponti, alteram Propontidis, tum quidem facile mihi persuasi ab eis id cancri genus suam desumpsisse nomenclaturam: nisi tu à magnitudine ac robore potius dictum esse putes.

Ἡερακλεωπκός καρκίνος Græcis, Heracleoticus Cancer Latinis,
vulgo Italo Gallo de mare.

P A R V V S C A R C I N V S.

Paruum Carcinum aut Cancellum Græci μικρὸν καρκίνιον vocarunt, Romæ *Grancatum*. Nam admodum exiguus inter pisciculos reperitur, pedes extimos latiusculos habet, quibus ad natandum ceu pinnulis aut remis vitur. Massilienses *Gritam* genuina voce nominant. Veneri ac Ferrarienses *Mazeneram*. Differt à Cancro marino nouissimis tantum pedibus, quos habet latos, in quibus vngues anterioribus similes esse constat.

Pisciculos alios carcinis aliquo pacto similes Romani rustici frequenter cum Telinis & Conchulis (quas *Gongilas* vocant) diuendunt: qui tamen Carcinis multò maiores sunt: supini albicant, proni autem subcinericii sunt, punctis que frequentibus ac candidis in tergore variantur, Ophitæ modo. Nouissimos pedes in extremo latos habet, Cancellorum modo, quorum magnitudo pollice operiri potest: tamen viuaces admodum sunt. Eos quoties nauæ reperiunt, crudos edunt cum pane: sed Romæ coquuntur: gratiores tamen sunt crudi, nisi horum copia alium conturbaret, ac plus æquo ciceret. Genus istud nunquam grandescit. Quinos habet pedes, crassiores, forpicator, crenatos ac robustissimos, in quibus bina numerantur crura. Singulares digiti quaternis constant articulationibus, nisi quis omnes complectatur: tunc enim sex comperiet. Caudæ id quoque rudimenti in eis est, quod omni Cancrario generi, eodémque modo subtrus reflectitur.

De testa duriore contextis.

C A P. V.

Testaceis duris, quæ Græci ὀσπράξιον vocarunt, substantia intus est carnea ac mollis: foris autem lapidea, quales sunt conchæ & ostrea. Quo in genere turbinatos exangues cōnumeramus, quos

ἰσχυροὶ καὶ δειροὶ vocant, vt etiam bivaluios & univaluios, Græci διδύποις & μονόδύποις vocāt. Univaluii autem singulari testa continentur, bivaluii clausiles & referatiles sunt, cuiusmodi sunt qui parte altera ligata, altera soluta constant, vt & concludi possint & aperiri. Est & in horum piscium exterioris testæ artificio magna varietas: commune tamen omnibus, vt eorum testa intus æqualis læuisque sit: crassitudine quoque differunt, ac tenuitate, tum totius, tum etiã partis. Aliis enim labra tenuia, aliis crassa. Nonnulli pectinatim diuisi, striatiue sunt, alii læues, alii scabri: Alii quum binis quidem conclusi sint valuulis, vtroque tamen latere conuexam habēt formam. Testacea omnia aut immobilia sunt, aut parum omnino motus adepta: quæ autem mobilia sunt, ea plures partes habent, quàm immobilia: quanquam vtraque paucis consistit partibus. Mouentur parte dextra, non ad clauiculam, sed in aduersum: cui generi peculiare est, vt testæ ea pars, quæ à capite remotissima habetur, in anfractum retorqueatur. Suum autem operculum omnia testacea iam ab ortu naturæ ostendunt: est autem hoc, crusta quædam prætenuis ac congenita qua concluditur eorum caro, atque ab iniuriis externis vindicatur. Omnia vel hoc argumento olfactu gustuque prædita esse constat, quòd eminus accedant ad eas escas, quarum odorem persenserint, quarumque sapore plurimùm oblectantur. Quinetiã testatis omnibus nescio quid inesse videas, vt & crustatis, quòd cordis illis sit loco: sed id eminus latet. Est autē in media carne disquirendū, aut inter partes quæ cibum recipiunt, & quæ excrementū emittunt, si fixa degunt: aut inter partem dextram & sinistram, si quidem incedāt. Vniuersum autem testatorum genus, plantæ simile respectu gradientium animalium est: in quo sexus discrimen nullū omnino perspicuū est. Vnum saltem ex his genus cochlearum coire perspicuū est: sed an ortus earū per coitum sit, necne, nondū satis exploratū habetur. In summa fatendū totum hoc animalium genus inter animalia & plantas ambiguū esse, & velut in ambobus constitutū generibus. Nā vt planta sexu maris & foeminae caret, nec in altero generat, vt animal: nullum ex se fructum affert modo plantæ:

sed consistunt & generantur ex terrena & humida quadam concretionē, celerique incremento augentur. Quæ testa intacta sunt, tunc optima, cum grauida. Sed quanquam testa intacta grauida dicimus, tamen nullum eorum vel coitum vel partum videmus: verno tamen tempore atque autumnouorum quædam rudimenta habere cernuntur, quo tempore cibus gratiora sunt ac deliciaiora. Caro non æquè omnium esculenta est: & excrementum (quod papauer vocant) quibusdam cibo idoneum, aliis multò minus. Omnia salsum continent succum: quo aluum quidem irritant, sed ægrius (inquit Galenus) ob id concoquantur.

NAUTILVS.

Nautilum vulgus Neapolitanum *Muscardinum* & *Muscarolum* nominat: quod etiam nomen *Osmiolo* commune est. Eius concha tribus fragmentis constare videtur: quorum latera vtrinque ceu carinæ iuncta apparent, ea ut plurimum magnitudine, quam ambæ manus amplecti possunt: latitudine autem quantum pollex cum indice comprehendat. Omnes autem non excedunt crassitudinem membranæ pergamenæ, striisque in oblongum ductis ad oras crenis laciniatæ sunt, in formam rotundam abeuntes. foramen autem, per quod Nautilus alitur atque exit de concha, magnum est. Ea fragilis est, lactei coloris, lucida, admodum polita, omnino navis rotundæ effigiem referens. Nauigat enim per maris summa, elatus de imo gurgite, effertque se testa inuersa, ut facilius ascendere possit, & inani scapha enauiget, atque vbi inde emerit, tum concham inuertit. Cæterum Nautili brachiis interiacet membranula, qualis est inter planipedum digitos: sed hæc magis est tenuis, in telæ aranei modum, robusta tamen, qua etiam aura inspirante velificat. Cirrhis, quos vtrinque multos habet, pro gubernaculis vititur, atque vbi metuit, tum cōcham protinus marino humore oppletam

demergit. De generatione, incrementoque huius piscis nihil adhuc exploratum habuit Aristoteles: non autumat tamen hunc ex coitu gigni, sed ut cæteras conchas prouenire: neque verò an concha solutus viuere possit Nautilus, certum adhuc habuit. Cæterum psittaci rostrum habet, suisque cirrhis Polypi modo graditur, atque eodem modo acetabulis sorbet.

Mutianus prodit in Propontide Concham sibi visam esse Acatii modo carinatam, inflexa puppe, prora rostrata. In hac condi Nauplium animal Sepiæ simile, ludendi societate sola, duobus hoc fieri generibus. Tranquillo enim vectorem demissis palmulis ferire ut remis: si verò flatus inuitent, easdem in usum gubernari, porrigi, pandique, concharum sinus auræ. Huius voluptatem esse ut ferat, illius ut regat: simulque eandem descendere in cluso sinu, fluctu hausto territam visu forte tristi.

Ναυπίλος Græcis, Nautilus vel Nauticus Latinis, *Muscato* Neapolitanis.

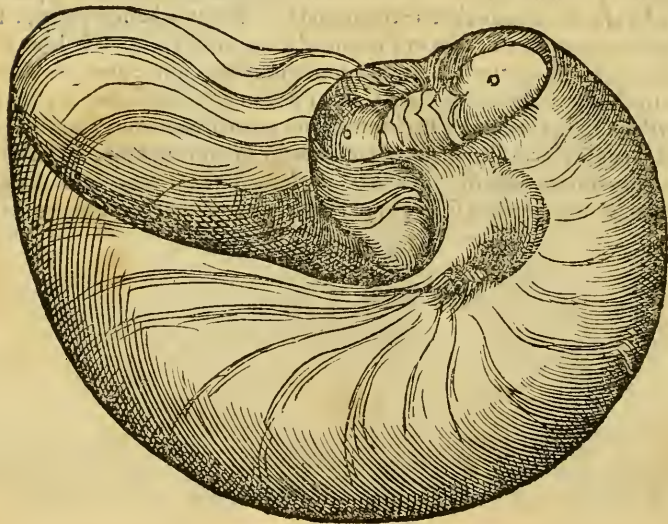

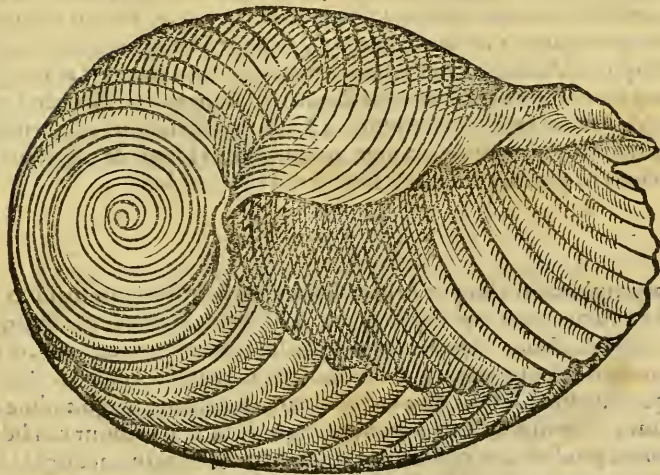
NAUTILVS ALTER.

Secundam Nautilus conchæ speciem ab Aristotele traditam esse hanc puto, quam nostri artifices in magno pretio ad vasa ditioribus abacis accommoda conficienda habere solent. Porcellanam ob id vocant, quòd Muricis conchæ (de qua in Buccino differemus) formam habeat. Eam enim etiam Porcellanam nominât, ex qua antiquis vasa quæ murrhina dicebantur, fieri solebant: id enim mihi conicere per vos licebit: quanquam alii à myrrhæ (quam Græci *σμήραν* vocant) fragrantia dicta fuisse putent. Murrhinum igitur Nautilum hunc dicere poterimus. Huius amplitudo cum superiore conuenit, sed paulò magis est crassus: prior præterea pectunculorum more striatus est: hic omnino glaber, parte interna infinita habens interstitia: vndecunque nitidius, ac mira colorum varietate splendens: subinde circumagentibus se in purpuram candoremque maculis, cuius effigiem proximè cernes.

Nautilus alter, vulgo Gallico Coquille de pourcelene, ou grosse coquille
de Nacre de perle.

Tertia Nautili species ab Aristotele prodita.

ECHINVS.

Echinum, Gallicum vulgus à similitudine tegminis castaneæ, vocauit *Chastaigne de mer*, quòdque Erinacei terrestris modo in orbem conglobatus & contractus, vndique aculeis circunualletur, Erinaceus etiam dictus est: quod nomen imitati quidam Oceani incolæ *Herisson de mer* appellarunt: Massilienses à dulcedine saporis, Dulcinum *Vn Doussin*, eumque qui magis est albus ac pelagius, addito cognomento, *Doussin rascus* nominarunt. Genuenses *Zinzin*, Itali *Riccio marino*. Nomen antiquum retinet in Græcia. Verum Echinorum species descripturus, Aristotelicam secutus auctoritatem, ab iis qui sunt edendo, inchoandum esse putavi. Nam nigri, minuti, spinis longis & calycibus exiguis præditi, nullius sunt ponderis in popinis: de quibus singulatim est dicendum.

ECHINOMETRA.

Genera Echinorum plura sunt (inquit Aristoteles) quarto de historia animalium. Primum quod cibo idoneum est: in quo quæ oua appellant, magna esculentaque semper consistunt, tum in maiore, tum in minore corpore. Nam nouelli adhuc, paruique plurimis constant, & maximè pleniluniis, diebusque tepidis redduntur pleniores. Secundum ac tertium Spatagi & Brissi, quæ genera pelagia sunt, raræque inuentu. Adhæc quæ Echinometra appellatur, magnitudine omnes superat. Idem quarto de natura animalium, Circa Toronem (inquit) echini nascuntur candidi, & testa & spina, & ouo. augeri forma productiore quàm cæteri soliti. Spina iis parua, nec rigida, sed obtusa. Hactenus ille. Plinius autem 31. libro: Ex his (inquit) Echinometræ appellantur, quorum spinæ

longiffimæ, calyces minimi. Ego verò Aristotelis sententiam fecutus, Echinometras cæteros echinos calycis magnitudine superare affeuerò, minimisque aculeis esse præditos, breuibus & obtufis interceptos fpiculis, colore ad extrema albicantibus, ad radices liuentibus, & ex purpureo nitentibus. Horum autem testa cinerea est, pugni aut oui anserini magnitudine, rapi modo in vastitatem extuberans: vt quò antiquiores euadant, eò maiores reddantur, parte prona planæ, supina autem rotundæ. Pelagiæ magis sunt Echinometræ. quòd autem reliquis maiores sunt, ideo cæteris anteponuntur. Longuriis lōgioribus nautæ multò egēt magis, quàm in aliis echinis: Siquidem Echinometræ altiori gurgite merguntur: quas in insulis maris Ægei tanta crassitudine profecisse contemplatus sum, vt ad crassitudinem binorum pugnorum extuberauisse viderim: rariusculè quàm alii echini capi consueuerunt, sed quò maiores sunt, eò delicates existimantur.

DE ALIIS ECHINIS EDVLIBVS.

Ab Echinometris, qui echini sunt edules, maiores quidem aculeos habent: crassitie autem minores sunt, vixque grandis gallinæ ouum magnitudine excedunt. Diuersa in his colorum varietas, & mutatio multiplex. Alii enim omnino nigri, alii albi, quidam vitrei, alii ruffi, aut flaui, alii gemmarum nitore conspiciuntur: quidam sunt cyanei, alii purpura splendent, subinde circumagentibus se igniculis micantibus ad aculeos, scintillæ modo. Hos autem piscatores venantur hoc pacto: Manum ferream conto longiore alligant, vel tridentem, cuius incurui sint dentes. hanc manum Echinis submouent, vt eos ab imo in sublime attollant, qui suis promuscibus sese ita stabiliunt, vt plerunque piscatores testam prius atterant, quàm inde integros diuellere possint. Semper autem crudi eduntur: ouis quæ eius testæ inhærent, in modum stellæ radiantibus, ac quinque ordinibus distinctis, di-

gito vel pane attritis atque diuulsis, vt liberius absorberi possint, emūdata aqua ac stercoribus, quibus (vt ostrea) interdum scatet. Ea autem oua gustui dulcia sentiuntur, ceu Ricini pulpa, quibusdā echinis pallida, aliis flaua, aliis autem rubentia. Quòd autem ad eorum anatomicam descriptionem attinet: sciendum est edules echinos in orbem conglobatos, ac spiculorum serie armatos esse. Os parte prona, in medio corpore terram versus inclinatum habere: in cuius ambitu quina ossicula bene disposita dentium officio funguntur: prona autem parte plani sunt, breuissimosque aculeos ac promuscides numerosas habent. Supina rotundiorem ostendunt testam perforatam, in qua quidam est meatus ad excrementi exitum: quod, vt muribus, cylindream est, lapidosum ac terreum, quibusdam veluti spiculis intertextum. Promuscides autem Echinorum edulium linguis Cicadarum vel inuscarum similes sunt, stellarum & pudendorum marinorum modo, easque tam crebras habent, vt dinumerari nequeant, quibus vndique circumsepti adhærescunt: extrorsum autem non apparent: concidunt enim in seipsos contracti. Spinis constant paulò quàm Echinometræ longioribus.

DE MINORIECHINO.

Genus Echinorum aliud est (inquit Aristoteles) minutum, pelagium, spinis grandibus, longis, prædurisque modo penè lapidis, gigni in alto gurgite solitum, quo nonnulli ad distillationes vrinæ vtuntur. Vulgus tum Italicum, tum Gallicum, atque etiam Græcum *Vn Iudæo* vocat, quòd perpetuò nigrescat, sordescat, & gustus ingrati percipiatur. Passim reperitur: quod aliter Brissis & Spatagis euenit ex philosophi sententia. Hic porrò minimus Echinus reliqua genera spinarum longitudine superat: neque colorem vt illa varium habet: testam iuglande maiorem non promit, estque reliquis omnibus viuidiior. Nam si supinum ponas, mox suas spinas deprimit, & se in pronam partem con-

uertit. Plures habet quàm alii proboscides: idcirco citius reperit, firmitusque hæret. Oua nõ fert vt alii, sed sanguineum quiddam nigrum saniei simile, quo manus cruentat atque inficit. Dentes itidem in verticilli modum habet quinos, circulari ordine dispositos, vt & cæteri, quibus algas, saxa, & conchyliorum testas arrodit. In interna eius parte multos neruos annexos cernas: ex quo indigenæ coaceruatam dentium congeriem ita cum neruis exiccari sinunt, vt annuli vice ad signandum panem vtantur: refert enim quinquefolium, vel quidpiam simile affabrè delineatum. Ventrem in quinque partes distinctum habent, perinde ac si plures illis ventres essent membrana quadã obducti. Ab oris autem verticillo ventres illi testæ quoque appensi ad foramen extremèti coeunt, sed disuncti sunt, & quasi interuentu liminum discriminantur. Totidem promuscides habent Echini, quot in testis foraminulis pertusi apparent: sunt enim vltra sex millia in quolibet echino.

Echinum vidimus in rubri maris litore, inter fontes amaros, & urbem quam vocant *el Tor*, pro-na parte planum, superiore gibbum, semipedem latum, minus quàm alii rotundum, paucioribusque, ac minus frequentibus aculeis aut spiculis præditum: cuius os in terram conuersum esset, super quo excrementorum exitus appareret.

Cæterum, vt de omnibus echinis rursus in genere dicamus, multis verbis ius echinorum Galenus, Paulus, Aëtius & Plinius Secundus commendant: quo vocabulo aquam internam esse intelligendam puto: nam nisi recentes & crudi non sunt edendo. Manducandus est echinus (inquit Plinius medicus, ex interuallo phreneticis & epilepticis. Aptus est stomacho, & vrinam mouet. Melancholicorum quoque cibus est idoneus. Dioscorides autem scribit, iis, quibus atra bilis stomachum infestare solet, pisces in aquis petrosis degentes, & erinaceos recentes conuenire. Echini marini (inquit Aëtius) ex vino mulso & garo præsumpti ventrem leuiter subducunt. Referuntur autem inter edulia modici alimenti. Cibos auersantibus appetentiam excitant, vesicam expurgant, vrinam la-

xant:quod & Galenus libro de attenuante victu, & item Dioscorides confirmant. Frustrà traditum est Echinus sauitiam maris praefagire. Nam quum tam multis proboscibus muniti sint, à fluctu minimè volutari possunt: neque spinas (vt creditum est) atterunt. Echini cum spinis suis contusi, calculos sanant. modis singulis hemina bibitur, donec proficit, & aliàs in cibis ad hoc proficiunt. Totum Echini corpus vstum, cinerem facit extergentis digerentisque facultatis: quo nonnulli ad excrescentem in vlcerebus carnem, & ad sordida vlcera vtuntur.

S T E L L A E M A R I N A E E D V L E S.

Stellarum forma (inquit Aristoteles) iis quæ pinguntur similis est: paruam admodum carnem intus habent: extra autem sunt callo duriore. De iis autem hîc agimus, quarum caro brachiis inclusa rubra vel lutea edulis est: quarum permultas in litore Epiri tantæ magnitudinis cepimus, vt sesquipedem latæ essent, & ad trium digitorum latitudinem earum brachia extenderentur, neque grádi galero integri possent. Crudis stellis non idem omnibus color inest: aliæ enim cæsius colore præditæ sunt, aliæ cinereo, aliæ autem alterius sunt coloris: quæ quidem supramodum leui contactu confringuntur. Sed si coquantur, abeunt in calli duritiem, & rubræ euadunt. Proinde Stellas natura iisdem armaturis, hoc est, promuscibus, munit, quibus Pudendum & Erinaceum. Quòd si à quoquam extra aquam obseruetur, omnino immobiles apparebunt. Sed si eas quispiam in aquam immergat, & supinas instrauerit, tunc promuscides acerabula in extremo plusquam quinque millia exerere cernet, atque in pronam partem moueri. Os etiam versus terram vt Echini habent, in medio radiorum situm: & quanquam in gyrum quinque dentes ostendant, tamen conchyliorum genera cum suis testis, Telinas, Chamas, Conchulas, Mytuolos integros deuorant. Vagantur in mari vt Polypi,

brachia diducendo, nunc antè gradiendo, nunc in orbem cōoluendo, & fuctu acetabulorum, echini modo, lapidibus adhærent. Sensu tactus eas non vacare comperiet, qui manum ferream conto infixam ad eas attollendas immerferit.

Stella marina edulis.

Ab hac enim contactas plenius moueri & fugam tentare experietur. Superiori radiorum parte, id est, supina septenos spiculorum obtusorum ordines in vnoquoque brachio habent, in longitudine autem duos & viginti, quo fit vt tota parte supina horreât, & quinque cirrhis stellæ modo radientur: conchâsque semel aggressæ, exugunt. Oppianus,

Sic struit insidias testis, sic subdola
fraudes

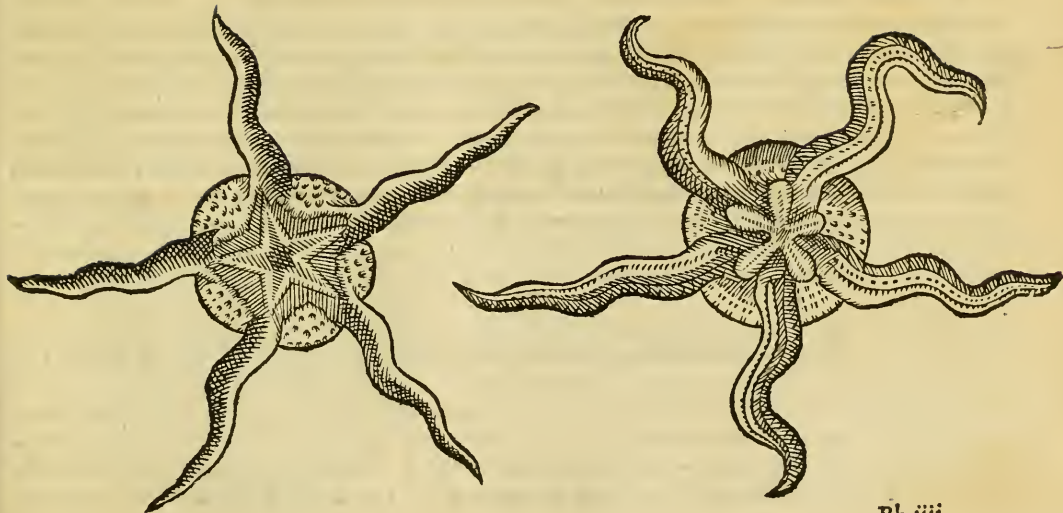
Stella marina parat: sed nullo adiuta
lapillo

Nititur, & pedibus scabris disjungit
hiantes.

ALIAE STELLAE NON EDVLES.

Sunt & alia multa Stellarum genera : quarum nonnullas vidimus in brachia duodecim extendi, aliàs in quatuor tantum. Sunt quædam quibus tantum tria sunt, aliis autem sena, nonnullis etiam octona : sed hæc omnia deiectiona marina sunt. In multis præterea cirrhos teretes esse & oblongos conspicies, in quibus melius formam Solis, qua pingitur, assequi putaueris, quàm Stellæ. Aliis brachia videntur quadrangula, aliis admodum plana : quarum omnium iam octo species seorsim obseruavi. Caue autem ne vocum affinitate decipiaris : est enim piscis nomine Stellæ vulgò à Romanis vocatus, Lopicæ similis de genere Anthiarum : de quo iam superius egimus, nullo pacto ad exangues has stellas accedens. Quamobrem hoc etiam te diligenter animadvertere cupio.

Stella Solis potius effigiem referens, non edulis.

Bb.iii.

De testa duriore coniectis, bivaluiis, ostreis, in vado solutis maioribus & minoribus, & aliis scopulis infixis. C A P. V I.

In testatorum exanguiu numero bivalues censentur, quibus interna pars carnea est, nihil durum habens, foris autem solida, quales sunt conchæ, ostrea, & id genus, gemina testa conclusa. Bivalues igitur conchæ, altera ligata, altera soluta constant: & ut concludi possint & aperiri, alia binis quidem conclusa valuulis sunt: verum utroque latere connexis, ut sunt vngues, quos etiam digitos vocant. Plinius, In concharum generibus magna (inquit) ludentis naturæ est varietas, tot colorum differentias, tot figuras planas, concavas, longas, lunatas, dimidio orbe cæfas, in orbem circumactas, in dorsum elatas, læves, rugatas, denticulatas, striatas, vertice muricatis intortas, margine in mucronem emissas, foris effusas, intus replicatas, iam distinctione virgulatas, crinitas, crispas, canaliculatis, pectinatim, imbricatim nudatas, cancellatim reticulatas, in obliquum, in rectum expansas, densatas, porrectas, sinuatas, breui modo ligatas, toto latere connexas, ad plausum aptas, atque ad buccinam recurvas cernes.

De testa duriore coniectis univaluiis.

C A P. V I I.

L E P A S.

Univaluium etsi unicam tantum videam Lepadem ab authoribus descriptam, tamen silentio prætereundam non duxi, eam quidem, quam ego in alieno ab hoc mari obseruavi. Lepas hæc, siue Patella Gallicum nomen habet apud Deppam, apud quos vulgus *Berdinum* vocat: Alibi *œul de Bouc*, id est, hirci oculum. Massilienses *Lepada*, Vulgus Græcum *Petaglida*, Venetum *Pentalene* & *Petalide* nominat.

Multis in vrbibus ad mare sitis solent in magna quantitate videri, in Mediterraneis raró. Nam cum ad oras Oceani Armoricorum vulgus cautes harum admodum feraces in litore videat, pueri indigenarum incuruum ferrum dextra tenentes incautis supponunt, vt in canistrum, quod sinistra ferunt, melius deturbent. Nam si Lepadem tetigerint, ea illico saxum tam arctè complectitur, vt inde amplius diuelli non possit. Cum autem tantum legerint, quantum ferre possunt, tum illi ad vicinos

Λεπάδες Græcis, Patella Latinis, Oeul de Bouc Gallis, Lepada Massiliensibus, Berdim Deppanis, Pantalena Venetis, Petaglida vulgo Græco.

pagos atque vrbes circumferunt. Singularem testam, eaque læui continentur Lepades, saxoque hærentes in dorsum extuberant. Et quanuis saxi adhærendo viuant, tamen cochlearum more serpere possunt: eaque quandoque relicta in pastum feruntur, & aliò transeunt. Magnitudo patellæ tanta est, quanta extrema oui putaminis pars abscissa esse potest. Color testarum liuet, vel cinereus est. Caterum Lepas cornua vt limax exeret, & os & caput habet huic persimile. In imo præterea gerit quod ouum vel papauer vocatur. Excrementum quoque ab ea parte excernit, quæ capiti aduersa est. Carnem habet duram & concoctam difficilem, paucique succi. Elixæ Lepades condimento redduntur gratiores. His etiam quodammodo similes sunt, quas (nam congeneres esse videntur) Athenæus *κολάδας* vocat: eas ait nutrire quidem plurimum, sed virus olere, prauique succi esse.

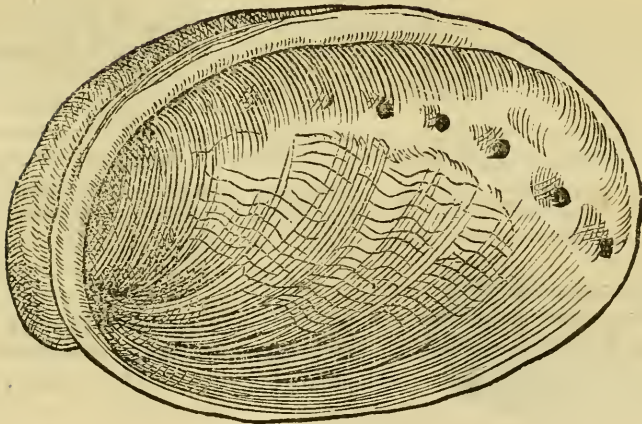
P A T E L L A M A R I S R V B R I .

Rubri maris patella,cautibus vt cæteræ adhærescit:sed præter has tabellis(quas in tergore gerit) corneis numero octonis,transuersis loricæ modo contegitur, atque vndecunque cartilagine obsepta est, multis spinulis horrida, iis persimilibus quæ in stellis marinis visuntur, sesquidigitum lata est, ternos verò longa.Difficile à suo scopulo vulgaris Patellæ nostræ modo aufertur.Eius caro rubri limacis colorem ac naturam habet:esturque cocta vt Patella vulgaris.

P A T E L L A M A I O R .

Maioris patellæ concha aurificum officinas illustres reddit,apud quos maximi fieri solet,quam pellucidam ac perpolitam in tenues laminas dissecant, vt inde elegantissima vasa incrustent. Vniualuia est,ac quadruplo cæteris maior, magisque in latitudinem se effundit: quinque autem habet foramina, per quæ aquam admittit atque expellit: vnde hanc Aristoteli Aporrhaim vocatam fuisse suspicor.Eam enim more Lepadum saxis adhærere scribit.Natices (inquit quarto de historia) saxis adhærescunt more Patellarû & Aporrhaidum.Theodorus muricem interpretatus est.

Altera Patella maior.

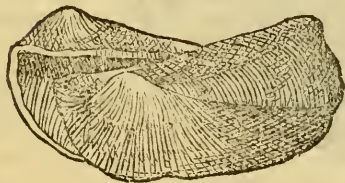

DE BALANO, SEV GLANDE MARINA.

Balanos in genere testatorum annumeravit Aristoteles. Nascuntur vt Thytya, circa rimas, ca-

uernasque saxorum, quibus multum adhærent, immobilisque sunt, testa læui contexti. Vulgus Græcum *Calognones* vocat. Veneti (apud quos frequentes sunt) *Moussolos*, dum fortasse myrulos dicere student: sunt enim his satis similes. Porro quercinæ glandis formam habent, unde & Balani & glandes Græcis ac Latinis dicti. Sunt qui Spondylos Latinis vocari putent. Plinius verò ad diuersa animalia vtrunque nomen transfert. Columella inter Concharum genera annumerat. Paulus concharum genus Condylus scribit, quos tu fortasse Spondylos dixeris. Athenæus, A locis, inquit, fortiti sunt discrimina Balani: quandoquidem in Ægypto optimi gignuntur, & suauissimi, tenelli,

Βάλανος Græcis, Glans Latinis, *Calognone* vulgo Græco, *Moussolo* Venetis.

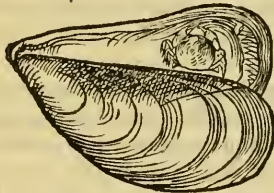
ori que ac ventriculo grati: qui & succum & alimentum præstant copiosum. Decoctum eorum (ut prodit Xenocrates) aluum ciet: qui verò saxis non adhærescunt, acres sunt ac medicamentosi, magisque aluum perturbant: atque vrinam minus concitant. Galenus eos in cibo præcipuè commendat, qui eo loci proueniunt, vbi aquæ marinæ admiscetur fluuiatilis, saxisque adhærēt: ii nanque (inquit) dulces & habiliores, plenioresque, copiosum præbent succum, quo & abundè nutriunt, aluumque permouent, ori ac stomacho pergrati, teneriorémque habent carnem, & vrinam ciet.

MYTULVS.

Ad Græcorum antiquorum Balanũ, recentiorũque Calagnonẽ, ac Venetorum Mussolũ plurimum accedit Mytulus qui & Musculus, Oceano frequentissimus, Vulgo Gallico *Moule*. Parcius in Adriatico capitur, Venetis *Conchola* nominatur, Romam rarissimè adfertur. Mitylenenses *Midia* vocant. Clusiles & referatiles habet testas, intus ac foris læues: labra tenuia, corpus oblongum, altera parte latum, altera turbinatum. Connectuntur Musculi inter se, fauificant & acervantur Muricum modo. Nascuntur more cæparum, vt minores subinde oriantur iuxta veris initium, algosis & arenosis locis degunt. Falluntur autem qui duo marinorum Mytulorum genera constituunt: eorum nempe alterum fluuiatile est. Nam $\mu\upsilon\lambda\acute{o}\varsigma$ vel $\mu\upsilon\lambda\acute{o}\lambda\epsilon$, omnium Græcorum consensu, idem cum Mytulo & Myaco vel musculo Latinorum est. Marinus autem villos habet extrorsum more pinnæ, ab ea parte testæ qua scopulis hæret, per quos alimentum exugit, atque arenulas & marina deiectiona attrahit. Hinc fit vt qui musculi locis arenosis crescunt, aut inter testas figlinas gignantur, deteriores euadant: qui verò algosis tractibus nutriuntur, meliores ac multò gratiores sint, vbi multa dulcis aqua marinæ permiscetur. Mytuli cancrũ pinnæ modo in concha nutriunt, orbicularem, paruum, suis sic membris absolutum, vt & incedat, & alatur, & oua excludat, grandi lente multò maiora ac crassiora. Humi accubant Mytuli, cum tamen Glandes siue Mussoli adhærendo pendeant. Galenus vndecimo de medicamentorum facultatibus, capite de Vipera, Mytulorũ vires exponit: Dioscorides Põricos laudat. Plinius Mytulorum iusculum aluũ & vesicã exinanire tradit, interanea distringere, omnia adaperire, renes purgare, sanguinẽ adipemq; minuere.

utilissimum hydropicis medicamentum, mulierum purgationibus, morbo regio atque articulari,

M'valē Græcis, Mytulus Latinis, *Moules* Gal-
lis, *Midia* vulgo Græcorum, *Conchole*
Venetis.

Idem fellis, pulmonis, iocineris, splenisque vitiis ac rheumatismis prodesse ait: fauces tamen vexare, vocēsque obtundere: sed & vlcera quæ serpunt, item carcinomata perfanare. Caueto autem ne pro mytulo, murē marinū (qui Græcis *μῦς θαλάσσιος* dicitur) accipias. Est enim piscis mediocris magnitudinis, Cretensibus familiaris, inter sanguine præditos connumerandus.

MYTULVS FLVVIATILIS.

Fluuiatiles Mytulos *Insubres squiozole* vocant, Marinis alioqui similes, nisi magnitudine different, & subrecti apparent, atque humi pinnæ modo insigerentur. Sedē non mutant. Grandi hiatus suas testas pandunt, quas referatiles clusilésque habent, tenues, intus glabras, pictorum coloribus accommodatissimas. Gultus ingrati percipiuntur, ex quo *μῦες κινώδης* ab Athenæo vocari putantur, ac si Mytulos caninos dicat. Gallis *Moules d'estuc* dici consueuerunt.

PINNA ET PERNA.

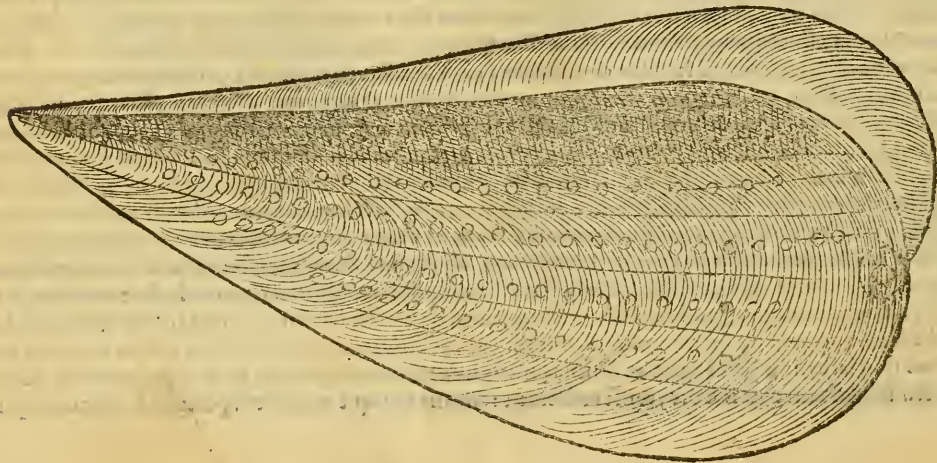
Pinnarum alteram minorem, alteram autem maiorem agnoscimus. Minor bonitate præstat:

Concharum generis sunt. Vtraque duabus grandibus patulis conchis constat. Vulgarem nomenclaturam in Græcia retinent, antiquæ ferè persimilem: quæ quòd byssum, vel sericum lanæ con- simile gerunt, Genuensibus *pinna lanæ* appellantur, Massiliensibus *Nacre*, Venetis *Astura*. Sed & multa quoque conchylia eodem hoc nomine appellare solent. Rarò Venetiis conspiciuntur, Romæ multò rarius, nunquam Lutetiæ: cùm tamen alibi nautæ lintres plenos in forum piscarium (vrbi- um Græcarum potissimùm) aduehant ac diuendant. Ambæ testæ intus argentea tersitudine resplendēt: minor foris magis albicat, intus autem ad cæruleum accedit. Cæterum qui pinnam nunquam viderit, Mytulum pedem longum & semipedem latum sibi confingat oportet. Pinna enim eodem cir- cino quo Mytulus (quam *Moulam* vocamus) tornata est: atque eiusdem coloris testam habet. Minor itaque mollibus in gyrum spiculis obtusis hirta est, valuâsque continuo cardine toto latere annexas claudit ac referat, qua inquam parte planior esse constat. Qua autem parte sese in latum expandit, eadem byssum, id est laneum villum (mytuli modo) continet: quem ternis digitis longiorem exerit. Est autem veluti capillamētum quoddam coaceruatum, prædurum, ac nigrum, quod lapillis affigi- tur, limūmque ac spurcitas inde ad stomachum attrahit. Nam cùm Pinna longa sit, & subrecta stet, turbinatiorem partem suffixam habet: latiore autem sursum ex aqua attollit, præcipuamque in- ternæ partis humo propinquiorem ostendit. Nam & maior Pinnæ capacitas in sublime attollitur: in qua etiam plerunque tres pinnoteres videas, aliquando duas, vt plurimùm vnam. Frustrà cre- ditum est Pinnam pisciculis ali, morsuque à Pinnophylace admoneri, concludere conchas, & in- tus pisces exanimari. Quod siquidem verum esset, oporteret omnibus intus inesse Pinnophylacē, sed decem aperies, antequam vnum Pinnophylacem comitem reperias. Cùm itaque iis, quas dixi, rebus nutriatur, indigenæ quoties Pinnas incoquunt, stomachum inde auferunt, quod non quidem in crudis, sed iam coctis Corcyrenses efficiunt: multis nanque modis edi possunt. Sunt enim qui in

testa modico pipere & butyro addito suppositis prunis incoquant, quem ego modum meliorem esse puto. ex nanque, quæ ex iure incoquuntur, gustui nõ ita placent. Pinna rarò semipedalem excedit longitudinem. Nervos habet, quos nonnulli (vt Plinius in Perna) sphòdylos vocant, quibus vtraque valua soluitur ac contrahitur. Genus hoc Venetiis non vísitur: tamen in Propontide latera eius sinus, qui Nicomediam fertur, quæ terram pertingunt, pinnarum frequentia crispa apparèt.

Πίννη Græcis, Pinna Latinis, Lana pinna Genuensibus, Nacre Massiliensibus, Astura Venetis.

PERNA SEV MAIOR PINNA.

Maior Pinna pelagia est, rugis profundis caret: duriore crusta contegitur, bipedalis sæpissimè inuenitur: pinnophylacem vt minor alit: vliginoso ac palustri tractu nascitur, profundiore gurgite immergitur: multùm ingrati saporis. Stant Pinnæ velut suillo crure longo in arena defixæ, hiantesque pedali nō minus spatio: intus illis pro spondylo grandis caro est: ambæ cūm subrectæ in terrā defixæ sunt, pabulum per eas setas (quas Aristoteles byssum vocat) alliciunt. Sua sede non dimouentur quin pereant: nisi iterum eodem statu, humi defigantur. Nam cūm eis natura hæc insit, vt rectas stare, & per villos arenulam attrahere necesse sit, iacentes viuere non possunt. Cuspidata valuarum pars quinque digitorum profunditate humi defixa, reliquū corpus erectarium in sublime sustinet: non quòd radices ibi habeat: nā vndique continua est, nullo foramine hiulca, nec in rimam aliquā dehiscēs. Pars autē quæ à terra eminet, in latitudinē protesa est, atq; in superficie rotūdatur: quæadmodum si ab vtroque latere semicircularē lineam secueris, reliquū triangulū, ab ima parte in acutū tendentē efficies. Labra sunt illis in gyrū tenuia, duabus gradibus patula conchis, intus pellucidis, foris scabris. Aristoteles quinto de historia, tradit hanc custodē aliquem cōtinere, multisq; accidere, vt plures secū etiam tales comites habeāt. Theophrastus libello de gemmis nō quidē Pinnā margaritas proferre ait, sed conchā aliam Pinnæ similē. Libro item secundo capite 24. de Pinnophylace & pinna: Et animata (inquit) quædā non nisi in animalibus possunt creari, ceu quæ in conchis nascuntur. Verūm eorū obscura est origo. Porrò vel in animalium genere permulta eiusmodi facere natura videtur, vt aliis alia ad generationem salutemue vtilia sint. Paulò post, Neque enim vita fortasse conchis possit seruari, nisi opera Cancrī. Oppianus,

Muscosos inter scopulos,cautésque profundas
Pinna colit:duro tegitur sub tegmine testæ.

Paulò pòst de Pinnophylace,

Communémque domum, simul & communia testæ
Cancer habet: Pinnam pascit, pinnámque tuetur:
Hinc Pinnæ custos fertur cognomine Graio.

MARGARITIFERAE CONCHAE.

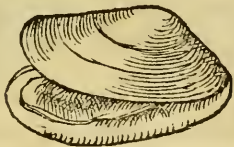
Athenæus author est, Concham apud Indos *Berberim* & *Berberion*, Androsthenis testimonio, ab indigenis vocari, ex qua margaritæ vellátur. cuius forma *Pectunculo* similis est, sed neque striata est vt *Pectunculus*, neque ita aspera, vnicámque tantùm auriculam habet. *Chares Mitylenæus* similem ostreæ concham esse prodit, sed oblongam & crassam, carne intus ampla & odorata. *Plinius* secundus *Cochlearum margaritiferarum* genera multa esse tradit: Cuius notæ sunt *Pentadaetyli*, *Melicembates*, *Echinophoræ*, & permultæ aliæ. In summa, dubium non est multas conchas *Margaritiferas* esse, multò quidem magis, quàm vulgares nostras ostreas ac *Mytulos*, qui quum his etiam abundant, eò minus mirandum est, etiam minimas exterarum nationum conchas longè ditioribus margaritis refertas esse: id enim de quibusdam conchis, quod de nonnullis fluminibus auriferis dicere possumus.

TELLINAE MINORES, QVAE BASILICAE ET REGIAE.

Concharum omnium minima *Tellina Venetis*, Romanis *Tellina regia*, Gallis *Flion* vocatur.

Hanc non agnoscit Lutetia : Rarè etiam à Massiliensibus visitur: Lesbi incolæ *Chinades* vocant. Ruffici Romani in saccis per urbem Tellinas circumferunt, quas modiolis diuendunt. Cùm enim exiguo corpore constent, nec facillè aperiuntur, gustuique gratæ sint, mirum in modum ob id expeti, bellariorumque loco assumi solent: quarum tenuiores atque exiliores, basilicas, hoc est, regias appellant.

Tellinæ Græcis, Telline regia Latinis, *Calcinelli* Anconitanis, *Fliou* Gallis, *Chinade* incolis Lesbi, Tellinæ Venetis & Romanis.

Ichthiopolæ Veneti aqua marina demeritas in lagunculis adseruant. Anconitani *Calcinellos* nominare malunt, idque ad discrimen alterius conchæ quæ ab iis *Chalcene* appellatur. Cæterum læuis est Tellinarum testa, candida, nequaquam striata, crenulis tenuissimis denticulata, in longitudinem diffusa & angusta, mediocriter fortis, & quodammodo teres: locis arenosis & litoribus frequenti fluctu impetu agitata reperiri, ac cum cæteris sui generis de saporis principatu contendere solet. Dioscorides, Galenus ac Paulus Tellinarum decoctum, læuem ac lubricam aluū facere pròdiderunt. Est autè earum caro mollior, quàm reliquarum conchularum. Harum quæ paulò plus extra aquam manserunt, testas pandere, hiantesque are-

nulas excipere solent, de quibus Romani meritò plurimùm conqueruntur. Quamobrem multò meliores sunt in urbibus, quæ mari alluuntur, vt Venetiis & Ianuæ.

CHAMAE.

Chamarum alix quidem læues, alix asperæ: illarum maior quidem numerus, harum verò vnum

tantum genus. In quibus nominandis vulgus Gallicum cum Italico conuenit. Siquidem nostri maiores Chamas *des Flammes*, minores verò *des Flammettes* nominant, quòd cum iure incoctæ, non secus ac piper fauces & os inflàmare soleant. Italicum vulgus maiores Chamas *Peueraxas*, quasi piperatas, nominat: minores verò *Peueronos*, quòd piper haud tantopere redoleat. Harum enim è mari recens aduectarum carnem quicumque paulò liberalius degustauerit, quendam saporem in eis gratum, sed gulam prouocantem ac piper redolentem comperiet. Chamarum (inquit Ælianus) quædam in litoribus dispersæ iacent, nonnullæ algæ subiiciuntur: aliæ in limo delitescunt, quædam in saxis stabulantur. Sed & harum rursus nonnullæ nigerrimæ sunt, aliæ argentei coloris, aliæ asperæ, aliæ læues. Hæ quidem digitorum compressu confringuntur, illæ verò vel ægerrimè saxo conteruntur. Porrò inter Chamarum genera (inquit Plinius) sunt trachæ læues, pelorides, & glycimerides. Cæterum quæ Chama Latinis dicitur, eadem Italis *Cappa*, Gallis autem *Coquille* appellatur. Alias autè his congeneres Itali addito cognomento *Cappas sanctas*, *Capperoxolas*, *cappas longas*, & huiusmodi vocabulis nominant: De quibus nunc est seorsim differendum.

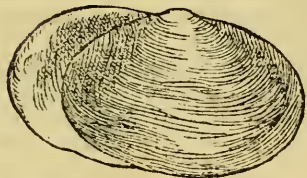
P I P E R A T A C H A M A .

Chamam piperatam Veneti *Beueraxas* vel *Peueraxas* vocant ad discrimen maiorum, quas *Biueronos* appellant, palustre est côcharum genus in cœno degens quod Anconitani & Rauennates Chalenam vel Chalcenam nomine à Chamula detorto vocitant. *Biueroni* autem dicuntur, vel quòd ob piperis saporem sitim excitent, vel quòd illæ perpetuò bibant, neque diu sine aqua seruari possint, atque in forum allatæ, & aquæ immersæ, geminam atque oblongam exerant ligulam, vt cochleæ modo perpetuò sitientes moueri percipiantur. Supra modum fragiles habent testas, læues ac compressas, non

autem vt alia conchæ orbiculares: verùm vsque adeò tenues, vt transpareant. Cardinibus non iunguntur inuicem infarctis, sed neruo, vt ostrea. Labra non habent crenata, sed læuia, magisq̃ in rotunditatis ambitum circinnantur, quàm Tellinæ.

Piperata Chama Latinis, Venetis
Beueraza, vel *Biueronus*, vel *Peneraza*, Chalene vel Chalcene,
 Chalcinella vel Chalce-
 ra Anconitanis & Ra-
 uennatibus.

C H A M A L A E V I S.

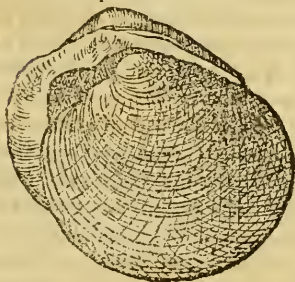
Omnium concharum albissimæ sunt, quas Chamæleias Græci vocauerūt: Galladæ autē (vt reor) Aristoteli dicuntur. Tantâ magnitudinē adipiscuntur in Oceano, vt quaternorū digitorū latitudinē, seniorum autē longitudinē exuperēt. quæ res multò perspicacius innotescet ex iis qui à Diuorū Iacobi aut Michaëlis persolutis votis redeūtes, testas ea qua dixi magnitudine de suis pileis appēdunt. Frequētius Romæ, quàm in quauis alia vrbe diueduntur cum Tellinis ac Pectinibus: Magnitudine quidē iuglâdis, corpore ferè orbiculari, glabro, fragili, pellucido, rotūdo, labris ac testa tenuibus, læuibus, non autē dēticulatis. Facile à ca-

lido tãguntur: quamobrē mox hiâtes sua labra pandūt: quò fit vt parum diu absint à mari quin exanimētur, læuique illisu frãgantur: suã quoque aquam facile amittūt, multasque arenulas recipiūt, à quibus quòd elui difficile possunt, vulgò respuuntur: Sed recentes, & adhuc viuæ, Tellinis certè posthabendæ nō sunt. Indigenæ *Caparozas* vel *Caporozolas* vocāt. Nā Cappæ nomine Itali Chamas intelligūt. Moueri autē à se Chamæleias, ac sedē in litore mutare cōpertū habeo. quæ res ei innotescet, qui has in vase aqua oppleto immerferit, quod Veneti plerūque faciūt, vt minus exanimis seruēt, neue arenis cōspurcentur, aut deteriores euadāt. Aëtius Dioscoridē ac Galenū secutus, Chamulas vocauit:

Chamarum (inquit Dioscorides) conchularúmque exigua aqua decoctarum ius, aluum ciet: quæ tamen appellatio non minus patet, quàm ostreorum. Omnia enim testa cõrecta comprehendit: quinetiam pro testa ipsa nonnunquam accipitur. Conchyliã Plinius medicus lib. 5. cap. 1. appellat: Nihil (inquit) ex eis quod pingue est sumant, vt Isices, Pectines, & conchyliã. Aëtius lib. 2, Marinorum (inquit) erinaceorum & conchularum, vetustorumque gallorum iura ventrem deiiciunt. Porro Conchyliã quãdam Herodotus in montibus Ægypti nasci ac procreari tradit.

C H A M A T R A C H E A .

Χαμητραχία Græcis, Chame
aspera Latinis.

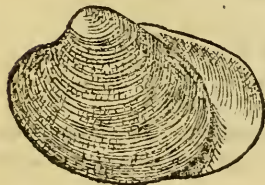

Chama trachea, valvas eodem modo quo læuis tornatas habet, estque rotunditate penè orbiculari constructa: hoc tamen inter se differunt, quòd illa læui quidem testa, hæc verò, aspera claudatur, pectinis modo striata: sed Pecten rectas habet strias, illa verò transuersas, crebras & profundas. Dura est admodum chamarum asperiorum testa, si cum læuibus conferatur. Ea enim nõ nisi valido ictu perfringi potest, cum tamen aliorum ferè omnium læuium debili digitorum compressu aperiri possit. Chama præterea trachea in arena circa litora reperitur: extremas enim iniurias ob testam duriorẽ minus reformidat. Labra haudquaquam in gyrum (vt Pecten) denticulata, sed Mytulorum more læuia habet, moueturque vt limax, vt eius cõcham nonnunquam profundius saburrantem conspexeri-

mus. fortibus nanque spondylis constat, quibus testas mouendo etiam per arenam lumbricorum more conscendit. Quamobrem Icesus carnem eius duriusculam, mali succi, parum nutrire, facillè excerni, marisque saluginem referre pronuntiauit. Diphilus autem stomacho gratam esse tradidit: cuius ego sententiæ expertus facillè astipulor.

CHAMÆPELORIDES.

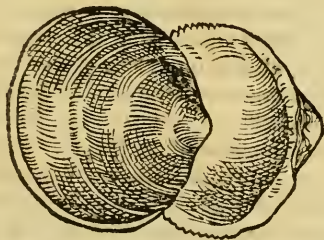
Regias aut basilicas Chamas Galli *Pelourdes*, ad Peloridarum vocem accedentes dixerunt. Massilia *Clonissas*, Veneti *Biueronos* vel *Piueronos*, Genuenses *Arsellas*, Hispani *Armillas*, Anconitani, Rauennates & Ariminenses *Poueraxos*, quasi pauperculos nominant, quòd illic nimium popularis, pauperibusque offerri solita sit. A luto autem, in quo tum manibus, tum retibus eueurruntur, nomen habet: pilos enim lutum est. Alii dictas à Peloro monte Ciliciæ volunt. Differunt autem à *Calcinellis*, quòd turbinatiori & grandiori corpore constant. *Calcinellæ* enim (quæ & *Beueraxe* dicuntur) compressiore sunt forma, testa translucida, ac multò quàm *Chameleios* teneriores. Media autem est inter asperam & læuam constitutione ac natura. Non enim ita horret vt aspera, neque ita glabrescit vt læuis: albo præterea ac fuluo emblemate distinguitur: vnde *Caparoxolam* dici puto, quòd ex rubro subfulua sit. Eius autem caro durior est, quàm læuium *Tellinarum* & *Peuerazarum*. Emollire aluum traditur. Sed & *Diphilus* copiosum, bonumque succum gignere tradit, & stomacho gratum, nec facillè excerni.

CHAMA NIGRA.

Est & alia lævis Chama à cæteris hoc distans, quòd cùm lævis sit, tamen & robore testæ cù aspera faciliè certare potest. Cloniffa quidem maior est, & plerunque nigricat. Cardinibus quoque, quibus valvas coniunctas habet, à prædictis etiam differt.

Chama Glycimeris.

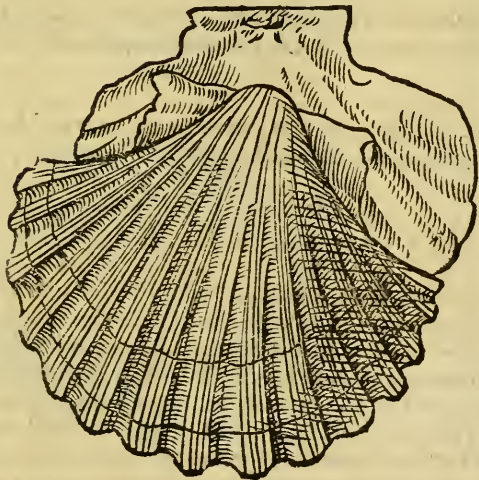
Præterea non ita ut prima lævis in rotunditatem turbinatur, nec ut Peloris plana est. Crenas haud ita profundas in labris habet. Quum autem Ælianus in Chamis quasdam esse nigras, ac reliqua genera alba esse protulit, hancque vnicam pro maiore testæ parte nigricare videam, facile mihi fuit coniicere, hanc Æliani Chamam esse, ac fortassis antiquorum Glycimeridem. Nam & Peloride maior est & dulcior: neque piperato gustu percipitur.

PECTEN AVRITVS.

In concharum genere solum Pectinem altera parte planum agnoscimus: à cuius parte superiore testa tumida, binis ut plurimum auriculis insignita, emergit: atque ita striata quemadmodum

testudines rugis imbricatæ, quæ Nichia dicuntur. Pectines inter bivaluium genera, post Pinnam,

Pecten auritus.

maioribus conchis præditi sunt, quæ habent scabras, reserates & clusiles, nullis cardinibus pyxidatim infarctis cõiunctas, sed neruo tãtùm nigro vt in ostreis videm⁹ obfirmatas. Parte plana tanquam prona solo accubant: supina enim tumida: aures vtrinque habet, per quas exerere linguam Aristoteles tradit. Sunt tamẽ inter hos nonnulli vnica tantũ aure præditi. Proinde dehiscẽtib⁹, si digitum in rimã admoueris, ita se comprimunt, quasi cernere videantur. De horum autem motu sic habet Aristoteles quarto de historia animalium, Concharum (inquit) aliæ se mouent vt Pectines: quos etiã volare nonnulli aiunt. Quod Aristotelis dictum intelligendum est, quum de ferramento quo capiuntur pectines, sæpe exiliũ: quem motum non quidem gressum

non incessum, non etiam natatum, sed impulsum quendam esse dixeris. Pecten enim cum præter aliorum normam partem habeat pronam ac supinam, mirum esse non debet, si tantum potest ut de ferramento exiliat. Hunc enim in vase aqua referto obseruare poteris eodem modo quo Chamarum genera se multum extra testam exerere ac moueri. Sunt edendo Pectines, sed non tam grati, quam Pectunculi, neque ita frequentes: raro enim capiuntur. Purgatur vesica, inquit Plinius, Pectinum cibo: subrubra constant carne, in agro Tarentino laudatissimi, & grandiores, qui Auriti Pectines appellantur: vnde Horatius,

Pectinibus patulis factat se molle Tarentum.

Cæterum in Pectinibus ac Pectunculis cancri nascuntur rotundi, quanuis vtrinque pedibus forpicatis, mollique cartilagine contacti. Heracleoticos autem multo magis quam marinos, vulgares laudare solent.

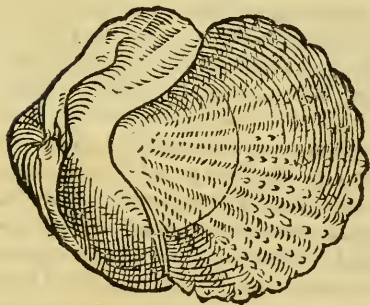
PECTUNCULVS.

Pectunculos Parisienses & Rothomagenses *Petoncles* vel *Hannons* appellare consueuerunt. A Pectinibus hoc dissident, quod parui sint, & vtranque concham, Chamæ modo, tumidam ac concauam habeant, striis rectis asperam. Sed à Chamis tracheis hoc etiam discrepant, quod Chamæ transversas lineas, Pectines autem labra in gyrum crenata ostendant. Sunt qui sancti Iacobi conchylia vocent. Anglicum vulgus *Cochles* vocat: Romani rustici, qui Chamas læues & Tellinas ex mari in forum piscarium adferunt, eos quoque ad mensuram Tellinarum modo diuendunt, quos & Conchulæ nomine vocant, sed *Gongolam* pronuntiare malunt. Cibis plurimum expetuntur. Quamobrem eos inter alimenta recensuerunt Medici. Subalbida carne constant, gustui pergrata, quam Græcum vulgus

crudam etiam edit. C. Plinius medicus Pectunculos iis dabit, quibus de calore nimio stomachus laboraret: quos tamen inter pisces duræ carnis multis locis recenset. Hoc autem præstantiores cen-

- *Κπῖς* Græcis, Pectunculus Latinis, *Petoncles* Gallis quibusdam, *Hannons* Rothomagensibus & *Parisiensibus*, aliis sancti Iacobi conchyliæ.

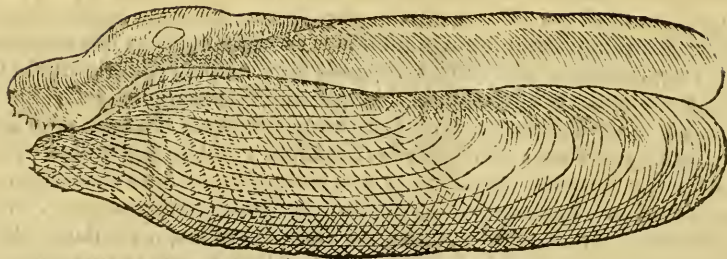
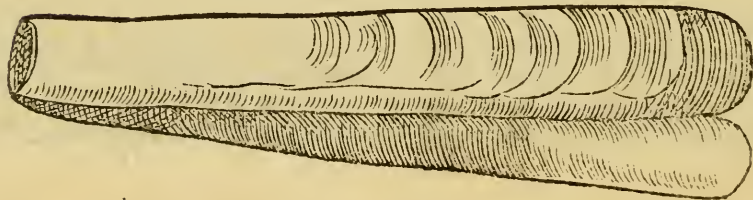
sentur, quo maiores sunt, testæque magis concava, & colore nigriore: æstate quidem optimi, quo maximè tempore augeri, plenioresque fieri, pro lunari potestate solent. Mitylenenses cæteris præstant, & magnitudine, & succi probitate. Numerosos fert Pontus, sed exiles. Alimentum autem vberius corpori exhibet, quàm Chamæ: sed succum deteriolem procreare traduntur, & qui non tam facilem aluum faciat. Concoctionem tamen promptiorem admittunt, quàm ostrea, urinam cient: & ea quæ circa vesicam sunt vlcera vel fordida, iuuant, etiam si escaram cõtraxerint. Pectunculi omnes facilius concoquuntur, stomachoque & vètri magis grati sunt, si cumino & pipere condiantur. Sunt tamen ex iis quidam, quorum conchæ in superiori parte horrent, iisdemque quo prædicti canalibus striantur, quos sanè cõgeneres esse puto.

D A C T Y L V S S E V V N G V I S
mas & foemina.

Daetylos alii Donacas, alii Aulos vocant. Horum duo genera reperiuntur, mas & foemina. Anglicum vulgus *Pitor* vocat, quo vt & Neustrii in piscatione tantum vtitur. Venetiis tamen sunt edules, & cum conchis longis plerunque diuendi solent. Vitam foeminae in arena traducunt, mares in eo lapidis genere quem Glastrum vocant, nec vnquam alibi visuntur, qui etiam nonnunquam oblogi esse solent. Auidissimè hunc appetunt reliqui pisces. Quamobrem natura munitissimo vallo eum occultauit, vt inde nisi valido ligonis mucrone aut pala ferrea effodi aut auelli possit: vnde Oceani piscatores in recessu maris, palis ad id dedicatis vtuntur. Veneti Cappas longas nominant. Mares autem valuas vtrinque clusiles ac referatiles (foeminis modo) longas, sed crassiores habent, duabus extremitatibus detectas, ex vno tantum latere connexas. Promuscidem ex conchis exerunt, duram, crassam, & ferè cartilagineam, qua terram arrodunt: quam (dum timent) in concham retrahunt. porro idem valuas interna parte glabras, foris virgatas, & multa scabritie horretes, ea longitudine qua foeminae, gerunt: ac parte anteriore qua promuscidem exerunt, apophysibus ex concha eminentibus, seu aculeis ordine deinceps dispositis horrent. Foeminae sinuosam ea parte concham habent, & foramen amplum: posteriore autem (qua conchae cardinibus seu neruis inuicem fulciuntur) aliquid gerunt, muliebri pudèdo simile. Multam arenam deglutiunt: quamobrè nisi ab ea bene repurgatae vix edi possunt. Porro daetyli, etiam Solenes à Latinis dicuntur. Galli *des Cousteaux*, quòd cultri manubrium referant, Cappae longae Italis, Conchae longae Plinio. Harum duo etiam discrimina vulgo Veneto agnoscuntur, quorum alterum *Capa da ferro*: alterum *Capa da deo* vel *da deito* (quòd ex

sua theca solo digito sine ferro eximi possit) cognominat. Solenes enim fœminæ rectæ in arena stare solent: cùmque omnia silent, sursum è profundissimo foramine emergunt: in quod (strepitum audientes) protinus sese abdunt: vnde nisi pala ferrea in transversum supposita, ac profundissimè impacta auelli possunt. Id est quod Plinius (Aristotelem secutus) intellexit, Solenes fugere admoto feramento. Subtrahunt enim sese inferius, & subsidunt ad ima. Vngues ex hoc dicti sunt, quòd ad similitudinem vnguium læues sint. Aules verò, quòd binis quidem cōclusi valuulis vno tantum latere conuexis, tereti tamen & fistulæ modo oblongis, intusque concavis, spectentur. Donaces quoque quòd arundinis modo vacuum intra se spatium obtineant. Fœmina ergo à mare hoc differt, quòd conchis includatur albis, glabris, fragilibus, nullam habentibus partem quæ prona aut supina dici possit. Cæterum omnibus hoc proprium est, quod iusculo incoctæ, id crassiusculum reddant: copiosumque, sed glutinosum & malum succum procreare traduntur. Verum quò grandiores, eò præstantiores sunt, vigéntque maximè æstate. His quinque vocibus, Aulo, Dactylo, Solena, Donace & Concha longa Plinius seorsim ad hunc piscem significandum vtitur.

Donax siue dactylus mas.

Donax foemina, *Capa da detto Venetis.*

De biualuiis testa duriore coniectis.

CAP. VIII.

Biualuium testa duriore coniectorum maior pars Ostrea vel Ostrea Latinis, Gallis *des huistres* vel *Oestres*, Massiliensibus *Hosities*, Italis *Ostrege* appellantur. Multorum sunt generum, tum ipso operculo nonnullis asperiore ac magis scabro, tum etiam ipsa magnitudine inter se dissidentium: Grandes enim sunt quae Pelagiae ex Oceano Lutetiam adferuntur. Sed cum praeterea nimia mole ichthiopolas praegravare soleant, neque longius in mediterranea loca deferri possint, carnosam partem seiuungunt, ac sine testis mittere consueverunt: quod raro, aut nusquam in Graecia, rarissime in Italia fieri solet. Nam quae a Brundisio in Lucrinum lacum transferebantur (quum Romana res magnitudinis atque luxuriae fastigium teneret) ut veluti dulcium aquarum gaudentes aduentu pinguescerent, integrae cum testis diuendebantur. Discrimen etiam ostreorum facere solent nationes ac litora, ut alibi atque alibi meliora inueniantur. Optima sunt quae iuxta paludes ac fluuios reperiuntur: maiora enim dulciora, meliorisque succi euadunt. Quae vero ad litus marinum, aut inter saxa reperiuntur, ubi deest limi aut aquae dulcis copia, praua sunt, dura & gustu amara, mordacia, cibo ingrata. Grauescunt syderis quidem ratione, sed priuatim circa initia aestatis, ubi sol penetrat in vada. Praecipua ubicunque habentur spissa & lubrica, crassitudine potius spectanda, quam latitudine: neque in luto, neque in arenosis, sed in solido vado capta: spondylo breui, minus carnosum, nec fibris lacinosum. Ostreorum dos in medicina non eadem coctis quae crudis tribuitur. Ostrea enim vel cruda mandis solent, tuncque mollissimam habent carnem, sed glutinosam: & (ut Galenus tradit) salsum humorem generant: minus nutriunt, magisque aluum cient, quam ut stomacho idonea sint. Elixata quoque eduntur, aut assa, seu in sartagine frixa. Qui vero lautitiae popinali student, in testis suis super cratem

addito butyro, in aqua quam continent, incoqui curant: quibus minimum piperis adiiciunt, ut tinguinem salacem adaugeant. Aliàs tamen si in conchis suis decoquantur, uti clausa peruenerunt, mirè distillationibus prodesse Plinius tradit. Idem author cruda ostrea stomachum vnicè reficere, fastidiis mederi, ac leuiter aluum mollire scribit. Cocta verò cum mulso, tenasium qui sine vlceratione sit, liberare, vesicarum quoque vlcera repurgare. Cùm autem è testis vstularis optima calx fiat, cinerem ostreorum eadem cum calce facultate esse puto. Caterum inter bivaluium genera hoc peculiare est Ostreae & Pectini, ut partem habeant pronam ac supinam. quarum altera sit turbinator ac prætumida, altera verò plana. Omnium aliorum testatorum Galenus ostream nobilissimam habere carnem testatur. Cuius sententiam comprobat Celsus, eo maximè, quòd aluum mouere dixit. Aëtius Buccinas, Purpuras, Chamas, Patellas, Pectines, & omnia testa intacta, ut etiam ostrea, multum crassi succi gignere scribit.

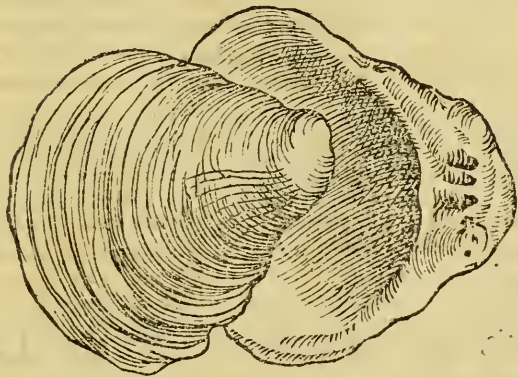
O S T R E A G A I D E R O P O D A .

Est genus quoddam ostreae vulgò cognitum in Græcia, quam Gaideropodam vocant, quasi pedem asini dixeris. Cautibus adnascitur: non enim more ostrearum soluta in salo iacet. ob id in eo tantum mari, quod nunquam æstu reciprocatur, innascitur. Ægæi autem maris, Hellepontis, Propontidis & Ponti ora non augentur, neque decrescunt, sed perpetuò in eadem altitudine permanent. Nam inde aquæ deorsum semper delabuntur, eandem plenitudinem semper obtinentes. Non est omittenda (inquit Plinius) multorum opinio, priusquam digrediamur à Ponto, qui maria omnia inferiora illo capite nasci, non autem Gaditano freto, existimauere, haud improbabili argumento: quoniam æstus semper è Ponto profluens, nunquam reciprocetur. Quanquam autem ostrea hæc

scapulis hæreant, clusilem tamen & referatilem testam habent : & à saxo, nisi magna vi percutiantur, dimoueri vox possunt. Quoniam verò

Ostrea Gaideropoda.

multum profundè immerguntur, indigenæ longurios ferro muniunt, quibus seriis ictibus valido mucrone conchâ quatit: quam vel confringunt, vel, si integram deturbet, rupis partem aliquam secum auferunt: vix enim aliàs cederet: deinde manu ferrea eodè longurio indita, è maris fundo in sublime attollunt. Quod autem aqua per fauces Bosphori Thracii deorsum tanto impetu feratur, signum est locum illum esse Gaditano altiozem: nam si æqualis foret, haud equidem tanto impetu delaberetur. Quemadmodum autem Græcorum Gaideropoda à vulgari nostra ostrea ipsa forma differt, sic etiam gustu ingrata, dura, amara, ac nauseabunda percipitur. Huius autem testa aut cõcha eximio naturæ artificio superior inferiori infarcta est, vt quibusdam veluti cardinibus annexa, nigroque neruo in eius

medio inter tubercula & sinus coaptato vincta ac constricta esse videatur. Tubercula quoque

superiora duobus acetabulis inferioribus bene correspondent, vt & inferiora superioribus, quæ in nostra vulgari ostrea defunt. Proinde apertas Gaideropodas, si quis attentè intuebitur, in his branchias & stomachum ac reliquas partes nutritorias contemplantur: imò etiam auriculas fungi crispæ figuram referentes, magnitudine grandioris acetabuli Polypi, quæ dilatari ac contrahi solent: umbilicum vulgus esse putat. Hæc ostrea aliis carnosior est, minus tamen gustui grata. Nam venter eius atque hepar pessimi sunt saporis. Cæterù nulli etiam in hac Cæcelli seu Pinnoteres reperiuntur.

O S T R E A T R I D A C N A M A R I S R V B R I .

In Toro, Arabiæ ciuitate, ad oras maris rubri sita, Græcum vulgus magnum quoddam ostreae genus *Aganon* vocat. quod Caloieri ac cœnobitæ qui eodæ loci plurimi degunt, Tridacnâ nominât. Ea vnico tantùm cardine oclusa est: superiore quoq; est quadruplo maior, & pectinatim in ambitu, pyramidatim in alterius sinu striis septem coniuncta, ac totidem crenis imbricata est: tantùmque humoris completitur, quantum vno hauſtu sitiienti exiccandum sit. Tridacnam autem ab antiquis vocatam puto, quòd ea magnitudine sit, quæ tres edenti morsus faciat. Æquè frequens est in mari rubro, ac reliquæ in nostro Oceano: eiusdemque sunt ferè saporis.

De testaceis turbinatis, omnium durissimis.

C A P. I X.

Turbinata, *σπομβοειδῆ* dicuntur Græcis. Horum maior pars in anfractum clauiculæ reuertitur, mouenturque parte dextra, atque in aduersum, non autem ad clauiculam. His præterea na-

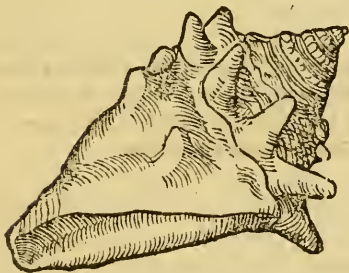
tura est ferè confimilis, soláque magnitudine inter se euariant. Quibusdam enim partes maiores, magísque conspicuæ: aliis minores obscuriorésque sunt: quò enim ea maiora sunt, hoc partiũ conspectum præbent euidentiore. Omnibus commune est, vt caput per meatum intrò retrahant, corniculáque duo exerant, quæ pro magnitudine animantis plus minúsue capiunt incrementi. Promuscides gerunt muscarum more, partim linguæ, partim aculei effigiem præ se ferentes. Ventrem protinus os excipit, auium ingluuiei persimilem: sub quo quiddam duplex albidum, firmum ac torosum mammis persimile conspicias: à quibus meatus quidã conduplicatus sese extēdit, vsque ad id fundo commissum, quod papauer Latini, Græci *μύχων* vocāt. Est autem id nescio quid veluti excrementitium membrana contentum, omnibus ferè testaceis commune, quod quibusdam esculentum, aliis minus esse solet. Circa huius anfractum oritur intestinum, ea quidem parte latum, atque inde sursum reflexum, & in carnosam partē (quæ testæ penitus inclusa est, neque vlla ex parte conspicitur) repetens, finítque ad caput: vnde exit excrementum per meatum quendam ori vicinum, qui in omnibus turbínatis tam aquaticis, quàm terrestribus perspicitur.

P V R P V R A.

Purpuram Genuenses (quòd muricatis aculeis in orbem circunualletur atque horreat) *Ronceram* vocare solent. Venerorum & Romanorum vulgus ab vngue odorato (quo iam inde ab ortu naturæ sese quasi concludendo tuetur) *Ognellus* nominat. Cuius concha cochleam penitus referret, nisi clauata esset, & canalē ad latus, quò linguam exeret, haberet. Cornua limacum more attollit, atque eodem pacto serpit, rísdémque cornibus iter sibi præterdit. Linguam ex tubulo canaliculato in latere procurrentem habet, quæ callosæ huius parti adhærescit: cui caro ipsi testæ adiungitur. Est autem

ea caro, musculus quidam fortis ac candidus, mediæ testæ alligatus, quo Purpura tanquam congenito quodam operculo, carni patulæ opposito diutissimè extra aquam viuit. Marinā enim aquam hauſtam asseruat, qua pluribus diebus refouetur ac sustentatur. Caput illi est cartilagineum ac durum: Os in ea parte qua scopulis hæret, rotundo foramine peruium, quo lapides arrodit, & in stomachum exuens demittit. Percepi autem ex anatome

Πορφύρα Græcis, Purpura Latinis, Roncera Genuensibus, Ogniella Romanis.

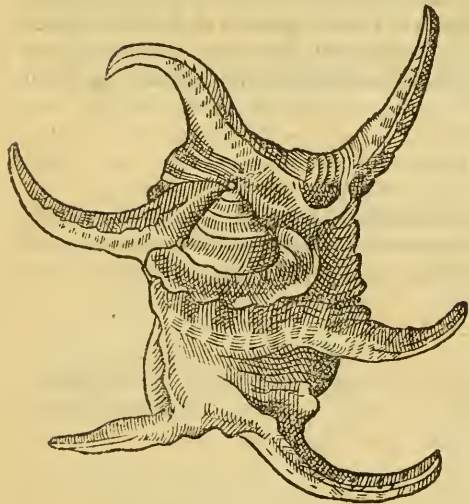
Purpuræ, in canaliculo, per quem linguam exerit, duo foramina in diuersas corporis partes primùm delata: vt inde ad branchiarum locum pertinerent (quas transversas sub grandiore ac neruoso musculo positas numero fenas in parte corporis gibba ostendit) ac paulò inferius stomachum, amplum cor, erui ferè magnitudine, subrotundum, ad latera branchiarum situm. Hepar porrò viscidum, tenaci quodam lentore præditum, vt penè viscum esse appareat. Hoc Aristoteles papauer appellare voluit: ad cuius latus, mucus purpureus (quo olim tingebatur) apparet, in recentibus purpuris ilico extorquendus: totus enim in demortuis perit. Quibus autem Purpuris tincturæ succus apparet, eæ magnitudine mediocres sunt, ouum gallinæ rarò excedentes: quanquam nõnullis eiusdem magnitudinis nihil interdum eius appareat. Purpu-

rarum testas Itali Porcellanas vocant, quo etiam nomine conchylii genus omne intelligunt: vnde nos quoque detorta ad vasa appellatione Porcellanica vasa nūcupamus. Vocem quoque hæc agno-

scimus in globulis, quibus nostræ mulierculæ suas preces nūcupare solēt: *Patenostres de Porcelaine* vocant, qui ex testis maiorum Purpurarum aut muricum conficiuntur. Cæterum parvæ Purpuræ vt plurimum litorales sunt, locis quidem scopulosis natæ: in quarum testis totidem reperiuntur orbes, quot eas annos vixisse credas. Genera earum traduntur plura, ipso tantum pabulo ac solo discreta. Est enim Lutensis putri limo, Algenſis vili alga enutrita: item Tenienſis in Tenei maris ora collecta: quædam item calculosa vocatur, alia Dialutenſis: denique Purpurarum caro, sicuti & cæterorū testaceorum dura est: atque iis exhiberi solet, quibus ex malorum succorum copia cibus in ventriculo corrumpitur.

PURPURA MAIVSCVLA.

Nonnullæ Purpuræ (inquit Aristoteles) magnitudine augentur insigni, vt quæ ad Sigæum & Lectron Idæ promontoria gignantur. Ad Crateiam autem inueniri traduntur, Purpuræ & Buccinæ *δεκακότυλοι*, id est, quarum testæ decem cotularum sunt capaces. Quod genus magnarum Purpurarum pelagium esse consuevit: cuius caro (vt tradit Xenocrates) cæteris durior esse solet.

*Purpura pentadactylus prona.**Purpura supina.*

De Turbinibus seu Strombis.

CAP. X.

Turbines tortili clauicula in acumen fastigiati, pyramidalis metæ formam habent, vt longiuscula testa, torosa tamen ea contegantur. Cancellus (inquit Aristoteles) qui turbinem subit, oblongior est. Cæterum *ἡ ἐν τοῖς στρόμβοις* Theodorus turbinata interpretatur. Sed quum Cancellus subeat turbinem, oportet eum quidem esse paruum. Tamen ad insignem etiam magnitudinem accedit, vt non sit minor grandi buccino. In oblongarum cochlearum generibus adscribi debent turbines, quibus antiqui ad tubas utebantur. Horum duæ potissimum obseruantur differentiæ, maiorum, qui magnæ plerunque sunt molis: & minorum, qui non ita vasti sunt. Omnes operculum iam ab ortu naturæ ferunt carni appositum, in quod sese concludunt, ne faciliè offendantur ab iis quæ extrinsecus accidunt. Strombi (inquit Oribasius) duri sunt, concoctûque difficiles: & quò maiores, eò duriores euadunt. Cum sinapi eduntur, & ex aceto. Profunt Cardiacis: horum quoque carnes trita, & in mulsi tribus heminis, pari modo aquæ, aut (si febris adest) ex aqua mulsa data, proficiunt.

STRABELVS.

Non eadem concha est *στράβηλος* cum Strombo. Est enim Strabeli concha Purpuræ & Buccino similis, sonis tamen musicis edendis accommoda: vnde Tritones, Neptuni currum præcedentes, antiquissimæ picturæ effingunt strabelis musicam facere. Speusippus quoque similes esse dicit *στράβηλοις* *ἔ πορφύρας* *ἔ κήρυκας*.

BUCCINVM AVT MVREX.

Murex à Ceryce nomine Græco κήρυξ prodiiſſe mihi videtur, & litera mutata in m, & verò in u, & in e. Buccinum alii vocant, vel quòd buccis admotum ſonos muſicos edat, vel quòd buccas inflare tibicines cogat. Eius enim cõcha antiquis tibicinibus fuit idonea: de qua Ouidium ſic ceciniffe puto:
-caua buccina ſumitur illi

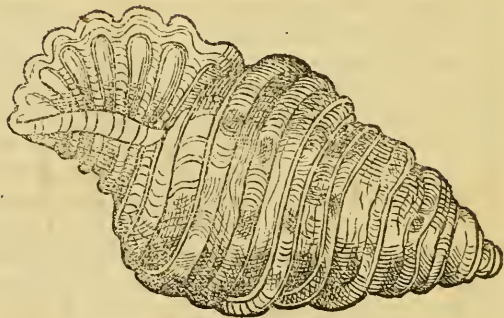
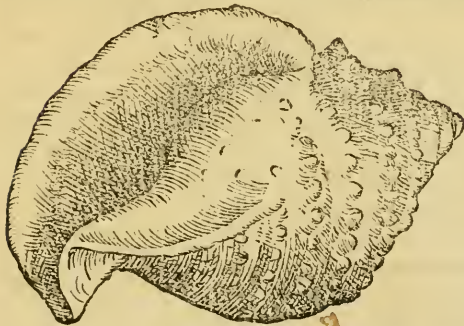
Tortilis, in latum quæ turbine ſurgit ab imo.

Eſt enim eius concha etiam turbinata, & in anfractum intorta, ſed quàm purpura minor: vnde & à quibusdam filius Purpuræ dicitur: nulliſque aculeis exerts clauata apparet, quemadmodum Purpuræ concha, ſed ſcabra eſt: habetque (inter notas à Plinio deſcriptas) rotunditatem oris in margine incifam. Vterque autem piſcis, purpureum colorem fundit, eſtque Maſſiliæ, Genuæ ac Venetiis in cibis expetitus: ſed Buccini caro Purpuræ carne durior eſt. Ambo quoque fauare Ariſtoteli dicuntur, quod ſane hoc pacto faciunt: Oua ſub lapide prona parte oblonga, albæque deinceps pendentia diſponunt, quæ ita diſpoſita faui nomen habent, ab apum ſimilitudine. Supini autem ſub lapide ſtabulantur cùm fauificant: quo verò tempore fauos extruunt, ſi incoquantur & abſcindantur, ova intrò continere comperientur, quæ ſalinario lentore lapidibus & cautibus ferruminant, vt inde decidere non poſſint, quòd tam magno artificio conſtruunt, vt nihil coaceruatum eſſe videatur. hæc autem fauificatio verna eſſe ſolet. Cæterum Buccini concha vt plurimum miniſimi oui magnitudinem non excedit. Strias in tergore quinas habet, vt Nerita, pluriſque in gyrum tuberculis obtuſis breuibùſque obſeptas, multò quàm in Purpura frequentioribus. ſed vbi in clauiculam deſi-nunt, vnicus tantum eam comitatur. interna parte incifam oris rotunditatem habet, turbinum mo-

do, & canalem ad latus, per quem linguam exerit, Purpurarum more: eodémque operculo contegitur, quo etiam turbinata omnia, ne in testas contracta ab externis offendantur. Color Buccini testæ intus lacteus, foris est fuluus: tantâque magnitudine nonnunquam crescit, vt ad Crateiam Purpuræ & Buccini Decacotyli, id est, decem cotylarum, capaces reperiantur. Cæterum Lunæ incremento pleniores sunt: ætate verò gracilescunt. Athenæus, Galenus, Dioscorides, Oribasius plura de Buccinis medicamenta conscripserunt: à quibus singula peti possunt.

Κήρυξ Græcis, Murex & Buccinum Latinis.

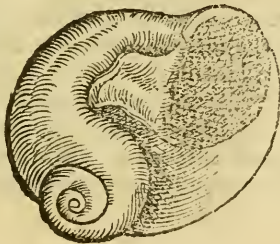
Altera Buccini species.

NERITE COCHLEA.

Nerite quoque turbinati generis conchula, testam in anfractum intortam habet: qua penitus inclusa, nulla ex parte præterquam capite conspicua est. *Virilis* Lutetiæ, *Armoricis Bigornet & Bigorneau* vocari solet: apud quos tanta est huius pisciculi frequentia, ut summo prouentu indigenæ, dum æstus abscessit, magnos acervos è saxis legant ac bulliant, carnemque è testis (quod leuius ferantur) eximant, & accolis mediterraneorum tractuum diuendant. Pulmenta autem quæ ex his conficiuntur, minio tincta esse dixeris: quod à rubro ipsarum papauere prouenit. Prisci enim Naticem siue Neriten testam habere aiunt læuem, amplam, rotundam, buccino similem: papauere tamen non (ut Buccinum) nigro præditam, sed rubro. Est autem id papauer, excrementitium quiddam, membrana obuolutum, omnibus testaceis generibus præcipuè esculentum. Natices sua saxa relinquunt mari tranquillo, ac fordibus vacuo, ut pascantur. Quoties autem flatibus procellosum est mare, tum quidem saxis adhærescunt more Lepadum, Aporrhaidum ac cæterorum generis eiusdem. Aristoteles audire eas & olfacere scribit: subterfugiunt

Nerita vel Nerite Græcis & Latinis,
Virilis Lutetiæ, *Bigornet & Bigorneau* Armoricis.

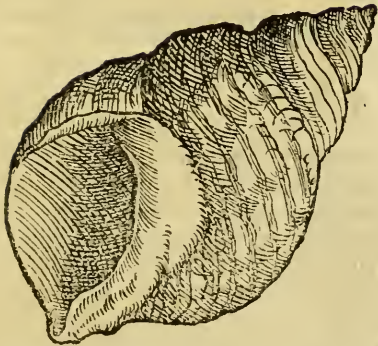
enim piscatores, si vocem ediderint. In Mediterraneo mari, in quo æstus non ita reciprocantur, piscatores conchulas legentes in lintre esse oportet, quos si Nerites, quæ tunc saxo extra aquam hærent, senserint, tunc sese à saxo soluentes, in mare præcipientes ruere conspexi: atque hoc quidem esse puto, quod Aristoteles ait piscatores Neritas legentes tacere, ne ipsos fugiant. Athenæus Anirtes & Anarites vocat. Testam habent læuem, rotundam, exiguam, ut neque in Oceano, neque in Mediterraneo pollicis crassitudinem excedant. Huius autem carnes vulgus Græcum crudas edit, quibus appetentiam maximè excitari ait, & potissimum si cum capis etiam crudis comedantur.

C O C H L E A E M A R I N A E.

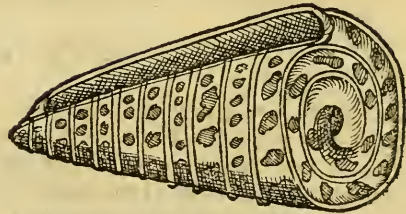
Turbinatum exaguium genus, cochleæ nomen Latinis habuit: quod tametsi specie distinguatur, tamen omnes in anfractum intorquentur. Quod autem Plinius de cochleis altibus tradit: id, ni fallor, de marinis est intelligendum. Nam neque Illyricæ, neque Africane, aut Solitanæ, terrestres esse censentur ac fluuiatiles. Omne enim fluuiatilium cochlearum genus (κοχλίας Græci vocant) virus olet. Præterea terrestribus viuaria non instituuntur. Quamobrem ne cochleæ nomen nobis imponat, id est, ne terrestrium nomenclaturam cum marinis confundamus, dicendum est, cochlearum varias esse species, quarum singulas persequi longioris esset operæ: vnam enim quicumque intus norit, omnes nouerit, sed hinc duas tantum tibi proponam, ut ex harum varietate diuersas reliquarum species agnoscas ac consideres.

Cochlea marina.

Cochlea marina altera.

UMBILICVS MARINVS.

Κόχλου nomine Umbilicum marinum vel fabam marinam vulgarem intellexit Aristoteles, atque adeò marinam cochleam: quemadmodum & terrestres cochleas κοχλίας vocauit: nostris lima-

ces dicuntur . Est autem Umbilicus marinus à medicis vulgaribus dictus Nerite multò maior: cuius

Κόχλος Grecè, Umbilicus Latinè.

tamen molès vastior non euadit quàm commune Buccinum . Quinque turbinatum genus omne , præ tenui crusta, carnem patulam ambiente, operculi loco sese tueatur : hic vnus lapidi rubro persimili tegumento occluditur. Rotunda est eius forma, umbilicum planè referens, vnde ei nomen. Aurifices lapidem esse putant, cuius ego duas species animaduerti. Alteram cinerei coloris, sursum tumentem, deorsum planam: alteram verò rotundam, atque (vt dictum est) rubram. Huius testa sola inter nostri Oceani turbinata politiem admittit. Rotundiori hiat ore, quàm vllum aliud genus. Nam cum alii turbines, opercula sua habeant vel longiora vel latiora, pro sui oris ratione, hic semper rotundum operimentum habet. Edulis est, vulgòque Buccinarum, Purpurarum, & Neritum modo diuenditur. Rugoso tegmine scabròque constat: cuius clauicula earum herbarum more, quæ sese arboribus alligat, à dex-

tra ad sinistram inuertitur. Papauer (μήκωνα Aristoteles vocat) vt Purpura & Buccinum in κόχλοις

est conspicuum, quod in clauicula testæ continetur. Cæterum cochleam marinam Dioscorides scribit stomacho idoneam esse, & facile aluo excerni: quúmque ex marinarum cochlearum testis, vti & reliquorum turbinum optima calx fiat, nihil vetat quominus eas excalfaciendi & vrendi facultatem obtinere, lepras purgare, vtiligines, & oculorum cicatrices emendare asseueremus.

C O N C H A L A E V I G A T O R I A V E L L A E V I G A T A .

Conchæ genus læuigatissimæ in Rubro mari capitur: cuius cochleæ ad nos vsque deferuntur: quarum apud Græcos & Turcas quoque chartis expoliendis vsus est. Chartarum scabritia (inquit Plinius lib. 13.) læuigatur dente conchæ, sed caducæ literæ fiunt: minus sorbet polita charta, magis splendet. Vulgus nostrum talem vsum inexpertum, iis tantum ad suspendendas claues, vel conficienda cochlearia vitur. Porrò læuigatoria concha oualem habet formam, eiusque est politissima testa atque æquabilis, nullis punctis distincta ac stellata, ore oblongo, parte prona patulo, in ambitu denticulato, in cuius lateribus breues canales videas, per quos linguam exierit. Harum autem cõcharum tres aut quatuor differentias comperi: aliæ enim ingenti dorso tument, aliæ verò oblongiore, ac veluti tereti forma protenduntur. Aliæ rursus pusillæ, aliæ magis capaces, minusque stellatæ aut maculatæ reperiuntur: quibus rubri maris incolæ magno labore in acruos collectis, ingentem quæstum iis qui Memphim adeunt, facere solent. His enim Ægyptii sua lintea glutino imbuta læuigare atque expolire consueuerunt.

De Zoophytis, hoc est, ancipitis naturæ exanguibus, ab animalibus & plantis differentibus.

C. A. P. X I.

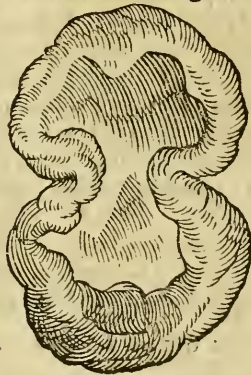
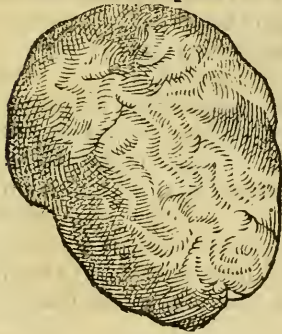
Zoophyta, quasi plantanimalia dicas, parum quidem à plantis Aristoteles differre tradit. Nam ad eò ancipitis sunt naturæ, ut neque perfectum in iis animal contineri asserere possis, neque tamen plantam esse iudices. Hoc etenim cum plantis aut fungis conveniunt, quod non nisi adhærendo viuunt. Verùm quòd aliqua carne prædita, ac sensum aliquem habere videri possint, hoc etiam cum animalibus habent commune. Plinius neque ad animalis, neque ad plantæ genus ea referre voluit, sed ad tertiam quandam ex utroque naturam. In his quædam absolutè viuunt, absque ullo manifesto sensu, perinde atque plantæ, ut Holoetoria, aures, & multa eiusmodi. Alia verò non nisi adhærendo, ut Tethya, & quos Armorici Pollicipedes vocant.

VERTIBULA, SIVE TETHYA.

Tethya siue Vertibula Venetorum vulgus *Sponghas*, hoc est spongiarum nominat. Ea à rusticis in foro piscario vulgò diuendi solent, magnitudine oui gallinæ: quæ si manu paulò violētius comprimatur, sicut modo aquam longissimè ex foramine parum ad latera sito eiaculantur: in Oceano ad litus Gallicum frequentia: alibi autem nusquam (quod sciam) edulia: quæ tu per sæpe ostrearum testis adhærere Lutetiæ videas. Vulgus Græcum *Spherdoclos* nominat. Forti callo saxi affiguntur, atque inter testam & corium duritiem habent, præduri bubuli tergoris persimilem. Hinc propria appellatione calli à tergoris callosa duritie nominantur. Læui membrana intus ac foris contegun-

tur, quæ posteaquam diu extra aquam constitit, tum rugas contrahit. Proinde cortice Vertibulorum dissecto, caro in conspectum venit, cuius color aut rubet, aut flauus est: adhæretque vtrique lateri membranæ corium circumdanti: & qua parte adhæret, ad meatus duos (quorum alter crassior, alter tenuior est) arctius coarctatur.

Ολοπούρα καὶ πίδαχα Græcis, Vertibula, Calli, Tubera Latinis,
Spherdoclos vulgo Græcorum, Sphungæ Venetis.
Vertibula aperta. Vertibula integra.

Nā exterius duo seposita inter se foramina exigua admodum videas, quorum alterū ceu quoddā os est ad latus collocatum: alterum verò infra positū, veluti excrementi esset ostium: horum altero humorem cibo accommodatū attrahit: alterū quantum humoris attraxerit, reddit: nec modus vtrique est idem, sed illud crassius, hoc tenuius est, cauumq; intus, vtrunque exiguo quodam interueniente cōtinuo, humorq; in minore aliquātisper cōsistere solitus est: pars autem alia quæ vel instrumētalis, vel sensoria dici possit, nulla om-

nino in hoc exāgui percipitur. Tethyæ vel Tethæ (inquit Plinius lib. 3: cap. 9.) fungorū veri^o generis quàm piscium, torminibus & inflationibus occurrunt. Paulò post, Cachectis, quorū corpus

macie conficitur, Tethææ vtilis sunt cum ruta ac melle. Plurimum etiam præbere alimenti renibus & stomacho, tenasmodumque patientibus, atque ischiadicis prodesse, & lateris dolores lenire produntur.

POLLICIPEDES.

Pollicipedes vulgò *Poulsépieds*, quòd pollicum in pedibus similitudinem habeant, racematim Oceani cautibus adhærent: nomen antiquum nullum habent. Plures ab vno exortu coagmentantur, veluti si quispiam fingat aliquot ocreas simul alligatas de quodam loco editiore pendere, quarum soleæ deorsum fixæ sint. Minoris digiti crassitudinem habent: quinque digitos longi sunt, ac magno acervo simul coagmentati, ab eodem exortu, saxo firmiter adhærentes: teretes, nigro corio vestiti: quorum extrema seu capita eodem modo prominere videtur, quo pes tibiæ alligatus est: in qua quidem extremitate rima inter duo duriora veluti testacea ora apparet, cui branchiæ subsunt. Armorici litorales magnam horum copiam in pagos & vrbes vicinas conuehunt, quos vili pretio diuendum. Sunt autem optimi saporis, ac mirum in modum fastidia stomachi subleuant, vt etiã mulierum malaciis accommodentur. Elixir ex aqua salsa, pulpam habent duriusculam, quam auferunt sinistra tenentes radicem, ad quam alligantur, dextra verò caput arripientes: quod posteaquam cõtorserint, pulpam à theca extrahunt, vt ambiens corpus relinquatur vacuum calami modo. Pulpa autem quæ inde egressa est, lumbrici modo oblonga, rubra, teres, aceto piperato maceratur ac manditur.

H O L O T V R I A.

Quæ Holoturia vocant (inquit Aristoteles 4. de partibus animalium) & pulmones, atque etiam plura huiusmodi alia in mari, parum sua natura à plantis differunt. Viuunt enim absolutè sine vllò

sensu, perinde ac plantæ. Nam & in terrestribus plâtis sunt nonnulla eiusmodi, quæ & viuunt & gignuntur, aut in aliis sui generis, aut absoluta: quale etiam est, quod quidam recentiores in Parnasso môte epipetron vocât: hoc enim diu viuere potest suspensum. Cuius sententiã cõprobare videtur Plinius, dum Holoturium diuersum quiddam à Tethya facere videtur. Tethya enim adhærendo viuunt contra quàm Holoturium sua ipsa obsolutione.

S P O N G I A E.

Spongiæ recentes à siccis longè diuersæ, scopulis aquæ marinæ ad duos vel tres cubitos, nonnunquã quatuor tantùm digitos immersis, vt fungi arboribus adhærent, sordido quodã succo, aut mucosa potius sanie refertæ, vsque ad eò foetida, vt vel eminus nauseam excitet. Cõtinetur autem in cauernis, quas inanes in siccis ac lotis spongiis cernimus. Putris pulmonis modo nigræ conspiciuntur, verùm quæ in sublimi aquæ nascuntur, multò magis opaca nigredine suffusæ sunt. Viuere quidem spongias adhærendo Aristoteles cõfetur: absolutè verò minimè: sensumque aliquem habere vel eo argumento (inquit) creduntur, quòd difficillimè abstrahantur, nisi clanculum agatur: atque ad auulsoris accessum ita contrahantur, vt eas euellere difficile sit. quod idem etiam faciunt, quoties flatus tempestatesque vrgent. Puto autè illis succum sordidum, quem supra diximus, carnis loco à natura attributum fuisse: atque meatibus latioribus, tanquã intestinis aut interaneis vti. Caterum pars ea, qua Spongiæ cautibus adhærent, est tanquam folii petiolus, à quo veluti collum quoddam gracile incipit: quod deinde in latitudinẽ diffusum, capitis globum facit. Recentibus nihil est fistulosum, hæsitantque tanquam radicibus. Superne omnes propemodum meatus concreti latent: inferne verò quaterni aut quini patent, per quos eas sugere existimamus. De spongiis recentibus hæc Oppianus, interprete Lippio,

Infixas scopulis spongas prospectat a cutis:

Inter se iunctæ nascuntur caute virenti.

Paulò post,

Irrumpens spongas vibrata falce recidit

Vt messor, rumpitque moras, & fune sodales

Admonet, vt fundo subito retrahatur ab imo.

Alibi,

A spongis cæsis, tetrum quæ spirat odorem,

Distillat sanies, hominis quæ naribus hæret,

Et sæpe extinguit, ac tabo conficit atro.

Spongas autem in recètes ac veteres tantùm distingunt, hoc est, in fordidas & mundas: estque in eis mundandis difficultas maxima. Dioscorides in raras, spissas & Achilleas discernit: quarum omnium vires exponit. Nos etiam marem & foeminam à magnitudine & cauernularum raritate diuidere solemus.

De deiectionis marinis.

C A P. X I I.

Marinorum purgamentorum, quæ deiectiona vocantur, nonnulla absolutè vagantur, vt Genitale marinum, Eruca, Lepus marinus, Pulmo marinus, Pediculus marinus, Phryganion, Hippocampus. Alia sedem non mutant, vt Lumbricus marinus, Auris marina, Hepar marinum: de quibus nunc est singulatim differendum.

ERUCA MARINA.

Quo modo terrestres Erucæ, stirpes depascuntur, sic marinæ vescuntur algis. Marinæ autem colore & figura terrestres emularentur, nisi pedibus carerent. Horum loco villos habent, in ordinem

ad tergus vtrinq̄ue dispositos, alumine fissili tenuiores, floccis septuaginta quatuor tam in prona quàm in supina parte constâtes, penicillis tubo infarctis similes: quib⁹ pro pinnis ac pedibus vtuntur. Horum enim inferiores gressum, superiores natatû subministrant. Non natât autem more piscium pinnis præditorû, sed suis villis aquâ impellunt, ac perpetuò in imo confidunt: moueri enim non possunt, nisi inferioribus villis aliquid pertingât. Coloribus tam numerosis variegatæ sunt, vt nulla ars pictoria hanc venustatē imitari possit. Sex digitis lôgiore, vnico crassiores, rarò cõspicies. Maculas permultas, albas & rubras vtrinq̄ue in lateribus habent, lineam rectâ, liuidam, in summo tergo, totidémque articulis loricâtur, quot floccis constât. Supina pars neruo rubro distinguitur, quo seipsas contrahût ac dilatant, quatuor villorum ordinibus circumstipatæ: totidémque in dorso lineas transfuersas luteas inter articulationes, quot villorum tubulos habêt. Cæterum erucæ inertis & molli sunt corpore. Has testudines marinæ, quæ potissimùm algas depascuntur, plurimùm appetût, vt iis dissectis integras erucas plerunque repererim.

LEPVS MARINVS.

Leporis marini descriptio apud antiquos authores admodû varia est: Hunc enim Dioscorides Lolligini parua, alii verò caudatæ similem effecerunt. Plinius ossam informem in nostro mari, colore tâtum lepori similem scribit: In India, & magnitudine & pilo duriore tâtum. Ælianus ex omni parte ad terreni leporis similitudinē præter pilos accedere tradit. Apuleius, Cùm sit cætera exossis (inquit) duodecim tamen numero ossa ad similitudinē talorum suillorum in ventre connexa & catenata gerit. Aristoteles huius descriptionē subticuit, quòd fortè deiectamentû inutile esse videret: imò neque Oppianus de hoc quicquã meminisse visus est. Ego verò vt quod de hoc pisce cõperi liberè affirmem: dicâ leporem marinû animal parua esse inter Lolligines, Lollios, aut Sepias: nonûqua

etiam vnà cum Apuis capi solitum, odore tetro, nullã aliam habēs formã, quã (vt scribit Plinius) offæ cuiusdam informis: cuius inter Cycladas magna est copia, fuluum leporis terrestris colorẽ imitatur. Pulmonis marini more per mare diuagatur, tametsi pinnis careat. Pellucidũ habet corp^o, oui anserini crassitiem non excedens, quod pro libidine huc atque illuc transfert. Gibba est illi forma parte externa qua etiã glaber est: conuexam internã partem ostendit: qua eadẽ parte nerui permulti recti atque obliqui apparent: quibus eo modo ferè striatus est, vt conuexa fungi pars, iisdẽmq; adstrictum corpus diffundit, diffusum verò contrahit: sese enim constringẽdo aquam percutit, vt in ipsa natatione fungi figuram referat. Septem habet appendices, innumeris promuscidibus stipatas, ex indico in cyaneum vergẽtes, quibus sugẽdo alimentũ corpori suggerit: appendicũ autẽ substantia fungosa est. Cæterum ex aqua emergens, suam figuram amittit, & in seipsum cõcidit, vt Pulmo marinus. quapropter, in vase aquam habente hunc contẽplari oportet. Natat tràquillo mari: faciliq; digitis cedit si cõprimatur. Tota nanq; corporis eius substãtia mucosa est, ac veluti cartilaginosa. Os ad cirrhorum radices in concaua parte sitũ habet, linguam demorsus vellicat vt Ari radix, paulò tamen remissius. Quinetiam in tenuia frustra discissus, & in mare cõiectus, viuit tamen ac mouetur. Marinam præterea squillam, si quando suis cirrhis contigerit, eam non secus atque Vrtica marina retinet. Viuit absolutus, & liberẽ vagatur in mari, nullisque flatibus aut procellis euinci, aut ad litus eici potest.

PULMO MARINVS.

Pulmonem marinum Itali voce obscœna Potam marinã, vt & Græcum vulgus, Mogni vocant, quòd partibus verẽdis admotus, pruritus ac Venerem, imò etiam ampullas excitet. Mediterraneo atque Adriatico copiosissimus, mollis quidem & albus, corpore cartilagineo ac crystalli in uorem

pellucido, quod in mucorem facilè resoluitur. Huius autè ea est natura, vt mari cōmoto ac spumantibus procellis irritato, deorsum ad imum feratur: pacato verò ac bene tranquillo passim solutus diuagetur. Gibbam habet in dimidiatæ spheræ figuram, glabram, pollicis cressitudine: cuius pars interna neruis rectis à medio incipiētibus, quasi striis fului coloris in gyrū radiatur, quibus se diffundit ac constringit, qua coporis cōmotione aquam concutit, & nunc in pronum, nunc in supinū effertur. Pinnarum vice fibris tenuibus atque ægrè conspicuis in orbem communitur, vt Lepus marinus. Cruciformes quoque cirrhos, striatos, crassos, in modū stellæ radiatos, numero quaternos, parte interna natationi accommodatos habet, quos vt exactè conspicias, erit in lebetem aquæ syncerioris coniiciendus: qui si supinus deoluatur, multas fissuras in radice cirrhorū ostendet. Os quoq; habet parte prona situm, quo ea quæ venatur absorbet, in quem vsus quatuor cirrhi ad eius latera subiacent, coloris sinopidis, quasi eius branchiæ essent, vel intestina. Hinc fit vt intuentibus pulmonem in mari pabulandi gratia diuagantem, grandem videant quasi pituitæ globum, qui vnicum tantum colorem referret, nisi rubris illis quatuor circulis sugillaretur, & ea cruce qua interna pars striata est, distingueretur. Eum si in frustra discissum in mare reieceris, viuere nihilominus ac moueri comperies: extra mare autem exanimis apparet. Cæterum marinus pulmo dentibus attritus nihil præter aquam resipit: os tamen leui calore incendit. Naribus quoque admotus marinum virus olet: Sargi, Melanuri, Scari, Spari, Auratæ, & id genus piscium esca. Emortuus in alto mari, fluctibus expuitur in litus, transparentis glaciei similis. Aristoteles scripsit Pulmonem ferè naturam habere fruticis: sponte enim prouenit, viuítque absque vllò sensu, non tamen adhærendo, sed absolutus. Dioscorides podagricis pernionibusque auxiliari recēs tritum atque illitū tradit: decoctum in aqua calculosis prodesse: eius quoq; cinerem adalligatum egregiè mulierum profluvia purgare, Halipneumon apud Plinium lib. 31. testatur.

HEPAR MARINVM.

Non solùm per mare discurrit ac diuagatur Hepar, verumetiam algarum profundo implicitũ per sæpe reperitur: vnde Propontidis piscatores, quoties sagenas in mare demiserunt, Hepar solent ad litus cum algis attrahere: quũque vile prorsus deiectionamentum sit, hepatis cocto persimile, fœtidum, fragile, rubrum, porosum, ob id tanquam inutile respuunt. vomitiones enim cõmestum excitat, aut saltem nauseas. Est & aliud Iocinoris atque Hepatis genus ab hoc longè diuersum, sanguine præditum, de quo in saxatilibus superiore libro disseruimus.

REMORA.

Remora, quæ & Echeneis, piscis minimè edulis est, totus exossis ac mollis. Hunc vulgus Græcũ partum Delphini vocat. Limacis rubri testa carentis effigiem refert: lubricus est: serpit circa saxa in mari, sed lentè, & iter prætendit cornibus. Ad spithamæ longitudinem, & ad manubrii ligonis crassitiem plerunque excrescit. Coloris est herbacei, inferiorem partem planam habet, dorsum repandum, in gibbum conuexum, lentorẽque aut mucaginẽ, vt limax, serpendo relinquit. Ac quod ad eius interanea pertinet, in eo reperies hepar, stomachũ, intestina, lienem, fel, & reliqua terrestres animalis potius, quàm aquatici effigiem ac naturam referre. In Corcyra frequentissimè euerriculis extrahitur. Oppianus Remoram anguillæ formam assequi putauit, esseque pisciculum sesquipedalem, quinq; digitorum crassitudinis. Sed qui eũ videre (inquit Plinius) limaci magno similẽ esse dicunt. Saxis assuetus est, pelagiũque, rarò litora petens, colore fuliginoso, rostro acuto, atque in hami morẽ incuruo. Hoc pisce carinis adhærẽte, naues tardius ire creduntur, vnde illi remoræ nomẽ. Hic enim prætorianam Antonii, ac postea Caii Caligulæ nauim Actiaco marte retinuisse fertur: mi-

rúmque est quosdam ex Græcis affirmasse lubricos ac procidentes partus contineri ad maturitatē alligata Remora: alios verò scribere Remoram sale adseruatam, ad alligatamque, partus soluere: quam obrem alio nomine odmoloyntem appellari.

GENITALE MARINVM.

Genitale marinum vulgus Italicum *Cazo marino*, Græcum *Pfoli* nuncupat. Exangue maris purgamentū est: solutum vagatur, sed eius ea est natura, vt à piscibus aliis minimè tētetur, neq; à quoquā in cibo expetatur. Litorale est, neq; alibi reperitur quā vbi Patellæ, Ricini & Vertibula degūt. Genitale ex hoc dicitur, quòd teres sit, pedē longum, & mediocris brachii crassitudinis: distendit se ac cōtrahit hirūdinis in morē, vnde & ei nomen inditum est: quinetiam rufi coloris est. Iners, nec nisi serpendo incedit, aspectu toroso, Nymphææ radicis similitudine: Semper ad ima fidit: nunquam natat: cōtrahitque in seipsum cōtrahitur, ac cornu duritiæ habet, vixque acuta cuspe pertundi potest: alioqui permolle, dum sua sponte mouetur: Suas promuscides quando vult exerit, atque ita cōstringit, vt ex pedali longitudine vix sex digitos longū appareat. Acetabulis quæ in promuscidibus habet, lapidibus hæret: in quibus plusquā quatuor millia nōnunquā annumeres. Ex anteriore autē capitis parte rursus crinitas emittit veluti arbusculas acetabulis plenas, quib⁹ quicquid palpat, ad os adducit, quod itā amplū aperit, vt vel integrā cōchulā admittat: vescitur enim omnī cōchylionū genere. Eius recremēta viscida sunt ac lēta, albissima, copiosa: quæ ita tādē indurātur, vt cū fidibus de duritiæ & neruea firmitate certare possint. Os in gyrū ossiculis dētātū habet, præ terea nullis ossib⁹ alibi præditū. Ab ore gula in stomachū defertur, quo modo in Erinaceo marino dictū est: reliqua vt intestina circūponūtur in gyrū, quæ vix obseruari possunt. Alia sunt purgamēta marina quæ genitale viri imitantur tū specie, tū magnitudine, sed pinnis subnexis binis loco testū. Est piscis nomē, quod & nos genitale nūcupamus marinū, à nōnullis Halesurion dictū. Quæquā Halesurion sunt qui pro

Callionymo pisce capiant. *Αἰδοῖον* quoque *θαλάσσιον καλυβδαίναι* vocavit Epicharmus, vt Nicæder tradit. Lumbricum marinum & terrestrem refert. Nam lumbricus sic se cōtrahit, vt ex sesquipedali lōgitudine orbicularis ferè fiat.

ASILVS, SIVE OESTRVM.

Asilus marinus Oppiano Cestrum, terrestri Millepeda longe maximus, vtrinque octonos pedes habet, in ambobus lateribus sedecim. Octonis quoque in tergo tabellis loricatur: quæ totidem vtrinque pedibus respondent. Priorum autem pedum vngues ad caput, posteriorum autem versus caudā reflectuntur: ex quo eum & antrosum & retrorsum ingredi posse credibile est. Vnguibus pisces quos apprehendit, strictè continet, subitque eorum squamas, nec inde vnquam abscedit, donec eos eroserit. Erythrinos, Dētales ac Sargos edit, vt in Corcyra Mullum à duobus Asilis vtrinque penè desquamatū aliquādo viderim, tamen si Mulli plerunque Cestros absumāt. Oculos habet paruos, nigros, aliquātulum eminentes: atque in orbē, vt terrestris millepeda se contrahit. Prægnās plerunque reperitur. Versatur in limosis portubus, & spurcitiis refertis. Est etiam Asilus terrestris, cui lingua siue promuscis aculei vice fungitur, qua sanguinē exugit, & tergorā quadrupedum penetrat, non minus ac tabanus, armentis valde obnoxius: de quo Virgilius,

- cui nomen Asilo

Romanum est, æstrum Graii vertère vocantes:

Asper, acerba sonans, quo tota exterrita syluis

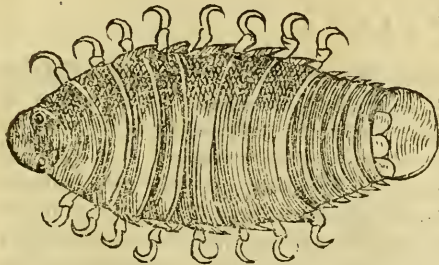
Diffugiunt armenta: furit mugitibus æther

Concussus.

Aristoteles octauo de historia animalium: Thunni (inquit) & Gladii agitantur æstro, canis exortu. habent enim vtriq; per id tempus sub pinna ceu vermiculum quem Asilum vocant. Idem author

videtur æstrum seu Asilum diuersum à pediculo & pulice constituere, quum eis etiam nomina

Æstrum siue Asilus.

propria φρεῖα θαλάσσιον, id est, pediculum marinum, & ψύλλαν θαλάσσιον, id est, pulicem marinum, imponat. Vocāt & in mari pediculos (inquit Plinius) eosque tritos instillari ex aceto auribus iubent. Pisces vel manu caperentur, dum dormiunt (inquit Aristoteles) nisi pediculis & pulicibus sollicitarentur. Gignuntur in profundo maris tanta fecunditate, vt escam de pisce emollitam, si diu in imo manserit, totam corrodant atque absumant. Et quidem sæpenumero piscator escam demissam, glomeratis vndique his bestiolis, perinde vt pilam attollit.

PHRYGANIVM.

Phryganium fluuiatile æquè ac marinum deiectamentum, Galli *Charree* appellant, quòd cinerum recrementis sit persimile. Pisciculus est aut potius vermiculus, quo piscatores vtuntur pro esca: sic appellat⁹, quòd Phrygana, id est fremia, cremia, siue festucas suæ thecæ aut tegumēti lateribus, filo tanquã aranæ ab eius ore depēdente (nouit enim nere vt aranea) agglutinās atque alligās, circumponat: ex quibus augetur, casam ampliorē sibi construit, in quo pinnoterem imitaretur: nisi pinnoteres sibi ipsi domum facere nesciret. Senos vtrinque pedes habet, quibus in aquæ etiam rapidissimæ riuulis incedit: Nare enim nescit, éstque animal tenue, oblongum, paræ erucæ simile, quem auuidissimè appetūt Truttæ: est enim profluentibus aquis ac torrētibus frequens. Eo etiã pisciculi si sua theca seu inuolucro nudetur, affatim capiūtur. Chrysippus Philosophus (inquit Plinius) tradit

Phryganion alligatum remedio esse quartanis. Quòd autem esset id animal, nec ipse descripsit, nec nos inuenimus qui nouisset.

LUMBRICVS MARINVS.

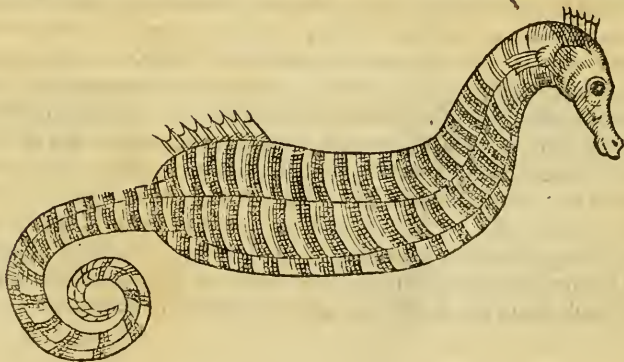
Lumbricus marinus, terrestri maior, stabulatur in litore intra arenam, atque in eo potissimum tractu, quem æstus alti maris contegit: vnde interdum discedens siccum relinquit. Piscatoribus ad escam plurimum confert, quem dum consecretantur à recrementis, quæ more terrestris super arena relinquit, agnoscunt, quæ quo loco perceperint, eo pala ferrea impacta lumbricos è profundo extrahere solent, quos canistris in vsum diligenter adseruant. His natura ad excauandam humum mucorem in anteriore parte dedit, quem humi applicant: ex quo cum impetu spongiosum quidpiam egerit, quod euouisse videtur: paulatimque in arenam subingressus, iterum in corpus regerit, quoad se, totum arena contexerit, quod idem terrestri lumbrico accidere solet. Vtrisque transfuersi branchi per ambitum insunt, quibus totam corporis molem contrahunt atque extendunt, vt ex pedali longitudine breuissimi, & ferè orbiculares euadant. Verùm marinus lumbricus teres est, pedem longus, digitum crassus, viscosus admodum, croceum colorem fundens, quo naues inficiuntur, qui etiam triduum perdurat. Villos in articulationibus pro pinnis habet: arena & limo vescitur.

HIPPOCAMPVS.

Hippocampus nomē ab equo & eruca contraxit. equinū enim caput & collū gerit, corpus autē erucæ. Plinius hippum, vt Oppianus, vocauit: Athenæus hippidum, Piscatores Veneti Faloppa, Massiliē-

ses & Genuenses Caballum marinum. Digito crassior non euadit, estque ferè cornea cute cõtectus: nemini, imò neque ipsis quidem piscibus, edulis: quibusdam locis nigrior, aliis autem candidior. Branchias ad latera habet, estque collo, vt equus, contorto. Pinnam in tergo elatiusculam, alteram in latere vtrinque ad branchias exerit, aliam quoque modicam supra ceruicem: tubulum oblongũ, in quo eius os situm est. Viuus in mari non est ita contractus, vt nobis iam siccus extra aquam apparet. Cõtrahit enim caudam in orbem cùm moritur: quod etiam chamælus facit. Spiculis in gyrum obtusis vallatur ac communitur. Caudam habet quadrangularem. Eius longitudo non excedit fenos digitos. Iubam habet obtusis spiculis, vt equus crinibus, exornatam, atque aurium loco elata etiam spicula ostendit. Strias quoque in transuersum actas, quæ ab obtusis eius spiculis procedunt. Natura enim ad equum terrestrem alludens, caput, ceruicem, collum, thoracem ita affabre in hoc pisce ementita est, vt hæc omnia sibi inuicem respondeant. Hippocampi cinerem alopecias replere cum pice liquida aut axungia seu amaracino vnguento illitum, tostosque & assumptos lateris dolores sedare, & vrinæ continentiam cohibere authores tradunt. Hippocãpi quoque in rosaceo enecat, frigidisque febribus illiti, aut etiam adalligati, multum prodesse censentur.

Hippocampus & hippos Græcis ac Latinis, *Caval marin* Gallis, *Falopa* Venetis.

TYPHLE MARINA.

Typhle vel Typhline antiquis, Plinio Spondyle, vulgo Græco *Nerophidia*, id est aquæ serpens (ab Aristotelis marino serpente longè diuersus) Massiliensibus *Gagnola* ob id, quòd quoties piscationi indulgent, vbi hunc alios præcedere viderint, lucrum se fecisse portendant. Medicamentis tantùm vtilis est, à voracissimis quibuscûque piscibus minimè inuadi solitus. Cæterum Litoralis, nus-

quam hamo decipi solitus: ore enim est adedò exiguo, vt vix acu traici possit. rostrum illi est veluti rotundum, leuiter compressum & cartilagineum, in cuius extrema parte maxilla inferior pyxidatim tanquam operculum superiori congruè inseritur, ita vt rostrum illud calami in modum sit concavum: vnde Antonio Martinello Flandro viro alioqui doctissimo eum pissorbulum vocari posse visum est. Magna est huius cum Tiphlope terrestri (sic enim à Nicandro vocatur, quem etiam Græcum vulgus Typhlinem nominat) similitudo. Vtraque enim testa cõtegitur dura, cui natura vtrinque in lateribus rimam fecit cutilarem, contra aliorum naturam, vt eius aluus distendi possit in prægnantibus. Ambæ squamis carent. Marina perfectam magnitudinem affecta est, ad pollicis crassitudinẽ accedit, & cubiti longitudinem. Pinnas congrui modo in lateribus duas iuxta branchias, & vnam in tergore habet. Caudæ verò extremum ei pinnicillo simile est, qui in summo maioris antennæ marinæ ranæ conspicitur, paulò tamen minor. Branchias vt Murena contectas habet: oculos tam paruos, vt vix grani milii magnitudinem æquent. Maris & fœminæ discrimen suscipit. Ambobus corpora angulosa, oblonga, à capite ad vmbilicum quadrangula: ab Vmbilico verò per caudam in quinos desinunt angulos: altera in anteriori parte sexangula est: ac rursus ab vmbilico ad caudam quadrangula. Vnicam tantum in medio ventre rimam ferunt, cum tamen terrestris duas habeat, in lateribus vnam vtrinque, quæ tam mari quàm fœminæ datæ sunt. Vnicum quoque habent intestinum, album, recta exporrectum, multa pinguedine circumseffum, hepar pallidum, oblongum: sub cuius parte dextra fel continetur cæsum, grani hordei magnitudine. Cor vix milio maius esse cernitur. Spina tergoris articulationibus seu spondylis raris intersepta est. Vuluam habet bicornem, vt cæteri pisces, ouis plenam, grani sesami magnitudine, rotundis, rubris, tràsflucidis, quæ ipso quidem vere excludit.

Typhline vel Typhle marina, Cæcilia marina dici potest, *Gagnola* Massiliensibus.

AURIS MARINA.

Multum inter piscem & herbam ambigit ab antiquis Auris marina dicta. Quæ *ὠνάρις*, id est auriculæ dicuntur (inquit Aristoteles) saxi adhærent: Nihil autem habere conspiciuntur eius quod in animalibus vita præditis esse comperitur: vbiq; enim proueniunt auri humanæ persimiles. Tamen est auris marina cartilaginosa, subalbida, & vt membrana, tenuis & crispa, qua pluresq; pisces Scaros, Polypos & Salpas vesci compertum habeo: hæc tamē neque palato, neque stomacho gratam esse posse reor: tametsi frixam edendo esse tradant. Crudam si quis deguster, & dentibus atterat, quandam in ea tophi duritiem inesse percipiet. Circa Pharum insulam Alexandria vicinam multæ proueniunt, in Illyrico & Ionico sinu maximæ. Hæc sunt quæ de pisciū historia tibi nūc exhibere potui. In quibus siquid fortè tuis auribus aut oculis ingratiū reperies: hoc saltem gratum te habere atque acceptum velim, quod inter tā multa arridebit. Fieri enim nō potest, quin vel mediocrē aliquē ex nostris nugis fructum percipias: quod si senserimus, certè sumus aliquid: & ad maiora in tuā utilitatem conscribenda nos vehementissime impelles.

FINIS.

